

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS
DOMSTOL

ÅRSRAPPORT 2000

**EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS
DOMSTOL**

ÅRSRAPPORT

2000

Översikt över verksamheten vid
Europeiska gemenskapernas
domstol och förstainstansrätt

Luxemburg 2001

<http://www.curia.eu.int>

Europeiska gemenskapernas domstol
L-2925 Luxemburg
Telefon (352) 43 03-1
Telex till kansliet 2510 CURIA LU
Telegramadress CURIA
Fax till domstolen (352) 43 03-2600
Fax till informationsavdelningen (352) 43 03-2500

Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt
L-2925 Luxemburg
Telefon (352) 43 03-1
Fax till förstainstansrätten (352) 43 03-2100

Domstolen på Internet: www.curia.eu.int

Manuskript lämnat den 15 januari 2001

En stor mängd övrig information om Europeiska unionen är tillgänglig på Internet via Europa-servern (<http://europa.eu.int>).

Kataloguppgifter finns i slutet av publikationen.

Luxemburg: Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer, 2001

ISBN 92-829-0569-1

© Europeiska gemenskaperna, 2001
Kopiering tillåten med angivande av källan.

Printed in Belgium

Innehållsförteckning

sidan

Förord av domstolens ordförande G.C. Rodríguez Iglesias	7
---	---

Kapitel I

Europeiska gemenskapernas domstol

A – Domstolens verksamhet år 2000 av ordföranden Gil Carlos Rodríguez Iglesias	13
B – Domstolens sammansättning	77
1. Domstolens medlemmar	79
2. Ändringar i domstolens sammansättning år 2000	89
3. Rangordning	91
4. Tidigare medlemmar av domstolen	95

Kapitel II

Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt

A – Förstainstansrättens verksamhet år 2000 av ordföranden Bo Vesterdorf	101
---	-----

B –	Förstainstansrättens sammansättning	157
1.	Förstainstansrättens ledamöter	159
2.	Rangordning	165
3.	Tidigare ledamöter i förstainstansrätten	167

Kapitel III

Möten och besök

A –	Officiella besök och arrangemang vid domstolen och förstainstansrätten år 2000	171
B –	Studiebesök vid domstolen och förstainstansrätten år 2000	175
C –	Högtidliga sammanträden år 2000	177
D –	Besök och deltagande i officiella arrangemang år 2000	179

Kapitel IV

Tabeller och statistik

A –	Domstolens dömande verksamhet	185
1.	Systematisk översikt över domar meddelade av domstolen år 2000	187
2.	Översikt över andra beslut meddelade av domstolen år 2000	255

3.	Verksamhetsstatistik	257
B –	Förstainstansrättens dömande verksamhet	285
1.	Systematisk översikt över domar meddelade av förstainstansrätten år 2000	287
2.	Verksamhetsstatistik	317

Kapitel V

Allmän information

A –	Publikationer och databaser	339
B –	Administrationn: organisationsplan i sammandrag	351

FÖRORD

av domstolens ordförande G.C. Rodríguez Iglesias

Under år 2000 har domstolens dömande verksamhet intensifierats. Under denna period har 901 mål registrerats, varav 503 mål vid domstolen och 398 mål vid förstainstansrätten, och 870 mål avgjorts, varav 526 mål vid domstolen och 344 mål vid förstainstansrätten. Allt tyder på att antalet mål vid gemenskapsdomstolarna fortsätter att öka. Det är med mycket stor tillfredsställelse som domstolen och förstainstansrätten under detta år har fått rådets tillåtelse att ändra sina rättegångsregler och införa nya instrument, i synnerhet en möjlighet till en skyndsam handläggning och ett förenklat förfarande.

Dessa åtgärder, som syftar till att förbättra handläggningen och förkorta handläggningstiden, blir verkningslösa om domstolen inte har tillräckliga resurser för att hantera en ökad arbetsbörda, över vilken den inte har någon kontroll. Domstolen gläder sig i detta hänseende över den förståelse som budgetmyndigheten, i synnerhet Europaparlamentet, har visat. De medel som beviljades för budgetåret 2001 bör göra det möjligt för domstolen att dels fortsätta att säkerställa domarnas tillgänglighet på samtliga språk på avkunnandedagen, dels undanröja de innesående texter som skall översättas och som utgör en tung börda för målens handläggningstid. Om antalet mål fortsätter att öka, ankommer det emellertid på budgetmyndigheten att anpassa de resurser som tilldelats institutionen i syfte att upprätthålla den dömande verksamhetens kontinuitet.

För domstolen, liksom för andra institutioner, har år 2000 kännetecknats av regeringskonferensen om den institutionella reformen av Europeiska unionen med anledning av utvidgningen. Denna konferens, som avslutades under Europeiska rådet i Nice i december 2000, ledde för domstolens och förstainstansrättens del till en rad reformer som i stor utsträckning överensstämmer med den diskussion som domstolen själv har fört, och i synnerhet med förslagen i domstolens diskussionsunderlag om "rättskipningen inom den Europeiska unionen inför framtiden", vilken överlämnades i maj 1999 vid justitieministrarnas möte i rådet.

Nicefördraget ger förstainstansrätten behörighet att avgöra mål som rör de flesta kategorier av direkt talan, med undantag av dem som enligt stadgan faller under domstolen eller dem som åvilar de särskilda rättsinstanser som kan upprättas i enlighet med bestämmelserna i detta fördrag.

Dessa särskilda rättsinstanser, vilka upprättas på förslag av kommissionen eller på begäran av domstolen, har till syfte att avlasta förstainstansrätten, till vilken de är knutna, och är behöriga att i första instans pröva vissa kategorier mål inom särskilda områden, som exempelvis gemenskapens personalmål.

Förstainstansrätten är enligt det nya fördraget behörig att pröva frågor som hänskjutits för förhandsavgörande på särskilda områden som fastställs i stadgan.

Genom dessa förändringar anpassas även reglerna för domstolens prövning av överklaganden av förstainstansrättens avgöranden. Möjligheten att överklaga dessa avgöranden till domstolen kan underställas de villkor och begränsningar som fastställs i stadgan. Förstainstansrättens avgöranden av frågor som hänskjutits för förhandsavgörande eller avgöranden i mål som överklagats från de särskilda rättsinstanserna kan endast i undantagsfall omprövas av domstolen, närmare bestämt om det finns en allvarlig risk för att de undergräver enhetligheten eller sammanhanget i gemenskapsrätten. Det ankommer på den förste generaladvokaten att föreslå en sådan omprövning om han anser att det är nödvändigt.

I enlighet med ett förslag som domstolen lade fram redan vid den regeringskonferens som ledde fram till Maastrichtfördraget, föreskrivs i det nya fördraget att ändringar i domstolens och förstainstansrättens rättegångsregler härnäst skall godkännas av rådet med kvalificerad majoritet och inte med enhällighet.

Protokollet om domstolens stadga får dessutom, med undantag av avdelning I om domare och generaladvokater, ändras av rådet genom enhälligt beslut på begäran av domstolen och efter att ha hört Europaparlamentet och kommissionen eller på begäran av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet och domstolen.

Med anledning av utvidgningen av Europeiska unionen fastställs i det nya fördraget för första gången uttryckligen ett samband mellan antalet medlemsstater och antalet domare. Vad gäller domstolen skall antalet domare motsvara antalet medlemsstater. Vad beträffar förstainstansrätten skall det finnas minst en domare per medlemsstat, vilket innebär att antalet domare i förstainstansrätten i förekommande fall kan utökas.

Vad gäller domstolens och förstainstansrättens interna organisation och verksamhet har flera nyheter införts genom Nicefördraget, bland annat att

ordförandena på avdelningar med fem domare skall väljas för en tid av tre år och att domstolen inom sig kan upprätta en stor avdelning med elva domare, i vilken ordförandeskapet skall innehas av domstolens ordförande. I den stora avdelningen skall även ordförandena på avdelningar med fem domare ingå. Sammanträden i plenum kommer inte längre att vara regel, utan snarare undantag, eftersom sådana sammanträden endast kommer att äga rum i de fall som anges i stadgan. Domstolen kan emellertid besluta att hänskjuta ett ärende till sammanträde i plenum när den bedömer att ärendet har särskilt stor betydelse.

En slutgiltig bedömning av resultaten från regeringskonferensen är endast möjlig när åtgärderna för deras genomförande har antagits, något som domstolen till fullo kommer att bidra till. Man kan emellertid redan nu glädja sig åt den flexibilitet som införs i gemenskapens rättssystem och hoppas att denna utveckling bidrar till att det fungerar ännu bättre.

Kapitel I

Europeiska gemenskapernas domstol

A — Domstolens verksamhet år 2000

av ordföranden Gil Carlos Rodríguez Iglesias

1. Avsikten med denna rapport är att kortfattat redogöra för domstolens dömande verksamhet de senaste tolv månaderna.

2. Domstolens verksamhet har utökats under år 2000. Domstolen har avslutat 526 mål (395 mål år 1999 i bruttotal), avkunnat 273 domar (235 domar år 1999) och 190 beslut (143 beslut år 1999). Antalet nya mål har stabiliserats jämfört med tidigare år (503 mål år 2000 mot 543 mål år 1999 och 485 mål år 1998 i bruttotal), vilket har gjort det möjligt för domstolen att minska antalet anhängiga mål (från 896 till 873 mål i bruttotal). Antalet anhängiga mål år 2000 är emellertid fortfarande större än det var år 1998 (748 mål i bruttotal).

Den genomsnittliga handläggningstiden har totalt sett varit oförändrad jämfört med föregående år, bortsett från en påtaglig förkortning av handläggningstiden för överklaganden (från 23 månader år 1999 till 19 månader år 2000).

Slutligen märks en viss oföränderlighet vad gäller fördelningen av mål mellan domstolens olika sammansättningar. Ungefär vart fjärde mål har avgjorts i plenum, medan de övriga domarna och besluten har avgjorts på avdelningar om fem (nästan vartannat mål) och tre (mer än vart fjärde mål) domare.

3. Följande sidor erbjuder läsaren en sammanfattning av ett urval av domstolens viktigaste rättspraxis under år 2000. För att göra denna sammanfattning så överskådlig som möjligt, har generaladvokaternas förslag till avgörande uteslutits. Det är möjligt att ta del av den fullständiga texten i domarna och förslagen till avgörande, på samtliga officiella EU-språk, på domstolens webbplats: www.curia.int.

4. Den 1 juli 2000 trädde betydande ändringar av domstolens rättegångsregler i kraft.¹ Den 1 februari 2001 trädde ytterligare ändringar i kraft.^{2 3}

4.1. De första ändringarna syftade till att möjliggöra en mer effektiv behandling av de mål, i synnerhet mål om förhandsavgöranden, som anhängiggörs vid domstolen.

Bland de processuella instrument som domstolen förfogar över till följd av dessa ändringar, vilka i synnerhet rör mål om förhandsavgöranden, skall särskilt uppmärksammas det förenklade förfarandet, begäran om uppgifter, begäran om förtydliganden och den skyndsamma handläggningen.

Det *förenklade förfarandet* (artikel 104.3 i rättegångsreglerna) gör det möjligt för domstolen att avgöra ett mål genom att meddela ett motiverat beslut när en fråga i en begäran om förhandsavgörande är identisk med en fråga som domstolen avgjort tidigare (och inte längre uppenbart identisk), om svaret på en sådan fråga klart kan utläsas av rättspraxis eller inte lämnar utrymme för rimligt tvivel. Domstolen har inte varit sen med att börja använda denna nya möjlighet som gör det möjligt att under de angivna omständigheterna betydligt förkorta handläggningstiden. Domstolen har, genom beslut av den 19 september 2000 i mål C-89/00, *Bicakci* (ej publicerat i rättsfallssamlingen), besvarat en fråga om tolkningen av ett beslut som antagits av det associeringsråd som inrättats genom associeringsavtalet mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Turkiet, vilken var identisk med de tolkningsfrågor som gav upphov till domen av den 10 februari 2000 i mål C-340/97, *Nazli* (REG 2000, s. I-957). Även i målet *Vogler*, valde domstolen att meddela ett motiverat beslut (beslut av den 20 oktober 2000 i mål C-242/99, *Vogler*, REG 2000, s. I-0000) för att besvara flera tolkningsfrågor som inte lämnade något utrymme för rimligt tvivel vad gäller giltigheten och tolkningen av vissa bestämmelser i förordning

¹ EGT L 122, s. 43.

² EGT L 322, 2000, s. 4.

³ För en fullständig information kan det nämnas att domstolen den 28 november 2000 godkände två ändringar avseende artiklarna 16.7 och 103.4 i rättegångsreglerna och överlämnade dessa till rådet för godkännande.

(EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen.⁴

I den nya versionen av rättegångsreglerna föreskrivs även att referenten och/eller generaladvokaten kan *begära att parterna skall lämna in uppgifter* om alla faktiska omständigheter, handlingar eller andra förhållanden som de bedömer vara relevanta (artikel 54a i rättegångsreglerna). Domstolen har dessutom möjligheten att *begära klarläggande av den nationella domstolen* (artikel 104.5 i rättegångsreglerna).

På begäran av den nationella domstolen kan ordföranden undantagsvis besluta att en begäran om förhandsavgörande skall *handläggas skyndsamt* om det av de åberopade omständigheterna framgår att det är synnerligen brådskande att avgöra den fråga som ställts i en begäran om förhandsavgörande (artikel 104a i rättegångsreglerna).

Slutligen kan domstolen hädanefter, både vad gäller mål om förhandsavgörande och mål om direkt talan, utfärda *praktiska anvisningar* i fråga om bland annat förberedelse och genomförande av sammanträden vid domstolen samt ingivande av inlagor och skriftliga yttranden (artikel 125a i rättegångsreglerna) samt besluta att någon muntlig förhandling inte skall äga rum, såvida inte någon av parterna inkommer med en begäran *med uppgift om skälen* till att han önskar höras (artiklarna 44a och 104.4 i rättegångsreglerna).

De ändringar som trädde i kraft den 1 juli 2000 syftar i övrigt till att anpassa rättegångsreglerna till de nya tolkningsförfarandena i avdelning IV i EG-fördraget och bestämmelserna om tvistlösning i avdelning VI i fördraget om Europeiska unionen.

4.2. Den andra serien ändringar i domstolens rättegångsregler rör direkt talan.

För att förkorta handläggningstiden i dessa mål har en möjlighet till *skyndsam handläggning* införts. Vid skyndsam handläggning är det skriftliga förfarandet begränsat till att endast avse ett utbyte av inlagor mellan parterna, medan det muntliga förfarandet är obligatoriskt och har en avgörande betydelse.

⁴ Förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971, i ändrad och uppdaterad lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 118/97 av den 2 december 1996 (EGT L 28, s. 1), i dess lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 307/1999 av den 8 februari 1999 (EGT L 38, s. 1).

Domstolen har även, i samband med införandet av en skyndsam handläggning, en möjlighet att *korta ned interventionsfristen* (artikel 62a i rättegångsreglerna).

Genom dessa ändringar anpassas kommunikationen mellan domstolen och parterna samt andra berörda till modern kommunikationsteknik på så sätt att ingivande av handlingar bland annat per telefax regleras och bestämmelserna om tidsfrister med hänsyn till avstånd ändras.

Dessa ändringar klargör även, mot bakgrund av gjorda erfarenheter, bestämmelsen i rättegångsreglerna om replik och duplik. Det framgår numera klart att om domstolens ordförande tillåter att replik inges av sökanden i ett överklagande, får motparten svara genom att inge en duplik utan att först ha fått tillstånd att göra detta (artikel 117.1 i rättegångsreglerna).

5. Vissa regler för *förfaranden* som är öppna för rättssubjekt vid gemenskapsdomstolarna har klargjorts under år 2000, i synnerhet vad avser inlämnande av yttranden angående generaladvokatens förslag till avgörande, talan om fördragsbrott, förhandsavgöranden, gemenskapens utomobligatoriska skadeståndsansvar och överklaganden av förstainstansrättens domar.

5.1. I målet *Emesa Sugar* (beslut av den 4 februari 2000 i mål C-17/98, REG 2000, s. I-665) ogillade domstolen en begäran av sökanden om att få inkomma med ett skriftligt yttrande som svar på det förslag till avgörande som generaladvokaten hade föredragit. Någon sådan möjlighet föreskrivs varken i EG-stadgan för domstolen eller i domstolens rättegångsregler. Som svar på sökandens argument, enligt vilket denna möjlighet borde beviljas sökanden i enlighet med rättspraxis från den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna avseende räckvidden av artikel 6.1 i konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, särskilt domen av den 20 februari 1996 i målet *Vermeulen mot Belgien* (Reports of Judgements and Decisions, 1996 I, s. 224), slog domstolen fast att denna rättspraxis inte kan överföras på förslagen till avgörande från domstolens generaladvokater, med hänsyn till det såväl organisatoriska som funktionella förhållandet mellan en generaladvokat och domstolen. Sökandens grundläggande rätt till ett kontradiktoriskt förfarande hade inte åsidosatts, eftersom det är med hänsyn till själva syftet med ett kontradiktoriskt förfarande, som består i att förhindra att domstolen kan påverkas av argument som inte har kunnat diskuteras av parterna, som domstolen *ex officio* eller efter att ha hört generaladvokaten eller på parternas begäran kan återuppta det muntliga förfarandet, i enlighet med artikel 61 i sina rättegångsregler, om den anser att den inte har tillräcklig

kännedom om omständigheterna i målet, eller om detsamma skall avgöras på grundval av ett argument som parterna inte har kunnat diskutera.

5.2. Vad gäller förfaranden om fördragsbrott har domstolen, i domen av den 4 juli 2000 i mål C-387/97, *kommissionen mot Grekland* (REG 2000, s. I-0000), för första gången haft att tillämpa artikel 171.2 tredje stycket i fördraget (nu artikel 228 EG). Enligt denna bestämmelse kan kommissionen, om en medlemsstat har underlåtit att efterkomma domstolens dom, på nytt väcka talan om fördragsbrott mot denna medlemsstat och ange det vitesbelopp som kommissionen, med hänsyn till omständigheterna, anser att denna stat skall betala. I en dom av den 7 april 1992 i mål C-45/91, *kommissionen mot Grekland* (REG 1992, s. I-2509) hade domstolen fastställt att Republiken Grekland hade underlåtit att uppfylla vissa av sina skyldigheter enligt två gemenskapsdirektiv om avfall respektive giftigt och annat farligt avfall. Efter att en ny talan hade väckts av kommissionen konstaterade domstolen att Republiken Grekland inte hade genomfört alla de åtgärder som var nödvändiga för att följa ovannämnda dom och således hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 171 i fördraget. Domstolen angav att det, även om det inte föreskrivs någon tidsfrist inom vilken en dom skall följas, av hänsyn till vikten av omedelbar och enhetlig tillämpning av gemenskapsrätten, krävs att åtgärder för att följa en dom vidtas omedelbart och slutförs snarast möjligt. Vad gäller vitesbeloppet ansåg domstolen att, eftersom fördraget saknar bestämmelser i detta avseende, kommissionen har rätt att anta riktlinjer i likhet med dem som anges i kommissionens meddelanden om genomförandet av artikel 171 i fördraget⁵ och om metoden för beräkning av vite⁶, som syftar till att fastställa regler för beräkning av det standardbelopp eller det vite som den avser att föreslå domstolen, i synnerhet när det gäller att säkerställa att medlemsstaterna behandlas lika. Även om kommissionens förslag inte är bindande för domstolen, utgör de emellertid en användbar referenspunkt. Domstolen påpekade att, eftersom huvudsyftet med vitet är att medlemsstaten så snabbt som möjligt skall upphöra att bryta mot fördraget, vitets belopp skall fastställas på ett sätt som gör att det är anpassat till omständigheterna och proportionerligt, såväl i förhållande till den konstaterade underlåtenheten som i förhållande till den berörda medlemsstatens betalningsförmåga. Domstolen medgav att kravet på skyndsamhet när det gäller den berörda medlemsstatens

⁵ Meddelande 96/C 242/07 av den 21 augusti 1996 om genomförandet av artikel 171 i fördraget (EGT C 242, s. 6).

⁶ Meddelande 97/C 63/02 av den 28 februari 1997 om metoden för beräkning av vite enligt artikel 171 i EG-fördraget (EGT C 63, s. 2).

uppfyllande av sina skyldigheter kan variera beroende på underlåtenhetens art. Domstolen ansåg att de grundkriterier som skall beaktas för att säkerställa vitets tvingande karaktär i syfte att uppnå en enhetlig och effektiv tillämpning av gemenskapsrätten i princip är överträdelsens varaktighet, dess svårighetsgrad och den berörda medlemsstatens betalningsförmåga. Vid tillämpningen av dessa kriterier skall särskilt beaktas de konsekvenser som underlåtenheten att följa domen har för privata och offentliga intressen samt hur brådskande det är att få den berörda medlemsstaten att uppfylla sina skyldigheter. Eftersom det i det aktuella fallet rörde sig om allvarliga eller särskilt allvarliga överträdelser vars varaktighet var avsevärd, förpliktade domstolen Grekland att betala ett vite om 20 000 euro för varje dag som löpte utan att de åtgärder genomfördes som krävdes för att följa domen i det ovannämnda målet, från och med avkunnandet av denna dom och fram till dess Grekland hade följt domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Grekland.

I beslutet av den 13 september 2000 i mål C-341/97, *kommissionen mot Nederländerna* (REG 2000, s. I-0000), slog domstolen fast att ett detaljerat utlåtande som kommissionen sänder till en medlemsstat i enlighet med artikel 9.1 i direktiv 83/189/EEG⁷ om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter inte utgör en formell underrättelse i den mening som avses i artikel 169 i fördraget (nu artikel 226 EG). När ett sådant detaljerat utlåtande avges kan den mottagande medlemsstaten nämligen inte ha gjort sig skyldig till en överträdelse av gemenskapsrätten, eftersom rättsakten endast existerar i form av ett förslag. Den motsatta åsikten skulle enligt domstolen innebära att det detaljerade utlåtandet kom att utgöra en villkorad formell underrättelse vars existens var beroende av den berörda medlemsstatens åtgärder med anledning av det nämnda utlåtandet. En sådan osäkerhet strider mot de rättssäkerhetskrav som måste upprätthållas i förfaranden som kan leda till tvister. Domstolen avvisade följaktligen kommissionens talan om fördragsbrott.

5.3. Begreppet rättsakt mot vilken talan om ogiltigförklaring kan väckas var föremål för domstolens beslut av den 21 juni 2000 i mål C-514/99, *Frankrike mot kommissionen* (REG 2000, s. I-0000), som ingår i den rättspraxis som rör nödatgärder vad beträffar skydd mot bovin spongiform encefalopati. Frankrike hade väckt talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut att inte ändra,

⁷ Rådets direktiv 83/189/EEG av den 28 mars 1983 (EGT L 109, s. 8; svensk specialutgåva, område 13, volym 12, s. 154).

eller rent av upphäva, den rättsakt genom vilken kommissionen beslutade att upphäva embargot för brittiskt nötkött från och med den 1 augusti 1999. Frankrike gjorde gällande att förekomsten av ett sådant beslut hade framgått av den ansvarige kommissionärens uttalande den 29 oktober 1999 och av kommissionens kollegiums beslut att sända en formell underrättelse till Frankrike för underlåtenhet att följa denna rättsakt. Domstolen förklarade att det var uppenbart att talan skulle avvisas, eftersom varken det omtvistade uttalandet eller avsändandet av den formella underrättelsen kunde anses som ett uttryck för ett beslut av kommissionen att vägra ändra beslutet om att upphäva embargot, som kunde utgöra föremål för en talan om ogiltigförklaring. Ett sådant uttalande utgör inte ett ställningstagande av kommissionen till de påstått nya upplysningar som överlämnats till kommissionen av Republiken Frankrike angående den eventuella förekomsten av en tredje smittoväg för nötkreatur. Vad gäller avsändandet av den formella underrättelsen, vittnar det endast om en vilja att beivra underlåtenheten att verkställa beslutet att upphäva embargot.

I domen av den 23 maj 2000 i mål C-106/98 P, *Comité d'entreprise de la Société française de production* (REG 2000, s. I-3659), besvarade domstolen frågan huruvida organisationer som företrädde arbetstagarna vid ett företag som hade erhållit statligt stöd var personligen berörda av ett beslut i vilket kommissionen hade fastslagit att stödet var oförenligt med den gemensamma marknaden. Förstainstansrätten avvisade talan om ogiltigförklaring, eftersom klagandena inte ansågs direkt och personligen berörda av det omtvistade beslutet. Arbetstagarorganisationerna överklagade domen till domstolen, som bekräftade förstainstansrättens bedömning att klagandena inte hade ett berättigat intresse av att få saken prövad. Domstolen ogillade överklagandet och slog fast att endast egenskapen av förhandlingspart vad gäller de sociala aspekterna av ett beslut genom vilket ett statligt stöd förklaras vara oförenligt med gemensamma marknaden inte är tillräcklig för att försätta organisationer som representerar arbetstagarna vid det företag som var mottagare av stödet i en ställning som motsvarar den som gäller för den person som det omtvistade beslutet är riktat till, när det framgår av motiveringen till det omtvistade beslutet att denna egenskap endast har ett subtilt samband med själva föremålet för nämnda beslut och när klagandeorganisationerna inte hade deltagit i förfarandet enligt artikel 93.2 i fördraget (nu artikel 88.2 EG). Klagandenas ställning kan inte likställas med den ställning som sökandena hade i dom av den 2 februari 1988 i de förenade målen 67/85, 68/85 och 70/85, *Van der Kooy m.fl. mot kommissionen* (REG 1988, s. 219; svensk specialutgåva, volym 9, s. 305), och av den 24 mars 1993 i mål C-313/90, *CIRFS m.fl. mot kommissionen* (REG 1993, s. I-1125; svensk specialutgåva, volym 14, s. 83).

I domen av den 19 oktober 2000 i de förenade målen C-15/98 och C-105/98, *Sardegna Lines* (REG 2000, s. I-0000), angav domstolen att ett företag under vissa omständigheter kan väcka talan mot ett beslut av kommissionen att förbjuda en stödordning avseende en viss sektor. Domstolen slog fast att ett företag, som inte enbart berörs i egenskap av företag inom en sektor som eventuellt kan komma i fråga för den omtvistade stödordningen utan även i egenskap av förmånstagare som verkligen har beviljats ett individuellt stöd i enlighet med denna stödordning och som kommissionen har beslutat skall återbetalas, kan ha ett berättigat intresse av att väcka talan mot ett sådant beslut.

5.4. Vad gäller förfaranden för förhandsavgöranden skall det erinras om domarna i målen *Gabalfrisa m.fl.*, *Abrahamsson m.fl.* och *Österreichischer Gewerkschaftsbund*, i vilka domstolen hade att tolka begreppet domstol i den mening som avses i artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG).

Det skall i detta hänseende erinras om att domstolen, för att bedöma om det hänskjutande organet är en domstol i den mening som avses i artikel 177 i fördraget, som är en rent gemenskapsrättslig fråga, skall beakta ett antal omständigheter, nämligen om organet är upprättat enligt lag, om det är av stadigvarande karaktär, om dess jurisdiktion är av tvingande art, om förfarandet är kontradiktoriskt, om organet tillämpar rättsregler samt om det har en oberoende ställning (se särskilt dom av den 17 september 1997 i mål C-54/96, *Dorsch Consult* (REG 1997, s. I-4961, punkt 23, och den rättspraxis som omnämns där).

I dom av den 21 mars 2000 i de förenade målen C-110/98—C-147/98, *Gabalfrisa m.fl.* (REG 2000, s. I-1577), och av den 6 juli 2000 i mål C-407/98, *Abrahamsson m.fl.* (REG 2000, s. I-0000), klargjorde domstolen för frågan om det hänskjutande organets oberoende ställning. I målet *Gabalfrisa m.fl.* hade en behörig Tribunal Económico-Administrativo inom den spanska skatteförvaltningen ställt tolkningsfrågor till domstolen om klagomål i skatteärenden inom ramen för ett slags internt förvaltningsförfarande. Efter att ha konstaterat att lagen säkerställde en funktionsmässig uppdelning mellan skatteförvaltningen som ansvarar för förvaltning, uppbörd och taxering, och Tribunales Económico-Administrativos, som prövar klagomål som anförts mot skatteförvaltningens beslut utan att ta emot instruktioner från densamma, drog domstolen slutsatsen att Tribunales Económico-Administrativos — till skillnad från vad domstolen ansåg vara fallet med directeur des contributions directes et des accises, i dom av den 30 mars 1993 i mål C-24/92, *Corbiau* (REG 1993, s. I-1277; svensk

specialutgåva, volym 14, s. 105), punkterna 15 och 16 — har egenskapen av en utomstående i förhållande till den myndighet som har fattat det beslut som är föremål för klagomål och är tillräckligt oberoende för att kunna anses som en domstol i den mening som avses i artikel 177 i fördraget. I domen i målet *Abrahamsson m.fl.* hänvisade domstolen till samma kriterier avseende funktionsmässig uppdelning och egenskapen av utomstående och slog fast att Överklagandenämnden för högskolan i Sverige, en nämnd som är behörig att självständigt pröva överklaganden av universitets och högskolors tillsättningsbeslut, är tillräckligt oberoende för att kunna anses vara en domstol i den mening som avses i artikel 177 i fördraget.

I domen av den 30 november 2000 i mål C-195/98, *Österreichischer Gewerkschaftsbund* (REG 2000, s. I-0000) hade Oberster Gerichtshof, som i första och sista instans avgör tvister om materiella arbetsrättsfrågor i vilka talan har väckts av en arbetsgivar- eller arbetstagarförening som har rätt att sluta kollektivavtal, vänt sig till domstolen med en begäran om förhandsavgörande. Inom ramen för ett sådant förfarande avgör Oberster Gerichtshof inte rättstvister som rör en konkret rättssak mellan namngivna personer. Den måste grunda sin bedömning på de av sökanden uppgivna sakomständigheterna utan att kunna kontrollera dessa. Dess avgöranden har fastställande karaktär, och enbart sammanslutningar kan väcka talan. Domstolen ansåg emellertid att förfarandet kan leda till ett avgörande av rättsskipningskaraktär och påpekade att avgörandet är bindande för parterna, som inte kan framställa en ny ansökan och begära fastställelse angående samma sakförhållanden och samma rättsfrågor. Förfarandet är dessutom avsett att fungera som vägledning för parallella förfaranden mellan enskilda arbetsgivare och arbetstagare. Domstolen ansåg följaktligen att Oberster Gerichtshof är en domstol i den mening som avses i artikel 177 i fördraget när den har att pröva en talan som har väckts inom ramen för ett sådant förfarande.

5.5. På området för gemenskapens utomobligatoriska skadeståndsansvar har domstolen avslutat målen *Mulder m.fl. mot rådet och kommissionen*, i vilka Europeiska gemenskapen, företräd av rådet och kommissionen, genom mellandom av den 19 maj 1992 (REG 1992, s. I-3061; svensk specialutgåva, volym 12, s. 55), hade förpliktats utge ersättning för den skada som sökandena lidit på grund av att det i en rådsförordning, såsom den kompletterats genom en kommissionsförordning, inte hade föreskrivits att en referenskvantitet skulle tilldelas vissa mjölkproducenter. Eftersom de förhandlingar som parterna inledde till följd av mellandomen för att bedöma skadan inte ledde till något resultat, framställde parterna sina i siffror angivna yrkanden till domstolen. Genom dom av den 27 januari 2000 i de förenade målen C-104/89

och C-37/90, *Mulder m.fl. mot rådet och kommissionen* (REG 2000, s. I-203), fastställde domstolen storleken på de skadestånd som rådet och kommissionen var skyldiga att utge till mjölkproducenterna.

5.6. Vad gäller domstolens prövning av överklaganden av förstainstansrättens avgöranden, slog domstolen i domen av den 13 juli 2000 i mål C-210/98 P, *Salzgitter* (REG 2000, s. I-0000), fast att ett konstaterande som rör kommissionens behörighet skall anföras på eget initiativ av domstolen, även om ingen av parterna har begärt att den skall göra det. Detta mål rörde ett beslut av kommissionen att inte godkänna ett planerat stöd från den tyska regeringen till ett stålföretag i de nya tyska förbundsstaterna, inte på grund av att detta stöd hade anmälts för sent, utan på grund av att kommissionen av tidsmässiga skäl (*ratione temporis*) inte var behörig att godkänna det planerade stödet. Förstainstansrätten ogillade den talan om ogiltigförklaring som hade väckts mot detta beslut, utan att i sin dom beröra den omständigheten att stödåtgärderna hade anmälts för sent. Domstolen, till vilken förstainstansrättens dom överklagades, slog fast att den frist för anmälan som fastställdes genom femte regelverket utgjorde en preklusionsfrist i den meningen att den utgjorde hinder mot att godkänna planerade stödåtgärder som anmäls för sent. Kommissionen kunde således inte tillåta stödåtgärder om planerna för att genomföra dem eller ändra dem inte hade anmälts till den före utgången av den särskilt föreskrivna tidsfristen. Domstolen slog fast att eftersom det rörde sig om ett konstaterande angående kommissionens behörighet, som skall anföras på eget initiativ av rätten, gjorde förstainstansrätten fel när den i den överklagade domen underlät att på eget initiativ anföra att kommissionen inte på något sätt kunde tillåta stödåtgärderna, eftersom dessa inte hade anmälts förrän efter utgången av den frist som föreskrevs i artikel 6 i femte regelverket. Domstolen ogillade emellertid överklagandet, eftersom domslutet visade sig vara riktigt enligt andra rättsliga grunder.

6. Under det gångna året har domstolens rättspraxis på området för *allmänna rättsprinciper* utvecklats i vissa viktiga avseenden. Det har huvudsakligen rört sig om gemenskapens och medlemsstaternas ansvar för skada som har vållats enskilda på grund av överträdelse av gemenskapsrätten, sambandet mellan principen om självbestämmanderätt i processuella frågor och den allmänna principen om tillgång till kommissionens handlingar samt rätten till försvar.

6.1. Vad gäller gemenskapens ansvar för skada som har vållats enskilda på grund av överträdelse av gemenskapsrätten har domstolen, i domen av den 4 juli 2000 i mål C-352/98 P, *Bergaderm* (REG 2000, s. I-0000), slagit

fast att begreppet ”tillräckligt klar överträdelse” av gemenskapsrätten, vilket utgör en av de tre förutsättningarna för detta ansvar, skall tolkas på samma sätt oavsett om det är en institution eller en medlemsstat som gjort sig skyldig till överträdelsen. Ett läkemedelsföretag i konkurs och dess verkställande direktör hade väckt talan om ersättning för den skada som de ansåg sig ha lidit till följd av att ett av kommissionens direktiv om kosmetiska produkter utarbetades och antogs. Denna talan ogillades av förstainstansrätten. Domstolen ogillade överklagandet och erinrade om den princip som fastslogs i domen av den 5 mars 1996 i de förenade målen C-46/93 och C-48/93, *Brasserie du pêcheur och Factortame* (REG 1996, s. I-1029), enligt vilken förutsättningarna för statens ansvar för skada som har vållats enskilda på grund av överträdelse av gemenskapsrätten — såvida det inte finns något särskilt skäl för detta — inte får skilja sig från de förutsättningar som under jämförbara förhållanden gäller för gemenskapens ansvar. Skyddet för de rättigheter som enskilda åtnjuter enligt gemenskapsrätten kan nämligen inte variera beroende på om den myndighet som har orsakat skadan är nationell eller gemenskapsrättslig. Det föreligger enligt gemenskapsrätten en rätt till skadestånd då tre förutsättningar är uppfyllda, nämligen att den rättsregel som har överträtts har till syfte att ge enskilda rättigheter, att överträdelsen är tillräckligt klar och, slutligen, att det finns ett direkt orsakssamband mellan åsidosättandet av medlemsstatens skyldighet och den skada som de drabbade personerna har lidit. För såväl gemenskapens som medlemsstaternas utomobligatoriska ansvar för överträdelser av gemenskapsrätten, är det avgörande kriteriet för att anse att en överträdelse av gemenskapsrätten är tillräckligt klar att en medlemsstat eller en gemenskapsinstitution uppenbart och allvarligt har missbedömt gränserna för sitt utrymme för skönsmässig bedömning. En mindre överträdelse av gemenskapsrätten kan vara tillräcklig för att det skall vara fråga om en tillräckligt klar överträdelse, om den ifrågavarande medlemsstaten eller institutionen endast förfogade över ett i hög grad begränsat, eller till och med obefintligt, utrymme för skönsmässig bedömning. Vad beträffar argumentet enligt vilket förstainstansrätten hade gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den slog fast att den ifrågavarande rättsakten var en normativ rättsakt, ansåg domstolen att frågan huruvida en institutions rättsakt är generell eller individuell inte är avgörande när det gäller att fastställa gränserna för det utrymme för skönsmässig bedömning som den aktuella institutionen förfogar över.

Av domen av den 4 juli 2000 i mål C-424/97, *Haim* (REG 2000, s. I-0000), kan man dra vissa lärdomar i fråga om det utrymme för skönsmässig bedömning som skall beaktas för att avgöra om en medlemsstat har gjort sig skyldig till en tillräckligt klar överträdelse av gemenskapsrätten eller inte.

Salomone Haim hade väckt talan mot en sammanslutning av tandläkare, ett offentlighetsrättsligt organ, för att erhålla skadestånd för utebliven vinst som han påstod sig ha lidit på grund av att detta organ hade åsidosatt gemenskapsrätten genom att vägra uppta honom i tandläkarregistret. Den nationella domstolen hade ställt en fråga till domstolen för att få klarhet i huruvida det förelåg en tillräckligt klar överträdelse av gemenskapsrätten i ett fall där en nationell tjänsteman antingen hade tillämpat nationell rätt som stred mot gemenskapsrätten eller hade tillämpat nationell rätt på ett sätt som inte var förenligt med gemenskapsrätten enbart på grund av att tjänstemannen inte hade något utrymme för skönsmässig bedömning vid beslutsfattandet. Domstolen svarade att förekomsten och omfattningen av det utrymme för skönsmässig bedömning som skall beaktas för att fastställa om det föreligger en tillräckligt klar överträdelse av gemenskapsrätten fastställs på grundval av gemenskapsrätten och inte på grundval av nationell rätt. Det utrymme för skönsmässig bedömning som den tjänsteman eller det organ vilka handlade i strid med gemenskapsrätten eventuellt ges av den nationella rätten saknar i detta hänseende alltså betydelse. Domstolen tillade att det ankommer på varje medlemsstat att försäkra sig om att enskilda får ersättning för skada som de vållas genom att gemenskapsrätten inte iakttas, oavsett vilken offentlig myndighet som har gjort sig skyldig till denna överträdelse och oavsett vilken offentlig myndighet som, enligt den berörda medlemsstatens rätt, i princip har att utge ersättningen. Ersättningen för skada som vållas enskilda genom inhemska åtgärder som vidtagits i strid med gemenskapsrätten måste inte nödvändigtvis säkerställas av medlemsstaten själv för att denna skall ha fullgjort sina gemenskapsrättsliga förpliktelser. Detta gäller även medlemsstater i vilka viss lagstiftning eller förvaltning har decentraliserats till territoriella organ med viss autonomi eller tillvaratas av något annat offentlighetsrättsligt organ som i juridisk mening är skilt från staten. I dessa medlemsstater kan alltså ersättning för skada som vållats enskilda, genom inhemska åtgärder som ett offentlighetsrättsligt organ vidtagit i strid med gemenskapsrätten, säkerställas av nämnda organ. Gemenskapsrätten utgör följaktligen inte något hinder för att det ansvar som ett offentlighetsrättsligt organ har för att ersätta skada som vållas enskilda genom åtgärder som nämnda organ har vidtagit i strid med gemenskapsrätten kan göras gällande utöver medlemsstatens eget skadeståndsansvar.

6.2. I domen av den 11 januari 2000 i de förenade målen C-174/98 P och C-189/98 P, *Nederländerna och van der Wal mot kommissionen* (REG 2000, s. I-1), uttalade sig domstolen om sambandet mellan rätten till en opartisk rättegång, den allmänna principen om tillgång till kommissionens handlingar samt undantaget från denna princip med hänsyn till skyddet för det allmänna

samhällsintresset inom ramen för ett rättsligt förfarande i den mening som avses i beslut 94/90/EKSG, EG, Euratom om allmänhetens tillgång till kommissionens handlingar.⁸ Gerard van der Wal hade, i egenskap av advokat och delägare i en byrå som behandlar ärenden som rör gemenskapsrätt, begärt att få tillgång till kopior av vissa skrivelser i vilka kommissionen hade besvarat frågor som hade ställts av nationella domstolar inom ramen för samarbetet mellan kommissionen och dessa domstolar vid tillämpningen av artiklarna 85 och 86 i EG-fördraget (nu artiklarna 81 EG och 82 EG).⁹ Kommissionen hade, med anledning av att en spridning av svaren kunde skada skyddet av det allmänna samhällsintresset, i synnerhet skyddet av en god rättskipning, fattat ett beslut om att vägra tillgång till de ifrågavarande handlingarna. Gerard van der Wal väckte talan mot detta beslut vid förstainstansrätten, som ogillade talan. Domstolen, till vilken förstainstansrättens dom överklagades, angav att den allmänna gemenskapsrättsliga principen om att envar har rätt till opartisk rättegång, vilken hämtat inspiration från artikel 6 i Europeiska konventionen angående skydd av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna innefattar rätten till prövning i en domstol som är oavhängig, särskilt i förhållande till den verkställande makten, men att det inte är möjligt att på grundval av denna rättighet sluta sig till att den domstol vid vilken en tvist är anhängig också är den enda som är behörig att bevilja tillgång till handlingarna i det rättsliga förfarandet i fråga. Kommissionens skyldighet att, inom ramen för dess samarbete med de nationella domstolarna vid de sistnämndas tillämpning av artiklarna 85 och 86 i fördraget, vägra tillgång till de handlingar som den innehar med hänsyn till skyddet för det allmänna samhällsintresset, i den mening som avses i beslut 94/90, är beroende av det sätt på vilket detta samarbete sker. När de handlingar som kommissionen lämnar till de nationella domstolarna är antingen handlingar som den redan innehade, eller handlingar som även om de upprättats med avseende på ett särskilt rättsligt förfarande endast hänvisar till handlingar av det förstnämnda slaget, eller handlingar genom vilka den endast avger ett allmänt hållet yttrande, som inte avser de faktiska omständigheterna i det mål som är anhängigt vid den nationella domstolen, måste kommissionen för varje enskilt fall pröva om de omfattas av de undantag som uppräknas i den uppförandekodex som antagits genom beslut 94/90. Om de handlingar som kommissionen lämnar innehåller rättsliga eller ekonomiska bedömningar, vilka gjorts på grundval av de uppgifter som den

⁸ Beslut 94/90/EKSG, EG, Euratom av den 8 februari 1994 (EGT L 46, s. 58; svensk specialutgåva, område 16, volym 2, s. 66).

⁹ Meddelande 93/C 39/05 om samarbete mellan kommissionen och de nationella domstolarna vid tillämpningen av artiklarna 85 och 86 i fördraget (EGT C 39, s. 6).

nationella domstolen lämnat, skall de däremot vara underställda den nationella processrätten på samma sätt som alla andra sakkunnigutlåtanden. Iakttagandet av den nationella processrätten kan säkerställas genom att kommissionen försäkrar sig om att ett offentliggörande av handlingarna inte strider mot nationell rätt. I tveksamma fall skall kommissionen samråda med den nationella domstolen och endast vägra tillgång om den sistnämnda motsätter sig att nämnda handlingar lämnas ut. Förstainstansrätten hade följaktligen, genom att den tolkat beslut 94/90 så att undantaget avseende skyddet av det allmänna samhällsintresset i fråga om rättsliga förfaranden innebär att kommissionen är skyldig att vägra tillgång till handlingar som den upprättat uteslutande med avseende på ett sådant förfarande, gjort sig skyldig till en felaktig rättstillämpning. Domstolen upphävde förstainstansrättens dom och ogiltigförklarade kommissionens beslut att vägra Gerard van der Wal tillgång till de ifrågavarande handlingarna.

6.3. I domen av den 21 september 2000 i mål C-462/98 P, *Mediocurso* (REG 2000, s. I-0000), erinrade domstolen om att iakttagandet av rätten till försvar i alla förfaranden som inleds mot en person, och som kan leda till en rättsakt som går denna person emot, utgör en grundläggande gemenskapsrättslig princip som skall säkerställas även i avsaknad av reglering av förfarandet i fråga. Denna princip innebär ett krav på att de personer till vilka ett beslut som på ett påtagligt sätt påverkar deras intressen riktas skall ges tillfälle att lämna sina synpunkter på ett meningsfullt sätt. Ett bolag hade väckt talan om ogiltigförklaring av två beslut av kommissionen att sätta ned finansiella stöd från Europeiska socialfonden avseende två projekt för yrkesutbildning. Bolaget gjorde bland annat gällande att rätten till försvar hade åsidosatts. Förstainstansrätten underkände grunden avseende rätten till försvar och bolaget överklagade domen till domstolen. Domstolen konstaterade att bolaget inte hade erhållit någon anmodan från kommissionen eller på kommissionens vägnar att inom en rimlig tidsfrist inkomma med yttrande över de handlingar som uppgavs styrka de faktiska omständigheter som lades bolaget till last och på grundval av vilka kommissionen antog besluten att sätta ned de finansiella stöden. Domstolen ansåg därför att bolaget inte hade givits tillfälle att på ett meningsfullt sätt lämna sina synpunkter på de omständigheter som åberopades mot bolaget. Under dessa omständigheter hade förstainstansrätten felaktigt fastställt att klaganden hade getts tillfälle att yttra sig på ett meningsfullt sätt. Domstolen upphävde följaktligen förstainstansrättens dom och ogiltigförklarade kommissionens beslut om nedsättning av de finansiella stöden från Europeiska socialfonden.

7. Vad beträffar *förhållandet mellan gemenskapsrätten och internationell rätt* har domstolen, i en dom av den 4 juli 2000 i de förenade målen C-62/98 och C-84/98, *kommissionen mot Portugal* (REG 2000, s. I-0000), klagjort räckvidden av artikel 234 första stycket i EG-fördraget (nu artikel 307 första stycket EG i ändrad lydelse) om medlemsstaternas rättigheter och förpliktelser som följer av avtal som ingåtts före fördragets ikraftträdande. Kommissionen hade väckt talan i två mål och yrkat att domstolen skulle fastställa att Republiken Portugal hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt förordning (EEG) nr 4055/86 om tillämpning av principen om frihet att tillhandahålla tjänster på sjötransportområdet mellan medlemsstater samt mellan medlemsstater och tredje land, genom att inte säga upp eller anpassa sjöfartsavtal med tredje land före dess anslutning till gemenskapen.¹⁰ Domstolen erinrade om att syftet med artikel 234 första stycket i fördraget är att i enlighet med folkrättens principer klargöra att tillämpningen av EG-fördraget inte påverkar den berörda medlemsstatens åtagande att respektera de rättigheter för tredje land som följer av ett avtal som ingåtts innan fördraget trädde i kraft eller i förekommande fall innan den berörda medlemsstaten anslöts, och att uppfylla sina förpliktelser enligt detta avtal. I andra stycket i samma artikel åläggs medlemsstaterna dock samtidigt att vidta alla lämpliga åtgärder för att undanröja det som eventuellt är oförenligt med EG-fördraget i ett avtal. Domstolen konstaterade att Republiken Portugal inte hade lyckats att med diplomatiska medel ändra det omtvistade avtalet inom den tidsfrist som föreskrivs i förordning nr 4055/86. Den omständigheten att det föreligger en svår politisk situation i ett avtalsslutande tredje land kan inte rättfärdiga att en medlemsstat inte gör något för att uppfylla sina skyldigheter enligt fördraget. Om en medlemsstat möter svårigheter som gör att det är omöjligt att ändra avtalet i fråga, ankommer det på medlemsstaten att säga upp avtalet om det enligt folkrätten är möjligt att säga upp ett sådant avtal. Balansen mellan en medlemsstats utrikespolitiska intressen och gemenskapens intressen uttrycks i artikel 234 i fördraget, eftersom denna bestämmelse tillåter en medlemsstat att underlåta att tillämpa en gemenskapsrättslig bestämmelse för att kunna respektera de rättigheter som tredje länder har enligt ett avtal som ingåtts dessförinnan och för att kunna uppfylla sina egna skyldigheter enligt samma avtal. Artikel 234 ger även medlemsstaterna rätt att välja vilka åtgärder som är lämpliga för att se till att avtalet i fråga blir förenligt med gemenskapsrätten. De omtvistade avtalen innehöll emellertid en klausul som uttryckligen angav att avtalsparterna hade rätt att säga upp avtalet, varför Republiken Portugal

¹⁰ Rådets förordning (EEG) nr 4055/86 av den 22 december 1986 (EGT L 378, s. 1; svensk specialutgåva, område 7, volym 3, s. 145).

skulle ha kunnat säga upp avtalet utan att åsidosätta tredje lands rättigheter enligt dessa avtal. Domstolen fastställde följaktligen fördragsbrotten.

Domstolen har även uttalat sig om sin behörighet att tolka artikel 50 i Avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter (TRIPs-avtalet), vilket ingår som en bilaga till Avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (WTO-avtalet). Det skall erinras om att domstolen, i domen av den 16 juni 1998 i mål C-53/96, *Hermès* (REG 1998, s. I-3603), slog fast att den på varumärkesområdet, för att undvika motstridiga tolkningar i framtiden, är behörig att tolka artikel 50 i TRIPs-avtalet, även om de åtgärder som avses i denna bestämmelse samt de därtill knutna processuella reglerna föreskrivs i den berörda medlemsstatens nationella lagstiftning, eftersom TRIPs-avtalet är ett avtal som ingåtts av gemenskapen och dess medlemsstater med stöd av en delad behörighet och artikel 50 kan tillämpas såväl på situationer som omfattas av nationell rätt som på situationer som omfattas av gemenskapsrätten.

I målet *Dior och Assco* hade den hänskjutande domstolen ställt en fråga för att få klarhet i huruvida domstolens behörighet att tolka artikel 50 i TRIPs-avtalet är begränsad till enbart situationer som rör varumärkesrätt (dom av den 14 december 2000 i de förenade målen C-300/98 och C-392/98, *Dior och Assco* (REG 2000, s. I-0000)). Domstolen svarade att dess behörighet att tolka denna bestämmelse inte är begränsad till enbart sådana situationer. Artikel 50 i TRIPs-avtalet utgör nämligen en processuell bestämmelse som är tillämplig på samma sätt i samtliga situationer som hör till dess tillämpningsområde och som kan tillämpas såväl på situationer som omfattas av nationell rätt som på situationer som omfattas av gemenskapsrätten. Medlemsstaterna och gemenskapens institutioner har en skyldighet att nära samarbeta för att genomföra de förpliktelser de åtagit sig med stöd av en delad behörighet att underteckna WTO-avtalet, vari TRIPs-avtalet ingår. Detta innebär att medlemsstaternas och gemenskapens myndigheter, av såväl praktiska som juridiska skäl, måste tolka denna bestämmelse på ett enhetligt sätt. Det är enbart domstolen som, i samarbete med medlemsstaternas domstolar i enlighet med artikel 177 i fördraget, kan säkerställa en sådan enhetlig tolkning. Som svar på den hänskjutande domstolens fråga huruvida artikel 50.6 i TRIPs-avtalet har direkt effekt, angav domstolen att vad gäller områden på vilka TRIPs-avtalet är tillämpligt och inom vilka gemenskapen redan lagstiftat, skall medlemsstaternas rättsliga myndigheter, enligt gemenskapsrätten, när de har att tillämpa nationella regler för att besluta om interimistiska åtgärder för att skydda de rättigheter som uppstår inom ett sådant område, i möjligaste mån göra det mot bakgrund av ordalydelsen i och syftet med artikel 50 i

TRIPs-avtalet. Då däremot ett område avses inom vilket gemenskapen ännu inte lagstiftat, och som, följaktligen, faller under medlemsstaternas behörighet, omfattas skyddet för immaterialrätter och de åtgärder som rättsliga myndigheter vidtar härför inte av gemenskapsrätten. Således varken föreskriver eller utesluter gemenskapsrätten att en medlemsstats rättssystem ger enskilda rätt att direkt åberopa artikel 50.6 i TRIPs-avtalet, och den föreskriver inte heller en skyldighet för nationella domstolar att tillämpa denna artikel *ex officio*.

8. Vad gäller området *institutionell rätt* var det fastställandet av den rättsliga grunden som återigen var föremål för de flesta målen. I två mål klargjorde domstolen sambandet mellan artikel 129 i fördraget (nu artikel 152 EG i ändrad lydelse) och två andra artiklar i fördraget, närmare bestämt artikel 43 (nu artikel 37 EG i ändrad lydelse) och artikel 100 A (nu artikel 95 EG i ändrad lydelse).

I domen av den 4 april 2000 i mål C-269/97, *kommissionen mot rådet* (REG 2000, s. I-2257), hade kommissionen väckt talan om ogiltigförklaring av en rådsförordning om upprättande av ett system för identifiering och registrering av nötkreatur och om märkning av nötkött och nötköttsprodukter, vilken hade antagits med enhällighet med stöd av artikel 43 i fördraget. Kommissionen hävdade att den korrekta rättsliga grunden för den ifrågasatta förordningen var artikel 100a i fördraget och att förordningen skulle ha antagits med tillämpning av medbeslutandeförfarandet. Enligt kommissionen borde artikel 100a i fördraget ha använts som rättslig grund, eftersom huvudsyftet med förordningen, vilken hade antagits i samband med krisen rörande bovin spongiform encefalopati, är att skydda människors hälsa, ett syfte som anges i artikel 129 i EG-fördraget, och enligt kommissionen borde parlamentet ha fått delta i lagstiftningsarbetet. Domstolen ogillade talan och erinrade om att enligt gemenskapens ordning för kompetensfördelning skall valet av rättslig grund för en rättsakt ske utifrån objektiva kriterier som kan bli föremål för domstolsprövning. I dessa kriterier ingår bland annat rättsaktens syfte och innehåll. Det saknar härvid betydelse om en institution önskar delta på ett mer intensivt sätt när en bestämd rättsakt antas, vilket arbete som har utförts av andra skäl men inom samma område som rättsakten tillhör samt i vilket sammanhang rättsakten har antagits. Artikel 43 i fördraget utgör den korrekta rättsliga grunden för all lagstiftning om produktion och saluföring av de jordbruksprodukter som är upptagna i bilaga II till fördraget, när denna lagstiftning bidrar till förverkligandet av ett eller flera av de mål för den gemensamma jordbrukspolitiken som anges i artikel 39 i fördraget (nu artikel 33 EG). Den omtvistade förordningen syftar till att återupprätta balansen på

marknaden för nötkött och nötköttsprodukter genom att förbättra insynen i villkoren för produktion och saluföring av berörda produkter, särskilt när det gäller spårning. Det är således med rätta som den har antagits med stöd av artikel 43 i fördraget. Omständigheten att det system som införs genom den ifrågasatta förordningen kommer att få positiva verkningar för skyddet av folkhälsan, vilket anmärks i tredje övervägandet, påverkar inte denna slutsats. För övrigt bidrar hälsoskyddet till att uppnå de målsättningar för den gemensamma jordbrukspolitiken som avses i artikel 39.1 i fördraget, särskilt som jordbruksproduktionen är direkt beroende av avsättning till konsumenter som bryr sig mer och mer om sin hälsa.

I domen av den 5 oktober 2000 i mål C-376/98, *Tyskland mot parlamentet och rådet* (REG 2000, s. I-0000), hade Förbundsrepubliken Tyskland väckt talan om ogiltigförklaring av Europaparlamentets och rådets direktiv 98/43/EG om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om reklam för och sponsring till förmån för tobaksvaror, vilket hade antagits med stöd av artikel 100a i EG-fördraget. Till stöd för sin talan hade Förbundsrepubliken Tyskland gjort gällande att artikel 100a i fördraget inte är en lämplig rättslig grund för direktivet. I sin dom undersökte domstolen först frågan om den inre marknaden och därefter frågan om snedvridning av konkurrensen. Vad gäller den inre marknaden erinrade domstolen om att de åtgärder som avses i artikel 100a.1 i fördraget syftar till att förbättra villkoren för upprättandet av den inre marknaden och dess funktion. Om denna artikel skulle tolkas så att gemenskapslagstiftaren ges en generell befogenhet att reglera den inre marknaden, skulle det inte bara strida mot själva lydelsen i artiklarna 3 c (nu artikel 3.1 c EG i ändrad lydelse) och 7a (nu artikel 14 EG i ändrad lydelse) i fördraget, utan även vara oförenligt med principen i artikel 3b i EG-fördraget (nu artikel 5 EG), enligt vilken gemenskapen tilldelas sina befogenheter. En rättsakt som antas med stöd av artikel 100a i fördraget skall dessutom faktiskt ha till syfte att förbättra villkoren för upprättandet av den inre marknaden och dess funktion. Artikel 100a kan användas som rättslig grund för att förebygga att framtida handelshinder uppstår till följd av en olikartad utveckling av nationella lagar. Det är emellertid sannolikt att sådana hinder kan komma att uppstå och åtgärden i fråga skall ha till syfte att förebygga dem. Domstolen betonade att i artikel 129.4 första strecksatsen i fördraget undantas harmonisering av medlemsstaternas lagar eller andra författningar för att skydda och förbättra människors hälsa, och andra artiklar i fördraget får inte användas som rättslig grund för att kringgå det faktum att all harmonisering uttryckligen undantas i artikel 129.4 första strecksatsen i fördraget. I detta fall konstaterade domstolen att det enligt artikel 100a i fördraget i princip skulle kunna vara tillåtet att anta ett direktiv som förbjuder

reklam för tobaksvaror i tidskrifter, magasin och tidningar, för att säkerställa den fria rörligheten för dessa publikationer. Förbudet mot reklam på affischer, parasoll, askkoppar och andra föremål som används på hotell, restauranger och kaféer samt förbudet mot reklaminslag på bio bidrar emellertid inte på något sätt till att underlätta handeln med de aktuella varorna. Direktivet säkerställer inte heller den fria rörligheten för varor som är förenliga med direktivets bestämmelser. Vad gäller frågan om snedvridningar av konkurrensen, slog domstolen fast att märkbara snedvridningar skulle kunna motivera att artikel 100a i fördraget tillämpas när det gäller att förbjuda vissa former av sponsring, men de motiverar inte att denna artikel används som rättslig grund för ett sådant allmänt reklamförbud som det som föreskrivs i direktivet. Domstolen biföll följaktligen talan och ogiltigförklarade det omtvistade direktivet.

9. På området *fri rörlighet för varor* har domstolen i flera mål prövat frågan huruvida artiklarna 30 eller 34 i EG-fördraget (nu artiklarna 28 EG och 29 EG i ändrad lydelse) utgör hinder för nationella bestämmelser om märkning eller ambulerande försäljning av livsmedel, kvarhållande i tullen av varor som misstänks vara varumärkesförfalskade eller skyldigheten att buteljera vin inom produktionsområdet för att få använda ursprungsbeteckningen. I andra mål har domstolen tolkat direktiv om mer specifika aspekter av den fria rörligheten för varor, som exempelvis import av växter med ursprung i ett icke-medlemsland eller informationsförfarandet beträffande tekniska standarder och föreskrifter.

9.1. Vad gäller artikel 30 i fördraget skall det erinras om domen av den 12 september 2000 i mål C-366/98, *Geffroy* (REG 2000, s. I-0000). Detta mål rörde en nationell lagstiftning i vilken det föreskrevs att det franska språket skulle användas vid märkning av livsmedel. Domstolen slog i detta hänseende fast att artikel 30 i fördraget och ett direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om märkning, presentation och reklam i fråga om livsmedel utgör hinder för att det i en nationell lagstiftning föreskrivs att ett visst språk skall användas vid märkning av livsmedel, utan att det lämnas utrymme för användning av ett annat språk som köparen har lätt att förstå eller för andra åtgärder för att säkerställa att köparen är informerad.

I domen av den 13 januari 2000 i mål C-254/98, *TK-Heimdienst* (REG 2000, s. I-151), som också rörde artikel 30 i fördraget, slog domstolen fast att en nationell lagstiftning enligt vilken vissa försäljare av livsmedel får bedriva ambulerande försäljning av livsmedel i ett visst förvaltningsdistrikt endast om de samtidigt i detta förvaltningsdistrikt eller i en angränsande kommun bedriver sin försäljningsverksamhet från ett fast driftställe, där de också säljer de varor som saluförs genom ambulerande försäljning. En sådan reglering

utgör ett större hinder för produkter från andra medlemsstater än för inhemska produkter när det gäller att få tillträde till importstatens marknad, även om den är tillämplig på samtliga aktörer på det nationella territoriet. Denna slutsats försvagas inte av den omständigheten att regleringen, i varje given del av det nationella territoriet, påverkar såväl avsättningen av produkter från andra delar av det nationella territoriet som avsättningen av de produkter som importeras från andra medlemsstater. För att en statlig åtgärd skall betecknas som diskriminerande eller protektionistisk, i den mening som avses i reglerna om fri rörlighet för varor, behöver den inte ha som verkan att alla inhemska produkter gynnas eller att enbart importerade produkter men inte inhemska produkter missgynnas. En sådan lagstiftning kan inte rättfärdigas mot bakgrund av syftet att trygga livsmedelsförsörjningen inom närområdet till förmån för lokala företag, eftersom målsättningar av rent ekonomisk natur inte kan motivera en inskränkning av den grundläggande principen om fri rörlighet för varor, eller motiveras mot bakgrund av skyddet för folkhälsan, eftersom detta ändamål kan uppnås genom åtgärder som har mindre begränsande effekter på handeln inom gemenskapen.

I domen av den 26 september 2000 i mål C-23/99, *kommissionen mot Frankrike* (REG 2000. s. I-0000), hade kommissionen yrkat att domstolen skulle fastställa att Republiken Frankrike underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 30 i EG-fördraget genom att med stöd av Code de la propriété intellectuelle föreskriva att tullmyndigheterna kunde genomföra förfarande för kvarhållande av varor som lagligen hade tillverkats i en av Europeiska gemenskapens medlemsstater och som, efter att ha transiterats genom franskt territorium, var avsedda att släppas ut på marknaden i en annan medlemsstat, där de lagligen kunde saluföras. Domstolen biföll talan och betonade att det enligt den ifrågavarande nationella lagstiftningen var tillåtet för de nationella tullmyndigheterna att på ansökan av innehavaren av en rättighet avseende mönster för lösa beståndsdelar till bilar kvarhålla lösa beståndsdelar som misstänktes vara varumärkesförfalskade varor under en tiodagarsperiod, varunder sökanden hade möjlighet att väcka talan vid behörig nationell domstol. En sådan lagstiftning har den verkan att den fria rörligheten för varor begränsas. Transit inom gemenskapen innebär däremot endast att varor under transport från en medlemsstat till en annan passerar över en eller flera medlemsstaters territorium. Transit innebär alltså ingen användning av det skyddade mönstrets utformning. Transit inom gemenskapen omfattas således inte av det särskilda föremålet för den industriella eller kommersiella äganderätten till mönster. Eftersom tillverkning och saluföring av varan är tillåtna i de medlemsstater där tillverkning och saluföring äger rum och då transit inte ingår i det särskilda föremålet för mönsterskyddet i den

medlemsstat där transitering sker, kan det hinder för den fria rörligheten för varor som orsakas av att varan kvarhålls i tullen i sistnämnda stat för att hindra transitering inte anses vara motiverat av orsaker som är hänförliga till skydd av industriell och kommersiell äganderätt i enlighet med artikel 36 i EG-fördraget (nu artikel 30 EG i ändrad lydelse).

Vad gäller artikel 34 i fördraget är domen av den 16 maj 2000 i mål C-388/95, *Belgien mot Spanien* (REG 2000, s. I-3123), av betydelse. Denna dom utgör ett av de sällsynta exemplen där en talan om fördragsbrott mot en medlemsstat har väckts av en annan medlemsstat i enlighet med artikel 170 i EG-fördraget (nu artikel 227 EG). Konungariket Belgien gjorde gällande att Konungariket Spanien hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 34 i fördraget, såsom denna artikel har tolkats av domstolen i dom av den 9 juni 1992 i mål C-47/90, *Delhaize* (REG 1992, s. I-3669), och enligt artikel 5 i EG-fördraget (nu artikel 10 EG), genom att bibehålla en nationell lagstiftning i vilken det föreskrevs en skyldighet att buteljera vin inom produktionsområdet för att få använda ursprungsbeteckningen. I denna dom hade domstolen slagit fast att nationella föreskrifter som är tillämpliga på viner som bär en ursprungsbeteckning, genom vilka den mängd vin som kan exporteras på fat begränsas, medan de tillåter försäljning av vin på fat inom framställningsområdet, utgör en åtgärd med motsvarande verkan som en kvantitativ exportrestriktion som är förbjuden enligt artikel 34 i fördraget.

I sin dom av den 16 maj 2000 bekräftade domstolen att en nationell lagstiftning som är tillämplig på vin med ursprungsbeteckning, enligt vilken endast vin som buteljeras inom produktionsområdet får använda regionens namn som ursprungsbeteckning, utgör en sådan åtgärd med motsvarande verkan, eftersom den har till verkan att särskilt hindra exportflödet vad beträffar vin som kan bära den aktuella ursprungsbeteckningen och därigenom skapa en skillnad i betingelserna för en medlemsstats inrikes- och utrikeshandel. Även om domstolen i domen i det ovannämnda målet *Delhaize* ansåg att det inte hade visats att buteljeringen inom produktionsområdet var en verksamhet som var oundgänglig för upprätthållandet av vinets särskilda kännetecken eller ursprungsgarantin för produkten eller att lokaliseringen av buteljeringsverksamheten som sådan var ägnad att påverka vinets kvalitet, angav domstolen att nya omständigheter hade anförts, vilka var avsedda att visa att de skäl som ligger bakom skyldigheten att buteljera vinet inom produktionsområdet är av den arten att de rättfärdigar detta och att målet därför skall prövas mot bakgrund av dessa omständigheter. Domstolen påpekade att en sådan skyldighet, som har till syfte att bevara det goda anseendet för vin med ursprungsbeteckningen genom att förstärka kontrollen

över dess speciella särdrag och dess kvalitet, är berättigad som en åtgärd för att skydda den ursprungsbeteckning som de berörda producenterna kollektivt omfattas av och som för dessa är av avgörande betydelse. Kontrollerna är vidare grundliga och systematiska för de viner som transporteras och buteljeras inom produktionsområdet, och det är producenterna själva, vilka har ett avgörande intresse av att det anseende som har förvärvats upprätthålls, som kollektivt har ansvaret för dem. Det är enbart de partier som har undergått de nämnda kontrollerna som kan bära ursprungsbeteckningen. Risker för bristande kvalitet hos den produkt som slutligen erbjuds för konsumtion är slutligen större när den har transporterats och buteljerats utanför produktionsområdet än när detta har skett inom detta område. Efter denna bedömning drog domstolen slutsatsen att en lagstiftning enligt vilken endast vin som buteljeras inom produktionsområdet får använda regionens namn som ursprungsbeteckning skall anses vara förenlig med gemenskapsrätten trots att den begränsar handeln, eftersom den utgör en nödvändig åtgärd för att uppnå det eftersträlvade syftet, i den meningen att det inte finns några alternativa, mindre inskränkande åtgärder för att uppnå detta.

9.2. Tolkningen av direktiv om mer specifika aspekter av den fria rörligheten för varor var kärnfrågan i målen *Anastasiou m.fl.* och *Unilever*.

I domen av den 4 juli 2000 i mål C-219/98, *Anastasiou m.fl.* (REG 2000, s. I-0000), klargjorde domstolen frågan om vilka villkor en medlemsstat får uppställa för import av växter med ursprung i ett icke-medlemsland i avsaknad av ett sundhetscertifikat utfärdat av myndigheter som bemyndigats i ursprungslandet.

I målet *Unilever* hade domstolen på nytt att besvara frågan om vilka konsekvenser en underlåtenhet att iaktta en skyldighet i enlighet med direktiv 83/189/EEG¹¹ får för enskilda. I artikel 8 i detta direktiv föreskrivs en skyldighet för medlemsstaterna att överlämna alla förslag till tekniska föreskrifter till kommissionen. I artikel 9 föreskrivs att ett sådant förslag inte får antas om kommissionen eller någon annan medlemsstat inkommer med ett detaljerat utlåtande som går ut på att den planerade åtgärden kan skapa hinder för varornas fria rörlighet på den inre marknaden. I domen av den 30 april 1996 i mål C-194/94, *CIA Security International*

¹¹ Rådets direktiv 83/189/EEG av den 28 mars 1983 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter EGT L 109, s. 8; svensk specialutgåva, område 13, volym 12, s. 154), i dess lydelse enligt direktiv 94/10/EG.

(REG 1996, s. I-2201), hade domstolen redan slagit fast att ett åsidosättande av anmälningsskyldigheten i artikel 8 i ovannämnda direktiv medför att de tekniska föreskrifterna i fråga inte kan tillämpas och därmed inte kan anföras mot enskilda och att enskilda således kan åberopa artiklarna 8 och 9 i direktivet vid nationell domstol, på vilken det ankommer att vägra att tillämpa en nationell teknisk föreskrift som inte har anmälts i enlighet med direktivet.

I domen av den 26 september 2000 i mål C-443/98, *Unilever* (REG 2000, s. I-0000) klargjorde domstolen att det förhållandet att en teknisk föreskrift som inte har anmälts i enlighet med artikel 8 i direktivet inte kan tillämpas kan åberopas i en tvist mellan enskilda. På samma sätt är det beträffande det fall då de skyldigheter som föreskrivs i artikel 9 i samma direktiv inte har iakttagits. Även om det är riktigt att en enskild person inte självständigt genom ett direktiv kan åläggas förpliktelser, och ett direktiv alltså inte som sådant kan åberopas gentemot denne, är denna rättspraxis inte tillämplig på en situation där den omständigheten att artikel 8 eller artikel 9 i direktiv 83/189 inte har iakttagits, vilket utgör ett väsentligt förfarandefel, medför att den tekniska föreskrift som har antagits med åsidosättande av en av dessa artiklar inte kan tillämpas. I en sådan situation definierar detta direktiv inte på något sätt det materiella innehållet i den rättsregel som den nationella domstolen skall tillämpa när den avgör målet. Det skapar varken rättigheter eller skyldigheter för enskilda. Domstolen slog följaktligen fast att det i en civilrättslig tvist mellan enskilda, beträffande rättigheter och skyldigheter av avtalsrättslig natur, ankommer på den nationella domstolen att vägra tillämpa en nationell teknisk föreskrift som har antagits under den period då antagande inte får ske enligt artikel 9 i direktiv 83/189.

10. Domstolens rättspraxis avseende *jordbrukssektorn* har varit riklig även under år 2000, något som domarna i de ovannämnda målen *Frankrike mot kommissionen*, *kommissionen mot rådet* och *Mulder m.fl. mot rådet och kommissionen* vittnar om.

Bland denna rättspraxis kan även erinras om domen av den 5 december 2000 i mål C-477/98, *Eurostock Meat Marketing*, (REG 2000, s. I-0000), vilken rör krisen i samband med bovin spongiform encefalopati. Med stöd av direktiv 89/662/EEG om veterinära kontroller vid handeln inom gemenskapen i syfte att fullborda den inre marknaden antog kommissionen i juli 1997 ett beslut om förbud mot användande av riskmaterial i fråga om transmissibel spongiform encefalopati, det vill säga, i fråga om nötkreatur, huvudskålen, inklusive hjärna och ögon, tonsiller och ryggmärg från nötkreatur som är äldre än tolv månader. Denna lista omfattar inte kindkött. Beslutet skulle ha tillämpats från

och med den 1 januari 1998. Tillämpningen sköts emellertid upp flera gånger och fastställdes slutligen till den 30 juni 2000. Jordbruksministeriet antog i december 1997 — det vill säga några dagar efter det att tillämpningen av beslutet sköts upp första gången — en förordning om specificerat riskmaterial som en del av ett åtgärdsprogram för att komma till rätta med den risk som bovin spongiform encefalopati innebär. Genom denna förordning förbjöds import till Nordirland av riskmaterial från nötkreatur som var äldre än tolv månader när de slaktades eller avled i ett annat land än Förenade kungariket. Definitionen av riskmaterial i denna förordning omfattar definitionen av specificerat riskmaterial i beslut 97/534/EG. Med stöd av denna förordning tog ministeriet i beslag och dömde ut en försändelse av nötkreaturshuvuden som hade importerats från Irland av ett bolag, som ägnade sig åt kötthandel och i synnerhet åt att avlägsna kindkött från nötkreaturshuvuden och bereda detta som livsmedel, av det skälet att importen av försändelsen innehöll specificerat riskmaterial. Bolaget gjorde gällande att 1997 års förordning utgjorde en åtgärd med motsvarande verkan som en kvantitativ restriktion för den fria rörligheten för varor, i strid med artikel 30 i EG-fördraget, och att det rörde sig om en åtgärd som varken var berättigad eller tillåten enligt gemenskapsrätten. Ministeriet hävdade däremot att 1997 års förordning var tillåten enligt direktiv 89/662, som en nationell åtgärd i avvaktan på att kommissionen skulle vidta gemenskapsåtgärder. Domstolen delade denna uppfattning och erinrade om att det framgår av direktiv 89/662 att den mottagande medlemsstaten, när särskilt allvarliga folk- eller djurhälsoskäl föreligger, får vidta tillfälliga skyddsåtgärder i avvaktan på att åtgärder vidtas av kommissionen. Att kommissionen fattar ett beslut som inte är omedelbart tillämpligt kan i det avseendet inte i sig anses medföra att en medlemsstat är förhindrad att själv vidta tillfälliga skyddsåtgärder med stöd av direktiv 89/662. Syftet med detta direktiv är nämligen att införa skyddsregler på gemenskapnivå, som skall ersätta de tillfälliga skyddsåtgärder som eventuellt är oförenliga och som medlemsstaterna skyndsamt har vidtagit vid allvarliga hot. Det föreligger emellertid en risk för konflikt mellan gemenskapsbestämmelserna och de tillfälliga skyddsåtgärder som medlemsstaterna tidigare har vidtagit först när gemenskapsbestämmelserna har antagits, trätt i kraft och är tillämpliga på varorna i fråga. En nationell åtgärd, såsom 1997 års förordning, som förbjuder import av specificerat riskmaterial men även av livsmedel som innehåller sådant specificerat riskmaterial, ansågs vara berättigad med hänsyn till direktiv 89/662 och ansågs utgöra en åtgärd som inte var alltför ingripande med hänsyn till det hot som en eventuell överföring av bovin spongiform encefalopati utgjorde. Import av nötkreaturshuvuden kunde följaktligen förbjudas, eftersom de innehöll material

med mycket hög smittspridningsrisk och eftersom det på grund av slaktmetoder och transport fanns allvarliga risker för kontaminering av friska vävnader.

Vad gäller missbruk inom området för exportbidrag avseende jordbruksprodukter, kan det erinras om domen av den 14 december 2000 i mål C-110/99, *Emsland-Stärke* (REG 2000, s. I-0000). I denna dom slog domstolen fast att en gemenskapsexportör kan frångämmas rätt till erhållande av fast exportbidrag om en vara som sålts till en köpare med hemvist i ett tredje land och för vilken exportbidrag har utgått, omedelbart efter dess övergång till fri omsättning i det berörda tredje landet har återinförts till gemenskapen i ett förfarande för extern gemenskapstransitering i syfte att den där, utan att det kan fastställas att några gemenskapsbestämmelser åsidosätts, genom uppbörd av importtullar och importavgifter skall övergå till fri omsättning och att en sådan transaktion utgör ett sådant förfarande från den ifrågakommande gemenskapsexportörens sida som utgör missbruk av rättigheter. En förutsättning för att det skall kunna fastställas att det är fråga om ett sådant förfarande som utgör missbruk av rättigheter är att den ifrågakommande gemenskapsexportörens avsikt är att erhålla en förmån som följer av gemenskapsbestämmelser genom att på ett konstruerat sätt uppfylla villkoren för att få förmånen. Bevisning i denna fråga skall framläggas inför den nationella domstolen i enlighet med nationell rätt, exempelvis genom att det visas att nämnda exportör har agerat i samförstånd med den som importerat varan i det tredje landet. Det förhållandet att en vara innan den återimporteras till gemenskapen har sålts av köparen, som har sitt hemvist i det berörda tredje landet, till ett företag med vilket denne har band av personlig och ekonomisk art och som liksom är etablerat i nämnda land är en av de faktiska omständigheter som kan beaktas av den nationella domstolen vid utredning av huruvida rekvisiten för återbetalningsskyldighet avseende exportbidragen är uppfyllda.

11. Under det gångna året har domstolen haft att undersöka vilka konsekvenser *den fria rörligheten för personer* har fått för flera olika områden, som exempelvis arbetssökandes skyldighet att bevisa sin tvåspråkighet, regler för beviljande av avgångsvederlag, tillfälligt uppehållstillstånd för gemenskapsmedborgare, uppehållstillstånd för maken till en migrerande arbetstagare eller tillämpningen av reglerna om social trygghet.

11.1. Domen av den 6 juni 2000 i mål C-281/98, *Angonese* (REG 2000, s. I-0000), rörde en italiensk medborgare med tyska som modersmål som hade sökt en tjänst vid ett bankföretag i Italien. Han hade vid den nationella domstolen bestritt skyldigheten att bevisa sin tvåspråkighet

(italienska/tyska) genom ett intyg som endast utfärdades i en italiensk provins, trots att hans tvåspråkighet inte hade ifrågasatts. Domstolen påpekade att den icke-diskrimineringsprincip som kommer till uttryck i artikel 48 i EG-fördraget (nu artikel 39 EG i ändrad lydelse) är avfattad i allmänna termer och att den inte är särskilt riktad till medlemsstaterna. Denna princip är även tillämplig på privaträttsliga subjekt. Skyldigheten för sökande till uttagningsprov att bevisa sina språkkunskaper genom ett intyg om tvåspråkighet som endast kan erhållas i en provins i den berörda medlemsstaten missgynnar medborgare i andra medlemsstater, eftersom personer som inte är bosatta i denna provins har små möjligheter att erhålla intyget och att det är svårt, för att inte säga omöjligt, för dem att få tillträde till anställningen i fråga. Även om det således kan vara berättigat att kräva att en sökande till en anställning har en viss nivå på sina språkkunskaper och även om innehavet av ett sådant utbildningsbevis som intyget kan utgöra ett kriterium för att utvärdera dessa kunskaper, kan förbudet mot att styrka detta på något annat sätt, i synnerhet genom att förete bevis på likvärdiga meriter som har uppnåtts i andra medlemsstater, inte anses stå i proportion till det mål som eftersträvas. Den omtvistade skyldigheten utgjorde följaktligen en diskriminering på grund av nationalitet som stred mot artikel 48 i fördraget.

Domen av den 27 januari 2000 i mål C-190/98, *Volker Graf* (REG 2000, s. I-493), rörde en österrikisk reglering enligt vilken en arbetstagare inte hade rätt till avgångsvederlag när denne själv sade upp sitt anställningsavtal för att utöva avlönad verksamhet i denna medlemsstat eller i en annan medlemsstat, trots att en arbetstagare hade rätt till ett sådant avgångsvederlag när anställningsavtalet sades upp utan att arbetstagaren själv hade tagit initiativet till eller bar ansvaret för uppsägningen. Domstolen slog fast att artikel 48 i fördraget inte utgör hinder för en sådan reglering. En sådan reglering är nämligen tillämplig oberoende av den berörde arbetstagarens nationalitet.

11.2. Bakgrunden till domen av den 11 april 2000 i mål C-356/98, *Kaba* (REG 2000, s. I-2623), var att en make till en migrerande arbetstagare hade vägrats permanent uppehållstillstånd i en medlemsstat på grund av att han inte hade varit bosatt i denna medlemsstat i fyra år före det att ansökan om permanent uppehållstillstånd lämnades in. Sökanden hade inför den nationella domstolen gjort gällande att det i denna medlemsstats lagstiftning enbart föreskrevs krav på bosättning under tolv månader för makar till personer som hade sitt hemvist i landet och som inte omfattades av några restriktioner i fråga om hur länge de fick uppehålla sig i landet och att en sådan lagstiftning utgjorde en diskriminering som stred mot förordning nr 1612/68 om

arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen.¹² Domstolen konstaterade att rätten för medborgare i en medlemsstat att uppehålla sig i en annan medlemsstat inte utgör en ovillkorlig rättighet på gemenskapsrättens nuvarande stadium. Detta följer dels av bestämmelserna om fri rörlighet för personer i avdelning III i tredje delen av fördraget och av bestämmelserna i sekundärrätten om genomförande av dessa, dels av bestämmelserna i andra delen av fördraget och särskilt artikel 8a i fördraget (nu artikel 18 EG i ändrad lydelse). I sistnämnda artikel ges unionsmedborgarna rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier, samtidigt som det i artikeln uttryckligen hänvisas till de begränsningar och villkor som föreskrivs i fördraget och i bestämmelserna om genomförande av fördraget. Medlemsstaterna har således rätt att kräva att makar till personer som inte själva har permanent uppehållstillstånd skall ha uppehållit sig i landet under en längre tid än vad som krävs för makar till personer som redan har ett sådant tillstånd, innan de beviljas ett sådant tillstånd. En sådan lagstiftning som den som var föremål för detta mål utgör följaktligen inte en diskriminering som strider mot förordning nr 1612/68.

Domen av den 9 november 2000 i mål C-357/98, *Yiadam* (REG 2000, s. I-0000), rörde en gemenskapsmedborgare som sedan flera månader hade beviljats tillfälligt uppehållstillstånd på en medlemsstats territorium och som således fysiskt befann sig på detta territorium då nationella behöriga myndigheter delgav denne ett beslut om förbud mot inresa till detta territorium i den mening som avses i nationell rätt. Domstolen slog fast att på grund av en juridisk fiktion i nationell rätt, enligt vilken en medborgare som är fysiskt närvarande på värdstatens territorium ännu inte anses ha varit föremål för något beslut avseende inresa, kan denna medborgare inte åtnjuta det processrättsliga skydd som föreskrivs i artikel 9 i direktiv 64/221.¹³

11.3. På området *social trygghet* har domstolen haft att tillämpa flera bestämmelser i förordning nr 1408/71 med avseende på personer som under en begränsad tid utövar verksamhet i en annan medlemsstat. Det skall särskilt erinras om målen *FTS* och *Banks*.

¹² Rådets förordning (EEG) nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 (EGT L 257, s. 2; svensk specialutgåva, område 5, volym 1, s. 33).

¹³ Rådets direktiv 64/221 av den 25 februari 1964 om samordning av särskilda åtgärder som gäller utländska medborgares rörlighet och bosättning och som är berättigade med hänsyn till allmän ordning, säkerhet och hälsa (EGT L 56, s. 850; svensk specialutgåva, område 5, volym 1, s. 28).

Domen av den 10 februari 2000 i mål C-202/97, *FTS* (REG 2000, s. I-883), rörde tolkningen av en bestämmelse i förordning nr 1408/71, i kodifierad lydelse enligt förordning (EEG) nr 2001/83, genom vilken undantag görs från regeln om att arbetstagaren skall omfattas av lagstiftningen i den medlemsstat inom vars territorium han förvärvsarbetar och företaget ges möjlighet att låta sina anställda fortsätta att omfattas av det sociala trygghetssystemet i den medlemsstat där det är etablerat. Domstolen slog fast att ett företag för uthyrning av arbetskraft, som från en första medlemsstat ställer arbetstagare till förfogande för företag inom en annan medlemsstats territorium, i vanliga fall måste utöva sin verksamhet i den första medlemsstaten för att kunna åtnjuta de fördelar som denna bestämmelse medför. Detta villkor är uppfyllt när ett sådant företag vanligtvis bedriver en betydande verksamhet inom den medlemsstat där det är etablerat. I detta mål slog domstolen även fast att en blankett, E 101, som har utfärdats av den institution som har utsetts av den behöriga myndigheten i en medlemsstat är bindande för institutioner för social trygghet i andra medlemsstater, såvitt denna blankett anger att arbetstagare som har utstationerats av ett företag för uthyrning av arbetskraft skall omfattas av det sociala trygghetssystemet i den medlemsstat där företaget är etablerat. När institutionerna i andra medlemsstater tvivlar på att de omständigheter som ligger till grund för blanketten är korrekta eller betvivlar den rättsliga bedömningen av dessa omständigheter och, följaktligen, att uppgifterna i blanketten är förenliga med förordning nr 1408/71, är den institution som har utfärdat blanketten emellertid skyldig att ompröva huruvida det var berättigat att utfärda blanketten och, i förekommande fall, att återkalla denna blankett.

Domen av den 30 mars 2000 i mål C-178/97, *Banks* (REG 2000, s. I-2005), rörde den bestämmelse i förordning nr 1408/71, i ändrad och uppdaterad lydelse enligt förordning (EEG) nr 3811/86, som avser egenföretagare och som motsvarar den bestämmelse som var föremål för målet *FTS*. I enlighet med denna bestämmelse skall den som normalt är egenföretagare inom en medlemsstats territorium och som utför arbete inom en annan medlemsstats territorium fortsätta att omfattas av den förstnämnda medlemsstatens lagstiftning, förutsatt att detta arbete inte väntas vara längre än tolv månader. Domstolen slog fast att begreppet "arbete" i denna bestämmelse avser alla arbetsprestationer, oberoende av om arbetet utförs av anställda eller av egenföretagare. Vad gäller blankett E 101, bekräftade domstolen sina slutsatser i domen i det ovannämnda målet *FTS*. Det finns inte heller något som hindrar att blankett E 101, i förekommande fall, har retroaktiv verkan.

I andra mål uttalade sig domstolen om vissa aspekter av nationella regleringar på området för social trygghet i förhållande till bestämmelserna i fördraget.

Domen av den 26 september 2000 i mål C-262/97, *Engelbrecht* (REG 2000, s. I-0000), rörde sammanläggning av pensioner som hade beviljats enligt olika medlemsstaters lagstiftning. Domstolen konstaterade att förlust eller minskning av en social trygghetsförmån för en arbetstagare, på grund av att en förmån av samma slag har beviljats dennes make enligt en annan medlemsstats lagstiftning, är en omständighet som kan försvåra den fria rörligheten inom gemenskapen, i fall där denna förmån inte medför att familjens samlade inkomster ökar utan medför att arbetstagarens personliga pension minskas i motsvarande mån enligt samma stats lagstiftning. En sådan följd skulle nämligen kunna avhålla gemenskapsarbetstagaren från att utöva sin rätt till fri rörlighet och således utgöra ett hinder för denna frihet som stadfäst i artikel 48 i fördraget.

I domarna av den 15 februari 2000 i de ~~förenade~~ målen C-34/98 och C-169/98, *kommissionen mot Frankrike* (REG 2000, s. I-995 och I-1049), hade domstolen att pröva kommissionens yrkanden om att Republiken Frankrike hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt förordning nr 1408/71 samt artiklarna 48 och 52 i fördraget (nu artiklarna 39 EG och 43 EG i ändrad lydelse) genom att dels ta ut en avgift för att täcka de sociala skulderna (CRDS), dels ta ut allmän social avgift (CSG) på förvärvsinkomster och på ersättningar som utgår i stället för sådana inkomster för arbetstagare som är bosatta i Frankrike men som arbetar i en annan medlemsstat och som, i enlighet med nämnda förordning, inte omfattas av den franska lagstiftningen om social trygghet. Domstolen biföll kommissionens talan i de båda målen och slog fast att det fanns ett direkt och tillräckligt relevant samband mellan dessa avgifter och det allmänna systemet för social trygghet i denna stat. Avgifterna omfattades följaktligen av tillämpningsområdet för förordning nr 1408/71 och utgjorde avgifter som omfattades av förbudet mot dubbelt avgiftsuttag i denna förordning och i artiklarna 48 och 52 i fördraget. Varken de konkreta former som valts för användningen av de uttagna beloppen, omständigheten att erläggandet av avgifterna inte ger rätt till någon direkt motprestation i form av en viss förmån eller omständigheten att avgiften endast påförs ett begränsat antal arbetstagare som berörs eller att avgiftssatsen är mycket låg kan föranleda någon annan bedömning.

I målet *Ferlini* (dom av den 3 oktober 2000 i mål C-411/98, REG 2000, s. I-0000), hade en tjänsteman vid kommissionen inför den nationella domstolen gjort gällande att den förlossningsvård som hans hustru erhållit vid ett offentligt sjukhus i en medlemsstat hade fakturerats enligt en diskriminerande taxa som hade fastställts på ett enhetligt och ensidigt sätt av samtliga sjukhus i denna medlemsstat, vilka hade ingått en överenskommelse

avseende personer som inte var anslutna till det nationella sociala trygghetssystemet, bland vilka Europeiska gemenskapernas tjänstemän ingick. För samma tjänster hade ett belopp krävts som var 71,43 procent högre än enligt den taxa som tillämpades på personer som omfattades av det nationella sociala trygghetssystemet. Domstolen konstaterade inledningsvis att det otvivelaktigt är så att en tjänsteman i Europeiska gemenskaperna är en migrerande arbetstagare. En gemenskapsmedborgare som arbetar i en annan medlemsstat än sin ursprungsstat förlorar nämligen inte sin egenskap av arbetstagare i den mening som avses i artikel 48.1 i fördraget på grund av att han innehar en anställning vid en internationell organisation, även om villkoren för hans inresa och vistelse i anställningslandet regleras särskilt i en internationell konvention. Artikel 6 första stycket i fördraget (nu artikel 12 första stycket EG i ändrad lydelse) är även tillämplig på sådana fall där en grupp eller en organisation utövar vissa befogenheter gentemot enskilda och kan föreskriva villkor för dem som inkräktar på utövandet av de grundläggande friheter som garanteras i fördraget. Kriteriet avseende anslutning till det nationella sociala trygghetssystemet, på vilket skillnaden mellan de olika taxorna för läkar- och sjukhusvård grundar sig, utgör en indirekt diskriminering på grund av nationalitet. För det första är nämligen en stor majoritet av de personer som är anslutna till det gemensamma sjukförsäkringssystemet, men inte till det nationella sociala trygghetssystemet, och som samtidigt mottar läkar- och sjukhusvård inom landet medborgare i andra medlemsstater. För det andra är en stor majoritet av de nationella medborgarna anslutna till det nationella sociala trygghetssystemet. Domstolen ansåg vidare att den betydande skillnaden i behandling vad gäller taxan för vård i samband med förlossningar mellan personer som är anslutna till det nationella sociala trygghetssystemet och tjänstemän i Europeiska gemenskaperna inte är befogad. Den ensidiga tillämpningen av taxor för den läkar- och sjukhusvård som en grupp vårdgivare ger tjänstemän i Europeiska gemenskaperna vid förlossningar, taxor som är högre än de taxor som tillämpas på de bosatta i landet som är anslutna till det nationella sociala trygghetssystemet, utgör följaktligen en diskriminering på grund av nationalitet som är förbjuden enligt artikel 6 första stycket i fördraget.

I domen av den 23 november 2000 i mål C-135/99, *Elsen* (REG 2000, s. I-0000), undersökte domstolen slutligen frågan huruvida gemenskapsrätten medför en skyldighet för den behöriga institutionen i en medlemsstat att vad avser ålderspension beakta tid som har ägnats åt vård av ett barn i en annan medlemsstat på samma sätt som om vården hade ägt rum inom landet, när den vårdande föräldern vid barnets födelse var en gränsarbetare som var anställd i den medlemsstat till vilken den berörda

institutionen hörde och bosatt i en annan medlemsstat. Domstolen konstaterade att ett nekande svar på denna fråga skulle missgynna gemenskapsmedborgare som har utnyttjat sin rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier, vilket är en rätt som säkerställs genom artikel 8a i EG-fördraget (nu artikel 18 EG i ändrad lydelse). Domstolen angav dessutom att flera bestämmelser i förordning nr 1408/71 bidrar till att garantera dels arbetstagarnas rätt till fri rörlighet, dels unionsmedborgarnas rätt till fri rörlighet inom gemenskapen. Under dessa omständigheter besvarade domstolen frågan jakande genom att göra en direkt tolkning av bestämmelserna i EG-fördraget.

12. Flera viktiga domar rörde även området *fri rörlighet för tjänster* inom gemenskapen. Det skall särskilt erinras om målen *Deliège* och *Corsten*.

I den viktiga domen av den 11 april 2000 i de förenade målen C-51/96 och C-191/97, *Deliège* (REG 2000, s. I-2549), klargjorde domstolen räckvidden av sin rättspraxis i domen av den 15 december 1995 i mål C-415/93, *Bosman* (REG 1995, s. I-4921). Detta mål rörde idrottsregler som krävde att professionella eller halvprofessionella judoutövare eller judoutövare som ville bli professionella eller halvprofessionella innehade ett tillstånd eller hade tagits ut av sitt nationella förbund för att kunna delta i en internationell idrottstävling på hög nivå, som inte var en landskamp. Domstolen grundade sig särskilt på domen i det ovannämnda målet *Bosman* och erinrade om att bestämmelserna i fördraget om fri rörlighet för tjänster kan tillämpas på idrottsverksamhet och regler som har slagits fast av idrottssammanslutningar såsom de ovannämnda reglerna. Dessa bestämmelser reglerar inte bara offentliga myndigheters verksamhet. De omfattar även andra former av reglering, som avser att på ett kollektivt sätt reglera förvärvsarbete. Idrottsverksamhet, och i synnerhet en elitidrottares deltagande i internationella tävlingar, kan utgöra tillhandahållande av flera separata men nära sammanfallande tjänster som kan falla inom tillämpningsområdet för dessa bestämmelser, även om vissa av dessa tjänster inte betalas av dem som drar fördel av dem. Till skillnad från de bestämmelser som var tillämpliga i det ovannämnda målet *Bosman*, avgjorde emellertid inte de uttagningsregler som var i fråga i målet vid den nationella domstolen villkoren för professionella idrottares tillgång till arbetsmarknaden och innehöll inte några nationalitetsklausuler som begränsade antalet medborgare från andra medlemsstater som kunde delta i en tävling. Sådana uttagningsregler avsåg en turnering i vilken idrottare efter att de hade tagits ut deltog för egen räkning, oberoende av nationalitet. Även om sådana uttagningsregler som de som var i fråga i målet vid den nationella domstolen oundvikligen begränsar antalet deltagare i en turnering, är en sådan begränsning ofrånkomlig vid

genomförandet av en internationell tävling på hög nivå, vilket förutsätter antagande av vissa regler eller av vissa uttagningskriterier. Sådana regler kan således inte i sig anses utgöra en begränsning av friheten att tillhandahålla tjänster.

I domen av den 3 oktober 2000 i mål C-58/98, *Corsten* (REG 2000, s. I-0000), slog domstolen fast att artikel 59 i fördraget utgör hinder för tillämpningen av en medlemsstats regler som innebär att tjänsteföretag som är etablerade i andra medlemsstater får utföra hantverkstjänster i den förstnämnda medlemsstaten endast om de har fullgjort ett tillståndsförfarande som försenar eller försvårar utövandet av friheten att tillhandahålla tjänster, när bedömningen av villkoren för att påbörja de berörda verksamheterna har genomförts och det har fastställts att dessa villkor är uppfyllda. Vidare får ett eventuellt krav på registrering i värdmedlemsstatens hantverksregister, om det nu är berättigat, inte medföra ytterligare administrativa kostnader eller en skyldighet att erlägga medlemsavgifter till en hantverksskammare.

13. På området *etableringsrätt* är det utövandet av fria yrken som varit föremål för de viktigaste domarna under år 2000.

13.1. I domen av den 14 september 2000 i mål C-238/98, *Hocsman* (REG 2000, s. I-0000), gavs domstolen, vad gäller utövandet av läkaryrket, tillfälle att klargöra vilka skyldigheter de behöriga myndigheterna i en medlemsstat har i enlighet med artikel 52 i fördraget när en medborgare inom gemenskapen, i en situation som inte regleras av ett direktiv om ömsesidigt erkännande av utbildningsbevis, ger in en ansökan om tillstånd att utöva ett yrke som, enligt den nationella lagstiftningen, för tillträde förutsätter innehav av ett utbildningsbevis, yrkesmässiga kvalifikationer, eller praktiska erfarenheter. Domstolen slog fast att myndigheterna i en medlemsstat, i en dylik situation, skall beakta de utbildningsbevis, examensbevis och andra behörighetsbevis, samt den relevanta yrkeserfarenhet som sökanden har, och avgöra om den kompetens som intygas genom dessa behörighetsbevis och denna erfarenhet motsvarar de kunskaper och kvalifikationer som krävs enligt den nationella lagstiftningen. Denna tolkning av artikel 52 i fördraget ger endast uttryck för en princip som följer av fördragets grundläggande friheter, som är av fortsatt intresse för sådana situationer som inte omfattas av direktiv om ömsesidigt erkännande av utbildningsbevis.

13.2. Utövandet av advokatycket låg till grund för den viktiga dom som meddelades den 7 november 2000 i mål C-168/98, *Luxemburg mot parlamentet och rådet* (REG 2000, s. I-0000), i vilken domstolen ogillade en talan som

hade väckts av Storhertigdömet Luxemburg om ogiltigförklaring av direktiv 98/5/EG om underlättande av stadigvarande utövande av advokatyrtket i en annan medlemsstat än den i vilken auktorisationen erhöles. Storhertigdömet Luxemburg gjorde bland annat gällande att detta direktiv stred mot artikel 52 andra stycket i fördraget, eftersom det inrättar en särbehandling mellan inhemska och migrerande advokater samt åsidosätter det allmänna intresset av dels konsumentskydd, dels god rättskipning. Domstolen konstaterade att gemenskapslagstiftaren inte hade handlat i strid med sagda princip genom att anta direktivet, eftersom migrerande advokater som utövar verksamhet under den yrkestitel som gäller i deras hemland inte befinner sig i en likadan situation som den som advokater som utövar verksamhet under den yrkestitel som gäller för värdlandet befinner sig i. Till skillnad från de sistnämnda, som kan ägna sig åt all sådan verksamhet som värdlandet har möjliggjort eller förbehållit för advokater, kan de förstnämnda nämligen förbjudas att utöva viss verksamhet och underställas vissa skyldigheter för att få företräda och försvara en klient inför domstol. Gemenskapslagstiftaren har, för att underlätta åtnjutandet av den grundläggande etableringsfriheten för en bestämd kategori av migrerande advokater framför ett system med förhandskontroll av kompetensen i värdlandets rättsordning, föredragit ett regelverk som inbegriper konsumentupplysning, begränsningar av rätten att utöva viss yrkesverksamhet och de närmare villkoren för utövning av denna verksamhet, ett flertal yrkesregler och etiska regler som skall respekteras, en skyldighet att teckna försäkring och ett disciplinförfarande som inbegriper både hemlandets och värdlandets behöriga myndigheter. Lagstiftaren har inte undanröjt advokaternas skyldighet att känna till den nationella rätt som är tillämplig i de fall som de ansvarar för utan har endast bestämt att de inte i förväg behöver styrka denna kännedom. Lagstiftaren har tillåtit att advokater i förekommande fall får tillgodogöra sig kunskaper successivt genom yrkesutövning, vilket underlättas genom den erfarenhet som advokaterna har fått från andra rättsordningar i hemlandet. Lagstiftaren har även kunnat ta hänsyn till den avskräckande effekt som reglerna om disciplinförfarande och yrkesansvar har. Genom valet av ett sådant tillvägagångssätt och ett sådant mått av konsumentskydd och garanti för den goda rättskipningen har gemenskapslagstiftaren inte överskridit gränserna för sitt utrymme för skönmässig bedömning. Till skillnad från vad Storhertigdömet Luxemburg hade gjort gällande, har direktiv 98/5 dessutom lagligen antagits med kvalificerad majoritet enligt förfarandet i artikel 189b i fördraget (nu artikel 251 EG i ändrad lydelse) och med tillämpning av artikel 57.1 och 57.2 första och tredje meningarna i fördraget (nu artikel 47.1 och 47.2 första och tredje meningarna EG i ändrad lydelse). Direktivet inför nämligen en ordning för ömsesidigt erkännande av yrkestitlarna för de migrerande advokater som önskar utöva verksamhet under

den yrkestitel som gäller i deras hemland. Denna ordning kompletterar den ordning som har införts genom direktiv 89/48, vilket beträffande advokater har till syfte att tillåta obegränsad yrkesutövning under den yrkestitel som gäller i värdlandet. Direktiv 98/5 medför följaktligen inte någon ändring av gällande principer inom yrkeslagstiftningen i den mening som avses i artikel 57.2 andra meningen i fördraget, vilket skulle ha gjort ett enhälligt antagande nödvändigt.

14. De viktigaste målen i fråga om *fri rörlighet för kapital* som avgjordes under det gångna året gav domstolen möjlighet att klargöra frågan om vilka restriktioner för kapitalrörelser som medlemsstaterna får införa av hänsyn till allmän ordning eller allmän säkerhet eller på grund av nödvändigheten att säkerställa kongruens i skattesystemet.

Domen av den 14 mars 2000 i mål C-54/99, *Église de scientologie* (REG 2000, s. I-1335), rörde artikel 73d.1 b i fördraget (nu artikel 58.1 b EG), enligt vilken medlemsstaterna har rätt att göra undantag från förbudet mot alla restriktioner för kapitalrörelser för att vidta åtgärder som är motiverade med hänsyn till allmän ordning eller allmän säkerhet. Domstolen slog fast att denna bestämmelse inte tillåter ett krav på förhandstillstånd för utländska direktinvesteringar, vilket enbart innehåller en allmän definition av investeringarna i fråga, såsom investeringar som kan hota allmän ordning och allmän säkerhet, så att de berörda investeringarna inte kan få kännedom om de särskilda omständigheter som skall föreligga för att ett förhandstillstånd skall vara nödvändigt. En sådan oklarhet som gör att enskilda inte har möjlighet att få kännedom om omfattningen av de rättigheter och skyldigheter som de har enligt fördraget strider mot rättssäkerhetsprincipen.

I domen av den 13 juli 2000 i mål C-423/98, *Albore* (REG 2000, s. I-0000), slog domstolen fast att artikel 73b i fördraget (nu artikel 56 EG) utgör hinder för en nationell lagstiftning i en medlemsstat som, av skäl hänförliga till de krav som försvaret av det nationella territoriet ställer, befriar medborgare i denna medlemsstat, och endast dem, från skyldigheten att ansöka om ett administrativt tillstånd vid varje förvärv av en fastighet som är belägen inom ett område av det nationella territoriet som har fastslagits vara av militärt intresse. Det förhåller sig på annat sätt endast om det, inför den behöriga nationella domstolen, kan bevisas att en icke-diskriminerande behandling inom ett visst område av medborgare från alla medlemsstater skulle medföra faktiska, konkreta och allvarliga risker för den berörda medlemsstatens militära intressen, som inte skulle kunna avhjälpas genom mindre ingripande åtgärder.

I domen av den 6 juni 2000 i mål C-35/98, *Verkooijen* (REG 2000, s. I-0000), konstaterade domstolen att direktiv 88/361/EEG för genomförandet av artikel 67 i fördraget¹⁴ utgör hinder för en lagbestämmelse i en medlemsstat, vilken på samma sätt som den som var i fråga i målet vid den nationella domstolen medger ett undantag från inkomstskatt för aktieutdelning som utbetalas till fysiska personer som är aktieägare, enbart på det villkoret att nämnda aktieutdelning utbetalas av bolag som har sitt säte i sagda medlemsstat. En sådan lagbestämmelse som den som var i fråga i målet vid den nationella domstolen har nämligen till verkan att avskräcka gemenskapsmedborgare som är bosatta i en medlemsstat från att investera sitt kapital i bolag som har sitt säte i en annan medlemsstat. En sådan bestämmelse har även restriktiv verkan för bolag etablerade i andra medlemsstater i och med att den för dem utgör ett hinder för kapitalanskaffning i den berörda medlemsstaten, utan att vara motiverad på grund av nödvändigheten att säkerställa kongruens i skattesystemet.

I domen av den 13 april 2000 i mål C-251/98, *Baars* (REG 2000, s. I-2787), tillämpade domstolen liknande principer som dem som fastslogs i domen i målet *Verkooijen* i samband med artikel 52 i fördraget.

15. Vad avser området *transport*, kan det erinras om domen av den 26 september 2000 i mål C-205/98, *kommissionen mot Österrike* (REG 2000, s. I-0000).

I denna dom konstaterade domstolen att Republiken Österrike hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt direktiv 93/89/EEG om medlemsstaternas tillämpning av skatter på vissa fordon som används för godstransporter på väg och tullar och avgifter för användningen av vissa infrastrukturer, genom att vid två tillfällen höja vägtullarna för fordon med mer än tre hjulaxlar som tillryggalägger Brennermotorvägens totalsträcka. I detta direktiv föreskrivs att uttag av vägtullar inte, direkt eller indirekt, får diskriminera på grund av åkarens nationalitet eller fordonets ursprung eller bestämmelseort. Vidare skall vägtullsatsen vara relaterad till kostnaderna för infrastrukturnätverken. Enligt domstolen utgjorde de höjningar som Republiken Österrike hade infört indirekt diskriminering som, i strid med direktiv 93/89, grundade sig på åkarnas nationalitet eftersom dessa avgiftsändringar berörde fordon med mer än tre hjulaxlar som tillryggalägger Brennermotorvägens totalsträcka och eftersom de

¹⁴ Rådets direktiv 88/361/EEG av den 24 juni 1988 (EGT L 178, s. 5; svensk specialutgåva, område 10, volym 1, s. 44).

flesta inte var registrerade i Österrike, i motsats till de fordon med mer än tre hjulaxlar som utför en motsvarande transport på vissa delsträckor och som till största delen är registrerade i Österrike. Dessa höjningar utgör även en indirekt diskriminering grundad på transportens ursprung eller bestämmelseort som strider mot direktiv 93/89, eftersom skillnaden i avgiftssättning är till nackdel för dem som utför transittrafik. Sådana skillnader i avgiftssättning kan inte motiveras mot bakgrund av skyddet för miljön eller med avseende på den nationella transportpolitiken, eftersom det i direktivet inte föreskrivs någon möjlighet att åberopa sådana skäl när det gäller att motivera en avgiftssättning som leder till indirekt diskriminering i den mening som avses i direktivet. Det aktuella vägtullsystemet kunde inte heller anses vara relaterat till bygg- och hanteringskostnader och till utvecklingen av det berörda infrastrukturnätverket, eftersom det beaktade samtliga de motorvägsavsnitt som finansierades av Republiken Österrike och inte enbart avsåg den sträcka av infrastrukturen för vars användning vägtullen erlades.

16. Många av de mål som domstolen under det gångna året hade att ta ställning till på området *konkurrensrätt* rörde antingen begäran om förhandsavgöranden från nationella domstolar eller överklaganden av förstainstansrättens domar.

16.1. Vad beträffar överklaganden har domstolen framför allt haft att pröva beslut från förstainstansrätten avseende böter som påförts företag till följd av överträdelser av artiklarna 85 och 86 i fördraget.

I de så kallade kartongmålen (domar av den 16 november 2000, REG 2000, s. I-0000), hade kartongtillverkare ådömts höga böter för att ha åsidosatt gemenskapens konkurrensrätt genom att ingå ett avtal samt delta i ett samordnat förfarande. Företagen väckte talan vid förstainstansrätten, som fastställde att det totala bötesbeloppet skulle sänkas något.

Tio överklaganden anhängiggjordes vid domstolen, i vilka det yrkades om ogiltigförklaring eller nedsättning av de bötesbelopp som hade fastställts av förstainstansrätten. Domstolen ogillade fem av dessa mål genom domar av den 16 november 2000 i mål C-282/98 P, *Enso Española*, C-283/98 P, *Mo och Domsjö*, C-298/98 P, *Metsä-Serla Sales*, C-294/98 P, *Metsä-Serla m.fl.* och C-297/98 P, *SCA Holding*.

Genom domar som avkunnades samma dag biföll domstolen delvis fem andra överklaganden. I mål C-279/98 P, *Cascades*, och C-286/98 P, *Stora Kopparbergs Bergslags*, upphävde domstolen förstainstansrättens dom på grund

av felaktig rättstillämpning och återförvisade målet till förstainstansrätten. Sökandena kunde inte hållas ansvariga för de överträdelser som begåtts av de förvärvade bolagen för perioden före sökandenas förvärv av dessa bolag. I målen C-248/98 P, *Koninklijke KNP BT*, C-280/98 P, *Moritz J. Weig*, och C-291/98 P, *Sarrió*, satte domstolen ned bötesbeloppet. I det första målet minskades bötesbeloppet med 100 000 euro som en följd av att förstainstansrätten hade underlåtit att pröva klagandens argument att den endast skulle hållas ansvarig för dotterbolagets rättsstridiga agerande från och med den dag då klaganden förvärvade detta bolag. I det andra målet satte domstolen ned bötesbeloppet med 600 000 euro, eftersom den ansåg att förstainstansrätten hade åsidosatt likabehandlingsprincipen genom att inte tillämpa samma metod vid beräkningen av böterna som förstainstansrätten hade tillämpat för att fastställa bötesbeloppet för andra företag som hade samarbetat med kommissionen. I det tredje och sista målet minskades bötesbeloppet med 250 000 euro, eftersom förstainstansrätten, vid beräkningen av bötesbeloppet för detta företag, utan förklaring hade avvikit från den metod som hade använts vid beräkningen av böterna för samtliga företag som hade varit inblandade i överträdelser.

Domen av den 16 mars 2000 i de förenade målen C-395/96 P och C-396/96 P, *Compagnie maritime belge transports m.fl. mot kommissionen* (REG 2000, s. I-1365), rörde företag som var medlemmar i en linjekonferens, vilka av kommissionen hade ålagts att betala böter för överträdelse av artiklarna 85 och 86 i fördraget. Förstainstansrätten satte ned bötesbeloppet men ogillade talan om ogiltigförklaring som hade väckts av vissa av dessa företag. Domstolen, till vilken förstainstansrättens dom överklagades, bekräftade förstainstansrättens dom, med undantag för böterna. Domstolen konstaterade nämligen att förstainstansrätten hade gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att fastställa att kommissionen hade rätt att ålägga medlemmarna av linjekonferensen individuella böter, fastställda med utgångspunkt i en bedömning av deras deltagande i det omtvistade agerandet, trots att meddelandet om anmärkningar endast var riktat till linjekonferensen. Den väsentliga processuella garanti som meddelandet om anmärkningar utgör är ett uttryck för den grundläggande gemenskapsrättsliga principen att rätten till försvar skall iakttas i alla förfaranden. Följaktligen skall kommissionen i meddelandet om anmärkningar klart ange vilka personer som kan komma att åläggas böter. Ett meddelande om anmärkningar som endast utpekar ett kollektiv som gärningsman ger inte de bolag som bildar detta kollektiv tillräcklig information om att de kommer att åläggas individuella böter om en överträdelse konstateras. I motsats till vad förstainstansrätten hade kommit

fram till var den omständigheten att linjekonferensen inte var någon juridisk person irrelevant i detta hänseende.

16.2. De mål om förhandsavgöranden som domstolen haft att pröva rörde huvudsakligen två skilda problem dels de nationella domstolarnas skyldigheter inom ramen för ett nationellt förfarande avseende tillämpningen av artiklarna 85 och 86 i fördraget i fall där ett parallellt förfarande pågår vid gemenskapsdomstolarna, dels tolkningen av artikel 90 i EG-fördraget (nu artikel 86 EG) i fråga om tillämpningen av konkurrensreglerna på offentliga företag eller företag som beviljats särskilda eller exklusiva rättigheter.

Vad gäller det första problemet meddelade domstolen den 14 december 2000 en principiellt viktig dom i mål C-344/98, *Masterfoods* (REG 2000, s. I-0000). I detta mål hade High Court i Irland i första instans meddelat ett beslut genom vilket en glasstillverkare, Masterfoods, uppmanades att följa en exklusivitetsklausul i de avtal om frysdiskar som slutits mellan en konkurrent, HB, och detaljhandlare i Irland. Kommissionen, vid vilken ärendet hade anhängiggjorts parallellt med det nationella förfarandet, fattade ett beslut som stod i strid med det beslut som hade meddelats av High Court. Enligt kommissionen stred exklusivitetsklausulen mot artikel 85.1 i fördraget, och den omständigheten att HB uppmanade detaljhandlarna att bli parter i avtalet om frysdiskar i vilket en sådan klausul ingick utgjorde en överträdelse av artikel 86 i fördraget. HB väckte, inom den frist som föreskrivs i artikel 173 femte stycket i fördraget (nu artikel 230 femte stycket EG), en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut och beviljades, genom ett interimistiskt förfarande, uppskov med verkställigheten av detta beslut till dess att förstainstansrätten avgjort målet. Supreme Court i Irland, som efter ett överklagande hade att pröva frågan huruvida exklusivitetsklausulen var förenlig med artiklarna 85.1 och 86 i fördraget, vände sig till domstolen med en begäran om förhandsavgörande och undrade hur den skulle gå till väga i en sådan situation. Domstolen angav som svar på den nationella domstolens fråga att när en nationell domstol träffar avgörande om ett avtal eller förfarande vars förenlighet med artiklarna 85.1 och 86 i fördraget redan varit föremål för ett beslut av kommissionen, kan den inte träffa ett avgörande som står i strid med kommissionens beslut, även om det senare strider mot ett avgörande av en nationell domstol i första instans. Det är härvid utan betydelse att ordföranden vid förstainstansrätten meddelat uppskov med verkställigheten av kommissionens beslut. Gemenskapsinstitutionernas rättsakter presumeras nämligen i princip vara giltiga och därmed ha rättsverkan, även om de är behäftade med fel, så länge de inte har ogiltigförklarats eller återkallats.

Rättens beslut att interimistiskt bevilja uppskov med verkställigheten av den omtvistade rättsakten har endast interimistisk verkan. När en nationell domstol hyser tvivel beträffande giltigheten eller tolkningen av en rättsakt från en av gemenskapens institutioner, kan eller skall den i enlighet med artikel 177 andra och tredje styckena i fördraget begära att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande. Om den person som beslutet riktar sig till, likt parterna i målet vid den nationella domstolen, har väckt talan om ogiltigförklaring mot beslutet inom den föreskrivna tidsfristen, ankommer det på den nationella domstolen att bedöma om den skall vilandeförklara målet till dess nämnda talan om ogiltigförklaring definitivt avgjorts eller för att begära ett förhandsavgörande av domstolen. När lösningen på den tvist som är anhängiggjord vid den nationella domstolen är beroende av huruvida kommissionens beslut är giltigt eller ej, följer det av skyldigheten till lojalt samarbete att den nationella domstolen, för att undvika att träffa ett avgörande som står i strid med kommissionens beslut, bör förklara målet vilande till dess gemenskapsdomstolarna definitivt avgjort talan om ogiltigförklaring, såvida inte den nationella domstolen med anledning av omständigheterna i målet anser det motiverat att begära ett förhandsavgörande av domstolen beträffande giltigheten av kommissionens beslut.

Vad beträffar tillämpningen av konkurrensreglerna i förhållande till offentliga företag eller företag som beviljats särskilda eller exklusiva rättigheter, kan målen *Deutsche Post*, *FFAD* och *Pavlov m.fl.* nämnas.

I domen av den 10 februari 2000 i de förenade målen C-147/97 och C-148/97, *Deutsche Post* (REG 2000, s. I-825), slog domstolen fast att om det saknas avtal mellan postväsendena i de berörda medlemsstaterna, i vilka terminalavgifter fastställs med hänsyn till de verkliga kostnaderna för behandling och utdelning av inkommande gränsöverskridande post, strider det inte mot artikel 90 i fördraget, jämförd med artiklarna 86 och 59 i fördraget, att ett sådant organ som Deutsche Post utövar den rätt som föreskrivs i världspostkonventionen i den lydelse som antogs den 14 december 1989 att påföra porto, till inhemsk taxa, på försändelser som postas i stora kvantiteter hos postväsendet i en annan medlemsstat än den där detta organ är beläget. Skyldigheten att befordra och att till adressater med hemvist inom det tyska territoriet dela ut försändelser som postas i stora kvantiteter hos postväsendena i andra medlemsstater, av avsändare med hemvist inom det nämnda territoriet, utan att detta organ har möjlighet att erhålla ekonomisk kompensation för alla de utgifter som ovannämnda skyldighet medför, är nämligen av den arten att den äventyrar att detta uppdrag av allmänintresse kan uppfyllas under ekonomiskt balanserade villkor. Däremot strider utövandet av en sådan rätt

mot artikel 90.1 i fördraget, jämförd med artikel 86 i fördraget, i den mån som rätten innebär att ett sådant organ kan kräva porto till hela den gällande inhemska taxan i den medlemsstat där det är beläget, utan att dra av terminalavgifter motsvarande de ovannämnda försändelserna, som utbetalats av de nämnda postväsendena.

I domen av den 23 maj 2000 i mål C-209/98, *FFAD* (REG 2000, s. I-3743), slog domstolen fast att artikel 90 i fördraget, jämförd med artikel 86 i samma fördrag, inte utgör något hinder för att inrätta en kommunal ordning som, för att lösa ett miljöproblem som uppstår genom att det saknas kapacitet för behandling av icke-miljöfarligt bygg- och anläggningsavfall avsett för återvinning, föreskriver att ett begränsat antal särskilt utvalda företag får behandla det icke-miljöfarliga bygg- och anläggningsavfall avsett för återvinning som producerats inom området, vilket gör det möjligt att säkerställa att dessa företag ges en tillräckligt stor tillgång till sådant avfall och hindrar andra företag från att behandla avfallet trots att de är miljögodkända. Artikel 34 i fördraget utgör emellertid hinder för en ordning för insamling och mottagande av icke-miljöfarligt bygg- och anläggningsavfall avsett för återvinning, enligt vilken ett begränsat antal företag ges rätten att behandla avfall som producerats inom en kommun, om denna ordning rättsligt eller faktiskt utgör ett exporthinder på så sätt att den inte ger avfallsproducenterna möjlighet att exportera detta avfall, särskilt genom mellanhänder. Ett sådant hinder kan inte berättigas med stöd av artikel 36 i fördraget eller i miljöskyddssyfte, särskilt inte med tillämpning av principen, som anges i artikel 130r.2 i fördraget (nu artikel 174.2 EG i ändrad lydelse), att miljöförstöring företrädesvis bör hejdas vid källan, när det inte finns något som tyder på att det föreligger en fara för människors och djurs hälsa eller liv, för bevarandet av växter eller för miljön.

I en dom av den 12 september 2000 uttalade sig domstolen på nytt i frågan huruvida obligatorisk anslutning till en tjänstepensionsfond i Nederländerna var förenlig med konkurrensreglerna. I tre domar av den 21 september 1999 i mål C-67/96, *Albany* (REG 1999, s. I-5751), i de förenade målen C-115—117/97, *Brentjens'* (REG 1999, s. I-6025), och i mål C-219/97, *Bokken* (REG 1999, s. I-6121), hade domstolen redan slagit fast att konkurrensreglerna inte utgör något hinder för de offentliga myndigheterna att, på ansökan från de organisationer som företräder arbetsgivarna respektive arbetstagarna i en viss bransch, besluta att göra anslutningen till en tjänstepensionsfond obligatorisk eller för de offentliga myndigheterna att ge en sådan pensionsfond ensamrätt att i en viss bransch förvalta ett kompletterande pensionssystem.

Domen av den 12 september 2000 i de förenade målen C-180—184/98, *Pavlov m.fl.* (REG 2000, s. I-0000), rörde en begäran om förhandsavgörande från en nederländsk domstol om huruvida en obligatorisk anslutning till en tjänstepensionsfond — denna gång för utövare av ett fritt yrke, i detta fall specialisläkare — var förenlig med konkurrensreglerna. En sådan fond har sitt ursprung i ett avtal mellan utövare av ett yrke, som syftar till att säkerställa en viss pensionsnivå, att anförtro förvaltningen av pensionen till en fond samt att hos de offentliga myndigheterna ansöka om att anslutning till denna fond skall bli obligatorisk för samtliga utövare av detta yrke. Domstolen påpekade att till skillnad från avtal som slutits inom ramen för kollektiva förhandlingar mellan arbetsmarknadens parter, i syfte att förbättra anställnings- och arbetsförhållandena, som det var fråga om i de ovannämnda målen *Albany*, *Brentjens'* och *Bokken*, går det inte att, på grund av dess beskaffenhet och syfte, från tillämpningen av artikel 85.1 i fördraget utesluta ett avtal som visserligen syftar till att garantera en viss pensionsnivå för samtliga utövare av ett visst yrke och följaktligen att förbättra ett av dessa yrkesutövers arbetsvillkor, nämligen lönen, men som inte har ingåtts inom ramen för kollektiva förhandlingar mellan arbetsmarknadens parter. De oberoende specialisläkarna utövade dessutom ekonomisk verksamhet och utgjorde följaktligen företag i den mening som avses i fördragets konkurrensregler. När de inom sin nationella sammanslutning beslutade att gemensamt tillskjuta medel till en enda tjänstepensionsfond agerade de i egenskap av företag i den mening som avses i ovannämnda artiklar, och inte i egenskap av slutliga konsumenter. Deras beslut att upprätta en sådan fond begränsar emellertid inte påtagligt konkurrensen inom den gemensamma marknaden, eftersom kostnaden för det kompletterande pensionssystemet endast har marginell och indirekt inverkan på den slutliga kostnaden för de tjänster som tillhandahålls av utövarna av detta yrke. När det gäller ansökan om att göra anslutningen till tjänstepensionsfonden obligatorisk, påpekade domstolen att en sådan ansökan ingår i ett system som är identiskt med det som finns i flera nationella lagstiftningar avseende utövandet av normgivningsmakt på det sociala området. Ett sådant system är avsett att främja införandet av kompletterande pensioner som omfattas av den andra delen och som innehåller ett antal garantier. Domstolen drog mot bakgrund av dessa omständigheter slutsatsen att det inte strider mot artikel 85.1 i fördraget att utövarna av ett fritt yrke beslutar att upprätta en pensionsfond som skall förvalta ett kompletterande pensionssystem och att hos de offentliga myndigheterna ansöka om att anslutning till denna fond skall göras obligatorisk för samtliga utövare av detta yrke. Artiklarna 5 och 85 i fördraget utgör inte heller de hinder för att de offentliga myndigheterna beslutar att göra anslutningen till tjänstepensionsfonden obligatorisk. Domstolen hänvisade vidare till domarna i de ovannämnda målen

Albany, Brentjens' och Bokken och slog fast att en pensionsfond, som själv bestämmer storleken på avgifterna och förmånerna och som sköts enligt kapitaliseringsprincipen, som ansvarar för förvaltningen av ett kompletterande pensionssystem, vilket införts av en organisation som företräder utövarna av ett fritt yrke och som de offentliga myndigheterna har gjort det obligatoriskt för alla utövare av detta yrke att ansluta sig till, är ett företag i den mening som avses i fördragets konkurrensbestämmelser. Artiklarna 86 och 90 i fördraget utgör följaktligen inget hinder för de offentliga myndigheterna att ge en pensionsfond ensamrätt att förvalta ett kompletterande pensionssystem för utövarna av ett fritt yrke.

17. På området *kontroll av statligt stöd* kan det erinras om två domar som meddelats av domstolen. Den första domen rörde ett stöd till Coopérative d'exportation du livre français och den andra domen rörde ett stöd som hade beviljats företag i de nya tyska förbundsstaterna.

I domen av den 22 juni 2000 i mål C-332/98, *Frankrike mot kommissionen* (REG 2000, s. I-0000), ogillade domstolen en talan som hade väckts av Republiken Frankrike om delvis ogiltigförklaring av ett beslut av kommissionen om statligt stöd till förmån för Coopérative d'exportation du livre français. I detta mål hade Republiken Frankrike försvarat påståendet att stöd som omfattas av det undantag från konkurrensreglerna som föreskrivs i artikel 90.2 i fördraget skall anmälans till kommissionen, men omfattas inte av det krav på tillfälligt uppskjutande som föreskrivs i artikel 93.3 i fördraget. Domstolen godtog inte detta resonemang, eftersom syftet med bestämmelsen i artikel 93.3 i fördraget inte endast är att uppställa ett krav på underrättelse utan att uppställa ett krav på föregående underrättelse, vilken som sådan innefattar och medför den uppskjutande effekt som stadfästs i den sista meningen i ifrågavarande artikel. Det är följaktligen enligt denna bestämmelse inte tillåtet att göra åtskillnad mellan de båda krav som uppställs i bestämmelsen, nämligen kravet på underrättelse om varje nytt stöd och kravet på tillfälligt uppskjutande av utbetalning av detta stöd.

I en dom av den 19 september 2000 i mål C-156/98, *Tyskland mot kommissionen* (REG 2000, s. I-0000), klargjorde domstolen tillämpningsområdet för undantaget i artikel 92.2 c i fördraget (nu artikel 87.2 c EG i ändrad lydelse). I denna artikel föreskrivs att stöd som ges till näringslivet i vissa av de områden i Förbundsrepubliken Tyskland som påverkats genom Tysklands delning, i den utsträckning stödet är nödvändigt för att uppväga de ekonomiska nackdelar som uppkommit genom denna

delning, är förenligt med den gemensamma marknaden. Domstolen konstaterade att denna bestämmelse skall tolkas restriktivt, eftersom det rör sig om ett undantag från den allmänna regeln att statliga stöd är oförenliga med den gemensamma marknaden. Om denna bestämmelse kan tillämpas på de nya delstaterna efter Tysklands återförening, skall denna tillämpning ske på samma villkor som gällde i de gamla delstaterna under perioden före återföreningen. Uttrycket "Tysklands delning" hänvisar historiskt sett till upprättandet år 1948 av en demarkationslinje mellan de två ockuperade områdena. Därför kan "de ekonomiska nackdelar som uppkommit genom denna delning" endast avse sådana ekonomiska nackdelar som i vissa tyska regioner orsakats av den isolering som upprättandet av denna fysiska gräns medfört, såsom avbrutna kommunikationsvägar eller förlusten av naturliga avsättningsmöjligheter till följd av avbrutna affärsförbindelser mellan de två delarna av Tyskland. Däremot står uppfattningen att artikel 92.2 c i fördraget gör det möjligt att helt och hållet kompensera den ovedersägliga ekonomiska eftersläpning som råder i de nya delstaterna i strid med såväl bestämmelsens karaktär av undantag som det sammanhang i vilket den ingår och de mål som eftersträvas. De ekonomiska nackdelar som de nya delstaterna rent allmänt lider av har nämligen inte direkt uppkommit på grund av Tysklands geografiska delning i den mening som avses i artikel 92.2 c i fördraget. Skillnaderna mellan de gamla och de nya delstaterna i fråga om utveckling förklaras av andra orsaker än den geografiska klyftan till följd av Tysklands delning, och i synnerhet av de skilda politiska och ekonomiska system som rått i de båda delarna av Tyskland.

18. Domstolen har under det gångna året, liksom under år 1999, meddelat ett stort antal mål på området *indirekt beskattning*. Inom ramen för denna rapport redogörs endast för mål som rör skyldigheten att belägga de tullar som erläggs för användning av motorvägar och broar med mervärdesskatt.

I dessa mål hade kommissionen väckt talan om fördragsbrott mot fem medlemsstater för att de hade underlåtit att belägga de tullar som erläggs för användning av motorvägar och broar med mervärdesskatt. I domarna av den 12 september 2000 i mål C-276/97, *kommissionen mot Frankrike*, i mål C-358/97, *kommissionen mot Irland*, i mål C-359/97, *kommissionen mot Förenade kungariket*, i mål C-408/97, *kommissionen mot Nederländerna*, och i mål C-260/98, *kommissionen mot Grekland*, slog domstolen fast att tillhandahållandet av motorvägar och broar mot betalning av vägtull utgör tillhandahållande av tjänster som sker mot vederlag i den mening

som avses i direktiv 77/388/EEG.¹⁵ Användningen av dessa infrastrukturer villkoras nämligen av betalningen av en vägtull, vars belopp bland annat är betingat av typen av fordon som används och den vägsträcka som tillryggäläggs. Det finns således ett direkt och nödvändigt samband mellan den tillhandahållna tjänsten och det penningvederlag som erhålls. Medlemsstaterna gjorde gällande att de aktörer som tillhandahåller dessa infrastrukturer är offentligrättsliga organ som inte kan anses som skattskyldiga när det gäller verksamhet eller transaktioner som de utför i sin egenskap av offentliga myndigheter. Domstolen påpekade att två villkor måste uppfyllas samtidigt för att regeln om skattebefrielse skall bli tillämplig på offentligrättsliga organ när det gäller verksamhet eller transaktioner som de utför i sin egenskap av offentliga myndigheter, det vill säga att verksamheten skall bedrivas av ett offentligt organ och att detta organ skall bedriva verksamheten i egenskap av myndighet. Vad gäller det sistnämnda villkoret är verksamheter som offentligrättsliga organ bedriver i egenskap av myndigheter sådana verksamheter som dessa organ utför inom ramen för den särskilda rättsliga reglering som gäller för dem, dock med undantag av verksamheter som de bedriver under samma rättsliga förutsättningar som privata företag. I Frankrike, Irland och Förenade kungariket utövas emellertid den verksamhet som består i att delar av ett vägnät tillhandahålls användare mot betalning av en vägtull åtminstone i vissa fall inte av ett offentligrättsligt organ, utan av privaträttsliga företag. När detta är fallet kan det återopade undantaget inte tillämpas. Domstolen konstaterade följaktligen att dessa tre medlemsstater hade åsidosatt sina skyldigheter enligt gemenskapsrätten. I Grekland och Nederländerna utövas däremot den verksamhet som består i att delar av ett vägnät tillhandahålls användare mot betalning av ett offentligrättsligt organ. Kommissionen hade inte bevisat att detta organ bedrev verksamheten under samma förutsättningar som privata företag. Domstolen ogillade följaktligen talan mot dessa två medlemsstater.

19. Vad gäller *offentlig upphandling* har domstolen i flera mål haft att tolka gemenskapsdirektiven på detta område dels genom frågor som ställts av nationella domstolar, dels med anledning av talan om fördragsbrott som väckts av kommissionen mot vissa medlemsstater. Bland de sistnämnda målen skall det erinras om de två målen *kommissionen mot Frankrike*.

¹⁵ Rådets sjätte direktiv 77/388/EEG av den 17 maj 1977 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning rörande omsättningsskatter — Gemensamt system för mervärdesskatt: enhetlig beräkningsgrund (EGT L 145, s. 1; svensk specialutgåva, område 9, volym 1, s. 28).

I domen av den 26 september 2000 i mål C-225/98, *kommissionen mot Frankrike* (REG 2000, s. I-0000), hade kommissionen yrkat att domstolen skulle fastställa att Republiken Frankrike vid olika offentliga upphandlingar av bygg- och anläggningsarbeten, avseende uppförande och underhåll av skolbyggnader, hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 59 i fördraget samt enligt rådets direktiv 71/305/EEG¹⁶ och 93/37/EEG.¹⁷ Kommissionen anmärkte bland annat på att Frankrike inte hade offentliggjort ett meddelande med förhandsinformation samt att det i ett flertal meddelanden om upphandling som upphandlingskriterium hade uppställt ett villkor rörande sysselsättning, knutet till en lokal åtgärd för att bekämpa arbetslösheten. Domstolen underkände den första anmärkningen och slog fast att offentliggörandet av ett meddelande med förhandsinformation endast är obligatoriskt när de upphandlande myndigheterna använder sig av möjligheten att förkorta fristerna för mottagande av anbud. Vad gäller den andra anmärkningen erinrade domstolen, genom hänvisning till domen av den 20 september 1988 i mål 31/87, *Beentjes* (REG 1988, s. 4635), om att de kriterier som de upphandlande myndigheterna skall följa vid prövning av anbud enligt direktiv 93/37 skall vara antingen enbart det lägsta priset eller, då prövning sker till förmån för det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, olika kriterier som kan variera beroende på kontraktet, exempelvis pris, tid för fullgörande, driftkostnader, lönsamhet eller teknisk förtjänst. Artikel 30 i direktivet utesluter dock inte all möjlighet för de upphandlande myndigheterna att som kriterium använda ett villkor som har samband med bekämpning av arbetslösheten, under förutsättning att detta villkor är förenligt med alla grundläggande principer i gemenskapsrätten, särskilt med icke-diskrimineringsprincipen sådan den framgår av fördragets bestämmelser om etableringsrätt och frihet att tillhandahålla tjänster. Detta kriterium skall tillämpas med iakttagande av alla förfaranderegler i nämnda direktiv, bland annat de bestämmelser om offentliggörande som direktivet innehåller. Härav följer att ett upphandlingskriterium som har samband med bekämpning av arbetslösheten uttryckligen skall anges i meddelandet om upphandling så att entreprenörerna kan få kännedom om att ett sådant villkor uppställs. Domstolen underkände även den andra anmärkningen, eftersom kommissionen

¹⁶ Rådets direktiv 71/305/EEG av den 26 juli 1971 om samordning av förfarandena vid tilldelning av offentliga upphandlingskontrakt för bygg- och anläggningsarbeten (EGT L 185, s. 5), i dess lydelse enligt direktiv 89/440/EEG.

¹⁷ Rådets direktiv 93/37/EEG av den 14 juni 1993 om samordning av upphandlingsförfaranden avseende offentliga bygg- och anläggningsarbeten (EGT L 199, s. 54).

endast hade ifrågasatt att ett sådant kriterium hade angivits i meddelandet om upphandling som ett upphandlingskriterium. Den hade inte gjort gällande att kriteriet som var knutet till bekämpning av arbetslösheten inte skulle vara förenligt med gemenskapsrättens grundläggande principer, i synnerhet inte med icke-diskrimineringsprincipen, eller att det inte skulle ha offentliggjorts i meddelandet om upphandling.

I domen av den 5 oktober 2000 i mål C-16/98, *kommissionen mot Frankrike* (REG 2000, s. I-0000), hade kommissionen väckt talan vid domstolen och yrkat att det skulle fastställas att Republiken Frankrike, i samband med det upphandlingsförfarande som inletts av ett organ som på departemental nivå förenade de olika kommunsammanslutningarna för elektrifiering för tilldelning av kontrakt för bygg- och anläggningsarbeten avseende elektrifiering och offentlig belysning, hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt direktiv 93/38/EEG.¹⁸ Kommissionen ansåg att de omtvistade kontrakten utgjorde delar av ett enda arbete, till vilket initiativet tagits av en enda upphandlande myndighet. Enligt kommissionen borde därför reglerna i direktivet ha tillämpats på arbetet i dess helhet och inte enbart på de sex viktigaste kontrakten. Domstolen konstaterade att det framgår av definitionen av arbete i direktiv 93/38 att frågan huruvida det föreligger ett arbete skall bedömas utifrån den ekonomiska och den tekniska funktion som resultatet av bygg- och anläggningsarbetena är tänkt att fylla. Vad gäller den artificiella uppdelningen av arbetet i elektrifieringsarbeten och arbeten avseende offentlig belysning, slog domstolen fast att ett nät för eldistribution och ett nät för offentlig belysning har olika ekonomiska och tekniska funktioner. De arbeten som avser näten för eldistribution respektive offentlig belysning kan därför inte anses utgöra delar av ett enda arbete som delats upp artificiellt i strid med direktiv 93/38. Enligt den definition av begreppet arbete som ges i denna bestämmelse är förekomsten av ett arbete nämligen inte beroende av sådana omständigheter som till exempel antalet upphandlande enheter eller möjligheten för ett enda företag att utföra samtliga arbeten. Vad beträffar den geografiska artificiella uppdelningen av arbetet vad avser elektrifieringsarbeten, konstaterade domstolen att eldistributionsnäten är sammankopplingsbara, och betraktade som en helhet fyller de samma ekonomiska och tekniska funktioner, vilka består i transport och försäljning av elenergi till konsumenter i det berörda departementet. Det förekommer vidare betydelsefulla omständigheter som talar

¹⁸ Rådets direktiv 93/38/EEG av den 14 juni 1993 om samordning av upphandlingsförfarandet för enheter som har verksamhet inom vatten-, energi-, transport- och telekommunikationssektorerna (EGT L 199, s. 84; svensk specialutgåva, område 6, volym 4, s. 177).

för att upphandlingen skall sammanföras på departemental nivå, till exempel upphandlingsmeddelandenas likhet, det enhetliga geografiska område inom vilket upphandlingarna har påbörjats och den samordning som ombesörjts av Sydev, vilket är det organ som förenar de olika kommunsammanslutningarna för elektrifiering. Domstolen godtog följaktligen invändningen om den geografiska artificiella uppdelningen av arbetet. Domstolen fastställde att Republiken Frankrike hade gjort sig skyldig till fördragsbrott, eftersom den hade åsidosatt direktivets bestämmelser i fråga om tröskelvärden genom att göra en artificiell uppdelning av upphandlingen av de omtvistade bygg- och anläggningsarbetena. Värdet av samtliga upphandlingskontrakt avseende elektrifiering utom ett översteg nämligen de tröskelvärden som anges i direktiv 93/98.

I en dom av den 7 december 2000 i mål C-324/98, *Telaustria* (REG 2000, s. I-0000), hade domstolen att besvara en tolkningsfråga angående direktiv 93/98. I denna dom slog domstolen fast att koncessionsavtal avseende offentliga tjänster inte omfattas av begreppet skriftliga onerösa avtal i direktiv 93/38 och följaktligen inte heller av tillämpningsområdet för detta direktiv. Trots att koncessionsavtal avseende offentliga tjänster på gemenskapsrättens nuvarande stadium inte omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 93/38, är de upphandlande myndigheter som ingår sådana avtal ändå skyldiga att beakta fördragets grundläggande regler i allmänhet och principen om förbud mot diskriminering på grund av nationalitet i synnerhet.

20. Vad gäller målen på området *immateriella rättigheter* skall det, utöver domen i det ovannämnda målet *kommissionen mot Frankrike*,¹⁹ endast erinras om domen av den 7 november 2000 i mål C-312/98, *Warsteiner Brauerei* (REG 2000, s. I-0000), vilken rörde förordning (EEG) nr 2081/92 om skydd för geografiska beteckningar och ursprungsbeteckningar för jordbruksprodukter och livsmedel.²⁰

I denna dom slog domstolen fast att förordning nr 2081/92 endast avser de geografiska beteckningar hos vilka det finns ett direkt samband mellan, å ena sidan, en viss kvalitet, ett visst anseende eller en viss annan egenskap hos produkten och, å andra sidan, dess särskilda geografiska ursprung. Enkla geografiska härkomstbeteckningar, där det inte finns något samband mellan

¹⁹ Se punkt 9.1.

²⁰ Rådets förordning (EEG) nr 2081/92 av den 14 juli 1992 (EGT L 208, s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 43, s. 153).

produktens egenskaper och dess geografiska härkomst, omfattas inte av denna definition och kan alltså inte skyddas inom ramen för förordning nr 2081/92. Sådana geografiska härkomstbeteckningar kan emellertid skyddas inom ramen för nationella bestämmelser som förbjuder bruk, som medför risk för vilseledande, av en geografisk härkomstbeteckning när det inte finns något samband mellan produktens egenskaper och dess geografiska härkomst.

21. På området *socialpolitik* har domstolen under det gångna året avkunnat flera viktiga domar avseende skydd för arbetstagares säkerhet och hälsa, skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag samt principen om likabehandling av kvinnor och män.

21.1. Skyddet för arbetstagares säkerhet och hälsa, i synnerhet beträffande läkare inom primärvårdsgrupper, var föremål för domen av den 3 oktober 2000 i mål C-303/98, *Simap* (REG 2000, s. I-0000). Ett fackförbund för offentliganställda läkare i en spansk region hade inför den nationella domstolen gjort gällande att läkare som arbetade inom primärvårdsgrupper var skyldiga att tjänstgöra utan tidsbegränsning och utan någon begränsning av arbetstiden per dag, vecka, månad eller år. I avsaknad av uttryckliga bestämmelser för införlivande av direktiv 93/104/EG om arbetstidens förläggning i vissa avseenden,²¹ begärde fackförbundet att flera bestämmelser i detta direktiv skulle tillämpas på dessa läkare. Domstolen konstaterade att den verksamhet som utövas av personalen i primärvårdsgrupper omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 89/391/EEG om åtgärder för att främja förbättringar av arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet, och i synnerhet direktiv 93/104. Deras verksamhet omfattas inte av de särskilda verksamheter inom den offentliga sektorn, avsedda att säkerställa allmän ordning och säkerhet, som är oundgängliga för ett välordnat samhällsliv, vilka inte omfattas av dessa direktivs tillämpningsområden. Den jourtid som läkare i primärvårdsgrupper fullgör enligt systemet med fysisk närvaro på sjukvårdsinrättningen i dess helhet skall anses som arbetstid och, i förekommande fall, som övertid i den mening som avses i direktiv 93/104. Begreppet arbetstid definieras nämligen som varje period då arbetstagaren står till arbetsgivarens förfogande samt därvid utför aktiviteter eller uppgifter. Vad beträffar jourtjänstgöring enligt det system som kräver att läkarna är tillgängliga under beredskap skall enbart den tid då primärvård faktiskt tillhandahålls anses vara arbetstid. Direktivets syfte, som är att trygga säkerhet och hälsa för arbetstagare, genom att de ges viloperioder och tillräckliga

²¹ Rådets direktiv 93/104/EG av den 23 november 1993 (EGT L 307, s. 18).

raster, skulle äventyras allvarligt om perioder med jourtjänstgöring enligt systemet med fysisk närvaro inte ansågs ingå i begreppet arbetstid. Det förhåller sig på annat sätt när läkare i primärvårdsgrupper har jourtjänstgöring enligt det system som kräver att läkarna är tillgängliga under beredskap utan att därför vara skyldiga att vara närvarande på sjukvårdsinrättningen. Även om de står till arbetsgivarens förfogande, eftersom de måste kunna nås, kan läkarna i denna situation förfoga över sin tid med mindre inskränkningar och ägna sig åt sina egna intressen. Under dessa förhållanden skall enbart den tid då primärvård faktiskt tillhandahålls anses vara arbetstid. Det arbete som utförs av läkare i primärvårdsgrupper under jourtid utgör skiftarbete och att dessa läkare är skiftarbetare i den mening som avses i direktiv 93/104. Läkarna i primärvårdsgrupperna är nämligen anställda enligt ett system där arbetet är organiserat så att arbetstagarna fortlöpande avlöser varandra på samma arbetsplats enligt ett rullande schema som kräver att arbetet utförs på olika tider under en viss period av dagar eller veckor. När det saknas nationella bestämmelser om införlivande, ger direktiv 93/104 enskilda rätt att kräva att beräkningsperioden för genomförande av en begränsning av veckoarbetstiden inte skall överstiga tolv månader. För att en medlemsstat i enlighet med direktiv 93/104 skall kunna göra undantag från bestämmelserna om veckoarbetstid krävs individuellt medgivande av arbetstagaren. Ett kollektivavtal är inte att jämföras med ett sådant medgivande.

21.2. I målen *Collino* och *Mayeur* bekräftade domstolen att direktiv 77/187/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag, verksamheter eller delar av verksamheter²² var tillämpligt i två helt motsatta situationer, nämligen dels vid överlåtelse av ett företag som drevs av ett offentligt organ till ett privaträttsligt bolag, dels vid överlåtelse av en verksamhet som bedrevs av en privaträttslig juridisk person till en offentligrättslig juridisk person.

Domen av den 14 september 2000 i mål C-343/98, *Collino* (REG 2000, s. I-0000), rörde en överlåtelse mot vederlag av en enhet, som ansvarade för driften av telekommunikationstjänster avsedda för allmänheten och som drevs av ett offentligt organ som ingick i den statliga förvaltningen till ett privaträttsligt bolag som bildats av ett annat offentligt organ, vilket innehade samtliga aktier i bolaget. Denna överlåtelse hade ägt rum med anledning av ett myndighetsbeslut genom en administrativ koncession.

²² Rådets direktiv 77/187/EEG av den 14 februari 1977 (EGT L 61, s. 26; svensk specialutgåva, område 5, volym 2, s. 91).

Domstolen slog fast att direktiv 77/187 är tillämpligt på en sådan situation såvitt de personer som är berörda av en sådan överlåtelse inledningsvis har åtnjutit skydd som arbetstagare enligt den nationella arbetsrätten.

I domen av den 26 september 2000 i mål C-175/99, *Mayeur* (REG 2000, s. I-0000), slog domstolen fast att direktiv 77/187 är tillämpligt då en kommun, som är en offentligrättslig juridisk person som bedriver sin verksamhet enligt särskilda förvaltningsrättsliga regler, tar över en verksamhet, som består i reklam och information om de tjänster som kommunen erbjuder allmänheten, vilken hittills bedrivits i kommunens intresse av en förening utan vinstsyfte, som är en privaträttslig juridisk person, under förutsättning att den överlåtna enheten behåller sin identitet. Endast det förhållandet att den verksamhet som bedrevs av den tidigare och som bedrivs av den nye arbetsgivaren är av samma slag kan inte leda till slutsatsen att det rör sig om överlåtelse av en ekonomisk enhet. En enhet kan nämligen inte reduceras till att innebära den verksamhet som den bedriver. Dess identitet följer även av andra omständigheter som dess personal, arbetsledning, organisation av arbetet, driftsmetoder och, i förekommande fall, det driftkapital som den förfogar över.

21.3. Principen om likabehandling av kvinnor och män har under år 2000 givit upphov till ett stort antal tolkningsfrågor som ställts till domstolen. Dessa frågor rörde bland annat principen om lika lön, tillträde till anställning och främjande av positiv särbehandling av kvinnor inom den offentliga sektorn.

Vad gäller principen om lika lön skall det erinras om målet *JämO*, vilket rörde lika lön, och målen *Deutsche Telekom* och *Preston och Fletcher*, vilka rörde uteslutning av deltidsanställda arbetstagare från ett tjänstepensionssystem.

I domen av den 30 mars 2000 i mål C-236/98, *JämO* (REG 2000, s. I-2189), gav domstolen ett nekande svar på frågan huruvida barnmorskors ersättning för obekvämt arbetstid skulle ingå i beräkningen av underlaget för lönejämförelsen i enlighet med artikel 119 i fördraget (artiklarna 117—120 i fördraget har ersatts av artiklarna 136—143 EG) och direktiv 75/117/EEG²³ om lika lön. Denna ersättning varierade från månad till månad, beroende på vilken tid på dagen som arbetet hade utförts, vilket försvårade möjligheten att göra en

²³ Rådets direktiv 75/117/EEG av den 10 februari 1975 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar om tillämpning av principen om lika lön för kvinnor och män (EGT L 45, s. 19; svensk specialutgåva, område 13, volym 4, s. 78).

meningsfull jämförelse mellan, å ena sidan, en barnmorskas sammanlagda lön och ersättningar och, å andra sidan, klinikingenjörernas grundlön. Om det har fastställts att det föreligger en löneskillnad mellan de två jämförelsegrupperna och om den statistik som finns tillgänglig visar att det finns en betydligt större andel kvinnor än män i den missgynnade gruppen, är arbetsgivaren enligt artikel 119 i fördraget skyldig att visa att denna skillnad är berättigad på grund av sakliga skäl som helt saknar samband med diskriminering på grund av kön. Arbetstidsförkortning, i betydelsen skillnaden i arbetstidsmått för dagtid och kontinuerligt treskift, eller värdet av denna arbetstidsförkortning, skall inte beaktas vid beräkningen av underlaget för lönejämförelsen i enlighet med artikel 119 i fördraget och direktiv 75/117/EEG. En sådan arbetstidsförkortning kan emellertid utgöra ett sakligt skäl som helt saknar samband med diskriminering på grund av kön och som kan berättiga till en skillnad i lön. Det ankommer på arbetsgivaren att visa att så verkligen är fallet.

I domen av den 10 februari 2000 i de förenade målen C-50/96, C-234/96, C-235/96, C-270/97 och C-271/97, *Deutsche Telekom* (REG 2000, s. I-743), erinrade domstolen om att det förhållandet att deltidsanställda arbetstagare utesluts från ett tjänstepensionssystem utgör diskriminering som är förbjuden enligt artikel 119 i fördraget, när denna åtgärd procentuellt sett drabbar ett väsentligt högre antal kvinnliga än manliga arbetstagare och åtgärden i fråga inte grundas på sakliga skäl som helt saknar samband med diskriminering på grund av kön. I ett sådant fall är möjligheten att åberopa den direkta effekten av denna artikel tidsbegränsad i den meningen att endast de anställningsperioder som dessa arbetstagare har fullgjort från och med den 8 april 1976, dagen för domen i mål 43/75, *Defrenne II* (REG 1976, s. 455), får beaktas för deras retroaktiva anslutning till ett sådant system och för beräkningen av de förmåner som de har rätt till, med undantag av de arbetstagare eller deras rättsinnehavare som före nämnda dag har inlett ett rättsligt förfarande eller framställt motsvarande anspråk. Den genom domen i det ovannämnda målet *Defrenne II* fastslagna tidsbegränsningen av möjligheten att åberopa den direkta effekten av artikel 119 i fördraget utgör inget hinder mot att tillämpa nationella bestämmelser vari det fastslås en princip om likabehandling enligt vilken deltidsanställda arbetstagare, under sådana omständigheter som de som är aktuella i målet vid den nationella domstolen, har rätt att ansluta sig retroaktivt till ett tjänstepensionssystem och uppbära pension enligt detta system, trots risken för konkurrenssnedvridningar mellan ekonomiska aktörer i olika medlemsstater.

Domen av den 16 maj 2000 i mål C-78/98, *Preston och Fletcher* (REG 2000, s. I-3201), har sitt ursprung i deltidanställda arbetstagares begäran om retroaktiv anslutning till ett yrkesbaserat pensionssystem, från vilket de, i strid med artikel 119 i fördraget, hade uteslutits. Enligt den nationella lagstiftningen var arbetstagarna emellertid tvungna att väcka talan inom sex månader från anställningens upphörande. Vidare kunde arbetstagarna inte göra anspråk på retroaktiv anslutning till det pensionssystem från vilket de hade uteslutits för perioder som låg mer än två år före den dag då de väckte talan. Den nationella domstolen hade att ta ställning till frågan huruvida dessa regler var förenliga med gemenskapsrätten. Domstolen svarade att gemenskapsrätten inte utgör något hinder för en nationell processuell regel enligt vilken en talan om rätt till anslutning till ett yrkesbaserat pensionssystem (vilket ger rätt till pensionsförmåner) måste väckas inom sex månader från den dag då anställningen upphör, vid äventyr av preklusion. Det är nämligen förenligt med gemenskapsrättens effektivitetsprincip att fastställa en sådan tidsfrist, eftersom ett sådant fastställande utgör en tillämpning av den grundläggande principen om rättssäkerhet. Enligt gemenskapsrättens effektivitetsprincip får nämligen inte de processuella regler som gäller för talan som syftar till att tillvarata rättigheter som enskilda har på grund av gemenskapsrättens direkta effekt göra det omöjligt eller orimligt svårt att utöva rättigheter som följer av gemenskapsrätten. En sådan tidsfrist får emellertid inte vara mindre förmånlig när talan grundas på gemenskapsrätten än när talan grundas på nationell rätt. Effektivitetsprincipen utgör däremot hinder för en nationell processuell regel enligt vilken en sökandes pensionsgrundande anställningstid beräknas uteslutande på grundval av anställningstid som infaller efter ett visst datum, som inte kan vara tidigare än två år före dagen för talans väckande. Även om en sådan regel inte helt berövar sökandena i målen vid den nationella domstolen rätten att ansluta sig, förhindrar den att hela den tid som de berörda har arbetat fram till en tidpunkt två år innan de väckte talan, beaktas vid beräkningen av de förmåner som kan utgå även efter talans väckande. Domstolen erinrade om att den omständigheten att en arbetstagare kan göra anspråk på att, med retroaktiv verkan, få ansluta sig till ett yrkesbaserat pensionssystem inte medför att denne kan underlåta att erlägga de avgifter som är hänförliga till ifrågavarande anslutningsperiod.

Vad gäller tillträde till anställning skall det erinras om målet *Kreil*, vilket rörde begränsning av kvinnors tillträde till militär anställning, och målet *Mahlburg*, vilket rörde vägran att anställa en gravid kvinna.

I domen av den 11 januari 2000 i mål C-285/98, *Kreil* (REG 2000, s. I-69), hade sökanden väckt talan vid den nationella domstolen efter att hon hade

nekats anställning i Bundeswehr med tjänstgöring i underhållsförband. Denna vägran grundade sig på den tyska grundlagen, vilken generellt uteslöt kvinnor från militära anställningar som innebar användning av vapen och som endast tillät kvinnor att tjänstgöra som sjukvårdare och militärmusiker. Domstolen, till vilken frågan hade ställts huruvida en sådan uteslutning var förenlig med direktiv 76/207/EEG, vilket rör tillgång till anställning, yrkesutbildning och befordran samt arbetsvillkor,²⁴ slog fast att detta direktiv utgjorde hinder för tillämpningen av sådana nationella bestämmelser som de tyska bestämmelserna i fråga. Det ankommer visserligen på medlemsstaterna, som skall besluta om lämpliga åtgärder för att säkerställa inre och yttre säkerhet, att besluta om organisationen av försvarsmakten. Det betyder emellertid inte att sådana beslut helt och hållet måste falla utanför gemenskapsrätten. Det finns nämligen inte, vid sidan av de specifika villkoren i fördragets bestämmelser, något generellt förbehåll i fördraget som utesluter alla sådana åtgärder från gemenskapsrättens tillämpningsområde som vidtas med hänvisning till allmän säkerhet. Varje begränsning av kvinnors tillträde till militära tjänster skall ske med iakttagande av direktiv 76/207, enligt vilket medlemsstaterna har möjlighet att från dess tillämpningsområde utesluta yrkesverksamhet för vilken arbetstagarnas kön är avgörande på grund av verksamhetens natur eller det sammanhang i vilket den utförs, samt med hänsyn till proportionalitetsprincipen, eftersom det rör sig om ett undantag från en grundläggande rättighet, såsom likabehandlingen av kvinnor och män. Domstolen slog fast att den omtvistade uteslutningen, vilken tillämpades på nästan samtliga militära anställningar i Bundeswehr, med beaktande av dess räckvidd inte kunde anses utgöra en sådan undantagsregel som var berättigad på grund av de ifrågavarande anställningarnas särskilda natur eller det särskilda sammanhang där de utfördes.

I domen av den 3 februari 2000 i mål *Mahlburg* (REG 2000, s. I-549), slog domstolen fast att direktiv 76/207 utgör hinder för att neka en gravid kvinna tillsvidareanställning på grund av att ett lagstadgat förbud mot att arbeta i sådant tillstånd hindrar kvinnan i fråga från att under graviditeten med omedelbar verkan tillträda tjänsten. Tillämpningen av bestämmelser om skydd för gravida kvinnor får nämligen inte leda till ofördelaktig behandling av gravida kvinnor i fråga om tillgång till anställning.

²⁴ Rådets direktiv 76/207/EEG av den 9 februari 1976 om genomförandet av principen om likabehandling av kvinnor och män i fråga om tillgång till anställning, yrkesutbildning och befordran samt arbetsvillkor (EGT L 39, s. 40; svensk specialutgåva, område 5, volym 1, s. 191).

Målen *Badeck* och *Abrahamsson* rörde medlemsstaternas främjande av positiv särbehandling av kvinnor inom den offentliga sektorn.

I domen av den 28 mars 2000 i mål C-158/97, *Badeck* (REG 2000, s. I-1875), slog domstolen fast att direktiv 76/207 inte utgör något hinder för tillämpning av nationella bestämmelser enligt vilka kvinnliga sökande, när manliga och kvinnliga sökande har likvärdiga meriter, inom de delar av den offentliga sektorn där kvinnor är underrepresenterade skall ges företräde när det är nödvändigt för att uppnå målsättningarna i en befordringsplan för kvinnor, förutsatt att något mer tungt vägande rättsligt skäl inte talar emot det och förutsatt att bestämmelserna garanterar att det görs en objektiv bedömning av ansökningarna med beaktande av samtliga sökandes personliga förhållanden. Direktivet utgör inte heller något hinder mot tillämpning av nationella bestämmelser enligt vilka bindande målsättningar i en befordringsplan för kvinnor innebär att det skall föreskrivas att tillfälliga vetenskapliga tjänster och vetenskapliga assistenttjänster skall innehas av en andel kvinnor som motsvarar minst den andel kvinnor som utexamineras, doktorerar och studerar vid varje fakultet. Direktivet utgör vidare inte något hinder mot tillämpning av nationella bestämmelser enligt vilka — i syfte att undanröja kvinnlig underrepresentation — kvinnor som tillhör kvalificerade yrkesgrupper där de är underrepresenterade och för vilka staten inte har monopol på utbildningen skall tilldelas åtminstone hälften av utbildningsplatserna, om inte antalet kvinnliga sökande är otillräckligt, trots lämpliga åtgärder för att uppmärksamma dem på lediga utbildningsplatser. De nationella bestämmelserna får även garantera kvinnor att, när sökande av olika kön har likvärdiga meriter, kallas till anställningsintervjuer inom de sektorer där de är underrepresenterade, om de uppfyller alla erforderliga eller föreskrivna villkor. Direktivet utgör slutligen inte något hinder mot tillämpning av nationella bestämmelser om arbetstagarorganisationers, styrelser och andra organs sammansättning, enligt vilka föreskrifter som antas för att genomföra bestämmelserna skall beakta målsättningen att minst lika många kvinnor som män skall delta i organen.

I domen i det ovannämnda målet *Abrahamsson*²⁵ hade domstolen för första gången att tolka artikel 141.4 EG, enligt vilken medlemsstaterna får behålla eller besluta om åtgärder som rör särskilda förmåner för att förebygga eller kompensera nackdelar i yrkeskarriären i syfte att säkerställa full jämställdhet i arbetslivet mellan kvinnor och män. Domstolen slog fast att både direktiv 76/207 och artikel 141.4 EG utgör hinder för nationella bestämmelser som

²⁵

Se punkt 5.4.

automatiskt ger företräde åt sökande av underrepresenterat kön om dessa har tillräckliga kvalifikationer, med det enda villkoret att skillnaden mellan de kvalifikationer som sökande av respektive kön har inte får vara så stor att tillämpningen skulle stå i strid med kravet på saklighet vid tillsättningen. Det går inte att exakt fastställa innebörden av detta villkor, vilket medför att valet av en sökande bland dem med tillräckliga kvalifikationer i sista hand grundas enbart på att sökanden tillhör underrepresenterat kön, även om den sökande som väljs har lägre kvalifikationer än en sökande av motsatt kön. Det görs inte heller någon objektiv bedömning av ansökningarna med beaktande av samtliga sökandes personliga förhållanden. Av detta följer att en sådan urvalsmetod inte kan vara berättigad enligt direktiv 76/207. En sådan lagstiftning är inte heller berättigad enligt artikel 141.4 EG, eftersom urvalsmetoden under alla omständigheter inte står i proportion till det mål som eftersträvas. Domstolen ansåg att en sådan åtgärd för positiv särbehandling som den som var aktuell i förevarande mål inte upphörde att vara tvingande och oproportionerlig bara genom att dess tillämpningsområde begränsades. Ovannämnda bestämmelser utgör således även hinder för tillämpning av en sådan nationell lagstiftning även om den är begränsad till att gälla tillsättning av ett på förhand bestämt, begränsat antal tjänster. Enligt gemenskapsrätten görs slutligen inte någon åtskillnad mellan högre och lägre tjänster vid tillämpningen av principen om likabehandling av kvinnor och män vad gäller tillgång till anställning.

22. På området för *konsumentskydd* har domstolen, i domen av den 27 juni 2000 i de förenade målen C-240/98—C-244/98, *Océano Grupo* (REG 2000, s. I-0000), haft att tolka direktiv 93/13/EEG om oskäliga villkor i konsumentavtal.²⁶ Domstolen slog fast att en forumregel som, utan att ha varit föremål för individuell förhandling, har införts i ett avtal mellan en konsument och en näringsidkare, och enligt vilken den domstol inom vars domkrets näringsidkaren har sitt säte har exklusiv behörighet, skall anses vara oskälig i den mening som avses i detta direktiv när den i strid med kravet på god sed medför en betydande obalans i parternas rättigheter och skyldigheter enligt avtalet, till nackdel för konsumenten. Det skydd som konsumenterna garanteras i direktiv 93/13 innebär att den nationella domstolen *ex officio* får bedöma huruvida ett villkor i det avtal som har lagts fram för den är oskäligt, när den undersöker huruvida en ansökan som har getts in till de nationella domstolarna kan tas upp till sakprövning. Den nationella domstolen är, vid tillämpningen av bestämmelser i nationell rätt, oavsett om det rör sig om

²⁶ Rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 (EGT L 95, s. 29; svensk specialutgåva, område 15, volym 12, s. 169).

bestämmelser som har antagits före eller efter nämnda direktiv, skyldig att i den utsträckning det är möjligt tolka bestämmelserna mot bakgrund av direktivets ordalydelse och syfte. Kravet på en konform tolkning innebär särskilt att den nationella domstolen skall ge företräde åt den bestämmelse som medför att domstolen *ex officio* kan vägra att godta en behörighet som den tilldelas enligt ett oskäligt villkor.

23. Domstolen har under det gångna året haft att pröva ett stort antal mål i fråga om *skyddet för miljön*. Dessa mål rörde dels traditionella områden som till exempel farligt avfall, bevarande av livsmiljöer eller bedömningen av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, dels nya områden som till exempel utsläppande på marknaden av genetiskt modifierade organismer (GMO).

Detta sistnämnda område var föremål för domen av den 21 mars 2000 i mål C-6/99, *Greenpeace France m.fl.* (REG 2000, s. I-1651). I detta mål hade Greenpeace France och andra sammanslutningar väckt talan vid den nationella domstolen om ogiltigförklaring av en ministeriekungörelse om tillstånd till utsläppande på marknaden av genetiskt modifierade majslinjer. Eftersom den nationella domstolen ansåg att denna kungörelse skulle kunna medföra allvarliga konsekvenser, förordnade den om uppskov med verkställigheten av kungörelsen och ställde en fråga till domstolen om det handlingsutrymme som en medlemsstat förfogar över inom ramen för de mekanismer som inrättas genom direktiv 90/220/EEG.²⁷ I detta direktiv föreskrivs en mekanism för utvärdering av riskerna för människors hälsa och för miljön i samband med avsiktlig utsättning eller utsläppande av GMO på marknaden. Denna riskbedömning innebär flera undersökningsled som måste utföras av de nationella myndigheterna och gemenskapsmyndigheterna innan tillstånd kan beviljas för utsläppande på marknaden inom gemenskapens territorium. Domstolen ansåg att de nationella myndigheterna i detta skede har möjlighet att fullt ut utvärdera de risker som utsättningen av produkten innebär för människors hälsa och för miljön. När det gäller de behöriga myndigheterna i andra medlemsstater föreskrivs i direktiv 90/220 en tidsfrist inom vilken dessa har möjlighet att göra invändningar. Försiktighetsprincipen kommer till uttryck dels i att anmälaren har en skyldighet att omedelbart underrätta den behöriga myndigheten om nya uppgifter som framkommit om de risker som produkten

²⁷

Rådets direktiv 90/220/EEG av den 23 april 1990 om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön (EGT L 117, s. 15; svensk specialutgåva, område 15, volym 9, s. 212), i dess lydelse enligt direktiv 97/35/EG.

innebär för människors hälsa eller för miljön samt i den behöriga myndighetens skyldighet att omedelbart underrätta kommissionen och de övriga medlemsstaterna om dessa uppgifter, dels i varje medlemsstats möjlighet att tillfälligt begränsa eller inom sitt territorium förbjuda användning och/eller försäljning av en produkt som omfattas av ett medgivande och som medlemsstaten har grundad anledning att anta utgör en risk för människors hälsa eller för miljön. Det system för skydd som inrättats genom direktiv 90/220 förutsätter att den berörda medlemsstaten inte kan förpliktas att ge sitt skriftliga medgivande om den under tiden får kännedom om nya uppgifter som ger anledning att anta att den produkt som omfattas av anmälan kan utgöra en risk för människors hälsa och för miljön. I ett sådant fall är medlemsstaten skyldig att omedelbart underrätta kommissionen och de övriga medlemsstaterna för att ett beslut i frågan skall kunna fattas i enlighet med det förfarande som föreskrivs i direktiv 90/220. När en medlemsstat, liksom i detta fall, har överlämnat begäran med tillstyrkan till kommissionen och kommissionen har fattat ett positivt beslut, är denna medlemsstat skyldig att lämna ett "skriftligt medgivande" som gör det möjligt att släppa ut produkten på marknaden. När den nationella domstolen konstaterar att den behöriga nationella myndigheten, på grund av fel som begåtts under kontrollen av anmälan, inte på ett giltigt sätt har kunnat översända handlingarna med tillstyrkan till kommissionen, är den domstolen skyldig att begära ett förhandsavgörande av EG-domstolen, om den anser att dessa fel är sådana att de påverkar giltigheten av kommissionens positiva beslut, och därvid, i förekommande fall, bevilja uppskov med verkställigheten av de genomförandeåtgärder som enligt beslutet skall vidtas fram till det att EG-domstolen tagit ställning till frågan om giltigheten. EG-domstolen är nämligen ensam behörig att fastställa att en gemenskapsrättsakt är ogiltig.

Vad gäller de mer traditionella miljöområdena skall det erinras om domen av den 22 juni 2000 i mål C-318/98, *Fornasar* (REG 2000, s. I-0000), i vilken domstolen slog fast att direktiv 91/689/EEG om farligt avfall²⁸ inte förhindrar medlemsstaterna, inklusive de rättskipande myndigheterna inom ramen för deras behörighet, att som farligt kvalificera annat avfall än sådant som förekommer i den förteckning över farligt avfall som antagits genom beslut 94/904 om upprättande av en förteckning över farligt avfall i enlighet med

²⁸

Rådets direktiv 91/689/EEG av den 12 december 1991 (EGT L 377, s. 20; svensk specialutgåva, område 15, volym 10, s. 199).

direktivet.²⁹ Medlemsstaterna är således inte förhindrade att vidta strängare skyddsåtgärder i syfte att förbjuda övergivande, dumpning och okontrollerat slutligt omhändertagande av sådant avfall. I detta fall ankommer det på myndigheterna i den berörda medlemsstaten, som är behöriga enligt nationell rätt, att anmäla dessa händelser till kommissionen i enlighet med direktivet.

Direktiv 85/337/EEG³⁰ var föremål för en dom av den 19 september 2000 i mål C-287/98, *Linster m.fl.* (REG 2000, s. I-0000). I detta direktiv föreskrivs att det skall ske en bedömning av miljöeffekterna av sådana offentliga och privata projekt som kan antas medföra betydande påverkan på miljön. Direktiv 85/337 skall inte tillämpas på projekt som i detalj regleras genom särskild nationell lagstiftning i de fall syftena med detta direktiv, däribland att tillhandahålla uppgifter, uppnås genom lagstiftningen. I detta mål hade ägarna till jordlotter, som skulle exproprieras i enlighet med en nationell lagstiftning i syfte att anlägga en motorvägsförbindelsen mellan den södra huvudleden och det tyska vägnätet, inför den nationella domstolen bestritt lagenligheten av expropriationsförfarandet och yrkat att det var oförenligt med direktiv 85/337. Domstolen slog fast att begreppet särskild nationell lagstiftning, som avses i direktivet, skall ges en självständig tolkning mot bakgrund av kravet på en enhetlig tillämpning av gemenskapsrätten samt av likhetsprincipen. En bestämmelse som har antagits av parlamentet efter offentlig parlamentsdebatt skall anses utgöra en sådan lagstiftning när direktivets syften har kunnat uppnås genom lagstiftningen, och när de uppgifter som parlamentet förfogade över vid den tidpunkt då projektet reglerades i detalj var likvärdiga med dem som skulle ha lämnats till den behöriga myndigheten i ett ordinarie förfarande för tillståndsgivning avseende ett projekt. Den nationella domstolen kan kontrollera om den nationella lagstiftaren har hållit sig inom gränserna för sin befogenhet att företa en skönsmässig bedömning såsom den har angivits genom direktiv 85/337, särskilt när det inte har gjorts en föregående bedömning av projektets miljöpåverkan, när de uppgifter som har inhämtats inte har gjorts tillgängliga för allmänheten och när den berörda allmänheten inte har getts tillfälle att yttra sig innan projektet påbörjats, i strid med bestämmelserna i direktivet.

²⁹ Rådets beslut 94/904/EG av den 22 december 1994 om upprättande av en förteckning över farligt avfall i enlighet med artikel 1.4 i direktiv 91/689/EEG om farligt avfall (EGT L 356, s. 14; svensk specialutgåva, område 15, volym 14, s. 156).

³⁰ Rådets direktiv 85/337/EEG av den 27 juni 1985 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (EGT L 175, s. 40; svensk specialutgåva, område 15, volym 6, s. 226).

I domen av den 7 november 2000 i mål C-372/98, *First Corporate Shipping* (REG 2000, s. I-0000), konstaterade domstolen slutligen, vad gäller direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, att en medlemsstat, vid valet och avgränsningen av de områden som för kommissionen skall föreslås kunna utses till områden av gemenskapsintresse, inte kan ta hänsyn till sådana ekonomiska, sociala och kulturella behov samt regionala och lokala särdrag som omnämns i detta direktiv. För att kunna upprätta ett utkast till en lista över områden av gemenskapsintresse som är sådan att det är möjligt att inrätta ett sammanhängande europeiskt ekologiskt nät av särskilda bevarandehav, måste kommissionen ha tillgång till en uttömmande inventering av de områden som på nationell nivå är av sådant ekologiskt intresse att de bidrar till att uppfylla den målsättning att bevara livsmiljöer samt vilda djur och växter som avses i detta direktiv. Det är endast på detta sätt som det är möjligt att uppnå målet i direktiv 92/43 att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus hos de berörda livsmiljötyperna och habitaterna för arterna i deras naturliga utbredningsområde, vilket kan ligga på båda sidorna av en eller flera av gemenskapens inre gränser. En livsmiljö eller en arts gynnsamma bevarandestatus skall bedömas i förhållande till medlemsstaternas hela europeiska territorium som omfattas av fördraget. Mot bakgrund av att en medlemsstat, när den upprättar den nationella listan över områden, inte kan ha en exakt och detaljerad kännedom om situationen för livsmiljöerna i andra medlemsstater, kan den inte heller på eget initiativ — inte ens med hänsyn till ekonomiska, sociala och kulturella behov samt regionala och lokala särdrag — utesluta områden som på nationell nivå är av sådant ekologiskt intresse att de bidrar till att uppfylla bevarandemålsättningarna utan att samtidigt äventyra uppfyllandet av denna målsättning på gemenskapsnivå.

24. Vad gäller tolkningen av *Brysselkonventionen* (av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område), skall det erinras om domen av den 28 mars 2000 i mål C-7/98, *Krombach* (REG 2000, s. I-1935), vilken rörde begreppet grunderna för rättsordningen i artikel 27.1 i konventionen. Enligt denna bestämmelse skall en dom inte erkännas om ett erkännande skulle strida mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i den stat där domen görs gällande. Domstolen i ursprungsstaten hade, på grund av offrets nationalitet, dömt Dieter Krombach för ett uppsåtligt brott enligt det förfarande som tillämpas när den tilltalade uteblir, det vill säga utan att höra de försvarare som Dieter Krombach hade gett i uppdrag att företräda honom. Domstolen i den stat där verkställandet av den privaträttsliga dom som också hade meddelats i detta mål gjordes gällande ställde frågor till domstolen om huruvida den fick beakta att domstolen i ursprungsstaten hade grundat sin behörighet endast på offrets

medborgarskap och vägrat Dieter Krombach rätten att försvara sig utan att inställa sig personligen. Domstolen slog fast att även om det i princip står konventionsstaterna fritt att, med stöd av förbehållet i artikel 27.1 i konventionen, i enlighet med deras nationella begreppsbildning bestämma de krav som grunderna för rättsordningen ställer, skall gränserna för detta begrepp omfattas av tolkningen av konventionen. Även om det inte ankommer på domstolen att definiera innehållet i grunderna för rättsordningen i en konventionsstat, är det alltså domstolens uppgift att kontrollera gränserna inom vilka domaren i en konventionsstat kan tillämpa detta begrepp för att inte erkänna en dom som har meddelats av en domstol i en annan konventionsstat. Domstolen i den stat där domen görs gällande kan inte, med avseende på bestämmelsen om grunderna för rättsordningen (ordre public) i artikel 27.1 i konventionen, i förhållande till en tilltalad som har sitt hemvist på sistnämnda stats territorium, ta hänsyn enbart till den omständigheten att domstolen i ursprungsstaten har grundat sin behörighet på brottsoffrets medborgarskap. En tillämpning av bestämmelsen om grunderna för rättsordningen (ordre public) kommer i fråga endast i det fall då erkännandet eller verkställandet av den dom som har meddelats i en annan konventionsstat på ett oacceptabelt sätt skulle innebära en konflikt med rättsordningen i den stat där domen görs gällande, så till vida att den kränker en grundläggande princip. Med hänsyn till förbudet mot en omprövning i sak av den utländska domen måste denna kränkning innebära ett klart åsidosättande av en rättsregel som anses vara fundamental i rättsordningen i den stat där domen görs gällande eller av en rättighet som erkänns som grundläggande i denna rättsordning. Det skall anses vara möjligt att tillämpa bestämmelsen om grunderna för rättsordningen (ordre public) i extraordinära fall, då de garantier som är inskrivna i ursprungsstatens lagstiftning och i konventionen själv inte är tillräckliga för att skydda den tilltalade mot ett uppenbart åsidosättande av hans rätt till försvar vid ursprungsdomstolen, såsom denna rätt erkänns av Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Det framgår av Europadomstolens rättspraxis att den nationella domstolen i en konventionsstat har rätt att anse att vägran att höra försvaret av en tilltalad som inte är närvarande vid förhandlingarna utgör ett klart åsidosättande av en grundläggande rättighet. Domstolen i den stat där domen görs gällande kan med avseende på bestämmelsen om grunderna för rättsordningen (ordre public), i förhållande till en tilltalad som är bosatt på den sistnämnda stats territorium och åtalad för ett uppsåtligt brott, ta hänsyn till den omständigheten att domstolen i ursprungsstaten har vägrat den tilltalade rätten att låta sig försvaras utan att inställa sig personligen.

25. Inom ramen för *associeringsavtalet EEG—Turkiet* har domstolen, i en dom av den 14 mars 2000 i de förenade målen C-102/98 och C-211/98, *Kocak* (REG 2000, s. I-1287), tolkat principen om förbud mot diskriminering på grund av nationalitet, vilken framgår av associeringsrådets beslut nr 3/80 vad gäller rätten för turkiska medborgare, som är bosatta inom en medlemsstats territorium, till sociala trygghetsförmåner i den medlemsstat där de är bosatta, enligt denna medlemsstats lagstiftning. Domstolen slog fast att denna princip inte utgör något hinder för att en medlemsstat tillämpar nationella föreskrifter på turkiska arbetstagare, enligt vilka det födelsedatum som skall vara avgörande för ålderspension och att det försäkringsnummer som tilldelas i samband härmed är det som följer av den berörda personens första anmälan till ett socialförsäkringsorgan i denna stat, och enligt vilka ett annat födelsedatum endast kan beaktas om det inges en handling som i original har utfärdats före den tidpunkt vid vilken denna anmälan gjordes. Sådana föreskrifter är nämligen tillämpliga oberoende av de berörda arbetstagarnas nationalitet. De handlingar som inges för att undanröja det födelsedatum som har uppgivits vid en första anmälan till ett socialförsäkringsorgan har enligt dessa föreskrifter dessutom samma bevisvärde, oavsett deras ursprung. Till skillnad från de bestämmelser som prövades i domen av den 2 december 1997 i mål C-336/94, *Dafeki* (REG 1997, s. I-6761), försätter de aktuella föreskrifterna inte turkiska medborgare i en annan rättslig ställning än den som medborgarna i deras bosättningsstat befinner sig i. Dessa föreskrifter ger inte heller upphov till någon skillnad i behandling som kan anses utgöra indirekt diskriminering på grund av nationalitet, eftersom principen om förbud mot diskriminering på grund av nationalitet inte kan utgöra grund för en begäran att en medlemsstat, som har meddelat föreskrifter om fastställelse av födelsedatum i syfte att tilldela ett försäkringsnummer och bevilja ålderspension, skall beakta de särskilda förhållanden som följer av innehållet i och de närmare föreskrifterna för den faktiska tillämpningen av den turkiska lagstiftningen om folkbokföring.

26. Vad gäller *de utomeuropeiska länderna och territorierna* (ULT), skall det erinras om domen av den 8 februari 2000 i mål C-17/98, *Emesa Sugar* (REG 2000, s. I-675). I detta mål hade domstolen att ta ställning till flera frågor om giltigheten av Rådets beslut 97/803/EG av den 24 november 1997 om revidering efter halva giltighetstiden av beslut 91/482/EEG om associering av de utomeuropeiska länderna och territorierna med Europeiska ekonomiska gemenskapen. Domstolen bekräftade giltigheten av det omtvistade beslutet och underkände argumentet att det, med avseende på bland annat artikel 136 andra stycket i fördraget (nu artikel 187 andra stycket EG), finns en "låsningsprincip" enligt vilken de förmåner som ULT har fått vid

associeringens genomförande, som sker stegvis, inte längre kan sättas i fråga. När rådet gör en avvägning mellan de olika mål som fastslås i fördraget, samtidigt som det tar hänsyn till de totala resultaten av sina tidigare beslut, förfogar det över ett stort utrymme för skönsmässig bedömning, som motsvarar dess politiska skyldigheter enligt bestämmelserna i fördraget om jordbrukspolitiken och artikel 136 i fördraget, och kan i förekommande fall tvingas att minska vissa förmåner som det tidigare har beviljat ULT. Om det framkommit att tillämpningen av regeln om kumulation av ursprung på marknaden för socker kunde leda till allvarliga störningar i en gemensam marknadsorganisations funktion hade rådet emellertid rätt att, efter att ha gjort en avvägning mellan målen med ULT:s associering och målen för den gemensamma jordbrukspolitiken, och med iakttagande av de gemenskapsrättsliga principer som utgör ramen för dess utrymme för skönsmässig bedömning, vidta varje åtgärd som kunde leda till att nämnda störningar, inklusive åtgärden att avskaffa eller begränsa de förmåner som ULT tidigare hade beviljats, upphörde eller mildrades. Detta gäller i ännu högre grad när de förmåner som det rör sig om är av extraordinär natur i förhållande till reglerna om gemenskapsmarknadens funktion. Regeln som gör det möjligt att, efter vissa arbetsprocesser, tillerkänna vissa produkter från AVS-staterna ett ursprung i ULT utgör ett sådant fall. I övrigt underkände domstolen argumenten om att principen om berättigade förväntningar, proportionalitetsprincipen samt artiklarna 133.1 (nu artikel 184.1 EG i ändrad lydelse) och 136 andra stycket i fördraget hade åsidosatts genom det omtvistade beslutet.

27. Denna redogörelse för domar som avkunnats av domstolen under det gångna året skall avslutas med domen av den 5 oktober 2000 i de förenade målen C-432/98 och C-433/98, *rådet mot Chvatal m.fl.* (REG 2000, s. I-0000), vilken rörde området *tjänstemän och anställda i Europeiska gemenskaperna*. Med anledning av Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning antog rådet i november 1995 en förordning enligt vilken parlamentet gavs möjlighet att vidta åtgärder vid avgång från tjänsten för de tjänstemän som nått en ålder av 55 år, så kallade "förtidspensioner". Tillsättningsmyndigheten hade avslagit en begäran från vissa tjänstemän vid domstolen om att inskrivas på en förteckning över personer som anmält sitt intresse för att omfattas av en sådan åtgärd, på den grunden att det inte var möjligt för andra institutioner än parlamentet att vidta sådana åtgärder. Dessa tjänstemän väckte talan vid förstainstansrätten och yrkade att den ifrågavarande förordningen skulle förklaras vara rättsstridig och att tillsynsmyndighetens beslut om avslag på deras begäran skulle ogiltigförklaras. Domstolen, till vilken förstainstansrättens dom överklagades,

upphävde domen och avgjorde målet slutligt, eftersom den ansåg att det var färdigt för avgörande. Domstolen ogillade den talan som hade väckts av tjänstemännen. Domstolen påpekade att de åtgärder vid avgång från tjänsten som är tillåtna enligt den omtvistade förordningen inte har sin rättsliga grund i tjänsteföreskrifterna och de utgör därför inte den normala gången för de berörda personernas karriärer. Sådana åtgärder skall i stället ses som en enstaka åtgärd som gemenskapen vidtagit i syfte att ha väl fungerande institutioner. Av detta följer, för det första, att en begäran om att skrivas in på en lista över personer som tillkännagivit sitt intresse för en sådan åtgärd förutsätter att det finns en specifik och lagenlig bestämmelse som kan utgöra rättslig grund för en sådan begäran. Även om det finns en sådan bestämmelse är, för det andra, den berörda institutionen inte tvungen vare sig att bifalla ansökan eller, ens delvis, utnyttja den möjlighet som institutionen har att besluta om avgång från tjänsten beträffande en del av sina tjänstemän. Den omtvistade förordningen är emellertid den enda rättsliga grund som tjänstemän skulle kunna åberopa till stöd för en begäran om att omfattas av förtidspension, och denna förordning ger endast parlamentet rätt att vidta sådana åtgärder. Denna förordning kan således inte skapa en rättslig grund som kan åberopas av de tjänstemän som tillhör andra institutioner. Det var således fel av förstainstansrätten att pröva invändningen att den omtvistade förordningen var rättsstridig, vilken hade åberopats av tjänstemän vid domstolen inom ramen för en tvist som rörde ogiltigförklaring av tillsättningsmyndighetens beslut att avslå deras begäran om att inskrivas på förteckningen över tjänstemän som anmält sitt intresse för att omfattas av åtgärder vid avgång från tjänsten.

B – Domstolens sammansättning

(Rangordning enligt den 7 oktober 2000)

Första raden, från vänster till höger:

Domaren V. Skouris, förste generaladvokaten D. Ruiz-Jarabo Colomer, domaren C. Gulmann, ordföranden G.C. Rodríguez Iglesias, domarna A.M. La Pergola, M. Wathelet, generaladvokaten F.G. Jacobs.

Andra raden, från vänster till höger:

Domarna R. Schintgen, P. Jann, generaladvokaten A. Tizzano, domaren D.A.O. Edward, generaladvokaten P. Léger, domaren L. Sevón, generaladvokaterna S. Alber och J. Mischo.

Tredje raden, från vänster till höger:

Generaladvokaten C. Stix-Hackl, domarna J-P. Puissochet och C.W.A. Timmermans, N. Colneric, F. Macken, S. von Bahr och J.N. Cunha Rodrigues, generaladvokaten L.A. Geelhoed, justitiesekreteraren R. Grass.

1. Domstolens medlemmar

(i rangordning efter ålder i ämbetet)

José Carlos de Carvalho Moitinho de Almeida

Född 1936; biträdande allmän åklagare vid appellationsdomstolen i Lissabon; kabinetschef hos justitieministern; biträdande riksåklagare; direktör för avdelningen för Europarätt; professor i gemenskapsrätt (Lissabon); domare vid domstolen från den 31 januari 1986 till den 6 oktober 2000.

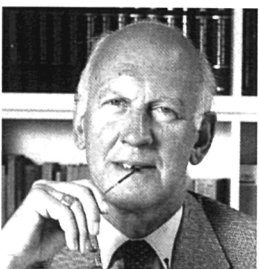
Gil Carlos Rodríguez Iglesias

Född 1946; assistent och därefter professor (universiteten i Oviedo och Freiburg im Breisgau, Universidad Autónoma i Madrid, Universidad Complutense i Madrid och universitetet i Granada); professur i internationell offentlig rätt (Granada); medlem av kuratoriet vid Max-Planck-institutet för internationell offentlig rätt och komparativ rätt i Heidelberg; hedersdoktor vid universitetet i Turin, vid universitetet i Cluj-Napoca och vid universitetet i Saarland; Honorary Bencher vid Gray's Inn (London) och vid King's Inn (Dublin); hedersmedlem vid Society of Advanced Legal Studies (London); hedersmedlem vid Academia Asturiana de jurisprudencia; domare vid domstolen sedan den 31 januari 1986; ordförande för domstolen sedan den 7 oktober 1994.

Francis Jacobs, QC

Född 1939; barrister; tjänsteman vid sekretariatet vid Europakommissionen för de mänskliga rättigheterna; rättssekreterare hos generaladvokaten J.P. Warner; professor i Europarätt (King's College, London); författare till ett flertal verk om Europarätt; generaladvokat vid domstolen sedan den 7 oktober 1988.

Paul Joan George Kapteyn

Född 1928; tjänsteman vid utrikesministeriet; professor i internationella organisationers rätt (Utrecht, Leiden); ledamot av Raad van State; ordförande på avdelningen för rättsfrågor vid Raad van State; medlem av Kungliga nederländska vetenskapsakademien; ledamot av styrelsen för Haagsche Academie voor Internationaal Recht; domare vid domstolen från den 29 mars 1990 till den 6 oktober 2000.

Claus Christian Gulmann

Född 1942; tjänsteman vid justitieministeriet; rättssekreterare hos domaren Max Sørensen; professor i folkrätt och gemenskapsrätt samt dekanus för rättsvetenskapliga fakulteten vid Köpenhamns universitet; advokat; ordförande och ledamot av skiljedomstolar; ledamot av förvaltningsdomstol i andra instans; generaladvokat vid domstolen från den 7 oktober 1991 till den 6 oktober 1994; domare vid domstolen sedan den 7 oktober 1994.

David Alexander Ogilvy Edward

Född 1934; advokat (Skottland); Queen's Counsel (Skottland); generalsekreterare och därefter skattmästare vid Faculty of Advocates; ordförande för den rådgivande kommittén för advokatsamfunden i Europeiska gemenskapen; Salvesenprofessuren rörande europeiska institutioner och direktör för Europa Institute, University of Edinburgh; rådgivande expert knuten till House of Lords Select Committee on the European Communities; Honorary Bencher vid Gray's Inn, London; domare vid förstainstansrätten från den 25 september 1989 till den 9 mars 1992; domare vid domstolen sedan den 10 mars 1992.

Antonio Mario La Pergola

Född 1931; professor i författningsrätt, offentlig rätt samt komparativ rätt vid universiteten i Padova, Bologna och Rom; ledamot av domarkårens högsta råd (1976—1978); ledamot av och ordförande i författningsrådet (1986—1987); EG-minister (1987—1989); ledamot av Europaparlamentet (1989—1994); domare vid domstolen från den 7 oktober till den 31 december 1994; generaladvokat från den 1 januari 1995 till den 14 december 1999, domare vid domstolen sedan den 15 december 1999.

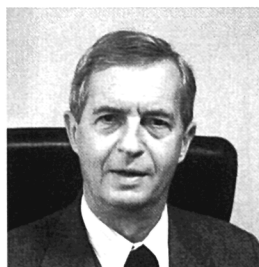
Georges Cosmas

Född 1932; advokat i Aten; tf. revisionssekreterare vid högsta förvaltningsdomstolen (1963); revisionssekreterare (1973) och regeringsråd (1982—1994); ledamot av en specialdomstol för åtal mot domare; ledamot av en specialdomstol som enligt den grekiska författningen har till uppgift att harmonisera rättskipningen i landets tre högsta domstolar och säkerställa den rättsliga kontrollen av riksdagsvalens liksom Europavalens giltighet; ledamot av domstolarnas högsta råd; ledamot av utrikesministeriets högsta råd; ordförande för varumärkesdomstolen i andra instans; ordförande för särskilda kommittén för lagberedning vid justitieministeriet; generaladvokat vid domstolen från den 7 oktober 1994 till den 6 oktober 2000.

Jean-Pierre Puissochet

Född 1936; ledamot av Conseil d'État (Frankrike); direktör och därefter generaldirektör för rättstjänsten vid Europeiska gemenskapernas råd (1968—1973); generaldirektör för Agence nationale pour l'emploi (1973—1975); förvaltningsdirektör vid industriministeriet (1977—1979); rättschef vid OECD (1979—1985); direktör för Institut international d'administration publique (1985—1987); jurisconsulte, rättschef vid utrikesministeriet (1987—1994); domare vid domstolen sedan den 7 oktober 1994.

Philippe Léger

Född 1938; ämbetsman i justitieministeriet (1966—1970); kabinetschef och senare sakkunnig i kabinettet hos ministern för livskvalitet (1976); sakkunnig i justitieministerns kabinett (1976—1978); byråchef vid justitieministeriets avdelning för brottmål och nådeansökningar (1978—1983); ledamot av Cour d'appel de Paris (1983—1986); biträdande kabinetschef i justitieministerns kabinett (1986); ordförande i Tribunal de grande instance de Bobigny (1986—1993); kabinetschef för justitieministerns kabinett och generaladvokat vid Cour d'appel de Paris (1993—1994); assisterande professor vid Université René Descartes (Paris V) (1988—1993); generaladvokat vid domstolen sedan den 7 oktober 1994.

Günter Hirsch

Född 1943; rättschef i justitieministeriet (Bayern); ordförande för författningsdomstolen i Sachsen och för Oberlandesgericht i Dresden (1992—1994); hedersprofessor i Europarätt och medicinsk rätt vid universitetet i Saarbrücken; domare vid domstolen från den 7 oktober 1994 till den 14 juli 2000.

Peter Jann

Född 1935; juris doktor vid universitetet i Wien (1957); utnämning till domare och tjänstgöring vid det federala justitieministeriet (1961); domare i tryckfrihetsfrågor vid Straf-Bezirksgericht i Wien (1963—1966); presstalesman vid det federala justitieministeriet (1966—1970), därefter tjänstgöring vid ministeriets avdelning för internationella ärenden; rådgivare vid justitieutskottet och presstalesman vid parlamentet (1973—1978); utnämning till domare i Författningsdomstolen (1978); ständigt referent i nämnda domstol till slutet av år 1994; domare vid domstolen sedan den 19 januari 1995.

Hans Ragnemalm

Född 1940; jur. dr och professor i offentlig rätt vid universitetet i Lund; professor i offentlig rätt och dekanus vid juridiska fakulteten vid Stockholms universitet; justitieombudsman; regeringsråd vid regeringsrätten i Sverige; domare vid domstolen från den 19 januari 1995 till den 6 oktober 2000.

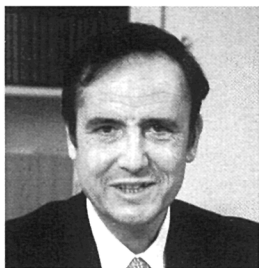
Leif Sevón

Född 1941; jur. lic. vid universitetet i Helsingfors; överdirektör vid justitieministeriet; konsultativ tjänsteman vid utrikesministeriets handelspolitiska avdelning; justitieråd; domare i Eftadomstolen; ordförande för Eftadomstolen; domare vid domstolen sedan den 19 januari 1995.

Nial Fennelly

Född 1942; Master of Arts i ekonomi vid University College, Dublin; barrister-at Law; Senior Counsel; ordförande i Legal Aid Board och i Bar Council; generaladvokat vid domstolen från den 19 januari 1995 till den 6 oktober 2000.

Dámaso Ruiz-Jarabo Colomer

Född 1949; domare; ledamot av Consejo General del Poder Judicial (domarkårens högsta råd); professor; kabinettchef hos ordföranden för Consejo General del Poder Judicial; ad hoc-domare vid Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna; domare vid Tribunal Supremo sedan 1996; generaladvokat vid domstolen sedan den 19 januari 1995.

Melchior Wathelet

Född 1949; vice premiärminister, försvarsminister (1995); borgmästare i Verviers; vice premiärminister, justitieminister och ekonomiminister (1992-1995); vice premiärminister, justitie- och medelklassminister (1988-1991); parlamentsledamot (1977—1995); juristexamen och ekonomexamen (universitetet i Liège); Master of Laws (Harvard University, USA); professor vid Université catholique de Louvain-la-Neuve; domare vid domstolen sedan den 19 september 1995.

Romain Schintgen

Född 1939; advokat; expeditiönschef vid arbetsministeriet; ordförande för Ekonomiska och sociala rådet; styrelseledamot i Société nationale de crédit et d'investissement och i Société européenne des satellites; regeringsuppdrag som ledamot av Europeiska socialfondskommittén, Rådgivande kommittén för arbetstagares fria rörlighet och styrelsen för Europeiska stiftelsen för förbättring av levnads- och arbetsvillkor; domare vid förstainstansrätten från den 25 september 1989 till den 11 juli 1996; domare vid domstolen sedan den 12 juli 1996.

Siegbert Alber

Född 1936; juridiska studier vid universiteten i Tübingen, Berlin, Paris, Hamburg, Wien; ytterligare studier i Turin och Cambridge; ledamot av Bundestag (1969—1980); ledamot av Europaparlamentet (1977); medlem av och senare ordförande (1993—1994) för utskottet för rättsliga frågor och medborgarrätt; ordförande för delegationen för förbindelser med de baltiska staterna samt för de underutskott som handlägger frågor om dataskydd och om giftiga och farliga ämnen; vice ordförande för Europaparlamentet (1984—1992); generaladvokat vid domstolen sedan den 7 oktober 1997.

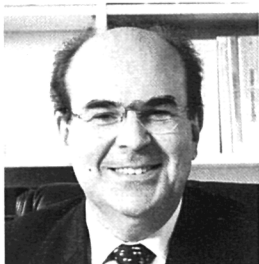
Jean Mischo

Född 1938; examen i juridik och statsvetenskap (universiteten i Montpellier, Paris och Cambridge); handläggare vid kommissionens rättstjänst, därefter förste handläggare vid två av kommissionsledamöternas kanslier; legationssekreterare vid Storhertigdömet Luxemburgs utrikesministerium, avdelningen för diplomatiska tvister och fördrag; Luxemburgs biträdande ständige representant vid Europeiska gemenskaperna; direktör för politiska ärenden vid utrikesministeriet; generaladvokat vid domstolen från den 13 januari 1986 till den 6 oktober 1991; secrétaire général, utrikesministeriet; generaladvokat vid domstolen sedan den 19 december 1997.

Antonio Saggio

Född 1934; domare vid domstolen i Neapel; rådgivare vid appellationsdomstolen i Rom och därefter vid kassationsdomstolen; handläggare vid Ufficio Legislativo del Ministero di Grazia et Giustizia; ordförande för den allmänna kommittén vid den diplomatiska konferensen för utarbetande av Luganokonventionen; rättssekreterare hos den italienske generaladvokaten vid domstolen; professor vid Scuola Superiore della Pubblica amministrazione di Roma; domare vid förstainstansrätten från den 25 september 1989 till den 17 september 1995; ordförande för förstainstansrätten sedan den 18 september 1995 till den 4 mars 1998; generaladvokat vid domstolen från den 5 mars 1998 till den 6 oktober 2000.

Vassilios Skouris

Född 1948; juristexamen, Berlins fria universitet (1970); juris doktor i konstitutionell rätt och förvaltningsrätt, Hamburgs universitet (1973); biträdande professor i Hamburg (1972—1977); professor i offentlig rätt, Bielefelds universitet (1978); professor i offentlig rätt, Thessalonikis universitet (1982); inrikesminister (1989 och 1996); ledamot av styrelsen för Kretas universitet (1983—1987); direktör för Centrum för internationell och europeisk ekonomisk rätt, Thessaloniki (från 1997); ordförande i Grekiska föreningen för europeisk rätt (1992—1994); ledamot av Grekiska nationalkommittén för forskning (1993—1995); ledamot av Anställningsenheten för tjänstemän till den offentliga förvaltningen (1994—1996); medlem av Vetenskapliga rådet vid Akademien för europeisk rätt i Trier (sedan 1995); ledamot av styrelsen för den grekiska Nationella domarhögskolan (1995—1996); ledamot av det Vetenskapliga rådet vid utrikesdepartementet (1997—1999); ordförande i det grekiska Ekonomiska och sociala rådet (1998); domare vid domstolen sedan den 8 juni 1999.

Fidelma O'Kelly Macken

Född 1945; invald i Irlands advokatsamfund (1972); juridisk rådgivare i patent- och varumärkesrätt (1973—1979); barrister (1979—1995) och Senior Counsel (1995—1998) vid Irlands advokatsamfund; medlem av Englands och Wales advokatsamfund; domare vid Irlands High Court (1998); föreläsare i "rättsliga system och metoder" samt "Averil Deverell"-föreläsare i handelsrätt vid Trinity College, Dublin; Bencher (dekanus) vid Honorable Society of King's Inns; domare vid domstolen sedan den 6 oktober 1999.

Ninon Colneric

Född 1948; studier i Tübingen, München och Genève; därefter vetenskaplig forskning i London, juris doktor vid universitetet i München; domare vid Arbeitsgericht Oldenburg; behörighet från universitetet i Bremen att undervisa i arbetsrätt, rättssociologi och socialrätt; tillförordnad professor vid juridiska fakulteten vid universiteten i Frankfurt och Bremen; ordförande för Landesarbeitsgericht Schleswig-Holstein (1989); deltog som sakkunnig i projektet European Expertise Service (EU) för att reformera arbetsrätten i Kirgizistan (1994—1995); hedersprofessor i arbetsrätt, särskilt europeisk arbetsrätt, vid universitetet i Bremen; domare vid domstolen sedan den 15 juli 2000.

Stig von Bahr

Född 1939; har tjänstgjort hos Riksdagens ombudsmän och inom Regeringskansliet, samt vid departement, bland annat som departementsråd i Finansdepartementet; utnämndes till kammarrättsråd vid kammarrätten i Göteborg 1981 och till regeringsråd 1985; har medverkat i ett stort antal offentliga utredningar främst på det skatterättsliga området och på redovisningsområdet; har varit ordförande i bland annat Kommittén om inflationskorrigerad inkomstbeskattning, Redovisningskommittén och Utredningen om reglerna för beskattning av ägare i fåmansföretag; har därtill varit bland annat ordförande i Bokföringsnämnden och styrelseledamot i Domstolsverket respektive Finansinspektionen; har publicerat ett stort antal artiklar, främst på det skatterättsliga området; domare vid domstolen från och med den 7 oktober 2000.

Antonio Tizzano

Född 1940; diverse undervisningsuppgifter vid italienska universitet; juridisk rådgivare vid Italiens ständiga representation vid Europeiska gemenskaperna (1984—1992); advokat vid Corte di cassazione (Italiens högsta allmänna domstol) och andra högre domstolar; ledamot av den italienska delegationen vid internationella förhandlingar och vid regeringskonferenser, bland annat de som avsåg Europeiska enhetsakten och Fördraget om Europeiska unionen; ansvarig för diverse publikationer; ledamot av den grupp oberoende experter som utsågs att granska Europeiska kommissionens finanser (1999); professor i europeisk rätt, chef för institutionen för internationell och europeisk rätt vid universitetet i Rom; generaladvokat vid domstolen sedan den 7 oktober 2000.

José Narciso da Cunha Rodrigues

Född 1940; diverse domarämbeten (1964—1977); ansvarig för diverse uppdrag för regeringen i syfte att genomföra och samordna studier om reformeringen av domstolsväsendet; regeringens representant vid Europeiska kommissionen för mänskliga rättigheter och vid Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter (1980—1984); expert vid Europarådets styrkommitté för mänskliga rättigheter (1980—1985); ledamot av utredningen avseende revidering av strafflagen och straffprocesslagen; Procurador-Geral da República (ungefär motsvarande Justitiekansler) (1984—2000); medlem i övervakningskommittén vid Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF) (1999—2000); domare vid domstolen sedan den 7 oktober 2000.

Christiaan Willem Anton Timmermans

Född 1941; rättssekreterare vid Europeiska gemenskapernas domstol (1966—1969); tjänsteman vid Europeiska gemenskapernas kommission (1969—1977); doktor i juridik (universitetet i Leiden); professor i europeisk rätt vid universitetet i Groningen (1977—1989); tillförordnad domare vid appellationsdomstolen i Arnhem; ansvarig för olika publikationer; tillförordnad generaldirektör vid Europeiska gemenskapernas kommissions rättstjänst (1989—2000); professor i europeisk rätt vid universitetet i Amsterdam; domare vid domstolen sedan den 7 oktober 2000.

Leendert Adrie Geelhoed

Född 1942; forskningsassistent vid universitetet i Utrecht (1970—1971); rättssekreterare vid Europeiska gemenskapernas domstol (1971—1974); chefsrådgivare vid justitieministeriet (1975—1982); diverse undervisningsuppgifter; generalsekreterare i finansministeriet (1990—1997); generalsekreterare vid ministeriet för allmänna angelägenheter (1997—2000); generaladvokat vid domstolen sedan den 7 oktober 2000.

Christine Stix-Hackl

Född 1957; juris doktor vid universitetet i Wien; postuniversitära studier i EG-rätt (Collège d'Europe i Brygge); medlem av Österrikes diplomatiska kår sedan 1982; expert i EG-frågor hos utrikesministeriets juridiske rådgivare (1984—1988); rättstjänsten vid Europeiska gemenskapernas kommission (1989); chef för "Rättstjänsten för EU-frågor" vid utrikesministeriet (1992—2000, befullmäktigad diplomatisk tjänsteman); förhandlare vid förhandlingarna om EES och vid Österrikes anslutning till EU; ombud för Österrike vid domstolen; Österrikes generalkonsul i Zürich (2000); undervisning och publicering; generaladvokat vid domstolen sedan den 7 oktober 2000.

Roger Grass

Född 1948; examen från Institut d'études politiques de Paris och från högre offentliga studier; biträdande allmän åklagare vid Tribunal de grande instance de Versailles; avdelningsdirektör vid domstolen; generalsekreterare för allmänna åklagarämbetet vid Cour d'appel de Paris; justitieministerns kabinet; rättssekreterare hos domstolens ordförande; justitiesekreterare vid domstolen sedan den 10 februari 1994.

2. Ändringar i domstolens sammansättning år 2000

Domstolens sammansättning ändrades under år 2000 enligt följande:

Den 14 juli lämnade domaren Günter Hirsch domstolen. Han ersattes av Ninon Colneric som domare.

Den 6 oktober lämnade domarna José Carlos de Carvalho Moitinho de Almeida, Paul Joan George Kapteyn och Hans Ragnemalm samt generaladvokaterna Nial Fennelly, Georges Cosmas och Antonio Saggio domstolen vid utgången av sina mandat. De ersattes av José Narcíso da Cunha Rodrigues, Christiaan Willem Anton Timmermans och Stig von Bahr som domare samt Christine Stix-Hackl, Leendert Adrie Geelhoed och Antonio Tizzano som generaladvokater.

3. Rangordning

från den 1 januari till den 14 juli 2000

G.C. RODRÍGUEZ IGLESIAS, domstolens ordförande
J.C. MOITINHO DE ALMEIDA, ordförande på tredje och sjätte
avdelningarna
D.A.O. EDWARD, ordförande på fjärde och femte avdelningarna
L. SEVÓN, ordförande på första avdelningen
N. FENNELLY, förste generaladvokat
R. SCHINTGEN, ordförande på andra avdelningen
F.G. JACOBS, generaladvokat
P.J.G. KAPTEYN, domare
C. GULMANN, domare
A.M. LA PERGOLA, domare
G. COSMAS, generaladvokat
J.-P. PUISSOCHET, domare
P. LEGER, generaladvokat
G. HIRSCH, domare
P. JANN, domare
H. RAGNEMALM, domare
D. RUIZ-JARABO COLOMER, generaladvokat
M. WATHELET, domare
S. ALBER, generaladvokat
J. MISCHO, generaladvokat
A. SAGGIO, generaladvokat
V. SKOURIS, domare
F. MACKEN, domare

R. GRASS, justitiesekreterare

från den 15 juli till den 6 oktober 2000

G.C. RODRÍGUEZ IGLESIAS, domstolens ordförande
J.C. MOITINHO DE ALMEIDA, ordförande på tredje och sjätte
avdelningarna
D.A.O. EDWARD, ordförande på fjärde och femte avdelningarna
L. SEVÓN, ordförande på första avdelningen
N. FENNELLY, förste generaladvokat
R. SCHINTGEN, ordförande på andra avdelningen
F.G. JACOBS, generaladvokat
P.J.G. KAPTEYN, domare
C. GULMANN, domare
A.M. LA PERGOLA, domare
G. COSMAS, generaladvokat
J.-P. PUISSOCHET, domare
P. LEGER, generaladvokat
P. JANN, domare
H. RAGNEMALM, domare
D. RUIZ-JARABO COLOMER, generaladvokat
M. WATHELET, domare
S. ALBER, generaladvokat
J. MISCHO, generaladvokat
A. SAGGIO, generaladvokat
V. SKOURIS, domare
F. MACKEN, domare
N. COLNERIC, domare

R. GRASS, justitiesekreterare

från den 7 oktober till den 31 december 2000

G.C. RODRÍGUEZ IGLESIAS, domstolens ordförande
C. GULMANN, ordförande på tredje och sjätte avdelningarna
A.M. LA PERGOLA, ordförande på fjärde och femte avdelningarna
D. RUIZ-JARABO COLOMER, förste generaladvokat
M. WATHELET, ordförande på första avdelningen
V. SKOURIS, ordförande på andra avdelningen
F.G. JACOBS, generaladvokat
D.A.O. EDWARD, domare
J.-P. PUISSOCHET, domare
P. LEGER, generaladvokat
P. JANN, domare
L. SEVÓN, domare
R. SCHINTGEN, domare
S. ALBER, generaladvokat
J. MISCHO, generaladvokat
F. MACKEN, domare
N. COLNERIC, domare
S. von BAHN, domare
A. TIZZANO, generaladvokat
J.N. CUNHA RODRIGUES, domare
C.W.A. TIMMERMANS, domare
L.A. GEELHOED, generaladvokat
C. STIX-HACKL, generaladvokat

R. GRASS, justitiesekreterare

4. Tidigare medlemmar av domstolen

PILOTTI, Massimo, domare (1952—1958), ordförande 1952—1958
SERRARENS, Petrus Josephus Servatius, domare (1952—1958)
RIESE, Otto, domare (1952—1963)
DELVAUX, Louis, domare (1952—1967)
RUEFF, Jacques, domare (1952—1959 och 1960—1962)
HAMMES, Charles Léon, domare (1952—1967), ordförande 1964—1967
VAN KLEFFENS, Adrianus, domare (1952—1958)
LAGRANGE, Maurice, generaladvokat (1952—1964)
ROEMER, Karl, generaladvokat (1953—1973)
ROSSI, Rino, domare (1958—1964)
DONNER, Andreas Matthias, domare (1958—1979), ordförande 1958—1964
CATALANO, Nicola, domare (1958—1962)
TRABUCCHI, Alberto, domare (1962—1972), därefter generaladvokat (1973—1976)
LECOURT, Robert, domare (1962—1976), ordförande 1967—1976
STRAUSS, Walter, domare (1963—1970)
MONACO, Riccardo, domare (1964—1976)
GAND, Joseph, generaladvokat (1964—1970)
MERTENS DE WILMARS, Josse J., domare (1967—1984), ordförande 1980—1984
PESCATORE, Pierre, domare (1967—1985)
KUTSCHER, Hans, domare (1970—1980), ordförande 1976—1980
DUTHEILLET DE LAMOTHE, Alain Louis, generaladvokat (1970—1972)
MAYRAS, Henri, generaladvokat (1972—1981)
O'DALAIGH, Cearbhall, domare (1973—1974)
SØRENSEN, Max, domare (1973—1979)
MACKENZIE STUART, Alexander, J., domare (1973—1988), ordförande 1984—1988
WARNER, Jean-Pierre, generaladvokat, (1973—1981)
REISCHL, Gerhard, generaladvokat (1973—1981)
O'KEEFFE, Aindrias, domare (1975—1985)
CAPOTORTI, Francesco, domare (1976), därefter generaladvokat (1976—1982)
BOSCO, Giacinto, domare (1976—1988)
TOUFFAIT, Adolphe, domare (1976—1982)
KOOPMANS, Thymen, domare (1979—1990)
DUE, Ole, domare (1979—1994), ordförande 1988—1994
EVERLING, Ulrich, domare (1980—1988)
CHLOROS, Alexandros, domare (1981—1982)

Sir Gordon SLYNN, generaladvokat (1981—1988), därefter domare (1988—1992)
ROZES, Simone, generaladvokat (1981—1984)
VERLOREN van THEMAAT, Pieter, generaladvokat (1981—1986)
GRÉVISSE, Fernand, domare (1981—1982 och 1988—1994)
BAHLMANN, Kai, domare (1982—1988)
MANCINI, G. Federico, generaladvokat (1982—1988), därefter domare (1988—1999)
GALMOT, Yves, domare (1982—1988)
KAKOURIS, Constantinos, domare (1983—1997)
LENZ, Carl Otto, generaladvokat (1984—1997)
DARMON, Marco, generaladvokat (1984—1994)
JOLIET, René, domare (1984—1995)
O'HIGGINS, Thomas Francis, domare (1985—1991)
SCHOCKWEILER, Fernand, domare (1985—1996)
Da CRUZ VILAÇA, José Luis, generaladvokat (1986—1988)
DIEZ DE VELASCO, Manuel, domare (1988—1994)
ZULEEG, Manfred, domare (1988—1994)
VAN GERVEN, Walter, generaladvokat (1988—1994)
TESAURO, Giuseppe, generaladvokat (1988—1998)
ELMER, Michael Bendik, generaladvokat (1994—1997)
IOANNOU, Krateros, domare (1997—1999)
de CARVALHO MOITINHO de ALMEIDA, José Carlos, domare (1986—2000)
KAPTEYN, Paul Joan George, domare (1990—2000)
COSMAS, Georges, generaladvokat (1994—2000)
HIRSCH, Günter, domare (1994—2000)
RAGNEMALM, Hans, domare (1995—2000)
FENNELLY, Nial, generaladvokat (1995—2000)
SAGGIO, Antonio, generaladvokat (1998—2000)

— Ordförande

PILOTTI, Massimo (1952—1958)
DONNER, Andreas Matthias (1958—1964)
HAMMES, Charles Léon (1964—1967)
LECOURT, Robert (1967—1976)
KUTSCHER, Hans (1976—1980)
MERTENS DE WILMARS, Josse J. (1980—1984)

MACKENZIE STUART, Alexander John (1984—1988)
DUE, Ole (1988—1994)

— Justitiesekreterare

VAN HOUTTE, Albert (1953—1982)
HEIM, Paul (1982—1988)
GIRAUD, Jean-Guy (1988—1994)

Kapitel II

Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt

A – Förstainstansrättens verksamhet år 2000

av ordföranden Bo Vesterdorf

I. Förstainstansrättens verksamhet

1. Under år 2000 har 387¹ nya mål anhängiggjorts vid förstainstansrätten, vilket är ett högre antal än vad som var fallet år 1999, då 356 nya mål anhängiggjordes. Bland de mål som anhängiggjordes under år 2000 ingår en serie om 59 mål som rör talan om ogiltigförklaring som väckts av italienska företag mot ett beslut av kommissionen enligt vilket statligt stöd som betalats ut till dem skulle återkrävas, samt 34 mål som rör talan mot beslut av överklagandenämnderna vid byrån för harmonisering inom den inre marknaden.

Det totala antalet mål, utöver särskilda rättegångsformer, som avgjorts uppgår till 327, (eller 241 mål om man beaktar förenade mål). Denna siffra inkluderar avgörandet av de 41 "cementmålen", vilket är det största konkurrensärende som någonsin prövats av förstainstansrätten.

Antalet mål som avgjorts på avdelningar med fem domare (som är behöriga att pröva mål som rör reglerna om statligt stöd och handelspolitiska skyddsåtgärder) uppgår till 24 (39 mål år 1999), medan 82 mål (74 mål år 1999) har avgjorts på avdelningar med tre domare. Inget mål har under detta år avgjorts i plenum och inte heller har någon generaladvokat utsetts.

Antalet ansökningar om interimistiska åtgärder under år 2000 bekräftar den trend som belystes år 1999 (43 ansökningar år 2000 jämfört med 38 ansökningar år 1999, 26 ansökningar år 1998 och 19 ansökningar år 1997). 45 interimistiska förfaranden har avslutats under detta år.

Det totala antalet icke avgjorda mål, utöver särskilda rättegångsformer, uppgick vid slutet av året till 784 mål (724 mål år 1999).

I enlighet med de bestämmelser i rättegångsreglerna som gör det möjligt för förstainstansrätten att avgöra mål med en domare har 15 beslut om att mål

¹ Denna siffra beaktar inte särskilda rättegångsformer avseende bland annat rättshjälp och fastställande av rättegångskostnader.

skall avgöras av en domare fattats under detta år. Förstainstansrätten har meddelat 11 domar och 4 beslut som avgjorts med en domare.

2. Den 16 november 2000 godkände rådet den text med ändringar i förstainstansrättens rättegångsregler, vilken hade översänts till denna institution den 21 januari samma år (EGT L 322, s. 4). Dessa ändringar, som antogs av förstainstansrätten den 6 december 2000, träder i kraft i början av år 2001.

De nya bestämmelserna gör det möjligt för förstainstansrätten att avgöra vissa mål enligt ett förenklat förfarande eller att, med hänsyn till ett måls särskilt brådskande art och omständigheterna i övrigt, handlägga vissa mål skyndsamt.

I dessa bestämmelser föreskrivs även att handlingar kan översändas per telefax eller genom annat tekniskt kommunikationsmedel samt en möjlighet för förstainstansrätten att i undantagsfall besluta att inte tillställa parterna de handlingar som måste läggas fram. Genom dessa bestämmelser skapas även en rättslig grund för antagandet av praktiska anvisningar för parterna.

3. Arbetet i samband med medlemsstaternas regeringskonferens, vilket påbörjades i februari 2000, slutfördes i Nice den 11 december samma år. Resultatet av denna regeringskonferens för domstolens del kommenteras av domstolens ordförande i förordet till denna årsrapport.

II. Utveckling av rättspraxis

Nedan följer en redogörelse för den viktigaste utvecklingen av förstainstansrättens rättspraxis under år 2000. Denna redogörelse är uppdelad efter mål som rör rättsakters lagentlighet (A), skadeståndsmål (B) och ansökningar om interimistiska årtgärder (C).

A. Mål som rör rättsakters lagentlighet

A.1 Upptagande till sakprövning av talan om ogiltigförklaring

Förstainstansrätten har under år 2000 i flera mål avvisat talan om ogiltigförklaring av antingen beslut som inte var riktade till parterna eller rättsakter av normativ karaktär. I sju mål avvisades talan genom domar (dom av den 22 februari 2000 i mål T-138/98, *ACAV m.fl. mot rådet*, REG 2000, s. II-341, av den 20 juni 2000 i mål T-597/97, *Euromim mot rådet*, REG 2000, s. II-2421, av den 27 juni 2000 i de förenade målen T-172/98, T-175/98—T-177/98, *Salamander m.fl. mot parlamentet och rådet*, REG 2000,

s. II-2487; överklagade till domstolen under målnummer C-281/00 P och C-313/00 P, och av den 13 december 2000 i mål T-69/99, *Danish Satellite TV mot kommissionen*, REG 2000, s. II-0000), i de andra målen genom beslut.

I flera beslut avvisades talan om ogiltigförklaring av förordningar på området för jordbruks- och fiskepolitik (bland annat dom av den 22 februari 2000 i det ovannämnda målet *ACAV m.fl. mot rådet*, beslut av den 11 juli 2000 i mål T-268/99, *FNAB m.fl. mot rådet* (REG 2000, s. II-0000; överklagat till domstolen under målnummer C-345/00 P), den gemensamma handelspolitiken (dom av den 20 juni 2000 i det ovannämnda målet *Euromim mot rådet*) och konkurrenspolitiken (beslut av den 12 juli 2000 i mål T-45/00, *Conseil national des professions de l'automobile m.fl. mot kommissionen*; överklagat till domstolen under målnummer C-341/00 P), och av den 19 oktober 2000 i mål T-58/00, *Bond van de Fegarbel-Beroepsvereniging m.fl. mot kommissionen* (REG 2000, s. II-0000). I en dom avvisades även talan om ogiltigförklaring av ett direktiv (dom av den 27 juni 2000 i det ovannämnda målet *Salamander m.fl. mot parlamentet och rådet*).

Förstainstansrätten har dessutom erinrat om att man, när det saknas en uttrycklig bestämmelse i gemenskapsrätten, inte kan anse att det föreligger en allmän skyldighet för gemenskapens administrativa myndigheter och domstolar att upplysa medborgarna om tillgängliga rättsmedel och de villkor som gäller för deras utnyttjande (dom av den 24 februari 2000 i mål T-145/98, *ADT Projekt mot kommissionen*, REG 2000, s. II-387).

Utvecklingen av rättspraxis under år 2000 rör begreppet rättsakt mot vilken talan kan väckas, fastställelse av den tid då fristen börjar löpa, intresset av att få saken prövad samt talerätten.

— Rättsakt mot vilken talan kan väckas

Det följer av fast rättspraxis att åtgärder som har tvingande rättsverkningar och som kan påverka sökandens intressen genom att väsentligt förändra dennes rättsliga ställning utgör rättsakter eller beslut som kan bli föremål för en talan om ogiltigförklaring i enlighet med artikel 173 i EG-fördraget (nu artikel 230 EG i ändrad lydelse) (dom av den 17 februari 2000 i mål T-241/97, *Stork Amsterdam mot kommissionen*, REG 2000, s. II-309, av den 10 maj 2000 i mål T-46/97, *SIC mot kommissionen*, REG 2000, s. II-2125, av den 8 juni 2000 i de förenade målen T-79/96, T-260/97 och T-117/98, *Camar och Tico mot kommissionen och rådet*, REG 2000, s. II-2193; överklagade till domstolen under målnummer C-312/00 P, och av den 29 november 2000 i mål

T-213/97, *Eurocoton m.fl. mot rådet*, REG 2000, s. II-0000). Då den rättsakt som är föremål för en talan om ogiltigförklaring innehåller skilda delar, kan följaktligen endast de delar som har tvingande rättsverkningar som väsentligt kan påverka sökandens rättsliga ställning angripas (förstainstansrättens dom av den 27 september 2000 i mål T-184/97, *BP Chemicals mot kommissionen*, REG 2000, s. II-0000; överklagad till domstolen under målnummer C-448/00 P).

Vid bedömningen av om en rättsakt eller ett beslut ger upphov till tvingande rättsverkningar skall hänsyn tas till dess innehåll i sak. Denna aspekt har utförligt behandlats i domen av den 22 mars 2000 i de förenade målen T-125/97 och T-127/97, *Coca-Cola och Coca-Cola Enterprises mot kommissionen* (REG 2000, s. II-1733). I dessa mål hade sökandena väckt talan om ogiltigförklaring av en del av motiveringen till kommissionens beslut 97/540/EG av den 22 januari 1997, i vilket en koncentration förklaras vara förenlig med den gemensamma marknaden och med EES-avtalets funktion (EGT L 218, s. 15). Kommissionen hade i båda målen gjort en invändning om rättegångshinder, vilken godtogs av förstainstansrätten.

Förstainstansrätten ansåg inledningsvis att enbart det förhållandet att det ifrågasatta beslutet förklarar att den anmälda transaktionen är förenlig med den gemensamma marknaden, och således i princip inte går sökandena emot, inte befriar förstainstansrätten från skyldigheten att undersöka om de ifrågasatta konstaterandena har tvingande rättsverkningar som kan påverka sökandenas intressen.

Förstainstansrätten undersökte inledningsvis huruvida kommissionens konstaterande att en dominerande ställning förelåg medförde tvingande rättsverkningar. Förstainstansrätten fann att även om kommissionens konstaterande att en dominerande ställning förelåg kunde ha ett faktiskt inflytande på det berörda företags framtida policy och affärsstrategi, saknade det tvingande rättsverkningar, varför sökandena inte hade rätt att väcka talan för att bestrida att det var välgrundat. Förstainstansrätten angav i detta hänseende att ett sådant konstaterande följer av en undersökning av marknadsstrukturen och av den konkurrens som råder på denna marknad vid den tidpunkt då kommissionen antar det enskilda beslutet. Det beteende som ett företag som anses inta en dominerande ställning härefter kommer att vara tvunget att anamma för att undvika en eventuell överträdelse av artikel 86 i EG-fördraget (nu artikel 82 EG) är således beroende av en rad faktorer, som vid varje tidpunkt avspeglar de konkurrensvillkor som råder på marknaden. Dessutom skall kommissionen i samband med ett eventuellt beslut om

tillämpning av artikel 86 i fördraget på nytt definiera den relevanta marknaden och göra en ny undersökning av konkurrensvillkoren, vilken inte nödvändigtvis kommer att vara baserad på samma överväganden som dem som legat till grund för det tidigare konstaterandet att en dominerande ställning föreligger. Förstainstansrätten angav även att det förhållandet att kommissionen i samband med ett eventuellt beslut om tillämpning av artikel 86 i fördraget kan komma att påverkas av det omtvistade konstaterandet innebär sålunda inte i sig att detta konstaterande medför tvingande rättsverkningar. Det berörda företaget är inte förhindrat att vid förstainstansrätten väcka talan om ogiltigförklaring av ett eventuellt beslut av kommissionen där det fastslås att ett missbruk föreligger.

Möjligheten att en nationell domstol, genom att direkt tillämpa artikel 86 i fördraget mot bakgrund av kommissionens beslutspraxis, skulle komma till samma slutsats i fråga om det berörda företags dominerande ställning, innebär inte heller att det omtvistade konstaterandet medför tvingande rättsverkningar. En nationell domstol som har att bedöma handlingar som det berörda företaget företagit efter det ifrågasatta beslutet är inte bunden av kommissionens tidigare konstateranden. Den är inte på något sätt förhindrad att fastslå att företaget inte längre innehar en dominerande ställning.

Därefter undersökte förstainstansrätten huruvida ett företags åtagande, som omnämns i det beslut som är föremål för talan och som består i att avhålla sig från visst handelsbruk, kan vara föremål för en talan om ogiltigförklaring. Så är fallet om en undersökning av åtagandets innehåll i sak visar att det syftar till att ge upphov till tvingande rättsverkningar. Förstainstansrätten fann att detta åtagande inte utgjorde ett villkor för förklaringen att den anmälda transaktionen var förenlig med den gemensamma marknaden, vilket innebar att kommissionen vid åsidosättande av åtagandet inte skulle kunna återkalla sitt beslut. Förstainstansrätten slog fast att åtagandet inte medförde tvingande rättsverkningar och att det följaktligen inte utgjorde en rättsakt mot vilken talan kunde väckas i enlighet med artikel 173 i fördraget.

En talan om ogiltigförklaring av rådets "beslut" att inte anta förslaget till förordning om införande av en slutgiltig antidumpningstull på import av vissa varor avvisades av förstainstansrätten (dom av den 29 november 2000 i det ovannämnda målet *Eurocoton m.fl. mot rådet*). Förstainstansrätten konstaterade inledningsvis att sökandena inte kunde hävda att de hade rätt att kräva att rådet antog ett förslag från kommissionen till en förordning om införande av slutgiltiga antidumpningstullar. Därefter angav förstainstansrätten att omröstningen i rådet inte ledde till att en enkel majoritet erhöles, till stöd för detta förslag till förordning, vilket innebar att rådet inte vidtog någon åtgärd.

Målet som gav upphov till domen av den 27 juni 2000 i det ovannämnda målet *Salamander m.fl. mot parlamentet och rådet* rörde direktiv 98/43/EG om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om reklam för och sponsring till förmån för tobaksvaror², vilket, utom i undantagsfall, förbjuder varje form av reklam till förmån för tobaksvaror i gemenskapen. Detta direktiv skulle införlivas med de nationella rättsordningarna senast den 30 juli 2001.³ Flera företag som saluförde andra varor än tobaksvaror med tobaksvarors namn samt företag som var verksamma på marknaden för reklam för tobaksvaror hade väckt talan om ogiltigförklaring av detta direktiv. Även om deras talan avvisades på den grunden att de saknade talerätt, uteslöt inte förstainstansrätten att direktivet, i egenskap av normativ rättsakt, under vissa omständigheter kunde beröra vissa ekonomiska aktörer direkt och personligen. I artikel 173 fjärde stycket föreskrivs inte någon rätt för enskilda att väcka direkt talan mot direktiv vid gemenskapsdomstolen.

— Fastställelse av den tid då fristen börjar löpa

Vad gäller beslut som har antagits i enlighet med det undersökningsförfarande som föreskrivs i artikel 93.2 i EG-fördraget (nu artikel 88.2 EG), har förstainstansrätten bekräftat att det, bland de kriterier som anges i artikel 173 femte stycket i detta fördrag, är kriteriet avseende offentliggörande i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* som skall beaktas vid fastställelse av den tid då fristen för att väcka talan om ogiltigförklaring börjar löpa för samtliga personer, utom för den medlemsstat till vilket beslutet har delgivits, trots att dessa personer har haft kännedom om detta beslut innan det offentliggjordes (dom av den 12 december 2000 i mål T-296/97, *Alitalia mot kommissionen* (REG 2000, s. II-0000)).

— Intresset av att få saken prövad

Även om det inte föreskrivs uttryckligen i artikel 173 i fördraget att det skall föreligga ett intresse av att få saken prövad, utgör det ändå ett villkor för att en talan om ogiltigförklaring som väckts av en fysisk eller juridisk person skall kunna upptas till prövning (dom av den 27 januari 2000 i mål T-256/97, *BEUC mot kommissionen*, REG 2000, s. II-101, av den 17 februari 2000 i mål T-183/97, *Micheli m.fl. mot kommissionen*, REG 2000, s. II-287, av den

² Europaparlamentets och rådets direktiv 98/43/EG av den 6 juli 1998 (EGT L 213, s. 9).

³ Genom dom av den 5 oktober 2000 i mål C-376/98, *Tyskland mot parlamentet och rådet* (REG 2000, s. I-0000), ogiltigförklarade domstolen direktivet.

13 juni 2000 i de förenade målen T-204/97 och T-270/97, *EPAC mot kommissionen*, REG 2000, s. II-2267, och beslut av den 10 februari 2000 i mål T-5/99, *Andriotis mot kommissionen och Cedefop*, REG 2000, s. II-235). Frågan huruvida det föreligger ett intresse av att få saken prövad skall bedömas den dag då talan väcktes (dom av den 8 november 2000 i mål T-509/93, *Glencore Grain mot kommissionen*, REG 2000, s. II-0000). Den fysiska eller juridiska personen som har väckt talan måste vidare ha ett personligt intresse av att få saken prövad (dom av den 27 januari 2000 i det ovannämnda målet *BEUC mot kommissionen*).

I domen av den 6 juli 2000 i mål T-139/99, *AICS mot parlamentet* (REG 2000, s. II-0000; överklagad till domstolen under målnummer C-330/00 P), slog förstainstansrätten fast att den upphandlande myndigheten, inom ramen för ett förfarande för offentlig upphandling av tjänster, inte kan hävda att den anbudsgivare vars anbud inte antogs inte har något intresse av att väcka talan på grund av att dennes anbud inte under några omständigheter skulle kunna antas. Eftersom en eventuell ogiltigförklaring av beslutet att inte anta sökandens anbud — på grund av att villkoren för utförande av kontraktet i fråga inte var tillåtna enligt den berörda medlemsstatens lagstiftning — skulle leda till ett återupptagande av förfarandet för anbudsinfordran enligt andra villkor, har nämligen sökanden ett intresse av att väcka denna talan för att få tillfälle att komma in med ett nytt anbud utan konkurrens från den anbudsgivare som först tilldelades kontraktet.

I domen av den 10 februari 2000 i de förenade målen T-32/98 och T-41/98, *Nederlandse Antillen mot kommissionen* (REG 2000, s. II-205; överklagad till domstolen under målnummer C-142/00 P), bekräftade förstainstansrätten dessutom att en lokal eller regional myndighets intresse av att föra talan i syfte att få förordningar ogiltigförklarade inte kan uteslutas endast på grund av att medlemsstaten har en autonom talerätt enligt artikel 173 andra stycket i fördraget.

I beslutet av den 27 januari 2000 i mål T-49/97, *TAT European Airlines mot kommissionen* (REG 2000, s. II-51), konstaterades att sökanden inte hade ett berättigat intresse av att få saken prövad. Då ett beslut av kommissionen om godkännande av stöd har ogiltigförklarats i dess helhet, inklusive vad gäller den stegvisa utbetalningen av stöden, förlorar varje verkställighetsbeslut avseende hur denna utbetalning skall ske med nödvändighet sitt existensberättigande. Det beslut som kommissionen fattade efter det att domen om ogiltigförklaring hade avkunnats, genom vilket stödet förklarades vara förenligt med den gemensamma marknaden och utbetalningen av stödets

delposter godkändes på nytt, ansågs inte utgöra en enbart bekräftande rättsakt, utan utgjorde ett självständigt beslut som ersatte det ifrågasatta beslutet. Antagandet av det nya beslutet, som hade en grundläggande, och därmed nyskapande, karaktär vad gäller godkännandet av utbetalningen av delposter av stödet, medförde att sökanden inte längre hade något berättigat intresse av att föra talan om ogiltigförklaring av tidigare beslut om godkännande av en delpost av stödet.

— Talerätt

I artikel 230 fjärde stycket EG föreskrivs att ”varje fysisk eller juridisk person får ... väcka talan mot ett beslut som är riktat till honom eller mot ett beslut som, även om det utfärdats i form av den förordning eller ett beslut riktat till en annan person, direkt och personligen berör honom”.

För att den enskilde skall anses vara direkt berörd krävs att den ifrågasatta gemenskapsåtgärden har direkt inverkan på dennes rättsliga ställning och att den inte lämnar den till vilka åtgärden riktar sig och som skall genomföra den något utrymme för skönsmässig bedömning, eftersom åtgärden har en rent automatisk karaktär och endast följer av gemenskapslagstiftningen utan att några mellanliggande regler skall tillämpas.

I domen av den 27 juni 2000 i det ovannämnda målet *Salamander m.fl. mot parlamentet och rådet*, konstaterades att den ifrågasatta gemenskapsåtgärden inte hade direkt inverkan på de ekonomiska aktörernas rättsliga ställning. I denna dom fann förstainstansrätten att direktiv 98/43, vars lagenlighet sökandena hade ifrågasatt, inte i sig kan medföra skyldigheter för en enskild och således inte som sådant kan åberopas gentemot denne. Härav följer att ett direktiv som i likhet med det i målet aktuella direktivet ålägger medlemsstaterna att föreskriva skyldigheter för ekonomiska aktörer inte i sig — innan statliga genomförandeåtgärder vidtas och oberoende av dessa — direkt kan påverka dessa ekonomiska aktörers rättsliga ställning. Därutöver ger det medlemsstaterna ett utrymme för skönsmässig bedömning som är sådant att det utesluter att sökandena är direkt berörda av direktivet.

I domen av den 22 februari 2000 i det ovannämnda målet *ACAV m.fl. mot rådet*, var det däremot på grund av att sökandena inte var personligen berörda som förstainstansrätten avvisade en talan, som hade väckts av fiskare av långfenad tonfisk på île-d'Yeu (Frankrike), om ogiltigförklaring av förordning

(EG) nr 1239/98,⁴ enligt vilken det från och med den 1 januari 2002 är förbjudet för alla fartyg att ha ett eller flera drivgarn avsedda för fångst av vissa arter, däribland långfenad tonfisk, ombord eller att bedriva fiske med dem.

Förstainstansrätten påpekade inledningsvis att den omtvistade förordningen är tillämplig utan åtskillnad på samtliga fartyg som för en medlemsstats flagg och som faktiskt eller potentiellt bedriver denna verksamhet i de fiskezoner som anges i förordningen, och inte bara på de näringsidkare som före antagandet av förordningen eventuellt erhållit tillstånd att bedriva denna verksamhet i den medlemsstat vars flagg de för. Förstainstansrätten undersökte därefter huruvida det förelåg vissa omständigheter som medförde att sökandena, trots den omtvistade förordningens generella räckvidd, var personligen berörda av denna förordning. Förstainstansrätten konstaterade i detta hänseende att förordningen endast berörde sökandena i deras objektiva egenskap av fiskare av långfenad tonfisk, vilka använder en viss fisketeknik i en viss zon, på samma sätt som alla andra näringsidkare som befinner sig i samma situation och att det inte fanns någonting konkret i denna förordning som tydde på att den hade antagits med beaktande av sökandenas särskilda situation. Vad beträffar argumentet att den omtvistade förordningen hade en allvarlig ekonomisk inverkan på sökandenas verksamhet påpekade förstainstansrätten att den omständigheten att en normativ rättsakt kan få olika konkreta verkningar för de olika rättssubjekt som den är tillämplig på inte medför att dessa rättssubjekt särskils i förhållande till alla andra berörda personer, när rättsakten är tillämplig i en objektivt bestämd situation.

I flera mål förklarades emellertid talan om ogiltigförklaring av rättsakter med generell räckvidd kunna upptas till sakprövning. I domen av den 10 februari 2000 i det ovannämnda målet *Nederlandse Antillen mot kommissionen* slog förstainstansrätten fast att en självständig enhet i en medlemsstat som tillhör de utomeuropeiska länderna och territorierna (ULT), såsom regeringen i Nederländska Antillerna kan väcka talan mot förordning (EG) nr 2352/97 om införande av särskilda åtgärder för import av ris med

⁴ Rådets förordning (EG) nr 1239/98 av den 8 juni 1998 om ändring av förordning (EG) nr 894/97 om vissa tekniska åtgärder för bevarande av fiskeresurserna (EGT L 171, s. 1).

ursprung i de utomeuropeiska länderna och territorierna⁵ samt förordning (EG) nr 2494/97,⁶ vilken antogs inom ramen för dessa åtgärder. Även om de omtvistade förordningarna har generell räckvidd och således inte utgör beslut i den mening som avses i artikel 189 i EG-fördraget (nu artikel 249 EG), ansåg förstainstansrätten för det första att sökandena var personligen berörda av dessa förordningar, eftersom kommissionen, när den avsåg att anta dessa förordningar, var skyldig att beakta sökandens särskilda situation i enlighet med artikel 109.2 i beslut 91/482/EEG.⁷ För det andra slog förstainstansrätten fast att sökanden var direkt berörd av förordningarna nr 2352/97 och nr 2494/97. Vad gäller förordning nr 2352/97 angav förstainstansrätten att denna förordning innehåller en fullständig reglering som inte lämnar medlemsstaternas myndigheter något utrymme för bedömning, eftersom det i denna förordning föreskrivs tvingande regler om ansökningar och utfärdande av importlicenser. Kommissionen ges dessutom behörighet att tillfälligt avbryta utfärdandet av importlicenser om en fastställd kvot överskrids och det förekommer allvarliga störningar på marknaden.

I ett av de mål som avgjordes genom domen av den 8 juni 2000 i det ovannämnda målet *Camar och Tico mot kommissionen och rådet*, hade sökandena yrkat att förstainstansrätten skulle ogiltigförklara ett beslut av kommissionen om avslag på sökandenas begäran om ändring av tullkvoten. Vad gäller beslut som har nekande karaktär erinrade förstainstansrätten om att en vägran att vidta en åtgärd är en rättsakt mot vilken talan om ogiltigförklaring kan föras enligt artikel 173 i fördraget. Eftersom kommissionens nekande beslut i detta fall rörde antagandet av en förordning, undersökte förstainstansrätten huruvida sökandena skulle ha varit direkt och personligen berörda av förordningen. Förstainstansrätten förklarade att talan kunde upptas till prövning, eftersom sökandena, som var de största importörerna av den berörda produkten, berördes av kommissionens vägran på

⁵ Kommissionens förordning (EG) nr 2352/97 av den 27 november 1997 om införande av särskilda åtgärder för import av ris med ursprung i de utomeuropeiska länderna och territorierna (EGT L 326, s. 21).

⁶ Kommissionens förordning (EG) nr 2494/97 av den 12 december 1997 om utfärdande av importlicenser för ris enligt KN-numren 1006 med ursprung i de utomeuropeiska länderna och territorierna inom ramen för de särskilda åtgärder som införts genom kommissionens förordning (EG) nr 2352/97 (EGT L 343, s. 17).

⁷ Beslut 91/482/EEG av den 25 juli 1991 om associering av ULT med Europeiska ekonomiska gemenskapen (EGT L 263, s. 1; svensk specialutgåva, område 11, volym 18, s. 3).

grund av en faktisk situation som särskilde dem från alla andra ekonomiska aktörer på samma marknad.

På området statligt stöd prövade förstainstansrätten *ex officio* frågan huruvida en talan om ogiltigförklaring av ett kommissionsbeslut, genom vilket ett statligt stöd förklarades vara rättsstridigt och oförenligt med den gemensamma marknaden och genom vilket stödet återkrävdes, kunde upptas till prövning (dom av den 29 september 2000 i mål T-55/99, *CETM mot kommissionen*, REG 2000, s. II-0000). Förstainstansrätten konstaterade nämligen att eftersom den spanska centralorganisationen för godstransporter (CETM) tillvaratog intressena för de av dess medlemmar som hade beviljats ifrågavarande stöd och som skulle betala tillbaka det i enlighet med det ifrågasatta beslutet, var den endast behörig att väcka talan om ogiltigförklaring av det ifrågasatta beslutet såvitt detta beslut avsåg det stöd som beviljats medlemmar av CETM, vars vägtransporter av varor utgjorde den huvudsakliga verksamheten.

På antidumpningsområdet hade förstainstansrätten att pröva rättegångshinder på grund av bristande talerätt i flera mål om ogiltigförklaring av förordningar. Vissa av dessa mål ogillades (dom av den 29 juni 2000 i mål T-7/99, *Medici Grimm mot rådet*, REG 2000, s. II-2671, och av den 26 september 2000 i mål T-80/97, *Starway mot rådet*, REG 2000, s. II-0000), medan andra bifölls (dom av den 26 september 2000 i de förenade målen T-74/97 och T-75/97, *Büchel & Co. Fahrzeugteilefabrik mot rådet och kommissionen*, REG 2000, s. II-0000).

A.2 Rättsakters lagenlighet

1. Konkurrensregler för företag

Förstainstansrättens *rättspraxis avseende konkurrensregler för företag* har uteslutande berikats med domar rörande tillämpningen av bestämmelserna i EG-fördraget. Genom en enda dom av den 15 mars 2000 i "Cementmålen"

(nedan kallad domen i *Cementmålen*),⁸ avgjordes 41 mål. Domen i *Cementmålen* bidrar i många avseenden till förstainstansrättens rättspraxis och kan endast delvis redogöras för inom ramen för denna årsrapport.

De lärdomar som kan dras av förstainstansrättens rättspraxis från år 2000 rör många olika frågor, bland annat tillämpningsområdet för gemenskapens konkurrensregler, avtal som är förbjudna enligt artikel 85 i EG-fördraget (nu artikel 81 EG), missbruk av dominerande ställning som är förbjudet enligt artikel 86 i fördraget, iakttagande av rätten till försvar, undersökning av klagomål med avseende på dessa två artiklar samt fastställandet av tillämpliga sanktioner.

1.1 Tillämpningsområdet för gemenskapens konkurrensregler

a) Begreppen företag och företagssammanslutningar

I enlighet med gemenskapens konkurrensrätt omfattar begreppet företag, vilket definierades i domstolens dom av den 23 april 1991 i mål C-41/90, *Höfner och Elser* (REG 1991, s. I-1979; svensk specialutgåva, volym 11, s. 135), varje enhet som bedriver ekonomisk verksamhet, oavsett enhetens rättsliga form och hur den finansieras. Det följer i övrigt av fast rättspraxis att ekonomisk verksamhet utgörs av all verksamhet som består i att erbjuda varor eller tjänster på en viss marknad.

Med stöd av denna fasta rättspraxis slog förstainstansrätten, i dom av den 30 mars 2000 i mål T-513/93, *CNSD mot kommissionen* (REG 2000, s. II-1807), fast att den verksamhet som tullombud ägnar sig åt är en ekonomisk verksamhet och att tullombuden följaktligen är att anse som företag i den mening som avses i artikel 85 i fördraget. Förstainstansrätten slog fast att en yrkesorganisation som består av representanter för detta yrke (CNSD) skall anses utgöra en företagssammanslutning i den mening som avses

⁸ Dom av den 15 mars 2000 i de förenade målen T-25/95, T-26/95, T-30/95—T-32/95, T-34/95—T-39/95, T-42/95—T-46/95, T-48/95, T-50/95—T-65/95, T-68/95—T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 och T-104/95 (REG 2000, s. II-491). Namnen på parterna återfinns i en förteckning i slutet av denna redogörelse.

De överklaganden som anhängiggjorts vid domstolen mot denna dom har registrerats under målnummer C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P och C-219/00 P.

i denna artikel, utan att dess rättsliga beteckning hindrar tillämpningen av denna bestämmelse.

I denna dom fann förstainstansrätten även att CNSD, med beaktande av den nationella lagstiftningen, inte kunde betecknas som oberoende experter och att de inte var skyldiga enligt lag att fastställa tariffen med beaktande av allmänintresset och de intressen som företag inom andra sektorer eller de som utnyttjar tjänsterna i fråga kan ha, och inte bara företagens eller företagssammanslutningarnas intressen inom den sektor i vilken de har utsetts. Förstainstansrätten ansåg följaktligen att de beslut genom vilka detta organ fastställde en tariff för yrkesmässiga tjänster inte utgjorde statliga beslut varigenom detta organ ägnade sig åt offentlig verksamhet, utan beslut av en företagssammanslutning som omfattas av tillämpningsområdet för artikel 85.1 i fördraget.

Domen i *Cementmålen* bekräftade kommissionens slutsats i det omtvistade beslutet, enligt vilken det inte är en nödvändig förutsättning att branschsammanslutningar utövar affärs- eller produktionsverksamhet för att artikel 85.1 i fördraget skall tillämpas. Artikel 85.1 i fördraget är nämligen tillämplig på sammanslutningar i den mån som deras egen verksamhet eller den verksamhet som utövas av anslutna företag kan ha en sådan verkan som bestämmelsen är avsedd att förhindra.

I domen av den 12 december 2000 i mål T-128/98, *Aéroports de Paris mot kommissionen* (REG 2000, s. II-0000), erinrade förstainstansrätten slutligen om att konkurrensbestämmelserna i EG-fördraget är tillämpliga på den verksamhet som ett organ driver och som kan särskiljas från den verksamhet som detta organ utövar i sin egenskap av offentlig myndighet. Av detta följer att det förhållandet att Aéroports de Paris är ett statligt företag som är underställt den minister som är ansvarig för civilflyget och att det garanterar ledningen av anläggningar som är offentlig egendom inte ensamt är tillräckligt för att det i förevarande fall inte skall betraktas som ett företag. Efter att ha gjort en skillnad mellan å ena sidan den rent administrativa verksamheten och å andra sidan den verksamhet som bestod i ledning och drift av Paris flygplatser och för vilken Aéroport de Paris erhöll omsättningsbaserade avgifter som varierade i storlek beroende på realiserad omsättning, slog förstainstansrätten fast att denna sistnämnda verksamhet utgjorde tjänster som var att anse som företagsverksamhet. Verksamheten som bestod i att tillhandahålla flygplatsledningstjänster, genom vilken Aéroport de Paris bestämde förutsättningarna och villkoren för leverantörerna av marktjänster samt erhöll den omtvistade avgiften, kan nämligen inte klassificeras som en polisiär

verksamhet, utan skall anses utgöra en verksamhet som är av ekonomisk natur.

b) *Statliga åtgärder och företagens agerande*

År 1993 väckte CNSD talan vid förstainstansrätten om ogiltigförklaring av ett beslut av kommissionen i vilket det fastställdes att den tariff för tullombudens tjänster som CNSD fastställde utgjorde en överträdelse av artikel 85.1 i fördraget. Innan förstainstansrätten hade avgjort målet väckte kommissionen talan vid domstolen i enlighet med artikel 169 i EG-fördraget (nu artikel 226 EG) om fastställelse av att Republiken Italien hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 5 (nu artikel 10 EG) och 85 i EG-fördraget. Förstainstansrätten förklarade följaktligen målet vilande till dess att domstolen hade meddelat sin dom. I domen av den 18 juni 1998 i mål C-35/96, *kommissionen mot Italien* (REG 1998, s. I-3851), slog domstolen fast att "Republiken Italien har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 5 och 85 i EG-fördraget genom att anta och bibehålla en lag som genom den däri delegerade beslutanderätten ålägger CNSD att såsom företagssammanslutning fatta ett beslut som strider mot artikel 85 i samma fördrag och som består i att en tariff fastställs som är bindande för samtliga tullombud". Genom domen av den 30 mars 2000 i det ovannämnda målet *CNSD mot kommissionen*, avslutades förfarandet vid förstainstansrätten.

Den huvudsakliga frågan, som inte hade varit föremål för någon prövning i domstolens dom, var frågan om artikel 85.1 i fördraget hade tillämpats felaktigt i kommissionens beslut, eftersom fastställandet av den omtvistade tariffen inte var ett beslut av en företagssammanslutning i den mening som avses i den ovannämnda artikeln om CNSD och eftersom dess ledamöter inte hade agerat självständigt. Förstainstansrätten erinrade inledningsvis om att artikel 85 i fördraget kan tillämpas om det visar sig att den nationella lagstiftningen ger utrymme för en konkurrens som kan hindras, begränsas eller snedvridas genom företagets eget agerande. Förstainstansrätten slog därefter fast att en nationell lagstiftning, enligt vilken CNSD ålades att anta en enhetlig och bindande tariff, medförde stora konkurrensbegränsningar och försvårade en verklig priskonkurrens för tullombuden. Denna lagstiftning förhindrade emellertid inte som sådan förekomsten av en viss konkurrens som kunde hindras, begränsas eller snedvridas genom tullombudens eget agerande, om det i lagen inte föreskrevs fasta prisnivåer eller prisgränser som skulle beaktas när tariffen fastställdes och det inte heller angavs på grundval av vilka kriterier som denna organisation skulle utarbeta tariffen. Ett sådant organ hade handlingsutrymme när det skulle fullgöra sina skyldigheter enligt den

ovannämnda lagstiftningen, enligt vilken CNSD kunde och skulle agera på ett sätt som inte begränsade den befintliga konkurrensen. Den omtvistade tariffen var följaktligen ett beslut som medförde konkurrensbegränsningar och som CNSD hade fattat på eget initiativ.

c) *Branschvisa regler*

I domen av den 12 december 2000 i det ovannämnda målet *Aéroports de Paris mot kommissionen* tog förstainstansrätten ställning till frågan huruvida kommissionen med rätta hade tillämpat förordning nr 17⁹ på *Aéroports de Paris* verksamhet. Sökanden hade gjort gällande att kommissionen skulle ha tillämpat förordning (EEG) nr 3975/87¹⁰, vilken, tillsammans med två andra förordningar, ersatte förordning nr 141.¹¹ Förstainstansrätten ansåg att den avsikt som lagstiftaren gett uttryck för i förordning nr 141 — nämligen att undantaget som innebär att tillämpningsområdet för förordning nr 17 begränsas endast skall gälla för verksamhet som direkt avser tillhandahållande av transporttjänster — har vidhållits i förordning nr 3975/87, vilket innebär att förordning nr 3975/87, som är en speciallagstiftning, endast är tillämplig på verksamhet som har ett direkt samband med tillhandahållande av lufttransporttjänster. Eftersom sökanden i detta fall inte var ett lufttransportföretag och inte tillhandahöll lufttransporttjänster, hade kommissionen fog att tillämpa förordning nr 17.

1.2 Avtal som är förbjudna enligt artikel 85.1 i EG-fördraget

— *Cementmålen*

Den 30 november 1994 antog kommissionen ett beslut, som var riktat till 42 företag och företagssammanslutningar, i vilket kommissionen konstaterade att det förelåg en rad avtal och beteenden som syftade till att dela upp den europeiska marknaden för grå cement och vit cement. Enligt kommissionen

⁹ Rådets förordning nr 17 av den 6 februari 1962, första förordningen om tillämpning av fördragets artiklar 85 och 86 (EGT 13, s. 204; svensk specialutgåva, område 8, volym 1, s. 8).

¹⁰ Rådets förordning (EEG) nr 3975/87 av den 14 december 1987 om förfarande för tillämpning av konkurrensreglerna på företag inom luftfartssektorn (EGT L 374, s. 1).

¹¹ Rådets förordning nr 141 om undantag från tillämpning av rådets förordning nr 17 för transportområdet (EGT 124, s. 2751; svensk specialutgåva, område 7, volym 1, s. 36).

utgjorde dessa avtal en enda överträdelse, i vilken de 42 mottagarna av beslutet hade deltagit. Överträdelsen ansågs ha pågått sedan januari 1983. Vid denna tidpunkt hade representanter för europeiska cementproducenter, vilka var medlemmar av Cembureau (Association professionnelle des fabricants européens de ciment), ingått ett avtal om respekt för hemmamarknaderna, enligt vilket all export inom Europa, som riskerade att destabilisera marknaden, förbjöds. I artikel 1 i det omtvistade beslutet fastställdes att förekomsten av detta avtal (nedan kallat Cembureauavtalet) och företagens och företagssammanslutningarnas delaktighet i detta avtal stred mot artikel 85.1 i fördraget. Cembureauavtalet ansågs vara ett enda och fortlöpande avtal, eftersom det genomfördes genom bilateral eller multilateral konkurrensbegränsande samverkan. I artiklarna 2—6 i det omtvistade beslutet¹² fastställdes att det förelegat en konkurrensbegränsande samverkan och att olika företag och företagssammanslutningar varit delaktiga i denna. Det var däremot osäkert vid vilken tidpunkt överträdelsen hade upphört. Mottagarna av beslutet påfördes böter som sammanlagt uppgick till ungefär 250 miljoner euro.

Inför förstainstansrätten förnekade samtliga sökandeparter att de hade varit delaktiga i det avtal som omnämndes i artikel 1 i beslutet. Förstainstansrätten konstaterade inledningsvis, efter att ha undersökt de handlingar som det hänvisades till i det omtvistade beslutet, att kommissionen hade bevisat att Cembureauavtalet existerade och att det faktiskt hade existerat en samverkan mellan samtliga sökandeföretag som avsåg respekt för hemmamarknaderna.

¹² I det omtvistade beslutet anges att det förekommit konkurrensbegränsande samverkan mellan Cembureau och dess medlemmar i syfte att utbyta information för att underlätta genomförandet av Cembureauavtalet. Där anförs vidare att det förekommit samverkan över gränserna i form av fransk-italienska förbindelser, spansk-portugisiska förbindelser och fransk-tyska förbindelser. Kommissionen belyser den samordning som uppstod mellan flera europeiska producenter som en reaktion på importen av grekisk cement och klinker till gemenskapens medlemsstater i mitten av 1980-talet, en samverkan som skulle ha lett till att en grupp benämnd European Task Force inrättades, till att ett gemensamt bolag för inköp och försäljning bildades, till att det vidtogs skyddsåtgärder för den italienska marknaden samt till att det vidtogs åtgärder för uppköp av kvantiteter cement eller klinker som riskerade att destabilisera marknaden. Avslutningsvis anför kommissionen att åtskilliga företag och företagssammanslutningar har deltagit i samordnade förfaranden i strid med artikel 85.1 i fördraget inom ramen för de två kommittéer som branschen inrättade för att diskutera problem kring export, nämligen European Cement Export Committee och European Export Policy Committee.

I detta sammanhang bidrog förstainstansrätten med vissa klargöranden i fråga om den bevisnivå som krävs för att ett företags delaktighet i en samverkan skall anses vara fastställd. Förstainstansrätten angav nämligen att om ett företag eller en företagssammanslutning utan att spela någon aktiv roll har deltagit i ett eller flera möten, vid vilka det har uttryckts eller bekräftats en gemensam vilja om en princip att agera på ett konkurrensbegränsande sätt, och företaget eller sammanslutningen genom sin närvaro har samtyckt till innehållet i det vid dessa möten ingångna och senare bekräftade konkurrensbegränsande avtalet, eller åtminstone givit de andra deltagarna ett sådant intryck, skall företaget, eller sammanslutningen, anses ha varit delaktigt i avtalet, om det inte bevisar att det öppet tagit avstånd från den otillåtna samordningen eller att det underrättat övriga deltagare om att det deltog i mötena i ett annat syfte än dessa. I brist på sådana bevis för ett avståndstagande betyder inte det faktum att detta företag eller denna företagssammanslutning inte rättar sig efter resultatet av dessa möten att dess ansvar för att ha deltagit i överenskommelsen bortfaller.

Förstainstansrätten konstaterade vidare att det inte finns någon gemenskapsrättslig princip som hindrar att kommissionen stöder sig på en enda handling när den fastställer en överträdelse av artikel 85.1 i fördraget, förutsatt att det inte råder något tvivel om denna handlings bevisvärde och att handlingen i sig med säkerhet styrker en sådan överträdelse. Vid bedömningen av ett dokumentets bevisvärde skall det först och främst bedömas om dokumentet innehåller sannolika uppgifter. Det skall därvid tas hänsyn till dokumentets ursprung, omständigheterna kring dess tillkomst, till vem det är riktat och huruvida dess innehåll verkar förnuftigt och trovärdigt.

I sin bedömning av huruvida den samverkan som avses i artikel 4 i det omtvistade beslutet existerade klargjorde förstainstansrätten att enbart den omständigheten att en producent i en medlemsstat visste att de köp som andra europeiska producenter gjorde hos denne syftade till att få ett slut på, eller åtminstone begränsa, dennes direktförsäljning på de europeiska marknaderna inte kan medföra att producenten skall anses vara part i en konkurrensbegränsande samverkan som strider mot artikel 85.1 i fördraget. Sådan vetskap kan endast anses vara uttryck för en överträdelse om det har fastställts att producenten anslöt sig till det mål som de ovannämnda europeiska producenterna strävade efter att uppnå genom de aktuella köpen. Om detta mål strider mot den berörde producentens intressen, kan denne endast anses ha anslutit sig till målet om det bevisas att producenten åtog sig att upphöra med eller begränsa sin direktförsäljning på de europeiska marknaderna i utbyte mot de aktuella köpen.

Enligt det omtvistade beslutet utgjordes Cembureauavtalet av "alla de åtgärder som har beslutats inom ramen för Cembureau eller genom bilaterala och multilaterala möten och kontakter" För att bemöta sökandenas påståenden, undersökte förstainstansrätten huruvida den fastställda överträdelsen kunde anses utgöra ett enda och fortlöpande avtal. Innan förstainstansrätten gav ett jakande svar på denna fråga, angav den för det första att vissa av de beteenden som påtalades i det omtvistade beslutet hade samma konkurrensbegränsande syfte som Cembureauavtalet och att dessa beteenden följaktligen kunde anses utgöra de grundläggande aspekterna av den överträdelse som påtalas i artikel 1 i detta beslut. I detta sammanhang angav förstainstansrätten att bilaterala eller multilaterala överenskommelser endast kan anses vara beståndsdelar i ett enda konkurrensbegränsande avtal om det är klarlagt att de ingår i en global plan med ett gemensamt mål. Den omständigheten att sådana överenskommelser och ett sådant konkurrensbegränsande avtal har samma syfte är emellertid inte tillräckligt för att ett företag som deltar i överenskommelserna skall kunna ställas till svars för delaktighet i avtalet. Förstainstansrätten undersökte därefter huruvida sökandena hade kännedom om Cembureauavtalets existens. Det är nämligen enligt förstainstansrätten endast om företaget, när det deltog i dessa överenskommelser, visste eller borde ha vetat att det därmed kom att delta i det enda avtalet som företagets delaktighet i de ifrågasatta överenskommelserna kan anses vara ett uttryck för att det anslöt sig till sagda avtal.

Efter att ha gjort en bedömning av de bevis som omnämns i det omtvistade beslutet slog förstainstansrätten fast att det beträffande vissa företag inte i tillräcklig grad hade bevisats att de varit delaktiga i avtalet (närmare bestämt Buzzi, Castle, Cedest, ENCI, Titan, Heracles, Nordciment, Alsen-Breitenburg och Rugby). Vad gäller andra mottagare av beslutet ansåg förstainstansrätten att den period under vilken de hade deltagit i överträdelsen var kortare än vad kommissionen hade hävdad. Förstainstansrätten tog i detta hänseende hänsyn till den metod som i det ifrågasatta beslutet har använts för att bevisa överträdelsen, där en parts deltagande i en åtgärd för genomförande av avtalet har ansetts bevisa att den anslöt sig till detta avtal och där kommissionen har valt att endast åberopa direkta skriftliga bevis för att styrka avtalet. Med hänsyn till åtgärderna för att genomföra detta samt parternas delaktighet i det kunde kommissionen i brist på sådana direkta skriftliga bevis inte utgå från att en part fortsatte att vara ansluten till avtalet efter den sista gång då den bevisligen deltog i en åtgärd för att genomföra avtalet.

Av förstainstansrättens slutsatser i denna dom skall särskilt slutsatserna i fråga om begreppet samordnat förfarande belysas. Förstainstansrätten påpekade

nämligen att begreppet samordnat förfarande faktiskt förutsätter kontakter som kännetecknas av ömsesidighet. Detta villkor är uppfyllt när en konkurrent på begäran av en annan konkurrent, eller i vart fall med dennes samtycke, avslöjar sina avsikter eller sitt framtida beteende på marknaden. Så är fallet när det möte vid vilket en part av sin konkurrent underrättades om dennes avsikter eller framtida beteende framprovocerades av parten och när det framgår av partens protokoll från mötet att parten inte alls visade sig förbehållsam eller kom med några invändningar när konkurrenten upplyste den om sina avsikter. Partens roll vid mötet är under dessa omständigheter inte begränsad till ett rent passivt mottagande av upplysningar som konkurrenten ensidigt hade beslutat att meddela den, utan att parten hade begärt det.

— Övriga domar

Skillnaden mellan en tillverkares faktiskt ensidiga agerande inom ramen för affärsförbindelser med sina återförsäljare och ett agerande som endast utåt sett är ensidigt klargjordes i dom av den 6 juli 2000 i mål T-62/98, *Volkswagen mot kommissionen* (REG 2000, s. II-0000; överklagad till domstolen under målnummer C-338/00 P), och av den 26 oktober 2000 i mål T-41/96, *Bayer mot kommissionen* (REG 2000, s. II-0000; överklagad till domstolen under målnummer C-2/01 P och C-3/01 P).

Genom domen i målet *Volkswagen mot kommissionen* ogillade förstainstansrätten delvis en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut att ålägga Volkswagenkoncernen böter som uppgick till 102 miljoner euro för överträdelse av artikel 85.1 i fördraget. Förstainstansrätten bekräftade i högsta grad detta beslut och satte ned bötesbeloppet till 90 miljoner euro, bland annat eftersom kommissionen inte hade bevisat att överträdelsen hade pågått under hela den aktuella perioden. Kommissionen hade i sitt beslut kritiserat Volkswagen för att ha ingått avtal med sina italienska återförsäljare som syftade till att förbjuda eller begränsa försäljningen i Italien av fordon av märkena Volkswagen och Audi till konsumenter från andra medlemsstater samt till försäljare inom sin säljorganisation, vilka var etablerade i andra medlemsstater. Bland de medel som Volkswagen använde för att begränsa denna parallellimport från Italien fanns ett system med kontingenterade leveranser till de italienska försäljarna och ett bonussystem som avskräckte de italienska försäljarna från att sälja till konsumenter som inte var italienare. Förstainstansrätten slog fast att kommissionen hade bevisat förekomsten av dessa åtgärder, vilka ansågs medföra att det mellan medlemsstaterna uppstod en avskärmning av marknaden för vissa varor som på så sätt försvårade den ömsesidiga ekonomiska integration som avses i fördraget.

I detta mål ansåg förstainstansrätten, med stöd av sin rättspraxis, att en uppmaning som en biltillverkare riktar till sina återförsäljare, med vilka den har avtal, inte utgör en sådan ensidig rättsakt som inte omfattas av tillämpningsområdet för artikel 85.1 i fördraget, utan är ett avtal enligt denna bestämmelse när den är en del av en helhet av pågående affärsförbindelser, som regleras av ett dessförinnan träffat allmänt avtal. Förstainstansrätten tillade att denna artikel inte i något fall kan förklaras inte vara tillämplig när parterna i ett selektivt distributionsavtal handlar så, att parallellimporten begränsas. Andemeningen med förordning (EEG) nr 123/85¹³ är nämligen att underställa undantaget villkoret att via parallellimport garantera att konsumenterna tillförsäkras en skäligen andel av de fördelar som följer av distributionen med ensamrätt.

I domen av den 26 oktober 2000 i det ovannämnda målet *Bayer mot kommissionen* ogiltigförklarade förstainstansrätten däremot kommissionens beslut av den 10 januari 1996 i vilket det konstaterades att det förelåg ett avtal mellan Bayer och dess franska och spanska grossister om att förbjuda export av läkemedlet Adalat (eller Adalate) till Förenade kungariket. I enlighet med detta beslut ålades Bayer böter till ett belopp om 3 miljoner euro.

Bakgrunden till tvisten var att priset för läkemedlet Adalat i Förenade kungariket var klart högre än det pris som hade fastställts av spanska och franska hälsovårdsmyndigheter. Denna omständighet ledde till att de grossister som var etablerade i Spanien och Frankrike exporterade detta läkemedel till Förenade kungariket. Den inverkan som parallellimporten hade på den försäljning av Adalat som det brittiska dotterbolaget till Bayerkoncernen stod för ledde till att Bayerkoncernen började underlåta att fullt ut tillgodose de allt större beställningar som placerades av grossister i Spanien och Frankrike. Kommissionen, till vilken ett klagomål hade inlämnats av dessa grossister, ansåg att Bayerkoncernen hade åsidosatt artikel 85.1 i fördraget och sanktionerade följaktligen koncernen för denna överträdelse.

Enligt förstainstansrätten hade kommissionen inte lyckats bevisa att det förelåg ett avtal mellan Bayer och dess grossister. Efter att ha påpekat att det inte förelåg ett klart dokumenterat bevis på att det hade ingåtts ett avtal mellan

¹³ Kommissionens förordning (EEG) nr 123/85 av den 12 december 1984 om tillämpning av fördragets artikel 85.3 på vissa grupper av försäljnings- och serviceavtal för motorfordon (EGT L 15, 1985, s. 16; svensk specialutgåva, område 8, volym 1, s. 56), sedan den 1 oktober 1995 ersatt av kommissionens förordning (EG) nr 1475/95 av den 28 juni 1995 (EGT L 145, s. 25).

parterna, fann förstainstansrätten att kommissionen inte hade bevisat att det förelåg ett uttryckligt eller underförstått samtycke från övriga parter till tillverkarens förhållningssätt, eftersom de förstnämndas agerande tydligt stred mot den sistnämndas nya policy. Kommissionen kunde således inte anse att Bayers agerande inom ramen för affärsförbindelser med sina tillverkare i själva verket hade sitt ursprung i ett avtal mellan företag i den mening som avses i artikel 85.1 i fördraget.

1.3 Missbruk av dominerande ställning

Genom ett beslut av den 11 juni 1998 konstaterade kommissionen att Aéroports de Paris hade överträtt artikel 86 i fördraget genom att använda sin dominerande ställning för att av leverantörerna av vissa typer av marktjänster ta ut diskriminerande omsättningsbaserade avgifter på Parisflygplatserna Orly och Roissy-Charles de Gaulle. I domen av den 12 december 2000 i det ovannämnda målet *Aéroports de Paris mot kommissionen* ogillade förstainstansrätten en talan om ogiltigförklaring som hade väckts mot detta beslut, efter att ha konstaterat att kommissionens definition av produktmarknaden och den geografiska marknaden var korrekt, att Aéroports de Paris faktiskt hade en dominerande ställning i den mening som avses i artikel 86 i fördraget och att missbruk hade förekommit.

1.4 Rätten till försvar

a) Insyn i akten

— Rätten för företag som är föremål för undersökningen att få insyn i kommissionens akt

Reglerna för insyn i kommissionens akt i utredningen bekräftades och klargjordes i domen i *Cementmålen*. Praktiskt taget samtliga mottagare av beslutet kritiserade kommissionen för att inte i tillräcklig utsträckning ha gett dem insyn i akten under det administrativa förfarandet.

Förstainstansrätten erinrade om den regel som huvudsakligen följer av den allmänna principen om jämlikhet i medel, enligt vilken kommissionen, för att ge parterna tillfälle att försvara sig, är skyldig att ge dem tillgång till hela akten i utredningen, med undantag av sådana handlingar som rör andra företags affärshemligheter, annan konfidentiell information och kommissionens interna handlingar. I enlighet med domarna i de så kallade sodakarbonat-

målen,¹⁴ slog förstainstansrätten fast att om kommissionen anser att vissa dokument innehåller affärshemligheter eller annan konfidentiell information, bör den sammanställa icke-konfidentiella versioner av ifrågavarande dokument eller låta de parter från vilka dokumenten härrör sammanställa sådana icke-konfidentiella versioner. Om det visar sig vara svårt att sammanställa icke-konfidentiella versioner av alla dokument, bör kommissionen tillställa de berörda parterna en tillräckligt utförlig lista över de dokument som ger upphov till problem, för att ge dem möjlighet att med full kännedom om saken avgöra om de angivna dokumenten kan vara relevanta för deras försvar. En lista över dokument som inte innehåller någon beskrivning av innehållet i de katalogiserade dokumenten och som därför inte gör det möjligt för de berörda parterna att bedöma om det finns anledning att begära tillgång till vissa specifika dokument är inte tillräckligt utförlig.

Konsekvenserna av att kommissionen inte gav sökandena insyn i akten i utredningen på ett korrekt sätt under det administrativa förfarandet i konkurrensärendet *kan inte i sig föranleda en ogiltigförklaring av det ifrågasatta beslutet*. Rätten till insyn i akten är nämligen inte ett mål i sig utan ett medel att skydda rätten till försvar. Rätten till insyn i akten är därför oskiljaktigt förenad med och beroende av rätten till försvar. För att det ifrågasatta beslutet skall kunna ogiltigförklaras måste det således fastställas att det faktum att parterna inte på ett korrekt sätt fick insyn i akten hindrade dem från att få kännedom om dokument som kunde ha varit till nytta för deras försvar och att deras rätt till försvar därigenom åsidosattes.

När en part inom ramen för en ogiltighetstalan mot kommissionens slutliga beslut ifrågasätter kommissionens vägran att lämna ut en eller flera handlingar i akten, är det förstainstansrättens uppgift att begära in och undersöka handlingarna. Förstainstansrätten skall — utan att sätta sig i kommissionens ställe — först pröva frågan om de handlingar som inte var tillgängliga under det administrativa förfarandet uppvisar ett objektivt samband med en anmärkning som framställts mot den berörda sökanden i det ifrågasatta beslutet. Om det inte finns något sådant samband, skulle den sökande som berörs av det ifrågasatta beslutet inte ha haft någon nytta av ifrågavarande handlingar vid sitt försvar. Om handlingarna tvärtom har ett sådant samband, skall rätten pröva om det faktum att de inte lämnades ut kan ha påverkat

¹⁴ Dom av den 29 juni 1995 i mål T-30/91, *Solvay mot kommissionen* (REG 1995, s. II-1775), och i mål T-36/91, *ICI mot kommissionen* (REG 1995, s. II-1847).

sökandens försvar under det administrativa förfarandet. Rätten skall härvid undersöka den bevisning som kommissionen har förebringat till stöd för sagda anmärkning och skall — mot bakgrund av denna bevisning — bedöma om de handlingar som inte lämnades ut kan ha haft en betydelse som inte borde ha förbisetts. Rätten till försvar har åsidosatts om det finns minsta möjlighet att det administrativa förfarandet skulle ha fått en annan utgång, om sökanden hade kunnat åberopa dokumentet under detta förfarande.

Förstainstansrätten definierade även begreppet ”handlingar till parts nackdel” med avseende på ett företag som är part i ett konkurrensärende som ett dokument som kommissionen använder för att styrka en överträdelse i vilken detta företag påstås ha deltagit. Det är inte tillräckligt för att styrka att företagets rätt till försvar har åsidosatts att företaget visar att det under det administrativa förfarandet inte har kunnat yttra sig över ett dokument som har använts i någon del av det ifrågasatta beslutet. Det krävs att företaget visar att kommissionen i det ifrågasatta beslutet har använt ett nytt bevis för att styrka en överträdelse i vilken företaget har deltagit.

Slutligen bekräftade förstainstansrätten att kommissionen inte är skyldig att göra sina interna handlingar tillgängliga under det administrativa förfarandet i ett konkurrensärende. Inte heller under förfarandet vid gemenskapsdomstolen skall kommissionens interna handlingar lämnas ut till sökandena, annat än om det är nödvändigt på grund av särskilda omständigheter i målet, vilket skall framgå av seriösa uppgifter som sökandena måste styrka. Denna begränsning av rätten att ta del av interna handlingar motiveras av nödvändigheten att säkerställa att den berörda institutionen på ett väl fungerande sätt kan beivra överträdelser av fördragets konkurrensregler.

— Tredje mans insyn i kommissionens akt

I dom av den 30 mars 2000 i mål T-65/96, *Kish Glass mot kommissionen* (REG 2000, s. II-1885; överklagad till domstolen under målnummer C-241/00 P), och av den 30 november 2000 i mål T-5/97, *Industrie des poudres sphériques mot kommissionen* (REG 2000, s. II-0000), erinrade förstainstansrätten om att ett företag som har inlämnat ett klagomål till kommissionen inte kan göra gällande rätten att få tillgång till kommissionens handlingar i ärendet på samma villkor som det företag som är föremål för undersökningen.

b) *Meddelande om anmärkningar*

I *Cementmålen* påtalade sökandena flera fall av åsidosättande av rätten till försvar under det administrativa förfarandet. Flera sökanden, som inte hade deltagit i sammanträdet den 14 januari 1983 (se ovan), gjorde gällande att kommissionen i sitt beslut hade ansett att de varit representerade vid detta möte och att de därmed hade deltagit i den samverkan som var resultatet av detta möte, trots att något sådant inte hade angetts i meddelandet om anmärkningar. Förstainstansrätten ansåg att kommissionen skulle ha meddelat sin avsikt att det var mötet den 14 januari 1993 som skulle anses vara utgångspunkten för den överträdelse som samtliga mottagare av kommissionens framtida beslut anklagades för. Förstainstansrätten fastställde följaktligen den tidpunkt då deltagandet i överträdelsen påbörjades för vart och ett av företagen utan att ta hänsyn till detta kriterium för representation som kommissionen hade antagit.

Olika företagssammanslutningar gjorde även gällande att kommissionen i meddelandet om anmärkningar inte hade meddelat sin avsikt att ålägga dem böter. Förstainstansrätten konstaterade i detta hänseende att kommissionen inte har rätt att ålägga ett företag eller en företagssammanslutning böter utan att under det administrativa förfarandet först ha informerat den berörda parten om sin avsikt i detta hänseende. Meddelandet om anmärkningar skall nämligen ge företaget eller företagssammanslutningen tillfälle att försvara sig inte bara mot fastställelsen av en överträdelse utan även mot åläggandet av böter. Eftersom de olika sammanslutningarnas argument godtogs, ogiltigförklarades de böter som hade ålagts företagssammanslutningarna.

1.5 **Kommissionens undersökning av klagomål**

Kommissionens skyldigheter i samband med prövningen av klagomål som inlämnats i enlighet med artikel 3 i förordning nr 17 har definierats i domstolens och förstainstansrättens fasta rättspraxis. Flera domar bidrar till att förbättra definitionen av kommissionens skyldigheter och vittnar om förekomsten av kontroll över kommissionens bedömningar (dom av den 17 februari 2000 i mål T-241/97, *Stork Amsterdam mot kommissionen*, REG 2000, s. II-309, av den 30 mars 2000 i det ovannämnda målet *Kish Glass mot kommissionen*, av den 25 maj 2000 i mål T-77/95 RV, *Ufex m.fl. mot kommissionen*, REG 2000, s. II-2167, av den 26 oktober 2000 i mål T-154/98, *Asia Motor m.fl. mot kommissionen*, REG 2000, s. II-0000; överklagade till domstolen under målnummer C-1/01 P, och av den 30 november 2000 i det ovannämnda målet *Industrie des poudres sphériques mot kommissionen*).

— I domen i målet *Stork Amsterdam mot kommissionen* slog förstainstansrätten fast att kommissionen, när den beslutar att återuppta det administrativa förfarandet avseende undersökning av ett klagomål som avskrivits, är skyldig att motivera denna ändrade inställning, i synnerhet om beslutet att återuppta det administrativa förfarandet inte grundar sig på att det förelåg, eller att kommissionen hade kännedom om, nya faktiska och rättsliga omständigheter som rättfärdigade en omprövning av ärendet. Eftersom kommissionen inte hade iakttagit motiveringsskyldigheten ogiltigförklarades det omtvistade beslutet.

— I domen av den 25 maj 2000 i det ovannämnda målet *Ufex m.fl. mot kommissionen*, vilken meddelades efter det att målet hade återförvisats till förstainstansrätten genom domstolens dom av den 4 mars 1999 i mål C-119/97 P, *Ufex m.fl. mot kommissionen* (REG 1999, s. I-1341),¹⁵ konstaterade förstainstansrätten att kommissionen inte hade iakttagit sina skyldigheter inom ramen för prövningen av det klagomål som sökanden hade inlämnat. I det aktuella fallet motiverades avslaget på klagomålet, vilket grundade sig på att klagomålet saknade gemenskapsintresse, med att de påtalade förfarandena hade upphört. Även om förstainstansrätten bekräftade att kommissionen hade rätt att avslå ett klagomål på grund av att gemenskapsintresse inte förelåg, slog den fast att kommissionen, i enlighet med domstolens dom, på grundval av alla inhämtade faktiska och rättsliga omständigheter var skyldig att bedöma hur allvarliga de påstådda överträdelserna var och hur länge de pågått, och detta även om de lagstridiga förfarandena hade upphört efter klagomålets inlämnande. Efter att ha gjort en bedömning av det omtvistade beslutet konstaterade förstainstansrätten att kommissionen hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter. Förstainstansrätten ogiltigförklarade följaktligen det omtvistade beslutet.

1.6 Fastställelse av bötesbeloppet

I domen i *Cementmålen* satte förstainstansrätten märkbart ned böterna som hade ålagts de företag vars delaktighet i avtalet hade styrkts, eftersom böterna

¹⁵ Genom denna sistnämnda dom upphävde domstolen förstainstansrättens dom av den 15 januari 1997 i mål T-77/95, *SFEI m.fl. mot kommissionen* (REG 1997, s. II-1).

fastställdes på grundval av hur allvarlig överträdelsen var och hur länge den pågått.¹⁶

Förstainstansrätten klargjorde i synnerhet räckvidden av motiveringsskyldigheten avseende ett beslut enligt vilket böter åläggs flera företag eller företagssammanslutningar till följd av överträdelser av gemenskapens konkurrensregler. Förstainstansrätten erinrade om att denna skyldighet skall bedömas mot bakgrund av att bedömningen av hur allvarliga överträdelserna är skall göras med hänsyn till ett stort antal omständigheter, såsom i synnerhet de särskilda omständigheterna i målet, dess sammanhang och böternas preventiva verkan, utan att det har fastställts någon tvingande eller uttömmande förteckning över de kriterier som måste tas i beaktande samt att kommissionen förfogar över ett utrymme för skönsmässig bedömning vid fastställandet av varje bötesbelopp. Därefter påpekade förstainstansrätten återigen att det är önskvärt att företagen — för att kunna ta ställning med full sakkännedom — i detalj och på det sätt som kommissionen anser lämpligt får kännedom om hur de böter beräknats som har ålagts dem, utan att för den skull vara tvungna att väcka talan mot kommissionens beslut. Det förhåller sig på det sättet i ännu större utsträckning när kommissionen använder utförliga räkneformler för att beräkna bötesbeloppen. I det avseendet ankommer det på förstainstansrätten att begära att kommissionen ger konkreta förklaringar avseende de olika kriterier som den har använt och angivit i det ifrågasatta beslutet, om den anser att det är nödvändigt för bedömningen av de grunder som sökandena har åberopat. Sådana förklaringar utgör emellertid inte en ytterligare motivering av det ifrågasatta beslutet i efterhand utan innebär att de kriterier som anges i beslutet uttrycks i siffror, när dessa kan uttryckas i en bestämd kvantitet.¹⁷

¹⁶ Denna omständighet fick, tillsammans med andra omständigheter, till följd att det sammanlagda bötesbeloppet minskades från ungefär 250 miljoner euro till ungefär 110 miljoner euro (se s. ... i denna rapport).

¹⁷ Se i detta hänseende den del av denna rapport som avser domstolens verksamhet under år 2000 vad beträffar de domar som meddelats efter överklagande i kartongmålen, punkt 16.1, s. 48 och följande sidor.

2. Statligt stöd

På området statligt stöd har förstainstansrätten prövat mål i vilka talan väckts med stöd av artikel 173 fjärde stycket i EG-fördraget¹⁸ och artikel 33 i EKSG-fördraget.¹⁹ I de domar som har avkunnats klargörs olika aspekter av materiell rätt avseende statligt stöd.

2.1 Begreppet statligt stöd

I flera mål har förstainstansrätten uttalat sig om dels de grundläggande aspekterna på *begreppet statligt stöd*, dels skillnaden mellan nya stöd och befintliga stöd.

a) *De grundläggande aspekterna på begreppet statligt stöd*

Definitionen av stöd är enligt gemenskapsrätten ett stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel och som gynnar vissa företag eller viss produktion. Både fördelen med den statliga åtgärden och åtgärdens särskilda beskaffenhet har varit föremål för förstainstansrättens bedömning under det gångna året.

— I domen av den 13 juni 2000 i det ovannämnda målet *EPAC mot kommissionen* erinrade förstainstansrätten om att begreppet statligt stöd inte endast omfattar sådana konkreta förmåner som subventioner i egentlig mening, utan även ingripanden som på olika sätt minskar de kostnader som vanligtvis belastar ett företags budget och som därigenom, utan att det är fråga om

¹⁸ Dom av den 16 mars 2000 i mål T-72/98, *Astilleros Zamacona mot kommissionen* (REG 2000, s. II-1683), av den 10 maj 2000 i det ovannämnda målet *SIC mot kommissionen*, av den 13 juni 2000 i det ovannämnda målet *EPAC mot kommissionen*, av den 15 juni 2000 i de förenade målen T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97—T-607/97, T-1/98, T-3/98—T-6/98 och T-23/98, *Alzetta m.fl. mot kommissionen* (REG 2000, s. II-2319; överklagade till domstolen under målnummer C-298/00 P), av den 27 september 2000 i det ovannämnda målet *BP Chemicals mot kommissionen*, av den 29 september 2000 i det ovannämnda målet *CETM mot kommissionen*, av den 12 december 2000 i det ovannämnda målet *Alitalia mot kommissionen*, och av den 14 december 2000 i mål T-613/97, *Ufex m.fl. mot kommissionen* (REG 2000, s. II-0000).

¹⁹ Beslut av den 25 juli 2000 i mål T-110/98, *RJB Mining mot kommissionen* (REG 2000, s. II-0000; överklagat till domstolen under målnummer C-371/00 P) och dom av den 29 juni 2000 i mål T-234/95, *DSG mot kommissionen* (REG 2000, s. II-2603; överklagat till domstolen under målnummer C-323/00 P).

subventioner i strikt bemärkelse, är av samma karaktär och har identiskt lika effekter. För att det skall vara möjligt att bedöma om en statlig åtgärd utgör ett stöd, måste det avgöras om det mottagande företaget får ekonomiska fördelar som det inte skulle ha erhållit enligt normala marknadsvillkor.

EPAC gjorde, i sin talan om ogiltigförklaring av ett beslut av kommissionen i vilket ett stöd som EPAC hade beviljats av den portugisiska regeringen förklarades vara rättsstridigt och oförenligt med den gemensamma marknaden, bland annat gällande att kommissionen hade åsidosatt artikel 92.1 i EG-fördraget (nu artikel 87.1 EG i ändrad lydelse), eftersom denna institution hade konstaterat att den statliga garanti som hade beviljats EPAC av de portugisiska myndigheterna utgjorde ett statligt stöd. Förstainstansrätten undersökte följaktligen frågan huruvida den garanti som staten beviljade EPAC för att bolaget skulle kunna erhålla ett lån hos en bank även skulle ha beviljats av en privat aktör under normala marknadsförhållanden, med beaktande bland annat av risken för att garantin skulle tas i anspråk om det beviljade lånet inte betalades tillbaka. Förstainstansrätten slog fast att kommissionen, med hänsyn till EPAC:s allvarliga ekonomiska problem, hade skäl att anse att en privat aktör inte skulle ha beviljat EPAC den omtvistade garantin.

— Kommissionen har rätt att tillämpa kriteriet avseende privat investerare när den har att fastställa huruvida det företag som har dragit fördel av en åtgärd som vidtagits av en offentlig myndighet hade kunnat erhålla samma ekonomiska fördelar av en privat investerare som verkar på normala marknadsvillkor. Detta kriterium är relevant vid bedömningen av frågan huruvida ett företag har tilldelats ett stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget. Det är även relevant vid bedömningen av frågan huruvida en åtgärd som vidtagits av en offentlig myndighet, som har handlat som en ekonomisk aktör eller via en ekonomisk aktör, till förmån för ett företag utgör ett statligt stöd i den mening som avses i artikel 4 c i EKSG-fördraget, vilket framgår av förstainstansrättens dom av den 29 juni 2000 i det ovannämnda målet *DSG mot kommissionen*. Gemenskapsdomstolens förtydliganden i fråga om begreppen i EG-fördragets bestämmelser om statligt stöd är relevanta för tillämpningen av motsvarande bestämmelser i EKSG-fördraget, i den utsträckning som de inte är oförenliga med detta fördrag. Det finns därför skäl att i detta avseende hänvisa till rättspraxis angående statligt stöd som omfattas av EG-fördraget för att bedöma lagenligheten av beslut om stöd som omfattas av EKSG-fördraget.

I detta mål, som rörde en talan om ogiltigförklaring av ett beslut av kommissionen i vilket ett statligt stöd förklarades vara oförenligt med den

gemensamma marknaden, erinrade förstainstansrätten om domstolens rättspraxis, enligt vilken den privata investerarens uppträdande, vilket skall jämföras med en offentlig investerarens uppträdande med ekonomiskpolitiska målsättningar, i detta avseende inte nödvändigtvis motsvaras av en genomsnittlig investerarens uppträdande som placerar kapital för att förränta det på mer eller mindre lång sikt, men skall åtminstone kunna likställas med ett privat holdingbolag eller en koncern som har en strukturpolitik, allomfattande eller sektoriell, som låter sig styras av mer långsiktiga utsikter vad gäller lönsamheten. Förstainstansrätten konstaterade, med stöd av denna rättspraxis, att sökanden i detta fall inte hade bevisat att kommissionen hade gjort sig skyldig till en uppenbart oriktig bedömning genom att anse att en privat investerare inte skulle ha beviljat sådana lån som det var fråga om i detta fall med hänsyn till företagets finansiella struktur, dess behov av investeringar och situationen på marknaden för de berörda produkterna.

— Kommissionens beslut om kapitalrekonstruktion av flygbolaget Alitalia ogiltigförklarades i domen av den 12 december 2000 i det ovannämnda målet *Alitalia mot kommissionen* på grund av att kommissionen hade åsidosatt motiveringsskyldigheten samt gjort sig skyldig till en uppenbart oriktig bedömning. I detta mål hade förstainstansrätten att pröva frågan huruvida kommissionen med rätta hade kunnat dra slutsatsen att IRI:s kapitalökning om 2 750 miljarder ITL utgjorde ett statligt stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget.

I detta hänseende underkände förstainstansrätten sökandens argument enligt vilket denna investering uppfyllde kriteriet avseende privat investerare, eftersom privata investerare ägde kapitalandelar i sökandens bolag. Förstainstansrätten fann nämligen att ett kapitaltillskott av offentliga medel uppfyller kriteriet avseende privat investerare och innebär inte ett beviljande av statligt stöd bland annat om tillskottet gjordes samtidigt som en privat investerare gjorde ett betydande kapitaltillskott under liknande villkor och innebär inte ett beviljande av statligt stöd bland annat om tillskottet gjordes samtidigt som en privat investerare gjorde ett betydande kapitaltillskott under liknande villkor, vilket inte var fallet i detta mål.

Förstainstansrätten konstaterade vidare att kommissionen inte i tillräcklig grad hade motiverat beslutet att tillämpa en lägsta avkastningsgrad på 30 procent som en investerare som handlar utifrån marknadsreglerna skulle kräva för att bidra med det ifrågavarande kapitaltillskottet. Denna lägsta avkastningsgrad på en investering som gjorts av offentliga myndigheter i ett flygbolag hade tillämpats av kommissionen i ett beslut som avsåg bolaget Iberia. Den

omständigheten att sökanden under det administrativa förfarandet vid kommissionen hade sökt särskilja sin situation från Iberias situation utgjorde ett huvudargument för att påvisa att IRI:s investering uppfyllde kriteriet avseende privat investerare. Under dessa omständigheter var kommissionen skyldig att i det ifrågasatta beslutet bemöta detta argument.

Eftersom kommissionen i det omtvistade beslutet inte hade förklarat varför den ansåg det nödvändigt att samma lägsta avkastningsgrad på 30 procent skulle tillämpas på IRI:s investering som den som tillämpades i Iberiabeslutet, konstaterade förstainstansrätten att beslutet var bristfälligt motiverat i detta hänseende.

Slutligen konstaterade förstainstansrätten att kommissionen i det omtvistade beslutet inte hade räknat upp den lägsta och den interna avkastningsgraden på grundval av den sista versionen av sökandens omstruktureringsplan, vilket den skulle ha gjort för att på ett korrekt sätt kunna bedöma huruvida IRI:s investering uppfyllde kriteriet avseende privat investerare.

— I domen av den 29 september 2000 i mål T-55/99, *CETM mot kommissionen* (REG 2000, s. II-0000), erinrade förstainstansrätten om den statliga åtgärdens specifika karaktär, det vill säga dess selektiva karaktär.

För att en statlig åtgärds selektiva karaktär skall anses vara fastställd, är det viktigt att kontrollera huruvida åtgärden i fråga medför fördelar uteslutande för vissa företag eller vissa verksamhetssektorer. Förstainstansrätten, som i detta mål hade att pröva en talan om ogiltigförklaring av ett beslut av kommissionen om det spanska stödprogrammet för anskaffning av industriella fordon i den mån som ett visst stöd förklarades vara rättsstridigt och oförenligt med den gemensamma marknaden, gjorde en bedömning av åtgärdens specifika karaktär. Förstainstansrätten angav i detta hänseende att den omständigheten att stödet inte riktades till en eller flera särskilda stödmottagare, utan i stället var underställt en rad objektiva kriterier enligt vilka stödet kunde beviljas inom ramen för en allmän i förväg fastställd budgetram till ett obegränsat antal mottagare som inte individualiserats, kan nämligen inte vara tillräcklig för att ifrågasätta åtgärdens selektiva karaktär och följaktligen dess kvalificering som statligt stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget. En åtgärd som, liksom i det aktuella fallet, bland användarna av industriella fordon skulle ge stöd, och faktiskt gav sådant stöd, endast till fysiska personer, SMF, offentliga lokala och regionala företag och företag som tillhandahåller lokala allmänna tjänster (med undantag för andra användare av denna typ av fordon, som

exempelvis stora företag), ansågs vara av selektiv karaktär och således specifik i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget.

b) Skillnaden mellan nya stöd och befintligt stöd

Regler om ekonomiskt stöd till företag som utförde godstransporter hade införts av regionen Friuli-Venezia Giulia (Italien) år 1981 och 1985 utan att först ha anmälts till kommissionen. I ett beslut som antogs år 1997 förklarade kommissionen att de stöd som beviljats företag som utförde internationell godstransport på väg och de stöd som från och med den 1 juli 1990 hade beviljats företag som endast utförde lokala, regionala och inhemska transporter var oförenliga med den gemensamma marknaden. Kommissionen krävde även att stöden skulle återbetalas.

I sin talan om ogiltigförklaring av detta beslut gjorde transportörerna bland annat gällande att stöden till lokala, regionala och inhemska transporter skulle anses utgöra befintliga stöd, eftersom de hade föreskrivits i lagar som antagits innan den berörda sektorn liberaliserades, och att de följaktligen inte omfattades av anmälningsskyldigheten. Förstainstansrätten prövade således frågan huruvida stöd som beviljats inom ramen för en stödordning som inrättats innan marknaden öppnades för konkurrens skall anses utgöra nya stöd eller befintliga stöd från och med den dag då marknaden liberaliserades.

I domen av den 15 juni 2000 i det ovannämnda målet *Alzetta m.fl. mot kommissionen*²⁰ slog förstainstansrätten fast att befintligt stöd inte endast utgör sådant stöd som införts innan fördraget trädde i kraft eller den berörda medlemsstaten anslöt sig till Europeiska gemenskaperna och sådana stödåtgärder som rättsenligt har verkställts på de villkor som föreskrivs, utan även en stödordning som införts på en marknad som inledningsvis var stängd för konkurrens. Då den aktuella stödordningen infördes omfattades den nämligen inte av tillämpningsområdet för artikel 92.1 i fördraget, vilken endast är tillämplig på sektorer som är öppna för konkurrens med hänsyn till villkoren i denna artikel, som avser inverkan på handeln mellan medlemsstaterna och inverkan på konkurrensen. Liberaliseringen, vilken inte kan tillskrivas de behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten, kan inte anses utgöra en

²⁰ Även regionen Friuli-Venezia Giulia hade väckt talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet. Den invändning om rättegångshinder som kommissionen hade rest mot denna talan ogillades i domen av den 15 juni 1999 i mål T-288/97, *Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia mot kommissionen* (REG 1999, s. II-1871). Förfarandet i detta mål fullföljer regionens talan.

väsentlig ändring av stödordningen som omfattas av anmälningsskyldigheten i artikel 93.3 i fördraget. Liberaliseringen utgör däremot en förutsättning för att bestämmelserna i fördraget om statligt stöd skall vara tillämpliga på vissa särskilda sektorer som tidigare varit stängda för konkurrens, såsom transportsektorn.

Sektorn för internationell godstransport på väg blev öppen för konkurrens från och med år 1969. Stödordningarna i fråga, som infördes år 1981 och 1985, omfattades således av tillämpningsområdet för artikel 92.1 i fördraget när de infördes, och skall därför anses utgöra nya stödordningar som omfattas av den anmälningsskyldighet som föreskrivs i artikel 93.3 i fördraget.

Eftersom cabotagemarknaden liberaliserades först från och med den 1 juli 1990 skall de stödordningar som infördes år 1981 och 1985 anses utgöra befintliga stödordningar och inte nya stödordningar, vilket enligt förstainstansrätten innebär att stöd som beviljats inom sektorn för lokala, regionala eller inhemska transporter i förekommande fall endast kan förklaras oförenliga med den gemensamma marknaden genom ett beslut som har verkningar för framtiden. Enligt artikel 93.1 och 93.2 i fördraget och i enlighet med principen om rättssäkerhet har kommissionen, vid sin fortlöpande kontroll av befintligt stöd, endast behörighet att besluta att sådant stöd skall upphävas eller ändras inom den tidsfrist som kommissionen fastställer. Befintligt stöd kan således genomföras om kommissionen inte har fastslagit att det är oförenligt med den gemensamma marknaden.

Förstainstansrätten ogiltigförklarade följaktligen det omtvistade beslutet i den mån kommissionen hade fastslagit att det stöd som sedan den 1 juli 1990 utbetalats till företag som endast utförde lokala, regionala eller inhemska transporter var olagligt samt att stödet skulle återkrävas.

2.2 Undantag från principen om förbud mot stöd

— Vad gäller de undantag från förbudet mot stöd som föreskrivs i artikel 92.1 i EG-fördraget, skall det erinras om domen av den 16 mars 2000 i mål T-72/98, *Astilleros Zamacona mot kommissionen* (REG 2000, s. II-1683). I denna dom kontrollerade förstainstansrätten lagenligheten av ett beslut av kommissionen, i vilket det fastställdes att villkoren för att tillämpa ett undantag från förbudet mot stöd till varvsindustrin — ett undantag som

föreskrivs i direktiv 90/684/EEG²¹ — inte var uppfyllda. Förstainstansrätten, som ogillade talan i detta mål, fann, efter att ha beaktat syftet med och lydelsen av artikel 4.3 andra stycket i detta direktiv, enligt vilken det är möjligt att avvika från principen om gradvis sänkning av stödnivån när fartygen inte har byggts inom tidsfristen på tre år, att denna bestämmelse skall tolkas restriktivt.

I domen av den 13 juni 2000 i det ovannämnda målet *EPAC mot kommissionen* konstaterade förstainstansrätten att kommissionen inte hade gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att anse att de kriterier för undsättningsstöd som framgår av Gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter (EGT C 368, 1994, s. 12) inte var uppfyllda och att den statliga garantin till förmån för EPAC följaktligen inte kunde anses utgöra ett undsättningsstöd som var förenligt med den gemensamma marknaden.

— I domen av den 27 september 2000 i det ovannämnda målet *BP Chemicals mot kommissionen* ogiltigförklarade förstainstansrätten delvis ett beslut av kommissionen, som hade antagits utan att det formella undersökningsförfarandet hade inletts, genom vilket de franska myndigheterna gavs tillstånd att inrätta ett stödprogram för franska biobränslen, bland annat bioetanol, som syftade till att befria dessa bränslen från punktskatter. Enligt direktiv 92/81/EEG²² får medlemsstaterna föreskriva vissa regler om skattebefrielse eller nedsatta skattesatser inom sitt eget territorium för pilotprojekt för teknisk utveckling av mer miljövänliga produkter. I detta fall ansåg förstainstansrätten att det inte hade styrkts att det aktuella stödprogrammet verkligen avsåg ett pilotprojekt i den mening som avses i direktivet. Förstainstansrätten fann följaktligen att kommissionen hade åsidosatt direktiv 92/81 och överskridit sina befogenheter enligt artikel 93.3 i fördraget.

I denna dom slog förstainstansrätten fast att det utrymme för skönsmässig bedömning som kommissionen anser att medlemsstaterna har för att tillämpa uttrycket ”pilotprojekt för teknisk utveckling av mer miljövänliga produkter”, vilket ovannämnda artikel 8.2 i direktiv 92/81 hänvisar till, skall särskiljas från

²¹ Rådets direktiv 90/684/EEG av den 21 december 1990 om stöd till varvsindustrin (EGT L 380, s. 27; svensk specialutgåva, område 8, volym 3, s. 3).

²² Rådets direktiv 92/81/EEG av den 19 oktober 1992 om harmonisering av strukturerna för punktskatter på mineraloljor (EGT L 316, s. 12; svensk specialutgåva, område 9, volym 2, s. 91).

kommissionens utrymme för skönsmässig bedömning enligt artikel 93 i fördraget för att bedöma huruvida statligt stöd är förenligt med den gemensamma marknaden i den mening som följer av artikel 92 i fördraget. Kommissionens befogenhet enligt artikel 93 i fördraget förutsätter nämligen att denna institution gör skönsmässiga bedömningar avseende ekonomiskt och socialt komplicerade situationer, som gemenskapsdomstolarna endast skall göra en begränsad rättslig prövning av. Bedömningen av frågan huruvida den omstridda bestämmelsen i direktiv 92/81 är tillämplig skall däremot göras inom ramen för en rimlig tolkning av de vaga och obestämda rättsliga begrepp som finns i direktivet, en bedömning som gemenskapsdomstolarna i sista hand är behöriga att göra. Följaktligen åligger det såväl kommissionen, vid bedömningen av ett delgivet stödprogram, som den behöriga gemenskapsdomstolen, i ett mål om ogiltigförklaring, att se till att de gränser som är nära sammanhängande med all bokstavsenslig och rimlig tolkning av begrepp som finns i gemenskapsrätten iakttas.

2.3 Kommissionens undersökning av klagomål

— Genom domen av den 10 maj 2000 i det ovannämnda målet *SIC mot kommissionen* ogiltigförklarade förstainstansrätten ett beslut av kommissionen som rörde åtgärder till förmån för driften av de offentliga TV-kanalerna i Portugal, RTP (Radiotelevisão Portuguesa). RTP finansierades inte enbart genom reklamintäkter, utan fick vid sidan om dessa intäkter även årligen offentliga medel som ersättning för sina åtaganden som offentligt serviceföretag.

Initiativet till talan i detta mål togs av SIC (Sociedade Independente de Comunicação), ett kommersiellt TV-bolag som drev en av de största privata TV-kanalerna i Portugal. SIC, som uteslutande finansierades genom reklamintäkter, inlämnade vid två tillfällen (år 1993 och år 1996) klagomål till kommissionen i vilka det påtalade att ekonomisk ersättning hade givits till RTP och att även andra åtgärder hade vidtagits till RTP:s fördel samt hävdade att det rörde sig om statligt stöd som innebar en snedvridning av konkurrensen. SIC gjorde gällande att dessa åtgärder skulle ha anmälts till och godkänts av kommissionen.

Kommissionen hade i det omtvistade beslutet, vilket fattades i november 1996, konstaterat att de av SIC påtalade åtgärderna i det första klagomålet år 1993 inte utgjorde statligt stöd i den mening som avses i gemenskapsrätten. Det var denna kvalificering av åtgärderna och i synnerhet kommissionens underlåtenhet att inleda förfarandet för undersökning av stödet i enlighet med artikel 93.2 i

fördraget, som sökanden kritiserade i sin talan vid förstainstansrätten. Förstainstansrätten erinrade om att det är först i samband med denna undersökning, vars syfte är att göra det möjligt för kommissionen att få fullständiga upplysningar om fallets alla aspekter, som kommissionen enligt fördraget är skyldig att ge berörda parter tillfälle att yttra sig.

Efter att ha konstaterat att kommissionen hade fattat ett beslut till förmån för de av SIC påtalade åtgärderna efter den inledande fasen av undersökningen, undersökte förstainstansrätten huruvida den bedömning som kommissionen baserade sig på gav upphov till sådana allvarliga svårigheter att det fanns skäl att inleda det formella förfarandet.

Vad beträffar den ekonomiska ersättning som den portugisiska staten hade utbetalat till RTP, angav förstainstansrätten att beslutet resulterade i att RTP fick en ekonomisk fördel, vilket är ett avgörande kriterium för begreppet stöd. Vad gäller den eventuella inverkan som denna fördel hade på konkurrensvillkoren, påpekades det att RTP var ett offentlig organ som direkt konkurrerade med andra TV-aktörer på reklammarknaden. Förstainstansrätten slog följaktligen fast att kommissionens bedömning att det inte var fråga om statligt stöd minst sagt gav upphov till allvarliga svårigheter som krävde att det formella förfarandet inleddes.

Den omständigheten att dessa åtgärder enligt beslutet endast hade till syfte att ersätta RTP för dess merkostnader för offentliga serviceåtaganden, kan enligt förstainstansrätten inte innebära att ersättningen inte skall kvalificeras som statligt stöd. Denna omständighet kan endast beaktas av kommissionen när den godkänner stöd i enlighet med de villkor som föreskrivs i särskilda bestämmelser i fördraget.

Vad gäller andra påtalade åtgärder (skattebefrielser, betalningslättnader vid nyttjandet av sändningsnätet och avbetalning av en skuld till följd av underlåtenhet att betala sociala avgifter jämte efterskänkning av dröjsmålsränta), konstaterade förstainstansrätten att kommissionen, enligt handlingarna i målet, även hade ställts inför allvarliga bedömningssvårigheter i slutskedet av den första granskningen.

Förstainstansrätten ansåg vidare att den tid som den första granskningen tog (ungefär tre år) avsevärt översteg den tid som en första granskning normalt skall ta. Detta konstaterande — i förening med andra konstateranden i detta mål — bekräftade att det förelåg allvarliga bedömningssvårigheter som krävde

att den andra fasen i granskningsförfarandet inleddes i syfte att ge utomstående berörda en möjlighet att inkomma med yttranden.

— I sitt beslut om det stöd som Frankrike hade beviljat SFMI-Chronopost, vilket hade antagits efter det formella undersökningsförfarandet, hade kommissionen bland annat konstaterat att det logistik- och försäljningsstöd som La Poste, en offentligrättslig juridisk person, tillhandahållit sitt dotterbolag SFMI-Chronopost inte utgjorde ett statligt stöd. Sökandena, vilka var företag som erbjöd expressposttjänster och som konkurrerade med SFMI-Chronopost, hade påtalat detta stöd i ett klagomål som inlämnats till kommissionen. I domen av den 14 december 2000 i mål T-613/97, *Ufex m.fl. mot kommissionen* (REG 2000, s. II-0000), biföll förstainstansrätten deras talan och ogiltigförklarade kommissionens beslut. Förstainstansrätten ansåg nämligen att kommissionen skulle ha undersökt huruvida de avgifter som SFMI-Chronopost betalade till La Poste för logistik- och försäljningsstödet motsvarade de faktorer som ett företag som agerar enligt normala marknadsvillkor måste ta hänsyn till när det skall fastställa vilket vederlag som skall utgå för de tillhandahållna tjänsterna. Förstainstansrätten ansåg att kommissionen, på grund av att den inte hade gjort någon sådan undersökning, hade baserat sitt beslut på en felaktig tolkning av artikel 92 i fördraget.

Förstainstansrätten underkände de övriga grunder som sökandena hade åberopat, bland annat i fråga om åsidosättande av rätten till försvar. I detta hänseende påpekade förstainstansrätten att de berörda parterna, i den mening som avses i artikel 93.2 i fördraget, bara har rätt att delta i det administrativa förfarandet på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet, vilket innebär att kommissionen inte kan anses vara skyldig att till de berörda översända de synpunkter eller den information som kommissionen har erhållit från den berörda medlemsstatens regering.

2.4 Skyldigheten att betala tillbaka stödet

I flera mål har förstainstansrätten getts tillfälle att klargöra sin rättspraxis enligt vilken de företag som beviljats stöd i princip endast kan åberopa berättigade förväntningar på att stödet är lagenligt för att bestrida återbetalning av stödet om stödet har beviljats med iakttagande av det förfarandet som föreskrivs i artikel 93 i fördraget.

Vad gäller frågan huruvida mottagare av ett rättsstridigt stöd har möjlighet att bestrida återkrav av stödet genom att åberopa exceptionella omständigheter till

stöd för sina berättigade förväntningar, har förstainstansrätten slagit fast att även om sökanden hade åberopat sådana omständigheter för att bestrida återkravet av stödet, ankommer det på den nationella domstol vid vilken talan eventuellt hade väckts att bedöma dessa omständigheter (dom av den 13 juni 2000 i det ovannämnda målet *EPAC mot kommissionen*). Vad gäller samma fråga fann emellertid förstainstansrätten, i de senare meddelade domarna i de ovannämnda målen *Alzetta m.fl. mot kommissionen* och *CETM mot kommissionen*, att sådana omständigheter inte förelåg. I domen i målet *CETM mot kommissionen* angav förstainstansrätten att denna bedömning gjordes oberoende av frågan huruvida mottagarna av ett rättsstridigt stöd kan åberopa dylika omständigheter vid gemenskapsdomstolarna.

I denna sistnämnda dom ansåg förstainstansrätten även att den totala tidsutdräkten för det administrativa granskningsförfarandet avseende de statliga åtgärderna, vilken uppskattats genom att det gjorts en åtskillnad mellan tidsutdräkten för det preliminära förfarandet (ungefär ett år) och tidsutdräkten för det formella granskningsförfarandet (ungefär två år), inte innebar att det förelåg exceptionella omständigheter som gjorde det möjligt för företagen att åberopa berättigade förväntningar på att det stöd som de hade tilldelats var lagenligt.

3. Handelspolitiska skyddsåtgärder

Förstainstansrätten har uttalat sig om flera aspekter på bestämmelserna i fråga om antidumpning (dom av den 27 januari 2000 i det ovannämnda målet *BEUC mot kommissionen*, av den 30 mars 2000 i mål T-51/96, *Miwon mot rådet*, REG 2000, s. II-1841, av den 29 juni 2000 i det ovannämnda målet *Medici Grimm mot rådet*, av den 26 september 2000 i det ovannämnda målet *Starway mot rådet*, och av den 29 september 2000 i mål T-87/98, *International Potash Company mot rådet*, REG 2000, s. II-0000).

Två radsförordningar ogiltigförklarades delvis av förstainstansrätten (domarna i målen *Medici Grimm mot rådet* och *Starway mot rådet*).

Genom en talan, som väckts av bolaget Medici Grimm, hade förstainstansrätten att pröva lagenligheten av en radsförordning, som hade antagits vid utgången av en interimsöversyn av en antidumpningsåtgärd, om ändring av en förordning om införande av en slutlig antidumpningstull på import av handväskor av läder med ursprung i Folkrepubliken Kina (nedan kallad den första förordningen). Sökanden, i förhållande till vilken det hade konstaterats att ingen dumpning hade uppdagats vad gäller transaktionerna

mellan sökanden och bolaget Lucci Creation i Hongkong under den undersökningsperiod som föregick antagandet av den första förordningen, gjorde gällande att den omtvistade förordningen var rättsstridig i den mån rådet inte hade beviljat sökanden återbetalning av de antidumpningstullar som den erlade före det att förordningen antogs. Förstainstansrätten biföll sökandens talan.

Det översynsförfarande som hade inletts av kommissionen syftade nämligen till att göra det möjligt för företag som inte hade deltagit i antidumpningsförfarandet att tillerkännas en individuell behandling på grundval av deras exportpriser. I detta avseende hade kommissionen använt samma undersökningsperiod som för den första undersökningen. Förstainstansrätten fann att om institutionerna konstaterar att ett av de grundläggande förhållandena på grund av vilka slutgiltiga antidumpningstullar har påförts inte är för handen kan villkoren enligt artikel 1 i förordning (EG) nr 384/96²³ inte anses ha varit uppfyllda vid antagandet av den första förordningen och att handelspolitiska skyddsåtgärder således var nödvändiga. Vid ett sådant förhållande är institutionerna skyldiga att ta samtliga konsekvenser av sitt val av undersökningsperiod för den ifrågavarande översynen samt att, när de väl konstaterat att den berörda parten inte hade vidtagit dumpningsåtgärder under sagda period, ge detta konstaterande retroaktiv verkan. Den motsatta ståndpunkten skulle medföra obehörig vinst för gemenskapen på sökandens bekostnad.

I målet *Starway mot rådet* hade frågan uppkommit huruvida gemenskapsinstitutionerna, inom ramen för en undersökning om kringgående av antidumpningsåtgärderna, kan begära att importörerna, av administrativa effektivitetshänsyn, uppvisar sådana dokument för att bevisa att uppgifterna i deras tulldeklarationer är korrekta i syfte att säkerställa att ändamålet med artikel 13 i förordning nr 384/96, närmare bestämt att bekämpa kringgåenden, uppnås. Svaret på denna fråga är i princip jakande. Förstainstansrätten ansåg emellertid att gemenskapsinstitutionerna inte utan att åsidosätta denna bestämmelse kan kräva ursprungsintyg med uteslutande av alla andra bevismedel när de vet, eller bör veta, att vissa berörda aktörer inte har någon möjlighet att frambringa sådana intyg utan att detta kan läggas dessa aktörer till last. Denna vägran att godta annan bevisning innebär nämligen att

²³ Rådets förordning (EG) nr 384/96 av den 22 december 1995 om skydd mot dumpad import från länder som inte är medlemmar i Europeiska gemenskapen (EGT L 56, 1996, s. 1).

svaranden berövas sin rätt att inge dokument till sitt försvar. Av detta följer att gemenskapsinstitutionerna, vilka hade underlåtit att med omsorg och opartiskhet undersöka de dokument som sökanden hade överlämnat, inte hade rätt att avfärda dessa dokument med motiveringen att de *a priori* saknade bevisvärde.

På grund av att en felaktig tolkning gjorts av förordning nr 384/96, ogiltigförklarade förstainstansrätten även ett beslut av kommissionen att avslå en begäran från Bureau européen des unions de consommateurs (BEUC) att den skulle anses vara berörd part i den mening som avses i denna förordning inom ramen för ett antidumpningsförfarande, på den grunden att denna förordning rörde en produkt som inte vanligen säljs i detaljhandeln (domen av den 27 januari 2000 i det ovannämnda målet *BEUC mot kommissionen*).

Förstainstansrätten ansåg inledningsvis att kommissionen hade rätt att tolka bestämmelserna i förordning nr 384/96 mot bakgrund av antidumpningsavtalet i GATT från år 1994. Förstainstansrätten fann emellertid att det inte följer av artikel 6.11 och 6.12 i antidumpningsavtalet att kommissionen kunde tolka bestämmelserna i grundförordningen så, att den kunde inskränka sökandens rätt att anses som en berörd part till att endast avse antidumpningsförfaranden rörande varor som säljs i detaljhandeln.

Förstainstansrätten slog även fast att kommissionen inte har rätt att automatiskt utesluta konsumentorganisationer från den krets av parter som berörs i enlighet med artiklarna 5.10, 6.7 och 21 i förordning nr 384/96, med tillämpning av ett sådant allmängiltigt kriterium som åtskillnaden mellan varor som säljs i detaljhandeln och andra varor, utan att ge dem möjlighet att visa på vilket sätt de berörs av varan i fråga.

4. Associering av utomeuropeiska länder och territorier

Tillämpningen av rådets beslut 91/482/EEG om associering av utomeuropeiska länder och territorier (ULT) med gemenskapen, reviderat efter halva giltighetstiden genom beslut 97/803, har varit föremål för ett viktigt mål vid förstainstansrätten. Detta mål rörde både giltigheten av beslutet om revidering efter halva giltighetstiden och de skyddsåtgärder som hade vidtagits av kommissionen i enlighet med artikel 109 i beslut 91/482 på området för import av ris och socker.

I ett mål som avslutades under år 2000 (dom av den 10 februari 2000 i det ovannämnda målet *Nederlandse Antillen mot kommissionen*) biföll

förstainstansrätten den talan som hade väckts av Nederländska Antillerna om ogiltigförklaring av kommissionens förordning om införande av särskilda åtgärder för import av ris med ursprung i ULT, samt en andra förordning som är baserad på den förstnämnda förordningen. Förstainstansrätten ansåg nämligen att kommissionen hade åsidosatt artikel 109 i beslut 91/482, såsom den tolkats av domstolen i domen av den 11 februari 1999 i mål C-390/95 P, *Antillean Rice Mills m.fl. mot kommissionen* (REG 1999, s. I-769), genom att inte bevisa förekomsten av ett orsakssamband mellan tillämpningen av beslut 91/482 och risken för störningar på gemenskapsmarknaden.

5. Jordbruk

På området för jordbrukspolitik i vid mening har tillämpningen av bestämmelserna om den gemensamma organisationen av marknaden för bananer återigen varit föremål för flera domar.

I dom av den 28 mars 2000 i mål T-251/97, *T. Port mot kommissionen* (REG 2000, s. II-1775), och av den 19 september 2000 i mål T-252/97, *Anton Dürbeck mot kommissionen* (REG 2000, s. II-0000), hade sökandena, som var fruktimportörer, väckt talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut att — i det första målet — vägra, och att — i det andra målet — endast delvis gå med på att bevilja dem extra tilldelning av importlicenser inom ramen för övergångsåtgärderna i enlighet med artikel 30 i förordning (EEG) nr 404/93.²⁴ Genom denna förordning infördes en gemensam ordning för import av bananer som ersatte de olika nationella ordningarna. Genom artikel 30 ges kommissionen befogenheter att vidta särskilda övergångsåtgärder för att komma till rätta med den störning på den inre marknaden som uppkommer till följd av att den gemensamma organisationen av marknaden ersätter de olika nationella ordningarna. Nämnda åtgärder syftar även till att undanröja de svårigheter som de ekonomiska aktörerna ställs inför efter upprättandet av den gemensamma organisationen av marknaden, men som grundas på de förhållanden som rådde på de nationella marknaderna innan förordning nr 404/93 trädde i kraft.

I mål T-251/97 hade kommissionen ansett att de omständigheter som hade åberopats av T. Port inte utgjorde ett fall där det förelåg orimliga svårigheter

²⁴ Rådets förordning (EEG) nr 404/93 av den 13 februari 1993 om den gemensamma organisationen av marknaden för bananer (EGT L 47, s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 48, s. 129).

som motiverade en extra tilldelning av importlicenser, bland annat eftersom avtalen om leverans av bananer inte kunde beaktas, då dessa avtal slutits efter det att förordning nr 404/93 hade offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*. Förstainstansrätten bekräftade kommissionens bedömning och ogillade talan.

I mål T-252/97 hade kommissionen antagit ett beslut genom vilket bolaget Anton Dürbecks ansökan om extra tilldelning av importlicenser delvis beviljades. I sin talan om ogiltigförklaring av detta beslut gjorde sökanden gällande att de övergångsåtgärder som kommissionen hade antagit i enlighet med artikel 30 i förordning nr 404/93 inte var tillräckliga för att sökanden skulle kunna övervinna sina orimliga svårigheter. Förstainstansrätten ansåg i detta hänseende att kommissionen hade gjort en rimlig tolkning av denna artikel, som skall tolkas restriktivt i egenskap av undantag från det allmänna systemet i förordning nr 404/93, genom att anse att den enbart innebär en skyldighet för kommissionen att ersätta den berörda aktörens kostnader för att anpassa sig till de nya rättsliga villkoren. Förstainstansrätten ogillade följaktligen talan.

I domen av den 8 juni 2000 i det ovannämnda målet *Camar och Tico mot kommissionen och rådet*, i vilket talan hade väckts med stöd av artikel 175 i EG-fördraget (nu artikel 232 EG), konstaterade förstainstansrätten att kommissionen på ett rättsstridigt sätt hade underlåtit att på grundval av artikel 30 i förordning nr 404/93 vidta de nödvändiga åtgärderna för att sökanden skulle kunna komma till rätta med sina importsvårigheter.

6. Varumärkesrätt

Förstainstansrättens rättspraxis på området varumärkesrätt har berikats med flera domar som bland annat rör bedömningen av de villkor för registrering av gemenskapsvarumärken som anges i förordning (EG) nr 40/94.²⁵

Förstainstansrätten bekräftade beslut som hade fattats av överklagandenämnderna vid BHIM (byrån för harmonisering inom den inre marknaden) om avslag på ansökningar om registrering av gemenskapsvarumärken på grund av avsaknad av särskiljningsförmåga — ett villkor som anges i artikel 7.1 b i förordning nr 40/94 — avseende ordet

²⁵ Rådets förordning (EG) nr 40/94 av den 20 december 1993 om gemenskapsvarumärken (EGT L 11, 1994, s. 1; svensk specialutgåva, område 17, volym 2, s. 3).

COMPANYLINE (dom av den 12 januari 2000 i mål T-19/99, *DKV mot BHIM* (COMPANYLINE), REG 2000, s. II-1; överklagad till domstolen under målnummer C-104/00 P), ordet TRUSTEDLINK (dom av den 26 oktober 2000 i mål T-345/99, *Harbinger mot BHIM* (TRUSTEDLINK), REG 2000, s. II-0000), ordet Investorworld (dom av den 26 oktober 2000 i mål T-360/99, *Community Concepts mot BHIM* (Investorworld), REG 2000, s. II-0000), och ordet electronica (dom av den 5 december 2000 i mål T-32/00, *Messe München mot BHIM* (electronica), REG 2000, s. II-0000). I domen av den 30 mars 2000 i mål T-91/99, *Ford Motor mot BHIM* (OPTIONS) (REG 2000, s. II-1925), slog förstainstansrätten även fast att BHIM med rätta hade vägrat registrera ordet OPTIONS som gemenskapsvarumärke i enlighet med artikel 7.3 i förordning nr 40/94, eftersom det inte hade visats att varumärket till följd av användningen hade uppnått särskiljningsförmåga i den väsentliga del av gemenskapen där sådan förmåga saknades enligt artikel 7.1 b, c och d i denna förordning.

Förstainstansrätten fann däremot att överklagandenämnden hade gjort sig skyldig till ett rättsligt fel när den hävdade att det förelåg absolut registreringshinder av det skälet att kännetecknet endast bestod i en form som följer varans art, på grundval av artikel 7.1 e i) i förordning nr 40/94 (dom av den 16 februari 2000 i mål T-122/99, *Procter & Gamble mot BHIM* (formen på en tvål), REG 2000, s. II-265).

Förstainstansrättens rättspraxis på detta område har även berikats genom användbara klargöranden vad gäller överklagandenämndernas behörighet. Av domen i det ovannämnda målet *Procter & Gamble mot OHMI* (formen på en tvål) framgår nämligen att ett överklagande till en överklagandenämnd, i den mån som det syftar till en ändring av granskarens avslag på registreringsansökan på grundval av ett absolut registreringshinder, har satt nämnden i granskarens ställe vid prövningen av om ansökan om registrering är välgrundad. Av detta följer att överklagandenämnden, i enlighet med artikel 62.1 i förordning nr 40/94, var behörig att återuppta granskningen av ansökan med avseende på alla de absoluta registreringshinder som anges i artikel 7 i förordning nr 40/94, utan att begränsas av granskarens resonemang. Genom att på eget initiativ i efterhand ha konstaterat en formell brist som inte har anförts av granskaren har överklagandenämnden däremot överskridit sin behörighet. Om granskaren ursprungligen hade avslagit denna ansökan på grund av den formella brist som den var behäftad med, skulle sökanden antingen ha kunnat överklaga detta avslag till överklagandenämnden eller omedelbart kunnat inge en ny ansökan om registrering till byrån.

Ett beslut varigenom sökanden inte ges tillfälle att uttala sig om nya absoluta registreringshinder som en överklagandenämnd vid byrån har konstaterat på eget initiativ, åsidosätter dennes rätt till försvar. Iakttagande av rätten till försvar utgör en allmän princip inom gemenskapsrätten, vilken fastslagits i artikel 73 i förordning nr 40/94 om gemenskapsvarumärken, enligt vilken byråns beslut endast får grunda sig på omständigheter som parterna har haft tillfälle att yttra sig över.

7. Tillgång till rådets och kommissionens handlingar

Förstainstansrätten har haft att uttala sig om villkoren för allmänhetens tillgång till kommissionens handlingar (dom av den 13 september 2000 i mål T-20/99, *Denkavit Nederland mot kommissionen*, REG 2000, s. II-0000, och av den 12 oktober 2000 i mål T-123/99, *JT's Corporation mot kommissionen*, REG 2000, s. II-0000) och till rådets handlingar²⁶ (dom av den 6 april 2000 i mål T-188/98, *Kuijer mot rådet*, REG 2000, s. II-1959; överklagade till domstolen under målnummer C-239/00 P).

— I domen i målet *Kuijer mot rådet* godtogs inte rådets vägran att ge tillgång till vissa handlingar som rörde verksamheten vid Centrum för information, diskussion och utbyte i asylfrågor (internationella förbindelser). Förstainstansrätten ogiltigförklarade denna vägran av två skäl. För det första hade beslutet fattats utan att rådet hade framfört någon förklaring som gjorde det möjligt för sökanden att förstå varför ett offentliggörande av de ifrågavarande handlingarna skulle kunna medföra en inverkan på Europeiska unionens diplomatiska förbindelser med de aktuella länderna. I samband med bedömningen av den grund som avsåg åsidosättande av motiveringsskyldigheten, klargjorde förstainstansrätten kraven vad gäller den motivering som institutionen måste prestera när den fattar ett beslut som bekräftar avslaget på en ansökan med stöd av samma argument. I ett sådant fall skall frågan huruvida motiveringen är tillräcklig granskas mot bakgrund av kontakterna mellan institutionen och den sökande i deras helhet, med beaktande

²⁶ Den 6 december 1993 antog rådet och kommissionen en uppförandekodex för allmänhetens tillgång till rådets och kommissionens handlingar (EGT L 340, s. 41; svensk specialutgåva, område 1, volym 3, s. 86). För att säkerställa genomförandet av principerna i denna kodex antog rådet den 20 december 1993 beslut 93/731/EG om allmänhetens tillgång till rådets handlingar (EGT L 340, s. 43; svensk specialutgåva, område 16, volym 2, s. 64). Av samma skäl antog kommissionen den 8 februari 1994 beslut 94/90/EKSG, EG, Euratom om allmänhetens tillgång till kommissionens handlingar (EGT L 46, s. 58; svensk specialutgåva, område 16, volym 2, s. 66).

av de uppgifter som sökanden hade tillgång till i fråga om de efterfrågade handlingarnas art och innehåll. Detta betyder att omständigheterna ibland kan vara sådana att kraven på den motivering som institutionen måste presteras sänks, men också att kraven kan höjas av samma anledning. Eftersom sökanden, under förfarandet då hans ansökan om tillgång till vissa handlingar prövades, inkom med uppgifter som gjorde att den första vägran måste ifrågasättas, var rådet skyldigt att svara på den bekräftande ansökningen genom att ange skälen till varför dessa uppgifter inte utgjorde anledning till en ändrad ståndpunkt.

Förstainstansrätten ansåg vidare, med hänvisning till domen av den 19 juli 1999 i mål T-14/98, *Hautala mot rådet* (REG 1999, s. II-2489; överklagade till domstolen under målnummer C-353/99 P),²⁷ att rådet skulle ha undersökt möjligheten att ge tillgång till vissa delar av de efterfrågade handlingarna.

— I domen i målet *JT's Corporation mot kommissionen* fann förstainstansrätten, efter att återigen ha hänvisat till domen i målet *Hautala mot rådet* samt återgett motiveringen i domen i målet *Kuijer mot rådet*, att kommissionens beslut skulle ogiltigförklaras i den mån som det innebar ett avslag på sökandens ansökan om att få tillgång till vissa handlingar (uppgiftsrapporter och skriftväxling mellan kommissionen och Bangladeshs regering). Kommissionens avslag baserades på undantaget i fråga om skyddet för det allmänna samhällsintresset (inspektioner och undersökningar) och på artikel 19 i rådets förordning (EEG) nr 1468/81²⁸ (vilken innehåller principen om att de upplysningar som erhålls inom ramen för tullundersökningar skall vara konfidentiella). Beträffande en annan kategori handlingar, närmare bestämt skrivelserna från Bangladeshs regering till kommissionen, ansåg förstainstansrätten att kommissionen lagligen hade kunnat vägra tillgång med stöd av upphovsmannaregeln.

— I domen i målet *Denkavit Nederland mot kommissionen* bekräftade förstainstansrätten kommissionens vägran att ge tillgång till en

²⁷ Denna dom omnämns i domstolens föregående årsrapport.

²⁸ Rådets förordning (EEG) nr 1468/81 av den 19 maj 1981 om ömsesidig hjälp mellan medlemsstaternas administrativa myndigheter samt om samarbete mellan de förra och kommissionen för att säkerställa en korrekt tillämpning av tull- och jordbrukslagstiftningen (EGT L 144, s. 1; svensk specialutgåva, område 2, volym 3, s. 82).

inspektionsrapport från kommissionen avseende bekämpning av svinpest i Nederländerna. Denna vägran grundades på en samtidig tillämpning av två tvingande undantag avseende skyddet för dels det allmänna samhällsintresset (inspektioner och undersökningar), dels företagshemligheter. Eftersom denna handling faktiskt avsåg en inspektion och kommissionen inte hade gjort en felaktig bedömning då den ansåg att offentliggörande av rapporten skulle riskera att skada det allmänna samhällsintresset, ogillade förstainstansrätten talan om ogiltigförklaring efter att ha påpekat att detta undantag utgjorde en tillräcklig grund för att vägra tillgång till den efterfrågade handlingen.

8. Tullmål

Gemenskapsbestämmelserna om återbetalning eller eftergift av importtullar (i synnerhet artikel 13 i förordning (EEG) nr 1430/79)²⁹ har återigen varit föremål för ett mål. I domen av den 18 januari 2000 i mål T-290/97, *Mehibas Dordtselaan mot kommissionen* (REG 2000, s. II-15), ogillade förstainstansrätten en talan om ogiltigförklaring av ett beslut av kommissionen om avslag på Konungariket Nederländernas begäran om återbetalning av jordbruksavgifter till förmån för sökanden.

Sökanden var ett tullombud som hade varit tvungen att betala tilläggsjordbruksavgifter till de nederländska tullmyndigheterna på grund av att de importerade varornas värde i själva verket var högre än vad som framgick i sökandens deklarationer. Denna felaktiga deklaration resulterade i att falska fakturor avseende import av varorna hade lämnats in. Sökanden gav senare in en ansökan om återbetalning av de omtvistade avgifterna till de nederländska myndigheterna. Dessa myndigheter hänförde denna ansökan till kommissionen, som i ett första beslut ansåg att ansökan om återbetalning inte var berättigad. Mot bakgrund av förstainstansrättens dom av den 9 november 1995 i mål T-346/94, *France-aviation mot kommissionen* (REG 1995, s. II-2841) återkallade kommissionen emellertid sitt första beslut. Det var först efter det att kommissionen hade försäkrat sig om att begäran innehöll en "ärendeförklaring" som den beslutade att begäran om återbetalning inte var berättigad. I detta andra beslut ansåg kommissionen bland annat att det förhållandet att fakturor kan visa sig felaktiga utgör en verksamhetsrelaterad risk som var och en som tulldeklarerar varor måste ta, och det kan inte i sig anses utgöra en särskild omständighet.

²⁹ Rådets förordning (EEG) nr 1430/79 av den 2 juli 1979 om återbetalning eller eftergift av import- eller exporttullar (EGT L 175, s. 1).

Förstainstansrätten konstaterade i denna dom att det förfarande enligt vilket kommissionen hade antagit det omtvistade beslutet var behäftat med oegentligheter. Förstainstansrätten fann i synnerhet att det system med ärendeförklaring som införts av kommissionen endast delvis motsvarar de principer som ställdes upp i domen i målet *France-aviation mot kommissionen*, av vilken det framgår att rätten att yttra sig skall säkerställas både under det första stadiet av det administrativa förfarandet, som sker på nationell nivå, och under det andra stadiet av detta förfarande, som sker inför kommissionen.³⁰ Det hade emellertid inte visats att förfarandet skulle ha lett till ett annat resultat om några oegentligheter inte hade förelegat.

Förstainstansrätten ansåg inte heller att kommissionen hade gjort sig skyldig till en uppenbart oriktig bedömning av bestämmelserna i artikel 13 i förordning nr 1430/79 genom att bekräfta att inlämnandet av handlingar, även om det skett i god tro, som senare visar sig vara förfalskade eller oriktiga inte i sig kan anses utgöra en särskild omständighet som rättfärdigar återbetalning eller eftergift av importtullar.

9. Gemenskapsfinansiering

— Vad gäller domar som har avkunnats på detta område skall det inledningsvis erinras om det fortsatta förfarandet i fråga om domstolens tre domar av den 5 maj 1998 i mål C-386/96 P, *Dreyfus mot kommissionen*, REG 1998, s. I-2309, i mål C-391/96 P, *Compagnie Continentale (France) mot kommissionen*, REG 1998, s. I-2377, och i mål C-403/96 P, *Glencore Grain mot kommissionen*, REG 1998, s. I-2405), genom vilka domstolen upphävde de domar i vilka förstainstansrätten hade avvisat talan om ogiltigförklaring som hade väckts av internationella handelsföretag mot beslut som hade fattats av kommissionen inom ramen för dess behörighet i fråga om bistånd till tidigare Sovjetunionen. Förstainstansrätten, till vilken målen hade återförvisats, ogillade talan genom dom av den 8 november 2000 i de förenade målen T-485/93, T-491/93, T-494/93 och T-61/98, *Dreyfus m.fl. mot kommissionen* (REG 2000, s. II-0000; överklagad till domstolen under målnummer C-24/01 och C-25/01). Förstainstansrätten ansåg nämligen att kommissionen med rätta hade vägrat godkänna ändringarna i avtalet om inköp av vete som ingåtts mellan det ryska statliga företaget och sökandena —

³⁰

I domen hänvisas det till förstainstansrättens dom av den 19 februari 1998 i mål T-42/96, *Eyckeler & Malt mot kommissionen* (REG 1998, s. II-401), och av den 17 september 1998 i mål T-50/96, *Primex Produkte Import-Export m.fl. mot kommissionen* (REG 1998, s. II-3773), vilka det redogörs för i domstolens årsrapport från år 1998.

inköpsavtal som kommissionen hade godkänt — av det skälet att det inte hade visats att den fria konkurrensen hade iakttagits. Då de nya kontraktsbestämmelserna avtalades med det ryska statliga företaget konkurrerade sökandena inte med minst två oberoende företag i enlighet med kraven i de relevanta bestämmelserna.

— Europeiska socialfonden (ESF) deltar i finansieringen av verksamheter som rör yrkesutbildning och yrkesvägledning, vars framgångsrika genomförande medlemsstaterna skall garantera. Om ett stöd inte används enligt de villkor som angetts i beslutet om godkännande, föreskriver den tillämpliga lagstiftningen att kommissionen kan innehålla, nedsätta eller dra in ESF:s stöd. Det är sådana beslut av kommissionen att innehålla stöd som beviljats av ESF till ett portugisiskt bolag som förstainstansrätten på nytt haft att pröva (dom av den 27 januari 2000 i de förenade målen T-194/97 och T-83/98, *Branco mot kommissionen*, REG 2000, s. II-69).

I domen i målet *Branco mot kommissionen* erinrade förstainstansrätten om att kommissionen, för att innehålla ett sådant stöd måste göra komplicerade faktiska och räkenskapsmässiga bedömningar. Förstainstansrättens prövning av sådana bedömningar är begränsad. I detta mål slog förstainstansrätten fast att kommissionen inte hade gjort sig skyldig till en uppenbart oriktig bedömning när den ansåg att det förelåg tecken på oegentligheter som motiverade att stödet skulle hållas inne. I denna dom slog förstainstansrätten även fast att det, inom ramen för prövningen av en grund avseende åsidosättande av rättssäkerhetsprincipen, uteslutande ankommer på kommissionen att bedöma begäran om utbetalning av återstående belopp från Europeiska socialfonden genom att inom rimlig tid besluta om utbetalning av hela återstoden eller fatta beslut om att innehålla, minska eller dra in stödet. Även om det under vissa omständigheter är möjligt att ett beslut ogiltigförklaras på grund av att det som är en rimlig tid har överskridits, är detta inte fallet när talan om ogiltigförklaring riktar sig mot kommissionens beslut att hålla inne stöd på grund av att den inte förfogade över uppgifter som gjorde det möjligt att beräkna de utgifter som kan erhålla stöd. Om ett sådant beslut ogiltigförklarades endast på grund av att det fattats alltför sent skulle kommissionen, på grund av att den inte alltid förfogar över uppgifter som gör det möjligt att beräkna de utgifter som kan erhålla stöd, endast kunna anta nya beslut om innehållande av stöden med tillämpning av artikel 176 i fördraget (nu artikel 233 EG). Under dessa omständigheter skulle ett beslut om ogiltigförklaring berövas all verkan.

— I domen av den 24 februari 2000 i det ovannämnda målet *ADT Projekt mot kommissionen* ogillade förstainstansrätten en talan om ogiltigförklaring av ett beslut av kommissionen att inte tilldela sökanden ett kontrakt inom ramen för TACIS-programmet. Beslutet att tilldela en annan anbudsgivare än sökandebolaget kontraktet hade fattats efter det att en första utvärdering av anbudet hade ogiltigförklarats av den upphandlande myndigheten. Förstainstansrätten ansåg, som svar på en av sökandens invändningar, att det förfarande som ledde fram till att kommissionen fattade beslutet att göra en ny utvärdering av anbudet inte var behäftat med några oegentligheter. Efter att ha påpekat att den upphandlande myndigheten inte är bunden av utvärderingskommitténs förslag, slog förstainstansrätten fast att kommissionen är skyldig att under varje del av ett upphandlingsförfarande säkerställa likabehandling och följaktligen även lika möjligheter för alla anbudsgivare och att det därför var berättigat att kommissionen, med hänsyn till omständigheterna, avbröt utvärderingsförfarandet och organiserade ett nytt förfarande som var öppet för samma anbudsgivare som dem som hade deltagit i det första utvärderingsförfarandet.

— Frågan om vilka villkor som skall vara uppfyllda för att stöd skall kunna beviljas inom ramen för Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) hade uppkommit i ett mål mellan Europeiska kommuners och regioners råd och kommissionen. I domen av den 3 februari 2000 i de förenade målen T-46/98 och T-151/98, *CCRE mot kommissionen* (REG 2000, s. II-167), slog förstainstansrätten inledningsvis fast att det omtvistade beslutet, som framgick av en debetnota, skulle ogiltigförklaras på grund av bristande motivering, eftersom det inte var möjligt att förstå varför de bokföringshandlingar som hade översänts till kommissionen av sökanden inte var tillräckliga för att styrka utgifterna och deras samband med programmet. Därefter erinrade förstainstansrätten om att beviljandet av finansiellt stöd inte endast är underkastat kravet att de villkor som kommissionen har uppställt i beslutet om beviljande iakttas, utan även de villkor som mottagaren har angett i den ansökan om bidrag som beslutet avser. När sökanden, i samband med sin begäran om finansiellt stöd genom Europeiska regionala utvecklingsfonden, har redovisat ett arbetsprogram för kommissionen åtföljt av ett budgetförslag, vilket godkänts av kommissionen, kan kommissionen inte beträffande detta belopp förklara en åtgärd som upptagits i den ursprungliga budgeten för icke stödberättigad och i enlighet därmed minska det ekonomiska stödet utan att åsidosätta principen om skydd för berättigade förväntningar och rättssäkerhetsprincipen. Eftersom denna grund delvis godtogs, ogiltigförklarades det omtvistade beslutet på denna punkt.

— I domen av den 14 december 2000 i mål T-105/99, *CCRE mot kommissionen* (REG 2000, s. I-0000), hade frågan uppkommit huruvida kommissionen hade rätt att göra gällande kvittning mot enheter som hade en fordran avseende gemenskapsmedel och dessutom en skuld med gemenskapsrättsligt upphov. Förstainstansrätten erinrade om principen att gemenskapsrätten skall ges full verkan, vilken innebär att gemenskapens medel skall ställas till förfogande och användas i enlighet med deras ändamål, och slog fast att kommissionen inte hade befogenhet att fatta det omtvistade beslutet utan att dessförinnan ha försäkrat sig om att det inte skulle äventyra de aktuella medlens användning för de avsedda ändamålen och de omtvistade åtgärdernas genomförande, eftersom den hade kunnat agera på ett annat sätt utan att äventyra återbetalningen av sökandens påstådda skuld till kommissionen och den korrekta användningen av de omtvistade summorna.

10. Personalmål

Personalmålen har återigen givit upphov till ett stort antal viktiga domar. En omständighet som är tillräckligt ovanlig för att uppmärksammas i detta sammanhang rör fastställandet av att en gemenskapsinstitution gjort sig skyldig till maktmissbruk (dom av den 16 juni 2000 i mål T-84/98, *C mot rådet*, REGP 2000, s. II-497, och av den 12 december 2000 i mål T-223/99, *Dejaiffe mot BHIM*, REGP 2000, s. II-0000). Det kan även anges att förstainstansrätten har uttalat sig om gemenskapstjänstemännens yttrandefrihet (dom av den 14 juli 2000 i mål T-82/99, *Cwik mot kommissionen*, REGP 2000, s. II-713; överklagad till domstolen under målnummer C-340/00 P). Förstainstansrätten har även ogiltigförklarat beslut som fattats av tillsättningsmyndigheten inom ramen för (dom av den 15 juni 2000 i mål T-211/98, *F mot kommissionen*, REGP 2000, s. II-471) eller i slutskedet av (dom av den 17 maj 2000 i mål T-203/98, *Tzikis mot kommissionen*, REGP 2000, s. II-393) ett disciplinförfarande.

B. Skadeståndsmål

Även om flera ansökningar om fastställande av gemenskapens skadeståndsansvar ogillades under det gångna året (bland annat beslut av den 15 juni 2000 i mål T-614/97, *Aduanas Pujol Rubio m.fl. mot rådet och kommissionen*, REG 2000, s. II-2387, av den 16 juni 2000 i de förenade målen T-611/97 och T-619/97—T-627/97, *Transfluvia m.fl. mot rådet och kommissionen*, REG 2000, s. II-2405, av den 26 juni 2000 i de förenade målen T-12/98 och T-13/98, *Argon m.fl. mot rådet och kommissionen*, REG 2000, s. II-2473, domarna av den 21 juni 2000 i mål T-429/93, *Le Goff m.fl.*,

REG 2000, s. II-2439, och i mål T-537/93, *Tromeur mot rådet och kommissionen*, REG 2000, s. II-2457, dom av den 27 juni 2000 i mål T-72/99, *Meyer mot kommissionen*, REG 2000, s. II-2521; överklagat till domstolen under målnummer C-301/00 P, och av den 29 november 2000 i det ovannämnda målet *Eurocoton m.fl. mot rådet*), slog förstainstansrätten i domen av den 8 juni 2000 i det ovannämnda målet *Camar och Tico mot kommissionen och rådet*, och i domen av den 24 oktober 2000 i mål T-178/98, *Fresh Marine Company mot kommissionen* (REG 2000, s. II-0000; överklagad till domstolen under målnummer C-472/00 P), fast att villkoren i artikel 215 andra stycket i EG-fördraget (nu artikel 288 andra stycket EG) var uppfyllda, närmare bestämt att det agerande som läggs institutionen till last är rättsstridigt, att det verkligen föreligger en skada och att det finns ett orsakssamband mellan agerandet och den åberopade skadan. Det är det första av dessa tre villkor för att gemenskapens skadeståndsansvar skall aktualiseras som skall belysas i detta sammanhang.

Det följer av fast rättspraxis att alla överträdelser på området för administrativa rättsakter utgör en rättsstridighet som kan medföra att gemenskapens ansvar aktualiseras. Kvalificeringen av en administrativ rättsakt är följaktligen av särskild betydelse.

I domen i målet *Camar och Tico mot kommissionen och rådet* slog förstainstansrätten fast att ett beslut genom vilket kommissionen vägrade vidta interimistiska åtgärder, som gjorde det möjligt att beräkna sökandens årliga kvantitet för tilldelning av importlicenser för icke traditionella AVS-bananer på grundval av de kvantiteter som sökanden avyttrade under åren 1988, 1989 och 1990 — även om det grundade sig på artikel 30 i förordning nr 404/93 om den gemensamma organisationen av marknaden för bananer, vilket är en bestämmelse som tillerkänner denna institution ett stort handlingsutrymme — hade karaktären av ett individuellt beslut och utgjorde därmed en administrativ rättsakt.

I domen i målet *Fresh Marine Company mot kommissionen* tillerkände förstainstansrätten för första gången ett företag skadestånd inom ramen för ett antidumpningsmål utan att detta företag behövde bevisa att svarandinstitutionen hade gjort sig skyldig till en tillräckligt klar överträdelse av en överordnad rättsregel till skydd för enskilda. Rättsakter från rådet och kommissionen som hänför sig till ett förfarande som syftar till ett eventuellt antagande av bestämmelser om antidumpning skall i princip anses vara normativa rättsakter som innebär val av ekonomisk politik, vilket medför att gemenskapens ansvar inte aktualiseras på grund av sådana rättsakter annat än

vid förekomsten av en tillräckligt klar överträdelse. När den aktuella åtgärden, av administrativ art, inte innefattar något val av ekonomisk politik och endast ger kommissionen ett ytterst begränsat, eller obefintligt, utrymme för skönsmässig bedömning är enbart ett åsidosättande av gemenskapsrätten tillräckligt för att gemenskapens utomobligatoriska ansvar skall aktualiseras.

I det aktuella fallet hade kommissionen inte tagit hänsyn till de kodningsmisstag som fanns i den rapport som hade upprättats av sökanden, Fresh Marine Company, för den kontroll som avsåg att fastställa om sökanden, i syfte att undvika tillämpning av antidumpningstullar, iakttog sitt åtagande att inte sälja sina varor i gemenskapen till ett pris som understeg ett genomsnittligt pris. Denna omständighet ledde till att kommissionen ansåg att det förelåg ett synbart åsidosättande av prisåtagandet samt att det var nödvändigt att vidta preliminära åtgärder med avseende på sökandens import. Kommissionen omprövade emellertid senare sin ståndpunkt och ansåg att sökanden faktiskt hade iakttagit det lägsta genomsnittspriset.

Förstainstansrätten slog fast att kommissionens analys av denna rapport utgjorde en administrativ åtgärd och att kommissionen vid analyserandet av denna rapport hade gjort sig skyldig till en oegentlighet, som en normalt försiktig och aktsam administration under liknande omständigheter inte skulle ha gjort sig skyldig till. Förstainstansrätten ansåg följaktligen att institutionens agerande var rättsstridigt på ett sätt som aktualiserar gemenskapens skadeståndsansvar.

C. Ansökningar om interimistiska åtgärder

Utöver ansökningar om interimistiska åtgärder på området för konkurrens (beslut av förstainstansrättens ordförande av den 14 april 2000 i mål T-144/99 R, *IMA mot kommissionen*, REG 2000, s. II-2067, av den 28 juni 2000 i mål T-191/98 R II, *Cho Yang Shipping mot kommissionen*, REG 2000, s. II-2551, och av den 14 december 2000 i mål T-5/00 R, *FEG mot kommissionen*, REG 2000, s. II-0000; överklagat till domstolen under målnummer C-7/01 P (R)) och personalmål, rörde flera ansökningar uppskov med verkställigheten av beslut om försäljningstillstånd på läkemedelsmarknaden (beslut av förstainstansrättens ordförande av den 7 april 2000 i mål T-326/99 R, *Olivieri mot kommissionen*, REG 2000, s. II-1985), eller tvärtom återkallande av tillståndet.

Vad gäller sådana ansökningar beviljades uppskov med verkställigheten vid upprepade tillfällen (bland annat i beslut av den 28 juni 2000 i mål T-74/00 R, *Artegodan mot kommissionen*, REG 2000, s. II-2583).³¹ Det framgår av dessa beslut att enbart en hänvisning till skyddet för folkhälsan inte är tillräcklig för att motivera ett sådant återkallande av tillståndet. I beslutet i målet *Artegodan mot kommissionen* fann rätten att trots att skyddet för folkhälsan i princip måste anses vara viktigare än ekonomiska hänsyn, talade intresseavvägningen för att uppskjuta verkställigheten av kommissionens beslut att återkalla ett försäljningstillstånd för ett läkemedel, eftersom kommissionen inte hade lyckats visa att de skyddsåtgärder som ingick i ett tidigare beslut, som grundades på uppgifter som var identiska med de uppgifter som gav upphov till det omtvistade beslutet, var otillräckliga för att skydda folkhälsan.

På ett helt annat område biföll förstainstansrätten, genom beslut av den 2 maj 2000 i mål T-17/00 R, *Rothley m.fl. mot parlamentet* (REG 2000, s. II-2085), en ansökan om interimistiska åtgärder i ett mål där 71 parlamentsledamöter hade ifrågasatt villkoren för de utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF). En kortfattad redogörelse för bakgrunden till detta mål bidrar till att bättre åskådliggöra beslutets räckvidd.

I maj 1999 antog Europaparlamentet och rådet en förordning om utredningar som utförs av OLAF, i vilken det bland annat föreskrivs att OLAF kan utföra utredningar inom institutionerna, vilka skall informeras när OLAF:s anställda

³¹ Vad gäller faktiska omständigheter som var jämförbara med de omständigheter som gav upphov till beslutet i målet *Artegodan mot kommissionen*, har rätten följt samma resonemang i flera senare beslut (beslut av den 19 oktober 2000 i mål T-141/00 R, *Laboratoires pharmaceutiques Trenker mot kommissionen*, REG 2000, s. II-0000; överklagat till domstolen under målnummer C-459/00 P(R), och av den 31 oktober 2000 i mål T-76/00 R, *Farmaceutici m.fl. mot kommissionen*, REG 2000, s. II-0000; överklagat till domstolen under målnummer C-474/00 P(R), i mål T-83/00 R-I, *Hänseler mot kommissionen*, REG 2000, s. II-0000; överklagat till domstolen under målnummer C-475/00 P(R), i mål T-83/00 R-II, *Schuck mot kommissionen*, REG 2000, s. II-0000; överklagat till domstolen under målnummer C-476/00 P(R), i mål T-84/00 R, *Laboratórios Roussel och Laboratoires Roussel Diamant mot kommissionen*, REG 2000, s. II-0000; överklagat till domstolen under målnummer C-477/00 P(R), i mål T-85/00 R, *Laboratórios Roussel och Roussel Iberica mot kommissionen*, REG 2000, s. II-0000; överklagat till domstolen under målnummer C-478/00 P(R), i mål T-132/00 R, *Gerot Pharmazeutika mot kommissionen*, REG 2000, s. II-0000; överklagat till domstolen under målnummer C-479/00 P(R), och i mål T-137/00 R, *Cambridge Healthcare mot kommissionen*, REG 2000, s. II-0000; överklagat till domstolen under målnummer C-471/00 P(R)).

gör en utredning i deras lokaler och när de tar del av handlingar eller begär annan information som institutionerna innehar. Enligt ett senare avtal, som ingicks av parlamentet, rådet och kommissionen, skall varje institution anta en gemensam ordning för åtgärder som behövs för att underlätta att de utredningar som genomförs av OLAF bedrivs på ett korrekt sätt inom institutionerna. I november 1999 antog parlamentet ett beslut om ändring av arbetsordningen till följd av det interinstitutionella avtalet. Det är lagenligheten av detta beslut som flera parlamentsledamöter har ifrågasatt vid förstainstansrätten. Dessa ledamöter yrkade även uppskov med verkställigheten av detta beslut.

Efter att ha konstaterat att ansökan om interimistiska åtgärder kunde upptas till sakprövning med motiveringen att det omtvistade beslutet kunde få rättsverkningar som gick utöver organisationen av parlamentets interna arbete samt att det berörde sökandena direkt och personligen, undersökte rätten huruvida villkoren för att bevilja interimistiska åtgärder var uppfyllda.

Inom ramen för prövningen av frågan huruvida åtgärderna vid ett första påseende framstod som befogade (*fumus boni juris*) gjorde rätten en bedömning av den parlamentariska immunitetens omfattning. Efter att ha gjort en bokstavsenlig, ändamålsenlig och tidsenlig tolkning av bestämmelserna i protokollet om Europeiska gemenskapens immunitet och privilegier av den 8 april 1965 fann rätten att det inte kan uteslutas att protokollet skyddar parlamentsledamöternas institutioner och organ, som till exempel OLAF, eftersom dessa ingripanden kan utgöra inledningen till lagföring vid en nationell domstol och utgöra ett hinder mot parlamentets interna funktion.

Därefter prövade rätten frågan huruvida det omtvistade beslutet innehåller bestämmelser som garanterar att ledamöternas immunitet inte hotas. Rätten fann i detta hänseende att parlamentets beslut inte innehåller någon särskild garanti för att ledamöternas rättigheter iakttas när OLAF genomför sina utredningar. OLAF:s tjänstemän kan i synnerhet få tillträde till ledamöternas arbetsrum inom parlamentet i syfte att inhämta vissa uppgifter när de är frånvarande eller utan att de har givit sitt samtycke. Kravet på skyndsamhet var följaktligen uppfyllt, eftersom ledamöterna riskerade att utsättas för allvarlig och irreparabel skada om de interimistiska åtgärderna inte beviljades.

I samband med intresseavvägningen fann rätten slutligen att det är obestridligt att det ligger i gemenskapens intresse att förebygga och bekämpa bedrägerier och all annan olaglig verksamhet som riktar sig mot gemenskapens ekonomiska

intressen. Det ligger även i gemenskapens intresse att parlamentets ledamöter skall kunna utöva sitt ämbete med visshet om att deras oberoende inte hotas.

För att säkerställa ett interimistiskt skydd för sökandenas intressen — samtidigt som gemenskapens intressen skyddas så långt det är möjligt — beslutade förstainstansrättens ordförande dels att bevilja uppskov med verkställigheten av de bestämmelser i parlamentets beslut som innebär en skyldighet för sökandena att samarbeta med OLAF och lämna upplysningar till parlamentets talman eller till OLAF, dels att parlamentet är skyldigt att omedelbart informera sökandena om samtliga åtgärder som OLAF:s tjänstemän har för avsikt att vidta gentemot dem och att endast ge OLAF tillträde till deras arbetsrum om de har givit sitt samtycke till detta.

* *
*

Cementmålen: Bötesbelopp

Mål-nummer	Parternas namn	Bötesbelopp som faststälts av kommissionen genom beslut 94/815/EG av den 30 november 1994) (euro)	Bötesbelopp som faststälts av förstainstansrätten (euro)
T-25/95	Cimenteries CBR mot kommissionen	8 032 000	1 711 000
T-26/95	Cembureau — Association européenne du ciment mot kommissionen	100 000	
T-30/95	Fédération de l'industrie cimentière belge mot kommissionen	100 000	
T-31/95	Eerste Nederlandse Cementindustrie (ENCI) mot kommissionen	7 316 000	
T-32/95	Vereniging Nederlandse Cementindustrie (VNC) mot kommissionen	100 000	
T-34/95	Ciments luxembourgeois mot kommissionen	1 052 000	617 000
T-35/95	Dyckerhoff mot kommissionen	13 284 000	7 055 000
T-36/95	Syndicat national de l'industrie cimentière (SFIC) mot kommissionen	100 000	
T-37/95	Vicat mot kommissionen	8 272 000	2 407 000
T-38/95	Groupe Origny mot kommissionen	2 522 000	
T-39/95	Ciments français mot kommissionen	25 768 000	13 570 000
T-42/95	Heidelberger Zement mot kommissionen	15 652 000	7 056 000
T-43/95	Lafarge Coppée mot kommissionen	23 900 000	14 248 000
T-44/95	Aalborg Portland mot kommissionen	4 008 000	2 349 000
T-45/95	Alsen mot kommissionen	3 841 000	
T-46/95	Alsen mot kommissionen	1 850 000	
T-48/95	Bundesverband der Deutschen Zementindustrie mot kommissionen	100 000	
T-50/95	Unicem mot kommissionen	11 652 000	6 399 000
T-51/95	Fratelli Buzzi mot kommissionen	3 652 000	
T-52/95	Compañia Valenciana de Cementos Portland mot kommissionen	1 866 000	638 000
T-53/95	The Rugby Group mot kommissionen	5 144 000	
T-54/95	British Cement Association mot kommissionen	100 000	
T-55/95	Asland mot kommissionen	5 337 000	740 000

T-56/95	Castle Cement mot kommissionen	7 964 000	
T-57/95	Heracles General Cement Company mot kommissionen	5 748 000	
T-58/95	Corporación Uniland mot kommissionen	1 971 000	592 000
T-59/95	Agrupación de Fabricantes de Cemento de España (Oficemen) mot kommissionen	70 000	
T-60/95	Irish Cement mot kommissionen	3 524 000	2 065 000
T-61/95	Cimpor — Cimertos de Portugal mot kommissionen	9 324 000	4 312 000
T-62/95	Secil — Companhia Geral de Cal e Cimento mot kommissionen	3 017 000	1 395 000
T-63/95	Associação Técnica da Indústria de Cimento (ATIC) mot kommissionen	70 000	
T-64/95	Titan Cement Company mot kommissionen	5 625 000	
T-65/95	Italcementi — Fabbriche Riunite Cemento mot kommissionen	33 580 000	25 701 000
T-68/95	Holderbank Financière Glarus mot kommissionen	5 331 000	1 918 000
T-69/95	Hornos Ibéricos Alba(Hisalba) mot kommissionen	1 784 000	836 000
T-70/95	Aker RGI mot kommissionen	40 000	14 000
T-71/95	Scancem (publ) mot kommissionen	40 000	14 000
T-87/95	Cementir — Cementerie del Tirreno mot kommissionen	8 248 000	7 471 000
T-88/95	Blue Circle Industries mot kommissionen	15 824 000	7 717 000
T-103/95	Enosi Tsimentoviomichanion Ellados mot kommissionen	100 000	
T-104/95	Tsimenta Chalkidos mot kommissionen	1 856 000	510 000

B – Förstainstansrättens sammansättning

(protokollära ordningen den 1 januari 2000)

Första raden, från vänster till höger:

Domarna J. Azizi, V. Tiili och R. García-Valdecasas y Fernández, ordföranden B. Vesterdorf, domarna K. Lenaerts, J. Pirrung och P. Lindh.

Andra raden, från vänster till höger:

Domarna N.J. Forwood, P. Mengozzi, M. Jaeger, R.M. Moura Ramos, A. Potocki, J.D.Cooke, A.W.H. Meij och M. Vilaras, justitiesekreteraren H. Jung.

1. **Förstainstansrättens ledamöter** (i rangordning efter ålder i ämbetet)

Bo Vesterdorf

Född 1945; juristlingvist vid domstolen; handläggare vid justitieministeriet; biträdande domare; rättsattaché vid Danmarks ständiga representation vid Europeiska ekonomiska gemenskapen; tillförordnad domare vid Østre Landsret; chef för justitieministeriets avdelning för författnings- och förvaltningsrätt; expeditionschef vid justitieministeriet; universitetslektor; ledamot av Europarådets styrelse för de mänskliga rättigheterna (CDDH), därefter ledamot av CDDH:s byrå; domare vid förstainstansrätten sedan den 25 september 1989; ordförande vid förstainstansrätten sedan den 4 mars 1998.

Rafael García-Valdecasas y Fernández

Född 1946; Abogado del Estado (i Jaén och Granada); justitiesekreterare vid den ekonomisk-administrativa domstolen i Jaén och därefter i Cordoba; ledamot av advokatsamfundet (Jaén, Granada); chef för avdelningen för gemenskapsrättsliga tvister vid utrikesministeriet; chef för Spaniens delegation i rådets arbetsgrupp för skapandet av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt; domare vid förstainstansrätten sedan den 25 september 1989.

Koenraad Lenaerts

Född 1954; professor vid Katholieke Universiteit Leuven; Master of Laws, Master in Public Administration (Harvard University); extra ordinarie professor vid Katholieke Universiteit Leuven; gästprofessor vid universiteten i Burundi, Strasbourg och Harvard; professor vid Collège d'Europe i Brygge; rättssekreterare vid domstolen; advokat i Bryssel; domare vid förstainstansrätten sedan den 25 september 1989.

Virpi Tiili

Född 1942; juris doktor vid universitetet i Helsingfors; assistent i civilrätt och handelsrätt vid universitetet i Helsingfors; direktör med ansvar för rättsliga frågor och handelspolitik vid Finlands centrala handelskammare; generaldirektör för det finska konsumentverket; domare vid förstainstansrätten sedan den 18 januari 1995.

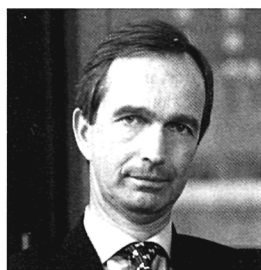
Pernilla Lindh

Född 1945; jur. kand. vid universitetet i Lund; assessor vid Svea hovrätt; jurist och rättschef för rättssekretariatet vid Utrikesministeriets handelsavdelning; domare vid förstainstansrätten sedan den 18 januari 1995.

Josef Azizi

Född 1948; juris doktor samt fil. kand. i samhällsvetenskap och ekonomi vid universitetet i Wien; kursföreståndare och lärare vid universitetet för nationalekonomi i Wien och vid juridiska fakulteten vid universitetet i Wien; Ministerialrat och avdelningschef vid förbundsjustitieministeriet; domare vid förstainstansrätten sedan den 18 januari 1995.

André Potocki

Född 1950; domare vid Cour d'appel de Paris och professor vid Université de Paris X — Nanterre (1994); chef för avdelningen för Europafrågor och internationella ärenden vid justitieministeriet (1991); vice ordförande vid Tribunal de grande instance de Paris (1990); förstesekreterare hos ordföranden för Cour de cassation (1988); domare vid förstainstansrätten sedan den 18 september 1995.

Rui Manuel Gens de Moura Ramos

Född 1950; professor vid juridiska fakulteten vid universitetet i Coimbra och vid juridiska fakulteten vid katolska universitetet i Porto; innehavare av Jean Monnet-professuren; kursföreståndare (franska språket) vid akademien för internationell rätt i Haag (1984); gästprofessor vid juridiska fakulteten vid Université de Paris-I (1995); delegat för Portugals regering vid Förenta nationernas kommission för internationell privaträtt (Cnudci) vid Haagkonferensen om internationell privaträtt, vid Commission internationale de l'Etat Civil och vid Comité sur la Nationalité vid Europarådet; medlem av Institutet för internationell rätt; domare vid förstainstansrätten sedan den 18 september 1995.

John D. Cooke

Född 1944; advokat i Irland; ledamot av Bar of Ireland år 1966; ledamot av Bar of England and Wales, Bar of Northern Ireland och Bar of New South Wales; verksam som barrister under åren 1966—1996; ledamot av Inner Bar Ireland (Senior Counsel) år 1980 och av Inner Bar New South Wales år 1991; ordförande för rådet för advokatsamfundet i Europeiska gemenskapen (CCBE) (1985—1986); gästprofessor vid juridiska fakulteten vid University College Dublin; medlem av Chartered Institute of Arbitrators; ordförande för Royal Zoological Society of Ireland år 1987—1990; bencher vid Honorable Society of King's Inns; honorary bencher vid Lincoln's Inn, London; domare vid förstainstansrätten sedan den 10 januari 1996.

Marc Jaeger

Född 1954; advokat; justitieattaché, förordnad vid riksåklagarämbetet; domare, vice ordförande för Tribunal d'arrondissement de Luxembourg; lärare vid Centre universitaire i Luxemburg; tjänstledig domare, rättssekreterare vid domstolen sedan år 1986; domare vid förstainstansrätten sedan den 11 juli 1996.

Jörg Pirrung

Född 1940; assistent vid universitetet i Marburg; sakkunnig vid förbundsjustitieministeriet (enheten för internationell civilprocessrätt och enheten för barnets rättigheter); chef för förbundsjustitieministeriets enhet för internationell privaträtt, senare chef för underavdelningen för civilrätt; domare vid förstainstansrätten sedan den 11 juni 1997.

Paolo Mengozzi

Född 1938; professor i folkrätt och innehavare av professuren Jean Monnet för gemenskapsrätt vid universitetet i Bologna; hedersdoktor vid universitetet Carlos III i Madrid; inbjuden föreläsare till universiteten Johns Hopkins (Bologna Center), St Johns (New York), Georgetown, Paris-II, Georgia (Athens) samt till Institut universitaire international (Luxembourg); samordnare för European Business Law Pallas Program, som har utarbetats vid universitetet i Nijmegen; ledamot av Rådgivande kommittén för offentlig upphandling vid Europeiska gemenskapernas kommission; understatssekreterare för industri- och handelsfrågor under den halvårsperiod då Italien innehade ordförandeskapet; ledamot av Europeiska gemenskapernas arbetsgrupp för Världshandelsorganisationen (WTO) och ordförande för 1997 års konferens om WTO vid forskningscentret inom institutet för folkrätt i Haag; domare vid förstainstansrätten sedan den 4 mars 1998.

Arjen W. H. Meij

Född 1944; domare vid Nederländernas högsta domstol (1996); domare och vice ordförande vid College van Beroep voor het bedrijfsleven (administrativ domstol för handel och industri) (1986), tillförordnad domare vid appellationsdomstolen för social trygghet och vid förvaltningsdomstolen för tullavgifter; rättssekreterare vid Europeiska gemenskapernas domstol (1980); föreläsare i Europarätt vid juridiska fakulteten vid universitetet i Groningen och forskarassistent vid University of Michigan Law School; medlem av internationella sekretariatet vid handelskammaren i Amsterdam (1970); domare vid förstainstansrätten sedan den 17 september 1998.

Mihalis Vilaras

Född 1950; advokat; tillförordnad revisionssekreterare vid Greklands högsta förvaltningsdomstol; revisionssekreterare vid Greklands högsta förvaltningsdomstol; ledamot av Greklands särskilda högsta domstol; nationell expert vid Europeiska kommissionens rättstjänst, därefter förste handläggare vid GD V (sysselsättning, arbetsmarknad och socialpolitik); ledamot av den centralkommitté som utarbetar förslag till grekisk lagstiftning; chef för den grekiska regeringens rättstjänst; domare vid förstainstansrätten sedan den 17 september 1998.

Nicholas James Forwood

Född 1948; examen från Cambridge University 1969 (mekanik och juridik), invald i Englands advokatsamfund 1970, praktiserade därefter advokatyrket i London (1971—1979) och i Bryssel (1979—1999), invald i Irlands advokatsamfund 1982, utnämnd till Queen's Counsel 1987 och Bencher of the Middle Temple 1998, representant för Englands och Wales advokatsamfund vid rådet för advokatsamfunden i Europeiska gemenskapen (CCBE) och ordförande för CCBE:s ständiga delegation vid Europeiska gemenskapernas domstol, kassör i European Maritime Law Organization (styrelseledamot sedan 1991), och ledande styrelseledamot i World Trade Law Association; domare vid förstainstansrätten sedan den 15 december 1999.

Hans Jung

Född 1944; assistent och senare biträdande professor vid juridiska fakulteten (Berlin); advokat (Frankfurt); juristlingvist vid domstolen; rättssekreterare först hos ordföranden Kutscher vid domstolen och därefter hos den tyske domaren vid domstolen; biträdande justitiesekreterare vid domstolen; justitiesekreterare vid förstainstansrätten sedan den 10 oktober 1989.

2. Rangordning

från den 1 januari till den 30 september 2000

B. VESTERDORF, förstainstansrättens ordförande
R. GARCÍA-VALDECASAS Y FERNÁNDEZ, avdelningsordförande
K. LENAERTS, avdelningsordförande
V. TIILI, avdelningsordförande
J. PIRRUNG, avdelningsordförande
P. LINDH, domare
J. AZIZI, domare
A. POTOCKI, domare
R.M. MOURA RAMOS, domare
J.D. COOKE, domare
M. JAEGER, domare
P. MENGOZZI, domare
A.W.H. MEIJ, domare
M. VILARAS, domare
N.J. FORWOOD, domare

H. JUNG, justitiesekreterare

från den 1 oktober till den 31 december 2000

B. VESTERDORF, förstainstansrättens ordförande
P. LINDH, avdelningsordförande
J. AZIZI, avdelningsordförande
P. MENGOZZI, avdelningsordförande
A.W.H. MEIJ, avdelningsordförande
R. GARCÍA-VALDECASAS Y FERNÁNDEZ, domare
K. LENAERTS, domare
V. TIILI, domare
A. POTOCKI, domare
R.M. MOURA RAMOS, domare
J.D. COOKE, domare
M. JAEGER, domare
J. PIRRUNG, domare
M. VILARAS, domare
N.J. FORWOOD, domare

H. JUNG, justitiesekreterare

3. Tidigare ledamöter i förstainstansrätten

Da CRUZ VILAÇA, José Luis (1989—1995), ordförande 1989—1995

SAGGIO, Antonio (1989—1998), ordförande 1995—1998

BARRINGTON, Donal Patrick Michael (1989—1996)

EDWARD, David Alexander Ogilvy (1989—1992)

KIRSCHNER, Heinrich (1989—1997)

YERARIS, Christos (1989—1992)

SCHINTGEN, Romain Alphonse (1989—1996)

BRIËT, Cornelis Paulus (1989—1998)

BIANCARELLI, Jacques (1989—1995)

KALOGEROPOULOS, Andreas (1992—1998)

BELLAMY, Christopher William (1992—1999)

- Ordföranden

Da CRUZ VILAÇA, José Luis (1989—1995)

SAGGIO, Antonio (1995—1998)

Möten och besök

A – Officiella besök och arrangemang vid domstolen och förstainstansrätten år 2000

12 januari	Talman Birgitta Dahl, Sveriges riksdag
13 januari	Giovanni Perego, ordförande för Europeiska kol- och stålgemenskapens rådgivande kommitté (EKSG)
27 januari	Herbert Mertin, justitieminister i delstaten Rhénanie-Palatinat
3 februari	S. Exc. Richard Morningstar, Förenta staternas ambassadör i Europeiska unionen
10 februari	S. Exc. Panayotis C. Macris, Republiken Greklands ambassadör i Storhertigdömet Luxemburg
14 februari	Antonio Vitorino, medlem av Europeiska gemenskapernas kommission
17 februari	Vicente Álvarez Areces, ordförande i Asturiens regering
23 februari	S. Exc. Harry Kney-Tal, särskild och befullmäktigad ambassadör samt chef för Israels beskickning i Europeiska unionen
13 och 14 mars	Delegation från Israels högsta domstol, samt dess ordförande
14 mars	S. Exc. Liviu-Petru Zapirtan, särskild och befullmäktigad ambassadör för Rumänien i Storhertigdömet Luxemburg
17 mars	S. Exc. Ampalavanar Selverajah, särskild och befullmäktigad ambassadör samt chef för Republiken Singapores beskickning i Bryssel

23 mars	G. Canivet, förste ordförande vid Cour de cassation, Frankrike
23 mars	S. Exc. Jean André Gréther, särskild och befullmäktigad ambassadör för Furstendömet Monacos beskickning vid Europeiska unionen
30 mars	Hans-Jürgen Papier, vice ordförande vid den tyska författningsdomstolen
10 april	S. Exc. Nils Gunnar Watz, Sveriges ambassadör i Storhertigdömet Luxemburg
10 maj	Luzius Wildhaber, ordförande vid Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna och Marc Fischbach, domare vid samma domstol
11 maj	S. Exc. Pierre Friederich, särskild och befullmäktigad ambassadör för Schweiziska edsförbundet i Storhertigdömet Luxemburg
11 maj	Reinhold Bocklet, utrikesminister med ansvar för tyska och europeiska frågor vid Staatskanzlei, Bayern
17 maj	Delegation från Conseil d'État, Frankrike
25 maj	Mario Monti, medlem av Europeiska gemenskapernas kommission
5 juni	S. Exc. Ann Wilkens, Sveriges ambassadör i Storhertigdömet Luxemburg
6 juni	Delegation från Riojas rådgivande kommitté
8 juni	Delegation av ordföranden och domare från appellationsdomstolen och det nationella rättsliga rådet i Ungern
19 och 20 juni	Möte mellan domare från medlemsstaterna

26 juni	Delegation från Fédération européenne des juges administratifs
27 juni	Delegation från Bundesgerichtshof
29 och 30 juni	Ronan Keane, ordförande (Chief justice) vid Irlands högsta domstol
3 juli	S. Exc. Gunnar Lund, Konungariket Sveriges ständiga representant vid Europeiska unionen
13 juli	Delegation från Rumäniens lagråd
18 september	S. Exc. Gordon Geoffrey Wetherell, Förenade kungarikets ambassadör i Storhertigdömet Luxemburg
18 september	S. Exc. Tudorel Postolache, särskild och befullmäktigad ambassadör för Rumänien i Storhertigdömet Luxemburg
19 september	Delegation från domarkårens högsta råd i Italien
27 september	S. Exc. Christian Strohal, Österrikes ambassadör i Storhertigdömet Luxemburg
18 oktober	Kommitté för rättsliga och konstitutionella frågor vid parlamentet i Basse-Saxe (Ausschluss für Rechts- und Verfassungsfragen des Niedersächsischen Landtages)
6 och 7 november	Delegation från domarkårens högsta råd i Frankrike
20 och 21 november	Praktik för domare från medlemsstaterna
27 november	Delegation från Conseil des barreaux de la Communauté européenne (CCBE)
5 december	A. Kruse, generaldirektör för rättsliga frågor vid Utrikesdepartementet, Sverige

B – Studiebesök vid domstolen och förstainstansrätten år 2000

(Antal besökare)

	Nationella domare ¹	Advokater, juridiska rådgivare, praktikanter	Professorer i EG-rätt, domare ²	Diplomater, parlaments-ledamöter, politiska grupper, nationella tjänstemän	Studenter, praktikanter, EG/EP,	Medlemmar av bransch-organisationer	Övriga	TOTALT
B	86	110	—	—	349	73	53	671
DK	8	41	—	—	157	—	—	219
D	370	424	—	132	787	24	243	1 980
EL	63	73	17	—	175	—	22	350
E	24	35	1	21	240	40	55	416
F	59	139	31	89	736	19	17	1 090
IRL	12	—	—	—	74	—	5	91
I	24	145	3	4	201	—	20	397
L	4	—	—	—	59	—	60	123
NL	22	33	35	—	353	—	—	443
A	33	51	3	41	196	—	2	326
P	9	1	1	—	27	21	—	59
FIN	8	71	—	—	35	21	20	155
S	28	64	9	36	43	—	25	205
UK	45	13	6	47	608	—	—	719
Tredje land	235	81	6	197	787	220	41	1 567
Blandade grupper	20	30	31	33	246	30	—	390
TOTALT	1 050	1 311	143	613	5 073	448	563	9 201

¹ Under denna rubrik anges det antal domare från varje medlemsstat som har deltagit i de möten och kurser som anordnats av domstolen. År 2000 deltog från: Belgien: 10, Danmark: 8, Tyskland: 24, Grekland: 8, Spanien: 24, Frankrike: 24, Irland: 8, Italien: 24, Luxemburg: 4, Nederländerna: 8, Österrike: 8, Portugal: 8, Finland: 8, Sverige: 8, Förenade kungariket: 24.

² Andra än lärare som medföljer grupper av studenter.

(fortsättning)

Studiebesök vid domstolen och förstainstansrätten år 2000

(Antal grupper)

	Nationella domare ¹	Advokater, juridiska rådgivare, praktikanter	Professorer i EG-rätt, lärare ²	Diplomater, parlamentsledamöter, politiska grupper, nationella tjänstemän	Studenter, praktikanter, EG/EP	Medlemmar av branschorganisationer	Övriga	TOTALT
B	3	3	—	—	10	1	2	19
DK	—	1	—	1	5	—	—	7
D	10	16	—	5	26	2	8	67
EL	3	5	4	—	6	—	1	19
E	—	5	1	1	10	1	2	20
F	4	6	2	4	25	1	1	43
IRL	2	—	—	—	2	—	1	5
I	—	7	1	2	6	—	1	17
L	—	—	—	—	3	—	1	4
NL	1	1	2	—	14	—	—	18
A	1	5	2	3	7	—	2	20
P	1	1	1	—	1	1	—	5
FIN	—	3	—	—	1	1	1	6
S	2	6	1	3	3	—	2	17
UK	2	2	1	2	19	—	1	27
Tredje land	13	10	4	10	27	2	6	72
Blandade grupper	1	1	1	2	8	1	—	14
TOTALT	43	72	20	33	173	10	29	380

¹ Denna rubrik omfattar bland annat möten och kurser för domare.

² Andra än lärare som medföljer grupper av studenter.

C – Högtidliga sammanträden år 2000

20 januari	Högtidligt sammanträde med anledning av presentationen av hyllningsskriften till Fernand Schockweiler
8 mars	Högtidlig sammankomst med revisionsrättens nya medlemmar
7 juni	Högtidligt sammanträde till minnet av Constantinos N. Kakouris, tidigare medlem av domstolen
14 juni	Högtidligt sammanträde till minnet av Riccardo Monaco, tidigare medlem av domstolen
14 juli	Högtidligt sammanträde med anledning av domaren Günter Hirschs avgång och att Ninon Colneric tillträdde sin tjänst som domare vid domstolen
6 oktober	Högtidligt sammanträde med anledning av den partiella nytillsättningen av medlemmar vid domstolen (se rubriken "Ändringar i domstolens sammansättning år 2000", s. 89)
15 november	Högtidligt sammanträde till minnet av Lord Mackenzie-Stuart, tidigare domare och ordförande vid domstolen

D – Besök och deltagande i officiella arrangemang år 2000

- 6 januari En delegation från domstolen deltar i ett högtidligt sammanträde vid öppnandet av Cour de cassation i Paris
- 25 januari En delegation från domstolen och förstainstansrätten deltar i ett högtidligt sammanträde vid Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna i Strasbourg
- 20 mars Domstolens ordförande håller ett föredrag med rubriken ”Europeiska gemenskapernas domstol och medlemsstaternas domstolar – Beståndsdelar av Europeiska unionens dömande makt” (Der Europäische Gerichtshof und die Gerichte der Mitgliedstaaten – Komponenten der richterlichen Gewalt in der Europäischen Union), på inbjudan av Juristische Studiengesellschaft, Bundesgerichtshof, med anledning av 50-årsjubileet av denna domstol i Karlsruhe
- 7 april Domstolens ordförande deltar vid Millennium Conference – Britain in Europe, organiserad av Oxford Institute of European Comparative Law vid Oxfords universitet, London
- 15—22 april Officiellt besök av ordföranden och en delegation från domstolen vid Förenta staternas högsta domstol, Washington D.C.
- 7—11 maj En delegation från domstolen deltar vid XVIIth Conference between the Councils of State and the Supreme Administrative Judicial Bodies of the EU, Wien
- 15 maj En delegation från domstolen och förstainstansrätten deltar vid invigningen av konferensen A experiência Judiciária no âmbito da Justiça Comunitária, på inbjudan av ordföranden för Portugals högsta domstol i Lissabon

18 maj	Möte mellan domstolens ordförande och Nicole Fontaine, Europaparlamentets ordförande i Strasbourg
23 maj	En delegation från domstolen deltar i firandet av Förbundsrepubliken Tysklands författningsdag (Verfassungstag der Bundesrepublik Deutschland) i Berlin
26 maj	Förstainstansrättens ordförande besöker utrikesminister Niels Helveg Petersen, Köpenhamn
30 maj —2 juni	En delegation från domstolen deltar i kongressen Conference of the Supreme Courts and Attorneys General of Member States of the European Union i London
1—3 juni	Delegationer från domstolen och förstainstansrätten deltar i XIX:e FIDE-kongressen (Fédération internationale pour le droit européen) i Helsingfors
3 juli	En delegation deltar vid invigningen av sätet för den internationella sjörättsdomstolen (Seegerichtshof) i Hamburg
3 och 4 juli	En delegation från domstolen deltar vid högtidlighållandet av författningsdomstolens jubileum i Madrid
20 juli	Domstolens ordförande och en delegation från domstolen och förstainstansrätten deltar i ceremonin för domaren Günter Hirschs tillträde som ordförande vid Bundesgerichtshof i Karlsruhe

7 september	Domstolens ordförande besöker Michel Barnier, medlem av Europeiska gemenskapernas kommission, Bryssel
15 september	Domstolens ordförande leder sammanträdet med rubriken "Contrôle judiciaire de l'action administrative" vid konferensen till Walter van Gervens ära vid det katolska universitetet i Louvain
19— 22 september	En delegation från domstolen deltar i X:e konferensen med europeiska domare på patenträttsområdet, Luxemburg
27 september	Domstolens och förstainstansrättens ordförande närvarar vid ceremonierna med anledning av hans kungliga höghet storhertigen Henri av Luxemburgs trontillträde
2 oktober	En delegation från domstolen och förstainstansrätten deltar vid invigningsceremonin för rättsåret i London
2 oktober	En delegation från domstolen deltar i ett seminarium (Fachgespräch), organiserat av Österrikes författningsdomstol i Wien, inom ramen för författningsdagen (Verfassungstag) med ordföranden för Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna och ordförandena för flera europeiska författningsdomstolar.
12 oktober	En delegation från domstolen deltar vid högtidlighållandet av 50-årsjubileet för Bundesfinanzhof i München
17 oktober	En delegation från domstolen deltar vid invigningsceremonin för Gemenskapens växtsortsmyndighet i Angers
30 oktober	Domstolens ordförande besöker utrikesministern Josep Piqué i Camp, Madrid
4 november	En delegation från domstolen deltar i minnesceremonin med anledning av 50-årsjubileet för undertecknandet av Europeiska konventionen för de mänskliga rättigheterna i Rom

- 8 november Domstolens ordförande deltar i symposiet La naissance d'un ordre juridique constitutionnel européen – Les enchaînements entre le droit constitutionnel national et communautaire (Die Entstehung einer europäischen Verfassungsordnung. Das Ineinandergreifen von nationalem und europäischem Verfassungsrecht), med anledning av presentationen av boken med samma titel, skriven under ledning av Jürgen Schwarze vid Landesvertretung, Bade-Wurtemberg i Berlin
- 10— Domstolens ordförande och en delegation från domstolen
12 november besöker Honorable society of King's Inns i Dublin
- 4 och Domstolens ordförande och en delegation från domstolen och
5 december förstainstansrätten deltar i konferensen Les principes communs d'une justice des États de l'Union européenne, organiserad i Paris av Cour de cassation inom ramen för det franska ordförandeskapet i Europeiska unionen
- 18 december Domstolens ordförande besöker justitieminister Angel Acebes i Madrid
- 18 december Förstainstansrättens ordförande deltar i en konferens, organiserad i Paris av Cour de cassation på temat La réforme du système juridictionnel de l'Union

TABELLER OCH STATISTIK

A — Verksamheten vid Europeiska Gemenskapernas domstol och förstainstansrätt

1. Systematisk förteckning över domar som domstolen har avkunnat en Har avkunnat under år	187
Associering av utomeuropeiska länder och territorier	187
Bolagsrätt	187
Fri rörlighet för kapital	189
Fri rörlighet för personer	190
Fri rörlighet för varor	198
Frihet att tellhandahålla tjänster	202
Gemenskapsrättsliga principer	205
Handelspolitik	205
Industripolitik	206
Institutionell Rätt	207
Jordbruk	208
Konkurrens	216
Konvention om domstols behörighet verkställighet av Domar	221
KS	222
Kultur	223
Miljö och Konsumentskydd	223
Regionalpolitik	227
Skatterätt	227
Socialpolitik	235
Statligt Stöd	242
Tillnärmning av Lagstiftning	243
Tjänsteföreskrifterna	247
Transport	249
Yttre Förbindelser	250
 2. Förteckning över andra Avgöranden av domstolen som har upptagits i "Verksamheten vid Europeiska Gemenskapernas domstol och förstainstansrätt" under år 2000	 255
 3. Verksamhetsstatistik	 257

1. SYSTEMATISK FÖRTECKNING ÖVER DOMAR SOM DOMSTOLEN HAR AVKUNNAT UNDER ÅR 2000

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
-----	-------	--------	-------------------

ASSOCIERING AV UTOMEUROPEISKA LÄNDER OCH TERRITORIER

C-17/98	8 februari 2000	Emesa Sugar (Free Zone) NV och Aruba	Reglerna om associering av de utomeuropeiska länderna och territorierna — Beslut 97/803/EG — Import av socker — Kumulation av ursprung mellan AVS och ULT — Giltighetsbedömning — Nationell domstol — Interimistiska åtgärder
---------	-----------------	---	---

BOLAGSRÄTT

C-293/98	3 februari 2000	Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (Egeda) och Hostelería Asturiana SA (Hoasa)	Upphovsrätt — Sändning via satellit och vidareändning via kabel
C-373/97	23 mars 2000	Dionysios Diamantis och Elliniko Dimosio, Organismos Oikonomikis Anasygkrotisis Epicheiriseon AE (OAE)	Bolagsrätt — Andra direktivet 77/91/EEG — Aktiebolag i finansiella svårigheter — Ökning av aktiekapitalet genom en förvaltningsåtgärd — Missbruk av en rättighet som följer av en gemenskapsbestämmelse

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-225/98	26 september 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Frankrike	Fördragsbrott — Offentlig upphandling av bygg- och anläggningsarbeten — Direktiven 71/305/EEG, i dess lydelse enligt direktiv 89/440/EEG, och 93/37/EEG — Uppförande och underhåll av skolbyggnader som Région Nord-Pas-de-Calais och Département du Nord har låtit utföra
C-380/98	3 oktober 2000	The Queen och H.M. Treasury, ex parte: The University of Cambridge	Offentlig upphandling — Förfarande vid offentlig upphandling av tjänster, varor och bygg- och anläggningsarbeten — Upphandlande myndighet — Organ som lyder under offentlig rätt
C-16/98	5 oktober 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Frankrike	Fördragsbrott — Direktiv 93/38/EEG — Offentlig upphandling inom vatten-, energi-, transport- och telekommunikationssektorerna — Bygg- och anläggningsarbeten avseende elektrifiering och offentlig belysning i departementet Vendée — Begreppet arbete
C-337/98	5 oktober 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Frankrike	Fördragsbrott — Offentlig upphandling inom transportsektorn — Direktiv 93/38/EEG — Tillämpning i tiden — Spårvägsprojekt i storstadsområdet Rennes — Kontrakt som tilldelats efter förhandlat förfarande utan föregående uppmaning till anbudsgivning

Mal	Datum	Parter	Föremål för talan
C-324/98	7 december 2000	Telaustria Verlags GmbH, Telefonadress GmbH och Post & Telekom Austria AG	Offentlig upphandling av tjänster — Direktiv 92/50/EEG — Offentlig upphandling av tjänster inom telekommunikationssektorn — Direktiv 93/38/EEG — Koncession avseende offentliga tjänster
C-94/99	7 december 2000	ARGE Gewässerschutz och Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft	Offentlig upphandling av tjänster — Direktiv 92/50/EEG — Förfarande vid offentlig upphandling — Likabehandling av anbudsgivare — Diskriminering på grund av nationalitet — Frihet att tillhandahålla tjänster

FRI RÖRLIGHET FÖR KAPITAL

C-54/99	14 mars 2000	Association Église de scientologie de Paris, Scientology International Reserves Trust och Premier ministre	Fri rörlighet för kapital — Utländska direktinvesteringar — Förhandstillstånd — Allmän ordning och allmän säkerhet
C-35/98	6 juni 2000	Staatssecretaris van Financiën och B.G.M. Verkooijen	Fri rörlighet för kapital — Direkt skatt på aktieutdelning — Undantag — Begränsning till aktieutdelning från bolag med säte inom det nationella territoriet
C-478/98	26 september 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Konungariket Belgien	Obligationslån som emitterats i utlandet — Förvärvsförbud för personer bosatta i Belgien

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
-----	-------	--------	-------------------

FRI RÖRLIGHET FÖR PERSONER

C-190/98	27 januari 2000	Volker Graf och Filzmoser Maschinenbau GmbH	Fri rörlighet för arbetstagare — Avgångsvederlag — Rätt saknas om arbetstagaren säger upp sitt anställningsavtal för att utöva avlönad verksamhet i en annan medlemsstat
C-202/97	10 februari 2000	Fitzwilliam Executive Search Ltd och Bestuur van het Landelijk instituut sociale verzekeringen	Social trygghet för migrerande arbetstagare — Bestämmande av tillämplig lagstiftning — Tillfällig arbetskraft som utstationerats till en annan medlemsstat
C-34/98	15 februari 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Frankrike	Social trygghet — Finansiering — Tillämplig lagstiftning
C-169/98	15 februari 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Frankrike	Social trygghet — Finansiering — Tillämplig lagstiftning

Mål	Datum	Parter	Förenål för talan
C-355/98	9 mars 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Konungariket Belgien	Fördragsbrott — Fri rörlighet för arbetstagare — Etableringsfrihet — Frihet att tillhandahålla tjänster — Bevaknings- och säkerhetsverksamhet — K r a v p å förhandstillstånd — Skyldighet för juridiska personer att ha sitt driftsställe inom landet — Skyldighet för ledning och anställda att vara bosatta inom landet — Krav på ett identitetskort som utfärdats enligt nationell rätt
C-178/97	30 mars 2000	Barry Banks m.fl. och Théâtre royal de la Monnaie	Social trygghet för migrerande arbetstagare — Bestämmande av tillämplig lagstiftning — Räckvidden av blankett E 101
C-356/98	11 april 2000	Arben Kaba och Secretary of State for the Home Department	Förordning (EEG) nr 1612/68 — Fri rörlighet för arbetstagare — Social förmån — Rätt för make till en migrerande arbetstagare att erhålla p e r m a n e n t uppehållstillstånd i värdstaten
C-251/98	13 april 2000	C. Baars och Inspecteur der Belastingen Particulieren/Ondernemingen Gorinchem	Etableringsfrihet — Medel som har investerats i aktier i bolag etablerade i den medlemsstat som tar ut skatt — Undantag från förmögenhetsskatt — Medel som har investerats i aktier i bolag etablerade i en annan medlemsstat — Omfattas inte av undantaget

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-176/96	13 april 2000	Jyri Lehtonen Castors Canada Dry Namur-Braine ASBL och Fédération royale belge des sociétés de basket- ball ASBL (FRBSB)	Fri rörlighet för arbetstagare — Konkurrensregler tillämpliga på företag — Professionella basketspelare — Idrottsregler som rör övergång av spelare från andra medlemsstater
C-87/99	16 maj 2000	Patrick Zurstrassen och Administration des contributions directes	Artikel 48 i EG-fördraget (nu artikel 39 EG i ändrad lydelse) — Likabehandling — Inkomstskatt — Makars åtskilda bosättning — Sambeskattning av gifta par
C-424/98	25 maj 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Italien	Fördragsbrott — Rätt till bosättning — Direktiven 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG — Villkor avseende tillgångar
C-281/98	6 juni 2000	Roman Angonese och Cassa di Risparmio di Bolzano SpA	Fri rörlighet för personer — Tillgång till anställning — Intyg avseende tvåspråkighet utfärdat av en provinsmyndighet — Artikel 48 i EG-fördraget (nu artikel 39 EG i ändrad lydelse) — Förordning (EEG) nr 1612/68

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-302/98	15 juni 2000	Manfred Sehrer och Bundesknapenschaft	Fri rörlighet för arbetstagare — Social trygghet — Sjukförsäkringsavgifter som tas ut av en medlemsstat på avtalsenliga tilläggspensioner som utbetalats i en annan medlemsstat — Beräkningsgrund för avgifterna — Beaktande av avgifter som redan dragits av i denna andra medlemsstat
C-424/97	4 juli 2000	Salomone Haim och Kassenzahnärztliche Vereinigung Nordrhein	Medlemsstats ansvar vid överträdelse av gemenskapsrätten — Överträdelser som kan tillskrivas ett offentligrättsligt organ i en medlemsstat — Förutsättningar för medlemsstatens och nämnda organs ansvar — Språkravsförenlighet med etableringsfriheten
C-73/99	6 juli 2000	Viktor Movrin och Landesversicherungsanstalt Westfalen	Social trygghet — EG-fördraget — Rådets förordning (EEG) nr 1408/71 — Ålderspensionär — Obligatorisk sjukförsäkring i den medlemsstat där personen är bosatt — Bidrag — Beviljande genom lagstiftning i en annan medlemsstat

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-456/98	13 juli 2000	Centrosteel Srl och Adipol GmbH	Direktiv 86/653/EEG — S j ä l v s t ä n d i g a handelsagenter — Nationella bestämmelser i vilka föreskrivs att handelsagenturavtal som slutits med personer som inte är inskrivna i registret över handelsagenter är ogiltiga
C-423/98	13 juli 2000	Alfredo Albore	Etableringsfrihet — Fria kapitalrörelser — Artikel 52 i EG-fördraget (nu artikel 43 EG i ändrad lydelse) och artikel 73b i EG-fördraget (nu artikel 5 6 E G) — Tillståndsförfarande för förvärv av fast egendom — Områden av militärt i n t r e s s e — Diskriminering på grund av nationalitet
C-238/98	14 september 2000	Hugo Fernando Hocsman och Ministre de l'Emploi et de la Solidarité	Artikel 52 i EG-fördraget (nu artikel 43 EG i ändrad lydelse) — Rådets direktiv 93/16/EEG — Medborgare inom gemenskapen som är innehavare av ett argentinskt examensbevis som av en medlemsstats myndigheter erkänts vara likvärdigt i den staten med examensbevis för läkare i medicin och kirurgi — Skyldigheter för en annan medlemsstat som har att ta ställning till en ansökan om tillstånd att utöva läkaryrket på dess territorium

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-16/99	14 september 2000	Ministre de la Santé och Jeff Erpelding	Rådets direktiv 93/16/EEG — Tolkning av artiklarna 10 och 19 — Rätten för en läkare att i värdmedlemsstaten använda en yrkestitel som specialistläkare, när han i en annan medlemsstat har erhållit en titel som, vad avser denna stat, inte finns med i förteckningen i artikel 7 i direktivet
C-124/99	21 september 2000	Carl Borawitz och Landesversicherungsan- stalt Westfalen	Social trygghet för migrerande arbetstagare — Likabehandling — Nationell lagstiftning enligt vilken det för överföring av ett pensionstillägg till utlandet krävs ett högre minimibelopp än för utbetalning inom det egna landet
C-262/97	26 september 2000	Rijksdienst voor Pensioenen och Robert Engelbrecht	Social trygghet — Fri rörlighet för arbetstagare — Ålderspension — Tillägg för make eller maka att försörja — Artiklarna 12 och 46a i förordning (EEG) nr 1408/71 — Sammanläggning av pensioner som har beviljats enligt olika medlemsstaters lagstiftning

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-411/98	3 oktober 2000	Angelo Ferlini och Centre hospitalier de Luxembourg	Arbetsstagare — Förordning (EEG) nr 1 6 1 2 / 6 8 — Likabehandling — Personer som inte är anslutna till det nationella sociala trygghetssystemet — Tjänstemän i Europeiska gemenskaperna — Tillämpning av taxor för läkar- och sjukhusavgifter i samband med förlossning
C-371/97	3 oktober 2000	Cinzia Gozza m.fl. och Università degli Studi di Padova m.fl.	Etableringsrätt — Frihet att tillhandahålla tjänster — Läkare — Medicinska specialiteter — Utbildningsperioder — Ersättning — Direkt effekt
C-168/98	7 november 2000	Storhertigdömet Luxemburg mot Europaparlamentet Europeiska unionens råd	Talalan om ogiltigförklaring — Etableringsfrihet — Ömsesidigt erkännande av examinsbevis — Harmonisering — Motiveringsskyldighet — Direktiv 98/5/EG — Stadigvarande utövande av advokatyrket i en annan medlemsstat än den i vilken auktorisationen erhölls
C-357/98	9 november 2000	The Queen och Secretary of State for the Home Department, ex parte: Nana Yaa Konadu Yiadom	Fri rörlighet för personer — Undantag — Beslut avseende utlänningspolitik — Tillfälligt uppehållstillstånd — Processrättsligt skydd — Rättsmedel — Artiklarna 8 och 9 i direktiv 64/221/EEG

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-381/98	9 november 2000	Ingmar GB Ltd och Eaton Leonard Technologies Inc.	Direktiv 86/653/EEG — Självständig handelsagent som utövar sin verksamhet i en medlemsstat — Huvudman som är etablerad i ett tredje land — Klausul som underställer agenturavtalet lagen i det land där huvudmannen är etablerad
C-404/98	9 november 2000	Josef Plum och Allgemeine Ortskrankenkasse Rheinland, Regionaldirektion Köln	Social trygghet för migrerande arbetstagare — Fastställande av tillämplig lagstiftning — Arbetskraft som utstationerats till en annan medlemsstat
C-75/99	9 november 2000	Edmund Thelen och Bundesanstalt für Arbeit	Social trygghet — Artiklarna 6 och 7 i förordning nr 1408/71 — Frågan om en konvention mellan medlemsstater a n g å e n d e arbetslöshetsförsäkring är tillämplig
C-421/98	23 november 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Konungariket Spanien	Fördragsbrott — Artiklarna 2 och 10 i direktiv 85/384/EEG — Restriktioner för utövande av arkitektyrket med hänsyn till definitionen av yrket i den medlemsstat som utfärdat examen

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-135/99	23 november 2000	Ursula Elsen och Bundesversicherungsan- stalt für Angestellte	Social trygghet för migrerande arbetstagare — Förordning (EEG) nr 1408/71 — Artiklarna 3 och 10 samt punkt 19 i avsnitt C i bilaga VI — Ålderdomsförsäkring — Tillgodoräknande av tid som har ägnats åt vård av barn i en annan medlemsstat
C-195/98	30 november 2000	Österreichischer Gewerkschaftsbund, Gewerkschaft öffentlicher Dienst och Republik Österreich	Artikel 177 i EG- fördraget (nu artikel 234 EG) — Begreppet domstol i en medlemsstat — Fri rörlighet för personer — Likabehandling — Tillgodoräknande av tjänstetid — Yrkesverksam tid som delvis tillbringats utomlands
C-141/99	14 december 2000	Algemene Maatschappij voor Investerings en Dienstverlening NV (AMID) och Belgische Staat	Etableringsfrihet — Skattelagstiftning — Direkta skatter — Avdrag för förlust i näringsverksamhet — Tidigare taxering

FRI RÖRLIGHET FÖR VAROR

C-220/98	13 januari 2000	Estée Lauder Cosmetics GmbH & Co. OHG och Lancaster Group GmbH	Fri rörlighet för varor — Saluföring av en kosmetisk produkt med beteckningen "lifting" — Artiklarna 30 och 36 i EG-fördraget (nu artiklarna 28 EG och 30 EG i ändrade lydelse) — Direktiv 76/768/EEG
----------	-----------------	---	---

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-254/98	13 januari 2000	Schutzverband gegen unlauteren Wettbewerb och TK-Heimdienst Sass GmbH	Artikel 30 i EG-fördraget (nu artikel 28 EG i ändrad lydelse) — Ambulerande försäljning av bageri- och slakteriprodukter och andra livsmedel — Territoriell begränsning
C-246/98	23 mars 2000	Berendse-Koenen M.G. en Berendse H.D. Maatschap	Direktiv 83/189/EEG — F ö r b u d m o t tillväxtstimulerande ämnen — Åtgärder med motsvarande verkan
C-310/98 och C-406/98	23 mars 2000	Hauptzollamt Neubrandenburg och Leszek Labis, Sagpol SC Transport Miedzynarodowy i Spedycja	Fri rörlighet för varor — Extern transitering — Transport med en TIR-carnet — Överträdelser eller oegentligheter — B e v i s f ö r v a r överträdelsen eller oegentligheten har begåtts — Frist inom vilken bevisning skall förebringas — Tillåten bevisning — Kompensationsförfarande
C-309/98	28 mars 2000	Holz Geenen GmbH och Oberfinanzdirektion München	Gemensamma tulltaxan — Tulltaxenummer — Klassificering i K o m b i n e r a d e nomenklaturen — Förordning (EG) nr 1509/97 — Kantat virke för tillverkning av fönsterkarmar

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-388/95	16 maj 2000	Konungariket Belgien och Konungariket Spanien	Artikel 34 i EG-fördraget (nu artikel 29 EG i ändrad lydelse) — Förordning (EEG) nr 823/87 — Kvalitetsviner som producerats inom ett bestämt område — Ursprungsbeteckningar — Skyldighet att buteljera inom produktionsområdet — Berättigande — Konsekvenser av en tidigare dom som meddelats efter begäran om förhandsavgörande — Artikel 5 i EG-fördraget (nu artikel 10 EG)
C-473/98	11 juli 2000	Kemikalieinspektionen och Toolex Alpha AB	Fri rörlighet för varor — Nationellt principiellt förbud mot användning av trikloretylen — Artikel 36 i EG-fördraget (nu artikel 30 EG i ändrad lydelse)
C-441/98 och C-442/98	21 september 2000	Kapniki Michailidis AE och Idryma Koinonikon Asfaliseon (IKA)	Avgift med motsvarande verkan — Export av tobak — Avgift till förmån för en fond med socialt ändamål
C-23/99	26 september 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Frankrike	Fördragsbrott — Fri rörlighet för varor — Förfarande för kvarhållande i tullen — Transitvaror — Industriell äganderätt — Lösa beståndsdelar för reparation av bilar
C-42/99	26 september 2000	Fábrica de Queijo Eru Portuguesa Ld. ^a och Tribunal Técnico Aduaneiro de Segunda Instância	Fri rörlighet för varor — Gemensamma tulltaxan — Tulltaxenummer — Ost eller kasein — Förordning (EEG) nr 3174/88

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-9/99	3 oktober 2000	Échirolles Distribution SA och Association du Dauphiné m.fl.	Nationell lagstiftning om fasta bokpriser
C-339/98	19 oktober 2000	Peacock AG och Hauptzollamt Paderborn	Gemensamma tulltaxan — Tulltaxenummer — Tullklassificering av nätverksskört — Klassificering i K o m b i n e r a d e nomenklaturen
C-15/99	19 oktober 2000	Hans Sommer GmbH & Co. KG och Hauptzollamt Bremen	Gemensamma tulltaxan — Tullvärde — Kostnader för varuanalyser — Uppbörd i efterhand av importtullar — Eftergift av importtullar
C-217/99	16 november 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Konungariket Belgien	Fördragsbrott — Fri rörlighet för varor — Å t g ä r d e r m e d motsvarande verkan — Näringsämnen och livsmedel innehållande n ä r i n g s ä m n e n — Skyldighet att inkomma med skriftlig anmälan — Skyldighet att ange anmälningsnummer i märkningen
C-448/98	5 december 2000	Jean-Pierre Guimont	Å t g ä r d e r m e d motsvarande verkan som k v a n t i t a t i v a importrestriktioner — Situation som enbart avser interna förhållanden — Tillverkning och saluföring av kantlös emmentalerost

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-213/99	7 december 2000	José Teodoro de Andrade och Director da Alfândega de Leixões	Varors övergång till fri o m s ä t t n i n g — Överskridande av fristen för att hänföra varor till godkänd tullbehandling — Förfarande för försäljning av varor eller för uttag av en avgift ad valorem (beräknad på varornas värde)
C-55/99	14 december 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Frankrike	Fördragsbrott — Fri rörlighet för varor — Å t g ä r d e r m e d motsvarande verkan — Medicinska reagenser — O b l i g a t o r i s k t registreringsförfarandeför alla reagenser — Skyldighet att ange registreringsnumret på den yttre förpackningen och i det meddelande som medföljer varje reagens

FRIHET ATT TILLHANDAHÅLLA TJÄNSTER

C-358/98	9 mars 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Italien	Fördragsbrott — Tjänster avseende städning, desinficering, skadedjursbekämpning, rättutrotning och sanering — Företag etablerade i andra medlemsstater — Krav på inskrivning i ett register
----------	-------------	--	---

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-51/96 och C-191/97	11 april 2000	Christelle Deliège och Ligue francophone de judo et disciplines associées ASBL Ligue belge de judo ASBL Union européenne de judo Christelle Deliège och Ligue francophone de judo et disciplines associées ASBL Ligue belge de judo ASBL François Pacquée	Frihet att tillhandahålla t j ä n s t e r — Konkurrensregler tillämpliga på företag — J u d o u t ö v a r e — Idrottsregler i vilka det föreskrivs nationella kvoter och uttagningar av de nationella förbunden för deltagande i internationella turneringar
C-296/98	11 maj 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Frankrike	Fördragsbrott — Direktiven 92/49/EEG och 92/96/EEG — Nationell lagstiftning e n l i g t v i l k e n avtalsvillkoren skall lämnas till den behörige ministern då ett nytt standardförsäkringsavtal skall börja marknadsföras
C-206/98	18 maj 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Konungariket Belgien	Fördragsbrott — Direktiv 92/49/EEG — Annan direkt försäkring än livförsäkring
C-58/99	23 maj 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Italien	Privatisering av offentliga företag — Tilldelning av särskilda befogenheter

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-264/99	8 juni 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Italien	Fördragsbrott — Artiklarna 12 EG, 43 EG och 49 EG — Utövande av expeditionssysselsättning av näringsidkare som är etablerade i andra medlemsstater — Nationella bestämmelser enligt vilka inskrivning i bolagsregistret krävs
C-109/99	21 september 2000	Association basco-béarnaise des opticiens indépendants och Préfet des Pyrénées-Atlantiques	Direktiv 73/239/EEG och 92/49/EEG — Skyldighet att begränsa försäkringsföretags verksamhet till försäkringsområdet och sådan verksamhet som är direkt anknuten till detta område med uteslutande av all annan affärsverksamhet
C-58/98	3 oktober 2000	Josef Corsten	Frihet att tillhandahålla tjänster — Direktiv 64/427/EEG — Byggnadshantverkstjänster — Nationella regler om krav på registrering av utländska hantverksföretag i hantverksregistret — Proportionalitet
C-319/99	23 november 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Frankrike	Fördragsbrott — Underlåtenhet att införliva direktiv 95/47/EG

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
-----	-------	--------	-------------------

GEMENSKAPSRÄTTSLIGA PRINCIPER

C-88/99	28 november 2000	Roquette Frères SA och Direction des services fiscaux du Pas-de- Calais	Återkrav av felaktigt inbetalda belopp — Nationella förfaranden — Skatt på kapitaltillskott vilken tas ut i samband med en bolagsfusion
---------	------------------	---	--

HANDELSPOLITIK

C-383/98	6 april 2000	The Polo/Lauren Company LP och PT. Dwidua Langgeng Pratama International Freight Forwarders	Gemensam handelspolitik — Förordning (EG) nr 3295/94 — Förbud mot övergång till fri omsättning, export, återexport och hänförande till ett suspensivt arrangemang av varumärkesförfalskade och pirattillverkade varor — Tillämplighet på varor under extern transitering — Giltighet
C-230/98	18 maj 2000	Amministrazione delle Finanze dello Stato och Schiavon Silvano	Gemensam handelspolitik — Förordningarna (EEG) nr 545/92 och nr 859/92 — I m p o r t t i l l gemenskapen av nötkött av typen "baby-beef" med ursprung i och som exporteras från före detta jugoslaviska republiken Makedonien — Behörigt organ för utfärdande av ursprungsintyg

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-46/98 P	21 september 2000	European Fertilizer Manufacturers Association (EFMA) mot Europeiska unionens råd	Överklagande — Antidumpning — Verkningslösa grunder — Rätten till försvar
C-458/98 P	3 oktober 2000	Industrie des poudres sphériques mot Europeiska unionens råd	Överklagande — Antidumpning — Förordning (EEG) nr 2 4 2 3 / 8 8 — Kalciummetall — Upptagande till sakprövning — Återupptagande av ett antidumpningsförfarande efter ogiltigförklaring av en förordning om införande av en antidumpningstull — Rätten till försvar

INDUSTRIPOLITIK

C-384/99	30 november 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Konungariket Belgien	Fördragsbrott — Telekommunikation — Samtrafik mellan nät — Samverkan mellan tjänster — Tillhandahållande av en samhällsomfattande tjänst
----------	------------------	---	--

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
-----	-------	--------	-------------------

INSTITUTIONELL RÄTT

C-174/98 P och C-189/98 P	11 januari 2000	Konungariket Nederländerna mot Europeiska gemenskapernas kommission och Gerard van der Wal	Överklagande — Tillgång till information — Kommissionens beslut 94/90/EKSG, EG, Euratom — Räckvidden av undantaget avseende skydd för det allmänna samhällsintresset — Otillräcklig motivering — Artikel 6 i Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna — Principerna om likabehandling av parterna och rätten till försvar
C-156/97	17 februari 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Van Balkom Non-Ferro Scheiding BV	Skiljedomsklausul — Uppsägning av avtal — Rätt till återbetalning av lämnat förskott
C-387/97	4 juli 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Grekland	Fördragsbrott — Domstolens dom med fastställelse av fördragsbrott — Underlåtenhet att följa domen — Artikel 171 i EG-fördraget (nu artikel 228 EG) — Penningsanktioner — Vite — Avfall — Direktiv 75/442/EEG och 78/319/EEG
C-352/98 P	4 juli 2000	Laboratoires pharmaceutiques Bergaderm SA och Jean-Jacques Goupil	Överklagande — Gemenskapens utomobligatoriska skadestånds- ansvar — Antagande av direktiv 95/34/EG

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-356/99	9 november 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Hitesys SpA	Skiljedomsklausul — Avtalsbrott — Återkrav av förskott — Tredskodom

JORDBRUK

C-414/98	20 januari 2000	Landerzeugergemeinschaft eG Groß Godems och Amt für Landwirtschaft Parchim	Jordbruk — Förordning (EEG) nr 4115/88 — Stöd till extensifiering av jordbruksproduktion — Tillämpliga sanktioner
C-104/89 och C-37/90	27 januari 2000	J.M. Mulder, W.H. Brinkhoff, J.M.M. Muskens, T. Twijnstra och Otto Heinemann mot Europeiska unionens råd och Europeiska gemenskapernas kommission	Tilläggsavgift på mjölk — Utomobligatoriskt skadeståndsansvar — Ersättning för och fastställande av skada
C-217/98	21 mars 2000	Hauptzollamt Hamburg-Jonas och LFZ Nordfleisch AG	Jordbruk — Gemensam organisation av marknaden — Nötkött — Exportbidrag — Återkallelse av begäran om förskottsbetalning — Inverkan på ställd säkerhet
C-269/97	4 april 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Europeiska unionens råd	Förordning (EG) nr 820/97 — Rättslig grund

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-292/97	13 april 2000	Kjell Karlsson m.fl.	Tilläggsavgift på mjölk — Mjölkkvotssystemet i Sverige — Initial fördelning av mjölkkvoter — N a t i o n e l l a bestämmelser — Tolkning a v förordning (EEG) nr 395 0/92 — Principen om likabehandling
C-56/99	11 maj 2000	Gascogne Limousin viandes SA och Office national interprofessionnel des viandes de l'élevage et de l'aviculture (Ofival)	Nötkött — Bidrag för förtida utsläppande på marknaden av kalvar — Beviljande i förhållande till medelslaktvikten för kalvar som har slaktats i v a r o c h e n a v medlemsstaterna under år 1995 — Giltighet med hänsyn till artikel 40.3 i EG-fördraget (nu artikel 34.2 EG i ändrad lydelse)
C-301/98	18 maj 2000	KVS International BV och Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij	J o r d b r u k — Djurhälsokrav som är tillämpliga vid handel inom gemenskapen med och import av djupfryst sperma från tamdjur av nötkreatur — Intyg avseende sperma från nötkreatur för export till en medlemsstat — Direktiv 88/407/EEG och 9 3 / 6 0 / E E G — Tillämpning i tiden
C-242/97	18 maj 2000	Konungariket Belgien mot Europeiska gemenskapernas kommission	EUGFJ — Avslut av r ä k e n s k a p e r — Räkenskapsåret 1993 — Spannmål och nötkött

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-273/98	25 maj 2000	Hans-Josef Schlebusch och Hauptzollamt Trier	Tilläggsavgift för mjölk — Ursprungliga och s ä r s k i l d a referenskvantiteter — Kumulation — Definitiv tilldelning av en särskild referenskvantitet — Villkor — Delvis och temporär överlåtelse av e n u r s p r u n g l i g referenskvantitet före den definitiva tilldelningen av e n s ä r s k i l d referenskvantitet
C-359/98 P	25 maj 2000	Ca' Pasta Srl mot Europeiska gemenskapernas kommission	Överklagande — Förordning (EEG) nr 4028/86 — Finansiellt gemenskapsstöd — Förfarande som avser att stödet skall upphöra — Innehållande av det ursprungligen beviljade stödet — Rättsakt mot vilken talan kan väckas
C-91/99	8 juni 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Portugal	Fördragsbrott — Direktiv 9 6 / 4 3 / E G — Underlåtenhet att införliva inom föreskriven tidsfrist
C-190/99	8 juni 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Irland	Fördragsbrott — Direktiv 9 6 / 4 3 / E G — Underlåtenhet att införliva inom föreskriven tidsfrist

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-348/97	15 juni 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Förbundsrepubliken Tyskland	Fördragsbrott — Handel med Tyska demokratiska republiken före den tyska återföreningen — Förordning (EEG) nr 2252/90 — Avskaffande av tullformaliteter — Underlåtenhet att ta ut importavgifter i den inomtyska handeln — Underlåtenhet att tillhandahålla kommissionen egna medel
C-470/98	15 juni 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Grekland	Fördragsbrott — Ofullständigt införlivande av direktiv 90/675/EEG
C-147/96	22 juni 2000	Konungariket Nederländerna mot Europeiska gemenskapernas kommission	T a l a n o m ogiltigförklaring — Kommissionens avslag på en begäran att uppta ett utomeuropeiskt land på den provisoriska förteckning över tredje länder som avses i artikel 23 i direktiv 92/46/EEG — Rättsakt mot vilken talan kan väckas
C-45/97	6 juli 2000	Konungariket Spanien mot Europeiska gemenskapernas kommission	EUGFJ — Avslut av räkenskaper — Räkenskapsåren 1992 och 1993
C-289/97	6 juli 2000	Eridania SpA och Azienda Agricola San Luca di Rumagnoli Viannj	Socker — Prisreglering — Regleringsåret 1996/1997 — Regionalisering — Underskottsområden — Klassificering av Italien — Giltighet av förordningarna nr 1580/96 och 1785/81

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-356/97	6 juli 2000	Molkereigenossenschaft Wiedergeltingen eG och Hauptzollamt Lindau	Tilläggsavgift på mjölk — Årlig avräkning av de mjölkkvantiteter som levererats till uppköparen — Inlämnad för sent — Straffavgift — Giltigheten av artikel 3.2 i förordning (EEG) nr 536/93
C-402/98	6 juli 2000	Agricola Tabacchi Bonavicina Snc di Mercati Federica (ATB) m.fl. och Ministero per le Politiche Agricole, Azienda di Stato per gli interventi nel mercato agricolo (AIMA), Mario Pittaro	Gemensam organisation av marknaden — Råtabak — Giltigheten av rådets förordning (EG) nr 7 1 1 / 9 5 o c h k o m m i s s i o n e n s förordningar (EG) nr 1066/95 och 1067/95
C-117/99	13 juli 2000	Union nationale interprofessionnelle des légumes transformés (Unilet), Gilles Le Bars och Association Comité économique régional agricole fruits et légumes de Bretagne (Cerafel)	Jordbruk — Gemensam o r g a n i s a t i o n a v marknaden — Frukt och g r ö n s a k e r — Producentorganisationer — Skyldighet för icke a n s l u t n a färsvaruproducenter att erlägga avgift — Undantag för icke anslutna producenter av produkter avsedda för b e a r b e t n i n g — Undantagets rättsenlighet
C-46/97	13 juli 2000	Republiken Grekland mot Europeiska gemenskapernas kommission	Avslut av räkenskaper för E U G F J — Räkenskapsåret 1992
C-243/97	13 juli 2000	Republiken Grekland mot Europeiska gemenskapernas kommission	Avslut av räkenskaper för E U G F J — Räkenskapsåret 1993

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-369/98	14 september 2000	The Queen och Minister of Agriculture, Fisheries & Food, ex parte: Trevor Robert Fisher och Penny Fisher	Stödsystem — Databas — Utlämnande av uppgifter
C-22/99	26 september 2000	Cristoforo Bertinetto och Biraghi SpA	Jordbruk — Gemensam organisation av marknaden — Mjolk och mjölkprodukter — Mjolkpris — Artikel 3 i förordning (EEG) nr 804/68
C-372/98	12 oktober 2000	The Queen och Ministry of Agriculture, Fisheries and Food, ex parte: J.H. Cooke & Sons	G e m e n s a m jordbrukspolitik — Förordning (EEG) nr 1765/92 — Förordning (EG) nr 762/94 — Stöd kopplat till areal där jordbruksgrödor odlas och som tas ur bruk — Uttrycket ett område som under föregående år har odlats i syfte att ge en skörd
C-114/99	17 oktober 2000	Roquette Frères SA och Office national interprofessionnel des céréales (ONIC)	Jordbruk — Gemensam organisation av marknaden — Exportbidrag — Spannmål — Villkor för beviljande — Bearbetning till en produkt som kan återimporteras till gemenskapen
C-155/99	19 oktober 2000	Giuseppe Busolin m.fl. och Ispettorato Centrale Repressione Frodi — Ufficio di Conegliano — Ministero delle Risorse agricole, alimentari e forestali	Jordbruk — Gemensam organisation av marknaderna för jordbruksprodukter — Marknaden för vin — System för obligatorisk destillation

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-312/98	7 november 2000	Schutzverband gegen Unwesen in der Wirtschaft eV och Warsteiner Brauerei Haus Cramer GmbH & Co. KG	Skydd för geografiska beteckningar och ursprungsbeteckningar — Förordning (EEG) nr 2081/92 — Tillämpningsområde — Nationell lagstiftning som förbjuder vilseledande användning av så kallade e n k l a härkomstbeteckningar
C-148/99	9 november 2000	Förenade kungariket Storbritannien och Nordirland mot Europeiska gemenskapernas kommission	EUGFJ — Avslut av räkenskaper — Räkenskapsåret 1995 — Förordning (EEG) nr 1164/89 — Stöd för spånadslin och hampa
C-214/98	16 november 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Grekland	Fördragsbrott — Underlåtenhet att införliva vissa bestämmelser i direktiv 93/118/EG
C-436/98	30 november 2000	HMIL Ltd och Minister for Agriculture, Food and Forestry	Jordbruk — Gemensam organisation av marknaden — Särskilda exportbidrag och stöd till privat lagring av visst nötkött
C-477/98	5 december 2000	Eurostock Meat Marketing Ltd och Department of Agriculture for Northern Ireland	Jordbruk — Hälsovårdspolitik — Nationella nödåtgärder mot bovin spongiform encefalopati — Specifiserat riskmaterial

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-2/99	7 december 2000	Döhler GmbH och Hauptzollamt Darmstadt	Jordbruk — Gemensam organisation av marknaden — Produktionsbidrag — Artikel 7 i förordning (EEG) nr 2169/86 i dess lydelse enligt förordning (EEG) nr 165/89 — Förestrad och företrad stärkelse — Regelmässig användning — Sanktioner — Begreppet berörd part
C-395/99	7 december 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Italien	Fördragsbrott — Direktiven 96/51/EG och 96/93/EG — Underlåtenhet att införliva inom föreskriven tidsfrist
C-110/99	14 december 2000	Emsland-Stärke GmbH och Hauptzollamt Hamburg-Jonas	Jordbruk — Exportbidrag — Varor som omedelbart har återimporterats till gemenskapen — Missbruk av rättigheter
C-99/99	14 december 2000	Republiken Italien mot Europeiska gemenskapernas kommission	Talans om ogiltigförklaring — Förordning (EG) nr 2815/98 — Saluföringsnormer för olivolja
C-245/97	14 december 2000	Förbundsrepubliken Tyskland mot Europeiska gemenskapernas kommission	EUGFJ — Avslut av räkenskaper — Räkenskapsåret 1993 — Säljfrämjande åtgärd för mjölkprodukter

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
-----	-------	--------	-------------------

KONKURRENS

C-147/97 och C-148/97	10 februari 2000	Deutsche Post AG och Gesellschaft für Zahlungssysteme mbH (GZS) Citicorp Kartenservice GmbH	Offentligt företag — Postväsendet — Immateriell remail
C-395/96 P och C-396/96 P	16 mars 2000	Compagnie maritime belge transports SA, Compagnie maritime belge SA och Dafa- Lines A/S mot Europeiska gemenskapernas kommission	Konkurrens — Internationella sjötransporter — Linjekonferenser — Förordning (EEG) nr 4056/86 — Artikel 86 i EG-fördraget (nu artikel 82 EG) — Kollektiv dominerande ställning — Avtal mellan nationella myndigheter och linjekonferenser om ensamrätt — Linjekonferens kräver tillämpning av avtalet — "Fighting ships" — Lojalitetsrabatter — Rätten till försvar — Böter — Bedömningskriterier
C-265/97 P	30 mars 2000	Coöperatieve Vereniging De Verenigde Bloemenveilingen Aalsmeer BA (VBA), Florimex BV och Vereniging van Groothandelaren in Bloemkwekerijproducte n mot Europeiska gemenskapernas kommission	Överklagande — Konkurrens — Beslut om avslag på klagomål — Frågan om en avgift som har uttagits av utomstående leverantörer på blomsterprodukter som levererats till grossister på en kooperativ auktionssammanslutnings område är förenlig med artikel 2 i förordning nr 26 — Motivering

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-266/97 P	30 mars 2000	Coöperatieve Vereniging De Verenigde Bloemenveilingen Aalsmeer BA (VBA), Vereniging van Groothandelaren in Bloemkwekerijproducten (VGB), Florimex BV mot Europeiska gemenskapernas kommission	Överklagande — Konkurrens — Avskrivning av ett klagomål när klagandena inte har svarat inom den föreskrivna fristen — Frågan om en avgift som har uttagits av leverantörer som har slutit avtal avseende leveranser av blomsterprodukter till företag på en kooperativ auktionssammanslutnings område är förenlig med artikel 85.1 i EG-fördraget — Frågan om ett exklusivt inköpsåtagande, vilket har godtagits av vissa grossister som återförsäljer sådana produkter till detaljhandlare på en speciell handelsplats på samma område, är förenligt med artikel 85.1 i fördraget — Diskriminering — Inverkan på handeln mellan medlemsstaterna — Samlad bedömning av en samling föreskrifter — Märkbar inverkan föreligger inte
C-286/95 P	6 april 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Imperial Chemical Industries plc (ICI)	Överklagande — Talan om ogiltigförklaring — Grunder — Åsidosättande av väsentliga formföreskrifter — Avsaknad av bestyrkande av ett beslut antaget av kommissionsledamöternas kollegium — Grund som kan beaktas ex officio

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-287/95 P och C-288/95 P	6 april 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Solvay SA	Överklaganden — Talan om ogiltigförklaring — Grunder — Åsidosättande a v v ä s e n t l i g a formföreskrifter — Avsaknad av bestyrkande av beslut antagna av kommissionsledamöternas kollegium — Grund som kan beaktas ex officio
C-209/98	23 maj 2000	Sydhavnens Sten & Grus ApS och Københavns Kommune	Artikel 90 i EG-fördraget (nu artikel 86 EG) jämförd med artiklarna 34 i EG-fördraget (nu artikel 29 EG i ändrad lydelse) och 86 i EG-fördraget (nu artikel 82 EG) — Direktiv 75/442/EEG — Förordning (EEG) nr 259/93 — Särskild eller exklusiv rätt att samla in bygg- och anläggningsavfall — Miljöskydd
C-258/98	8 juni 2000	Giovanni Carra m.fl.	Dominerande ställning — Offentliga företag — Arbetsförmedling — Lagstadgat monopol
C-180/98— C-184/98	12 september 2000	Pavel Pavlov m.fl. och Stichting Pensioenfonds Medische Specialisten	Obligatorisk anslutning till en tjänstepensionsfond — Förenlighet med konkurrensreglerna — H u r u v i d a e n tjänstepensionsfond skall kvalificeras som ett företag
C-222/98	21 september 2000	Hendrik van der Woude och Stichting Beatrixoord	Konkurrensbegränsande s a m v e r k a n o c h dominerande ställning — K o l l e k t i v a v t a l — A r b e t s t a g a r e s sjukförsäkringsavgift

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-248/98 P	16 november 2000	NV Koninklijke KNP BT mot Europeiska gemenskapernas kommission	Överklagande — Konkurrens — Artikel 85.1 i EG-fördraget (nu artikel 81.1 EG) — Böter — Motivering — Full prövningsrätt
C-279/98 P	16 november 2000	Cascades SA mot Europeiska gemenskapernas kommission	Överklagande — Konkurrens — Artikel 85.1 i EG-fördraget (nu artikel 81.1 EG) — Ansvar för rättsstridigt beteende — Böter — Motivering — Icke- diskrimineringsprincipen
C-280/98 P	16 november 2000	Moritz J. Weig GmbH & Co. KG mot Europeiska gemenskapernas kommission	Överklagande — Konkurrens — Artikel 85.1 i EG-fördraget (nu artikel 81.1 EG) — Böter — Fastställelse av beloppet — Motivering — Förmildrande omständigheter
C-282/98 P	16 november 2000	Enso Española SA mot Europeiska gemenskapernas kommission	Överklagande — Konkurrens — Artikel 85.1 i EG-fördraget (nu artikel 81.1 EG) — Motivering — Principen om likabehandling — Rättegångskostnader
C-283/98 P	16 november 2000	Mo och Domsjö AB mot Europeiska gemenskapernas kommission	Överklagande — Konkurrens — Artikel 85.1 i EG-fördraget (nu artikel 81.1 EG) — Böter — Fastställelse av beloppet — Motivering — Full prövningsrätt
C-286/98 P	16 november 2000	Stora Kopparbergs Bergslags AB mot Europeiska gemenskapernas kommission	Överklagande — Konkurrens — Artikel 85.1 i EG-fördraget (nu artikel 81.1 EG) — Böter — Motivering — Ansvar för rättsstridigt beteende

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-291/98 P	16 november 2000	Sarrió SA mot Europeiska gemenskapernas kommission	Överklagande — Konkurrens — Artikel 85.1 i EG-fördraget (nu artikel 81.1 EG) — Begreppet en enda överträdelse — Informationsutbyte — Åläggande — Böter — Fastställelse av beloppet — Beräkningsmetod — Motivering — Förmildrande omständigheter
C-294/98 P	16 november 2000	Metsä-Serla Oyj, UPM-Kymmene Oyj, Tamrock Oy, Kyro Oyj Abp mot Europeiska gemenskapernas kommission	Överklagande — Artikel 15.2 i förordning nr 17 — Solidariskt ansvar för betalningen av böterna
C-297/98 P	16 november 2000	SCA Holding Ltd mot Europeiska gemenskapernas kommission	Överklagande — Konkurrens — Artikel 85.1 i EG-fördraget (nu artikel 81.1 EG) — Ansvar för rättsstridigt beteende — Böter — Motivering — Förmildrande omständigheter
C-298/98 P	16 november 2000	Metsä-Serla Sales Oy mot Europeiska gemenskapernas kommission	Överklagande — Konkurrens — Artikel 85.1 i EG-fördraget (nu artikel 81.1 EG) — Böter — Fastställelse av beloppet — Motivering — Samarbete under det administrativa förfarandet
C-422/99	30 november 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Italien	Fördragsbrott — Underlåtenhet att införliva direktiv 97/51/EG

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-423/99	7 december 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Italien	Fördragsbrott — Underlåtenhet att införliva direktiv 98/10/EG
C-214/99	7 december 2000	Neste Markkinointi Oy och Yötuuli Ky m.fl.	Konkurrens — Exklusiva inköpsavtal — Bensinstationsavtal — Löptid — Avtalen med en leverantör bidrar i väsentlig mån till utestängning från marknaden — Åtskillnad mellan olika avtal med samma leverantör
C-344/98	14 december 2000	Masterfoods Ltd och HB Ice Cream Ltd HB Ice Cream Ltd och Masterfoods Ltd	Konkurrens — Artiklarna 85 och 86 i EG-fördraget (nu artiklarna 81 EG och 82 EG) — Parallella förfaranden inför nationella domstolar och gemenskapsdomstolarna

KONVENTION OM DOMSTOLS BEHÖRIGHET / VERKSTÄLLIGHET AV DOMAR

C-8/98	27 januari 2000	Dansommer A/S och Andreas Götz	Brysselkonventionen — Artikel 16.1 — Exklusiv behörighet i fråga om nyttjanderätt till fast e g e n d o m — Tillämpningsområde
C-7/98	28 mars 2000	Dieter Krombach och André Bamberski	Brysselkonventionen — Verkställighet av domar — Grunderna för rättsordningen

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-38/98	11 maj 2000	Régie nationale des usines Renault SA och Maxicar SpA, Orazio Formento	Brysselkonventionen — Verkställighet av domar — Im materiella rättigheter till karosserikomponenter för bilar — Grunderna för rättsordningen
C-412/98	13 juli 2000	Group Josi Reinsurance Company SA och Universal General Insurance Company (UGIC)	Brysselkonventionen — Personkrets som omfattas av tillämpningsområdet — Kärande med hemvist i en icke fördragsslutande stat — Materiellt tillämpningsområde — Behörighetsreglerna för försäkringstvister — Tvist som rör ett återförsäkringsavtal
C-387/98	9 november 2000	Coreck Maritime GmbH och Handelsveem BV m.fl.	Brysselkonventionen — Artikel 17 — Prorogationsklausul — Formkrav — Verkningar

KS

C-274/97	16 maj 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Coal Products Ltd	Skiljedomsklausul — Ränterabatt
C-210/98 P	13 juli 2000	Salzgitter AG (tidigare Preussag Stahl) mot Europeiska gemenskapernas kommission	Överklagande — Beslut nr 3855/91/EKSG (femte beslutet med gemenskapsregler för stöd till stålindustrin) — Anmälan av ett planerat stöd efter utgången av den föreskrivna fristen — Verkningar

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-441/97 P	23 november 2000	Wirtschaftsvereinigung Stahl, Thyssen Stahl AG, Preussag Stahl AG, Hoogovens Staal BV mot Europeiska gemenskapernas kommission	Överklagande — EKSG — Kommissionens beslut nr 3855/91/EKSG (det femte regelverket) — Statligt stöd till stålföretag inom den offentliga sektorn i Italien — Maktmissbruk — Icke-diskrimineringsprincipen — Nödvändighetsprincipen
C-1/98 P	23 november 2000	British Steel plc mot Europeiska gemenskapernas kommission	Överklagande — EKSG — Kommissionens beslut nr 3855/91/EKSG (det femte regelverket) — Enskilda beslut av kommissionen om tillstånd till statligt stöd till stålföretag — Kommissionens behörighet — Skydd för berättigade förväntningar

KULTUR

C-164/98 P	27 januari 2000	DIR International Film Srl m.fl. mot Europeiska gemenskapernas kommission	Media-programmet — Villkor för beviljande av lån — Utrymme för skönmässig bedömning — Motivering
------------	-----------------	---	--

MILJÖ OCH KONSUMENTSKYDD

C-6/99	21 mars 2000	Association Greenpeace France m.fl. och Ministère de l'Agriculture et de la Pêche m.fl.	Direktiv 90/220/EEG — Bioteknik — Genetiskt modifierade organismer — Beslut 97/98/EG — Majsutsäde
--------	--------------	---	---

Mal	Datum	Parter	Föremål för talan
C-256/98	6 april 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Frankrike	Fördragsbrott — Direktiv 92/43/EEG — Bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter
C-274/98	13 april 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Konungariket Spanien	Fördragsbrott — Direktiv 91/676/EEG
C-307/98	25 maj 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Konungariket Belgien	Fördragsbrott — Direktiv 76/160/EEG — Kvaliteten på badvatten
C-384/97	25 maj 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Grekland	Fördragsbrott — Förorening av vattenmiljön — Skyldighet att upprätta program i syfte att minska förorening genom utsläpp av vissa farliga ämnen — Underlåtenhet att införliva direktiv 76/464/EEG
C-418/97 och C-419/97	15 juni 2000	ARCO Chemie Nederland Ltd och Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer Vereniging Dorpsbelang Hees, Stichting Werkgroep Weurt+, Vereniging Stedelijk Leefmilieu Nijmegen och Directeur van de dienst Milieu en Water van de provincie Gelderland	Miljö — Direktiv 75/442/EEG och 91/156/EEG — Avfallsbegreppet

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-318/98	22 juni 2000	Giancarlo Fornasar, Andrea Strizzolo, Giancarlo Toso, Lucio Mucchino, Enzo Peressutti och Sante Chiarcosso	Avfall — Begreppet farligt avfall — Direktiv 91/689/EEG — Beslut 94/904/EG — Strängare skyddsåtgärder
C-240/98— C-244/98	27 juni 2000	Océano Grupo Editorial SA och Rocío Murciano Quintero Salvat Editores SA och José M. Sánchez Alcón Prades m.fl.	Direktiv 93/13/EEG — Oskäliga villkor i konsumentavtal — Prorogationsvillkor — En domstols behörighet att ex officio undersöka om ett sådant villkor är oskäligt
C-236/99	6 juli 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Konungariket Belgien	Fördragsbrott — Underlåtenhet att införliva direktiv 91/271/EEG
C-261/98	13 juli 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Portugal	Fördragsbrott — Direktiv 76/464/EEG — Förorening av vatten — Underlåtenhet att införliva
C-287/98	19 september 2000	Luxemburgska staten och Berthe Linster, Aloyse Linster, Yvonne Linster	Miljö — Direktiv 85/337/EEG — Bedömning av inverkan av vissa offentliga och privata projekt — Särskild nationell lagstiftning — Direktivets effekt

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-371/98	7 november 2000	The Queen och Secretary of State for the Environment, Transport and the Regions, ex parte: First Corporate Shipping Ltd	Direktiv 92/43/EEG — Bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter — Avgränsning av områden som kan utses till särskilda bevarandehavensområden — Medlemsstaternas utrymme för skönmässig bedömning — Ekonomiska och sociala hänsyn — Floden Severns mynning
C-69/99	7 december 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Förenade kungariket Storbritannien och Nordirland	Fördragsbrott — Direktiv 91/676/EEG — Skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket — Förteckning över förorenade vatten — Fastställande av sött ytvatten
C-374/98	7 december 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Frankrike	Fördragsbrott — Direktiven 79/409/EEG och 92/43/EEG — Bevarande av vilda fåglar — Särskilda skyddsområden
C-38/99	7 december 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Frankrike	Fördragsbrott — Direktiv 79/409/EEG — Bevarande av vilda fåglar — Jakttider
C-435/99	12 december 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Portugal	Fördragsbrott — Underlåtenhet att införliva direktiven 76/464/EEG, 78/176/EEG, 78/659/EEG, 80/68/EEG, 82/176/EEG, 83/513/EEG, 84/156/EEG, 84/491/EEG och 86/280/EEG

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
-----	-------	--------	-------------------

REGIONALPOLITIK

C-443/97	6 april 2000	Konungariket Spanien mot Europeiska gemenskapernas kommission	S a m o r d n i n g a v strukturinstrument — Kommissionens interna riktlinjer — Finansiella nettokorrigeringar
----------	--------------	--	--

SKATTERÄTT

C-23/98	27 januari 2000	Staatssecretaris van Financiën och J. Heerma	S j ä t t e mervärdesskattedirektivet — Transaktioner mellan ett bolag och en av dess delägare
C-12/98	3 februari 2000	Miguel Amengual Far och Juan Amengual Far	S j ä t t e mervärdesskattedirektivet — Utarrendering och uthyrning av fast egendom — Undantag
C-228/98	3 februari 2000	Charalampos Dounias och Ypourgou Oikonomikon	Skatter och avgifter på importerade varor — Skattepliktigt värde — Artiklarna 30 och 95 i EG-fördraget (nu artiklarna 28 EG och 90 EG i ändrade lydelse) — Förordning (EEG) nr 1224/80
C-434/97	24 februari 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Frankrike	Talan om fördragsbrott — Direktiv 92/12/EEG — Särskild skatt på starksprit

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-437/97	9 mars 2000	Evangelischer Krankenhausverein Wien och Abgabenberufungs- kommission Wien Wein & Co. HandelsgesmbH och Oberösterreichische Landesregierung	Indirekta skatter — Kommunal dryckesskatt — S j ä t t e mervärdesskattedirektivet — Direktiv 92/12/EEG
C-110/98— C-147/98	21 mars 2000	Gabalfrija SL m.fl och Agencia Estatal de Administración Tributaria (AEAT)	Begreppet nationell domstol i den mening som avses i artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG) — Upptagande till sakprövning — Mervärdesskatt — Tolkning av artikel 17 i sjätte direktivet 77/388/EEG — Avdrag för ingående skatt — Transaktioner som hänför sig till tiden före verksamhetens inledande
C-98/98	8 juni 2000	Commissioners of Customs & Excise och Midland Bank plc	Mervärdesskatt — Första o c h s j ä t t e mervärdesskattedirektiven — Avdrag för ingående skatt — Skattskyldig som utför såväl skattepliktiga som inte skattepliktiga transaktioner — Avräkning för ingående tjänster på utgående transaktioner — Krav på ett direkt och omedelbart samband

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-396/98	8 juni 2000	Grundstückgemeinschaft t Schloßstraße GbR och Finanzamt Paderborn	Omsättningsskatter — Gemensamt system för mervärdesskatt — Artikel 17 i sjätte direktivet 77/388/EEG — Rätt till avdrag för ingående skatt — Inte möjligt att göra avdrag till följd av en lagändring som upphäver möjligheten a t t v ä l j a beskattningsalternativet vid uthyrning av fast egendom
C-400/98	8 juni 2000	Finanzamt Goslar och Brigitte Breitsohl	Omsättningsskatter — Gemensamt system för mervärdesskatt — Artiklarna 4, 17 och 28 i sjätte direktivet 77/388/EEG — Egenskap av skattskyldig person och utövande av rätten till avdrag i fall där den planerade ekonomiska verksamheten misslyckas före det första beslutet om fastställelse av mervärdesskatt — Tillhandahållande av byggnader och den mark på vilken de står — Möjligheten att begränsa beskattningsalternativet till byggnader med uteslutande av marken
C-365/98	15 juni 2000	Brinkmann Tabakfabriken GmbH och Hauptzollamt Bielefeld	Direktiv 92/80/EEG — Nationell skatt i form av antingen en specifik skatt som tillämpas på produkter vars pris inte överstiger en viss nivå eller en värdeskatt som tillämpas på produkter som åsatts ett högre pris

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-455/98	29 juni 2000	Tullstyrelsen och Kaupo Salumets m.fl.	Bestämmelser om skatter och avgifter — Harmonisering av lagstiftning — Omsättningsskatt — Gemensamt system för mervärdesskatt — Sjätte direktivet — Importskatt — Tillämpningsområde — Smuggling av etylalkohol
C-136/99	13 juli 2000	Ministre du Budget, Ministre de l'Économie et des Finances och bolaget Monte Dei Paschi Di Siena	Omsättningsskatt — Gemensamt system för mervärdesskatt — Återbetalning av skatt till skattskyldiga som inte är etablerade inom landets territorium — Artikel 17 i sjätte direktivet 77/388/EEG samt artiklarna 2 och 5 i åttonde direktivet 79/1072/EEG
C-36/99	13 juli 2000	Idéal tourisme SA och belgiska staten	Mervärdesskatt — Sjätte direktivet 77/388/EEG — Övergångsbestämmelser — Bibehållande av undantag för internationell passagerartransport med flyg — Inget undantag för internationell passagerartransport med buss — Diskriminering — Statligt stöd

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-276/97	12 september 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Frankrike	Fördragsbrott — Artikel 4 . 5 i s j ä t t e mervärdesskattedirektivet — Tillhandahållande av vägar mot betalning av vägtull — Befrielse från mervärdesskatteplikt — Förordningarna (EEG, Euratom) nr 1552/89 och 1 5 5 3 / 8 9 — Gemenskapernas egna medel som härrör från mervärdesskatt
C-358/97	12 september 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Irland	Fördragsbrott — Artikel 4 . 5 i s j ä t t e mervärdesskattedirektivet — Tillhandahållande av vägar mot betalning av vägtull — Befrielse från mervärdesskatteplikt — Förordningarna (EEG, Euratom) nr 1552/89 och 1 5 5 3 / 8 9 — Gemenskapernas egna medel som härrör från mervärdesskatt
C-359/97	12 september 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland	Fördragsbrott — Artikel 4 . 5 i s j ä t t e mervärdesskattedirektivet — Tillhandahållande av vägar mot betalning av vägtull — Befrielse från mervärdesskatteplikt — Förordningarna (EEG, Euratom) nr 1552/89 och 1 5 5 3 / 8 9 — Gemenskapernas egna medel som härrör från mervärdesskatt

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-408/97	12 september 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Konungariket Nederländerna	Fördragsbrott — Artikel 4 . 5 i s j ä t t e mervärdesskattedirektivet — Tillhandahållande av vägar mot betalning av vägtull — Befrielse från mervärdesskatteplikt
C-260/98	12 september 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Grekland	Fördragsbrott — Artikel 4 . 5 i s j ä t t e mervärdesskattedirektivet — Tillhandahållande av vägar mot betalning av vägtull — Befrielse från mervärdesskatteplikt — Förordningarna (EEG, Euratom) nr 1552/89 och 1 5 5 3 / 8 9 — Gemenskapernas egna medel som härrör från mervärdesskatt
C-384/98	14 september 2000	D och W	S j ä t t e mervärdesskattedirektivet — Undantag från skatteplikt för sjukvårdande behandling som ges av medicinska eller paramedicinska yrkesutövare — Utlåtande avgivet av en läkare som av domstol utsetts till sakkunnig inom ramen för en faderskapsutredning
C-454/98	19 september 2000	Schmeink & Cofreth AG & Co. KG och Finanzamt Borken Manfred Strobel och Finanzamt Esslingen	S j ä t t e mervärdesskattedirektivet — Medlemsstaternas skyldighet att föreskriva en möjlighet att rätta en skatt som har fakturerats felaktigt — Villkor — Fakturautställarens goda tro

Mal	Datum	Parter	Föremål för talan
C-177/99 och C-181/99	19 september 2000	Ampafrance SA och Directeur des services fiscaux de Maine-et- Loire Sanofi Synthelabo, före detta Sanofi Winthrop SA och Directeur des services fiscaux du Val-de- Marne	Mervärdesskatt — Avdrag för skatt — Undantag från avdragsrätt — Utgifter för representation — Proportionalitet
C-19/99	21 september 2000	Modelo Continente SGPS SA och Fazenda Pública	Direktiv 69/335/EEG — Indirekta skatter på kapitalanskaffning — Avgifter för upprättande av en handling inför notarius publicus vari fastställs en ökning av bolagskapitalet samt en ändring av en kapitalassociations bolagsordning
C-134/99	26 september 2000	IGI - Investimentos Imobiliários SA och Fazenda Pública	Direktiv 69/335/EEG — Indirekta skatter på kapitalanskaffning — Avgifter för inskrivning av juridiska personer i ett nationellt register — A v g i f t e r a v vederlagskaraktär
C-216/98	19 oktober 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Grekland	Fördragsbrott — Direktiv 95/59/EG — Artikel 9 — L ä g s t a p r i s — Tobaksvaror

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-142/99	14 november 2000	Floridienne SA, Berginvest SA och belgiska staten	S j ä t t e mervärdesskattedirektivet — Avdrag för ingående skatt — Företag som endast är skattskyldigt för en del av sina transaktioner — Avdrag för andel — Beräkning — Ett holdingbolags erhållande av aktieutdelningar och låneräntor från sina dotterbolag — Deltagande i förvaltningen av dotterbolag
C-482/98	7 december 2000	Republiken Italien mot Europeiska gemenskapernas kommission	T a l a n o m ogiltigförklaring — Rådets direktiv 92/83/EEG — Harmonisering av strukturerna för punktskatter på alkohol och alkoholdrycker — Kommissionens beslut 98/617/EG av den 21 oktober 1998 om att neka Italien bemyndigande att vägra medge befrielse för vissa produkter som är befriade från punktskatt enligt rådets direktiv 92/83 — Kosmetiska produkter
C-446/98	14 december 2000	Fazenda Pública och Câmara Municipal do Porto	Skattesystem — Sjätte mervärdesskattedirektivet — Skattskyldiga personer — Offentligrättsliga organ — Uthyrning av lokaler och platser för parkering av fordon

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
-----	-------	--------	-------------------

SOCIALPOLITIK

C-285/98	11 januari 2000	Tanja Kreil och Förbundsrepubliken Tyskland	Likabehandling av kvinnor och män — Begränsning av kvinnors tillträde till militär anställning i Bundeswehr
C-207/98	3 februari 2000	Silke-Karin Mahlburg och Land Mecklenburg- Vorpommern	Likabehandling av kvinnor och män — Tillgång till anställning — Vägran att anställa en gravid kvinna
C-50/96	10 februari 2000	Deutsche Telekom AG och Lilli Schröder	Lika lön för kvinnliga och mannliga arbetstagare — A r t i k e l 119 i EG-fördraget (artiklarna 117—120 i EG-fördraget har ersatts av artiklarna 136 EG—143 EG) — Protokoll om artikel 119 i E G - f ö r d r a g e t — F ö r e t a g s - e l l e r yrkesbaserade system för social trygghet — Deltidsanställda arbetstagare som utesluts från möjligheten att ansluta sig till ett f ö r e t a g s - e l l e r yrkesbaserat system som ger rätt till tilläggspension — Retroaktiv anslutning — Pensionsrätt — Förhållandet mellan nationell rätt och gemenskapsrätt

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-234/96 och C-235/96	10 februari 2000	Deutsche Telekom AG och Agnes Vick Ute Conze	Lika lön för kvinnliga och manliga arbetstagare — A r t i k e l 119 i EG-fördraget (artiklarna 117—120 i EG-fördraget har ersatts av artiklarna 136 EG—143 EG) — Protokoll om artikel 119 i E G - f ö r d r a g e t — F ö r e t a g s - e l l e r yrkesbaserade system för social trygghet — Deltidsanställda arbetstagare som utesluts från möjligheten att ansluta sig till ett f ö r e t a g s - e l l e r yrkesbaserat system som ger rätt till tilläggspension — Retroaktiv anslutning — Pensionsrätt — Förhållandet mellan nationell rätt och gemenskapsrätt

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-270/97 och C-271/97	10 februari 2000	Deutsche Post AG och Elisabeth Sievers Brunhilde Schrage	Lika lön för kvinnliga och manliga arbetstagare — A r t i k e l 119 i EG-fördraget (artiklarna 117—120 i EG-fördraget har ersatts av artiklarna 136 EG—143 EG) — Protokoll om artikel 119 i E G - f ö r d r a g e t — F ö r e t a g s - e l l e r yrkesbaserade system för social trygghet — Deltidsanställda arbetstagare som utesluts från möjligheten att ansluta sig till ett f ö r e t a g s - e l l e r yrkesbaserat system som ger rätt till tilläggs pension — Retroaktiv anslutning — Pensionsrätt — Förhållandet mellan nationell rätt och gemenskapsrätt — Gemenskapskonform tolkning av den nationella rätten
C-386/98	9 mars 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Italien	Fördragsbrott — Direktiv 9 3 / 1 0 4 / E G — Arbetstidens förläggning — Underlåtenhet att införliva
C-439/98	16 mars 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Italien	Fördragsbrott — Direktiv 95/30/EG — Skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för biologiska agenser i arbetet
C-158/97	28 mars 2000	Georg Badeck m.fl.	Likabehandling av kvinnor och män — Offentliganställda — Åtgärder som främjar befordran av kvinnor

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-236/98	30 mars 2000	Jämställdhets- ombudsmannen och Örebro läns landsting	Socialpolitik — Manliga och kvinnliga arbetstagare — Lika lön för ett likvärdigt arbete — A r t i k e l 119 i EG-fördraget (artiklarna 117—120 i EG-fördraget har ersatts av artiklarna 136—143 EG) — Direktiv 75/117/EEG — Lönejämförelse mellan en barnmorska och en klinikingenjör — Beaktande av ersättning f ö r o c h arbetstidsförkortning på grund av obekväm arbetstid
C-226/98	6 april 2000	Birgitte Jørgensen och Foreningen af Speciallæger, Sygesikringens Forhandlingsudvalg	Direktiven 76/207/EEG och 86/613/EEG — Likabehandling av kvinnor och män — Egen r ö r e l s e — Omklassificering av läkarpraktiker
C-78/98	16 maj 2000	Shirley Preston m.fl. och Wolverhampton Healthcare NHS Trust m.fl. Dorothy Fletcher m.fl. och Midland Bank plc	Socialpolitik — Manliga och kvinnliga arbetstagare — Lika lön — Anslutning till ett yrkesbaserat pensionssystem — Deltidsanställda arbetstagare — Omfattas inte — Nationella processuella regler — Effektivitetsprincip — Likvärdighetsprincip
C-45/99	18 maj 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Frankrike	Fördragsbrott — Underlåtenhet att införliva direktiv 94/33/EG

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-104/98	23 maj 2000	Johann Buchner m.fl. och Sozialversicherungsanstalt der Bauern	Direktiv 79/7/EEG — Likabehandling av kvinnor och män i fråga om social trygghet — Förtida ålderspension på grund av arbetsoförmåga — Fastställande av olika åldersvillkor för rätt till pension beroende på kön
C-196/98	23 maj 2000	Regina Virginia Hepple m.fl. och Adjudication Officer	Direktiv 79/7/EEG — Likabehandling av kvinnor och män i fråga om social trygghet — Förmåner inom ett försäkringssystem för olycksfall i arbetet och arbetsskador — Införande av ett samband med pensionsålder
C-50/99	25 maj 2000	Jean-Marie Podesta och Caisse de retraite par répartition des ingénieurs cadres & assimilés (CRICA) m.fl.	Socialpolitik — Manliga och kvinnliga arbetstagare — Lika lön — Privat branschövergripande tilläggs pensionssystem med fastställda avgifter e n l i g t fördelningsprincipen — Efterlevandepension där villkoren för vid vilken ålder utbetalning skall ske varierar beroende på kön
C-46/99	8 juni 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Frankrike	Fördragsbrott — Direktiv 93 / 104 / E G — Arbetstidens förläggning — Underlåtenhet att införliva
C-407/98	6 juli 2000	Katarina Abrahamsson, Leif Anderson och Elisabet Fogelqvist	Begreppet "nationell d o m s t o l " — Likabehandling av kvinnor och män — Positiv särbehandling av kvinnor — Förenlighet med gemenskapsrätten

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-11/99	6 juli 2000	Margrit Dietrich och Westdeutscher Rundfunk	Rådets direktiv 90/270/EEG om minimikrav för säkerhet och hälsa i arbete vid b i l d s k ä r m — Tillämpningsområde — Begreppet bildskärm i artikel 2 — Begreppet förarhytter eller kontrollhytter på fordon eller maskiner i artikel 1
C-166/99	13 juli 2000	Marthe Defreyn och Sabena SA	Lika lön för manliga och kvinnlige arbetstagare — Tilläggsersättning vid förtida avgång
C-343/98	14 september 2000	Renato Collino, Luisella Chiappero och Telecom Italia SpA	Direktiv 77/187/EEG — Skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag — Överlåtelse av en enhet, som drevs av ett offentligt organ inom den statliga förvaltningen, till ett privaträttsligt bolag med offentligt kapital — Begreppet arbetstagare — Förvärvarens beaktande av den sammanlagda anställningstiden
C-462/98 P	21 september 2000	Mediocurso — Estabelecimento de Ensino Particular Ld. ^a mot Europeiska gemenskapernas kommission	Ö v e r k l a g a n d e — Europeiska socialfonden — Utbildningsverksamhet — Nedsättning av ett finansieellt stöd — Rätten till försvar — De berörda rätt att yttra sig
C-175/99	26 september 2000	Didier Mayeur och Association Promotion de l'information messine (APIM)	Skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag — Överlåtelse till en kommun av en verksamhet som tidigare b e d r e v s a v e n privaträttslig juridisk person i kommunens intresse

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-322/98	26 september 2000	Bärbel Kachelmann och Bankhaus Hermann Lampe KG	Socialpolitik — Manliga och kvinnliga arbetstagare — Tillgång till anställning och arbetsvillkor — Likabehandling — Villkor för uppsägning
C-303/98	3 oktober 2000	Sindicato de Médicos de Asistencia Pública (Simap) och Conselleria de Sanidad y Consumo de la Generalidad Valenciana	Socialpolitik — Skydd för arbetstagares säkerhet och hälsa — Direktiv 89/391/EEG och 93/104/EG — Tillämpningsområde — Läkare inom primärvårdsgrupper — Genomsnittlig arbetstid — Beredskapstid omfattas — Nattarbetande och skiftarbetare
C-79/99	7 december 2000	Julia Schnorbus och Land Hessen	Likabehandling av kvinnor och män — Reglering för tillgång till notariatjänstgöring i delstaten Hessen — Företräde för sökande som fullgjort värnplikt eller civilplikt
C-457/98	14 december 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Grekland	Fördragsbrott — Direktiv 96/97/EG — Genomförande av principen om likabehandling av män och kvinnor i företags- eller yrkesbaserade system för social trygghet — Underlåtenhet att införliva

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
-----	-------	--------	-------------------

STATLIGT STÖD

C-83/98 P	16 maj 2000	Republiken Frankrike mot Ladbroke Racing Ltd och Europeiska gemenskapernas kommission	Överklagande — Konkurrens — Statligt stöd
C-106/98 P	23 maj 2000	Comité d'entreprise de la Société française de production m.fl. mot Europeiska gemenskapernas kommission	Överklagande — Fysiska eller juridiska personer — Rättsakter som berör dem direkt och personligen — Statligt stöd — Beslut genom vilket ett stöd förklaras oförenligt med den gemensamma marknaden — Fackföreningar och företagsråd
C-332/98	22 juni 2000	Republiken Frankrike mot Europeiska gemenskapernas kommission	Statligt stöd till Coopérative d'exportation du livre français (CELF)
C-404/97	27 juni 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Portugal	Fördragsbrott — Statligt stöd som är oförenligt med den gemensamma marknaden — Återbetalning — Absolut hinder för verkställighet
C-156/98	19 september 2000	Förbundsrepubliken Tyskland mot Europeiska gemenskapernas kommission	Stöd till företag i de nya tyska delstaterna — Skatteregel som främjar investeringar

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-288/96	5 oktober 2000	Förbundsrepubliken Tyskland mot Europeiska gemenskapernas kommission	Statligt stöd — Driftsstöd — Riktlinjer för fiskerisektorn — Artikel 92.1 och 92.3 c i EG-fördraget (nu artikel 87.1 och 87.3 c EG i ändrad lydelse) — Rätten till försvar — Motivering
C-480/98	12 oktober 2000	Konungariket Spanien mot Europeiska gemenskapernas kommission	Statligt stöd — Stöd till Magefesagruppens företag
C-15/98 och C-105/99	19 oktober 2000	Republiken Italien Sardegna Lines — Servizi Marittimi della Sardegna SpA mot Europeiska gemenskapernas kommission	Statligt stöd — Stöd från regionen Sardinien till sjöfartsnäringen på Sardinien — Skadlig inverkan på konkurrensen och inverkan på handeln mellan medlemsstater — Motivering

TILLNÄRMNING AV LAGSTIFTNING

C-208/98	23 mars 2000	Berliner Kindl Brauerei AG och Andreas Siepert	Tillnärmning av lagstiftning — Konsumentkredit — Direktiv 87/102 — Tillämpningsområde — Borgensförbindelse — Omfattas inte
C-327/98	23 mars 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Frankrike	Fördragsbrott — Direktiv 93/15/EEG
C-465/98	4 april 2000	Verein gegen Unwesen in Handel und Gewerbe Köln eV och Adolf Darbo AG	Märkning och presentation av livsmedel — Direktiv 79/112/EEG — Jordgubbssylt — Risk för vilseledande

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-420/98	13 april 2000	W.N. och Staatssecretaris van Financiën	Tillnärmning av lagstiftning — Direktiv 77/799/EEG — Ömsesidigt bistånd av medlemsstaternas myndigheter på direktbeskattnings området — Informationsutbyte utan anmodan
C-348/99	13 april 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Storhertigdömet Luxemburg	Fördragsbrott — Direktiv 96/9/EG — Underlåtenhet att införliva inom angiven frist
C-123/99	13 april 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Grekland	Fördragsbrott — Underlåtenhet att införliva direktiv 94/62/EG
C-107/97	18 maj 2000	Max Rombi, Arkopharma och Organisation générale des consommateurs (Orgeco), Union Départementale 06	Näringsstillskott — Direktiv 89/398/EEG — Införlivande — Villkor — Upprätthållande av tidigare nationella bestämmelser — Tillsats — L-karnitin
C-375/98	8 juni 2000	Ministério Público, Fazenda Pública och Epson Europe BV	Tillnärmning av skattelagstiftning — Moderbolag och dotterbolag — Befrielse i den medlemsstat i vilken dotterbolaget är hemmahörande från källskatt på vinstutdelning till moderbolaget
C-425/98	22 juni 2000	Marca Moda CV och Adidas AG, Adidas Benelux BV	Direktiv 89/104/EEG — Artikel 5.1 b — Varumärken — Risk för förväxling — Risk för association mellan tecknet och varumärket

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-219/98	4 juli 2000	Regina och Minister of Agriculture, Fisheries and Food, ex parte: S.P. Anastasiou (Pissouri) Ltd m.fl.	Direktiv 77/93/EEG — U t f ä r d a n d e a v sundhetscertifikat av icke- medlemsländer som inte ä r v ä x t e r n a s u r s p r u n g s l a n d — Produkter med ursprung i den del av Cypern som ligger norr om Förenta nationernas buffertzoon
C-366/98	12 september 2000	Yannick Geffroy och Casino France SNC	Fri rörlighet för varor — Nationell lagstiftning om saluföring av en produkt — Beteckning och märkning — Nationell lagstiftning enligt vilken medlemsstatens officiella språk skall användas — Direktiv 79/112/EEG
C-348/98	14 september 2000	Vitor Manuel Mendes Ferreira och Maria Clara Delgado Correia Ferreira och Companhia de Seguros Mundial Confiança SA	O b l i g a t o r i s k ansvarsförsäkring för motorfordon — Direktiven 84/5/EEG och 9 0 / 2 3 2 / E E G — G a r a n t e r a d e minimibelopp — System för civilrättsligt ansvar — Skador som orsakats familjemedlemmar till försäkringstagaren eller till föraren
C-443/98	26 september 2000	Unilever Italia SpA och Central Food SpA	Tekniska standarder och föreskrifter — Skyldighet att anmäla och att skjuta upp antagandet — T i l l ä m p l i g h e t i civilrättsliga förfaranden
C-376/98	5 oktober 2000	Förbundsrepubliken Tyskland mot Europaparlamentet Europeiska unionens råd	Direktiv 98/43/EG — Reklam för och sponsring till förmån för tobaksvaror — Rättslig grund — Artikel 100a i EG-fördraget (nu artikel 95 EG i ändrad lydelse)

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-74/99	5 oktober 2000	The Queen och Secretary of State for Health m.fl., ex parte: Imperial Tobacco Ltd m.fl.	Direktiv 98/43/EG — Reklam för och sponsring till förmån för tobaksvaror — Giltighet
C-314/98	12 oktober 2000	Snellers Auto's BV och Algemeen Directeur van de Dienst Wegverkeer	Första ibruktage av fordon — Fastställelse av tidpunkten — Tekniska standarder och föreskrifter — Artikel 30 i EG-fördraget (nu artikel 28 EG i ändrad lydelse)
C-3/99	12 oktober 2000	Cidrerie Ruwet SA och Cidre Stassen SA, HP Bulmer Ltd	Fri rörlighet för varor — Direktiv 75/106/EEG — Delvis harmonisering — Färdigförpackade vätskor — Färdigförpackning efter volym — Cider — En medlemsstats förbud mot nominella volymer som inte anges i direktivet
C-37/99	16 november 2000	Roelof Donkersteeg	Direktiv 83/189/EEG — Tekniska standarder och föreskrifter — Anmälningsskyldighet — Anläggningar för desinfektion av skodon i jordbruksföretag — Vaccination av svin
C-320/99	23 november 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Frankrike	Fördragsbrott — Direktiv 97/68/EG — Motorfordon — Utsläpp av gas- och partikelformiga föroreningar

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
-----	-------	--------	-------------------

TJÄNSTEFÖRESKRIFTERNA

C-284/98 P	16 mars 2000	Europaparlamentet mot Roland Bieber	Överklagande — Tjänstemän — Tjänstledighet av personliga skäl — Återinträde — Gemenskapens utomobligatoriska ansvar — Bestämmande av den period som skall beaktas vid beräkningen av den skada som lidits
C-153/99 P	13 april 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Antonio Giannini	Överklagande — Åtgärder för att följa förstainstansrättens dom — Maktmissbruk
C-82/98 P	25 maj 2000	Max Kögler mot Europeiska gemenskapernas domstol Europeiska unionens råd	Överklagande — Talan av tjänstemän — Korrigeringskoefficient tillämplig på avgångspension
C-154/99 P	29 juni 2000	Corrado Politi	Överklagande — Tillfälligt anställda — Tidsfrist för klagomål — Tidsfrist för att väcka talan — Felaktig kvalificering — Talans upptagande till sakprövning
C-174/99 P	13 juli 2000	Europaparlamentet mot Pierre Richard	Tjänstemän — Anställningsförfarande — Tillämpning av artikel 29.1 i tjänsteföreskrifterna

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-432/98 P och C-433/98 P	5 oktober 2000	Europeiska unionens råd mot Christiane Chvatal m.fl. Europeiska unionens råd mot Antoinette Losch	Överklagande — Tjänstemän — Avgång från tjänsten med anledning av nya medlemsstaters anslutning — Invändning om rättsstridighet avseende förordning (EG, Euratom, EKSG) nr 2688/95 — Avvisning av invändningen
C-434/98 P	5 oktober 2000	Europeiska unionens råd mot Silvio Busacca m.fl.	Överklagande — Tjänstemän — Tvist mellan gemenskapen och dess anställda — Överklagande av institution som inte intervenerat i tvisten inför förstainstansrätten — Avvisning
C-126/99	9 november 2000	Roberto Vitari och European Training Foundation	Lokalt anställda — Artikel 79 i anställningsvillkoren för övriga anställda — Tidsbegränsat anställningsavtal — Omvandling till avtal om tillsvidareanställning — Tillämpning av nationell lagstiftning
C-207/99 P	9 november 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Claudine Hamptaux	Överklagande — Tjänstemän — Befordran — Jämförelse av kvalifikationer

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
-----	-------	--------	-------------------

TRANSPORT

C-62/98	4 juli 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Portugal	Fördragsbrott — Förordning (EEG) nr 4055/86 — Frihet att tillhandahålla tjänster — Sjötransport — Artikel 234 i EG-fördraget (nu artikel 307 EG i ändrad lydelse)
C-84/98	4 juli 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Portugal	Fördragsbrott — Direktiv (EEG) nr 4055/86 — Frihet att tillhandahålla tjänster — Sjötransport — Artikel 234 i EG-fördraget (nu artikel 307 EG i ändrad lydelse)
C-160/99	13 juli 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Frankrike	Fördragsbrott — Fri rörlighet för tjänster — Förordning (EEG) nr 3577/92 — Cabotage — Fartyg som för fransk flagg
C-205/98	26 september 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Republiken Österrike	Fördragsbrott — Direktiv 93/89/EEG — Vägtullar — Brennermotorvägen — Diskrimineringsförbud — Skyldighet att fastställa vägtullsats i relation till kostnaderna för det b e r ö r d a infrastrukturnätverket
C-408/99	26 september 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Irland	Fördragsbrott — Direktiven 94/55/EG och 96/86/EG — Underlåtenhet att införliva inom den föreskrivna fristen

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-193/99	28 september 2000	Graeme Edgar Hume	Social lagstiftning om vägtransporter — Veckovila — Uppskjutande
C-347/99	14 december 2000	Europeiska gemenskapernas kommission mot Irland	Fördragsbrott — Underlåtenhet att införliva direktiv 95/50/EG

YTTRE FÖRBINDELSER

C-340/97	10 februari 2000	Ömer Nazli, Caglar Nazli, Melike Nazli och Stadt Nürnberg	Associeringsavtalet EEG-Turkiet — Fri rörlighet för arbetstagare — Artiklarna 6.1 och 14.1 i associeringsrådets beslut nr 1/80 — Tillhörighet till den reguljära arbetsmarknaden i en medlemsstat — Turkisk arbetstagare som har varit häktad och senare ådömts ett villkorligt fängelsestraff — Utvisning på grund av generalpreventiva syften
C-102/98 och C-211/98	14 mars 2000	Ibrahim Kocak och Landesversicherungsanstalt Oberfranken und Mittelfranken Ramazan Örs och Bundesknappschaft	Associeringsavtal EEG—Turkiet — Beslut av associeringsrådet — Social trygghet — Principen om förbud mot diskriminering på grund av nationalitet — Direkt effekt — Räckvidd — En medlemsstats lagstiftning om fastställelse av födelsedatum i syfte att tilldela ett försäkringsnummer och att bevilja ålderspension

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-329/97	16 mars 2000	Sezgin Ergat och Stadt Ulm	Associeringsavtal EEG—Turkiet — Fri rörlighet för arbetstagare — Artikel 7 första stycket i associeringsrådets beslut n r 1 / 8 0 — Familjemedlem till en turkisk arbetstagare — Förlängning av uppehållstillstånd — Begreppet laglig bosättning — Ansökan om förlängning av ett t i l l f ä l l i g t uppehållstillstånd som inlämnats efter det att uppehållstillståndet upphört att gälla
C-37/98	11 maj 2000	The Queen och Secretary of State for the Home Department, ex parte: Abdulnasir Savas	A s s o c i e r i n g EEG—Turkiet — Inskränkningar i etableringsfriheten och i rätten till vistelse — A r t i k e l 1 3 i associeringsavtalet och a r t i k e l 4 1 i tilläggsprotokollet — Direkt effekt — Räckvidd — Turkisk medborgare som rättsstridigt befinner sig i värdmedlemsstaten

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-237/98 P	15 juni 2000	Dorsch Consult Ingenieurgesellschaft mbH mot Europeiska unionens råd Europeiska gemenskapernas kommission	Överklagande — Utomobligatoriskt skadeståndsansvar — Handels-embargo mot Irak — Lagenlig rättsakt — Skada
C-13/99 P	15 juni 2000	TEAM Srl mot Europeiska gemenskapernas kommission	Överklagande — PHARE-programmet — Beslut om att avbryta ett anbudsförfarande och att utlysa ett nytt anbudsförfarande — Skadeståndstalan — Fråga om vilken typ av skada som det begärs ersättning för — Orsakssamband — Åtgärder för processledning — Åtgärder för bevisupptagning
C-65/98	22 juni 2000	Safet Eyüp och Landesgeschäftsstelle des Arbeitsmarktservice Vorarlberg	Associeringsavtalet EEG—Turkiet — Fri rörlighet för arbetstagare — Artikel 7 första stycket i associeringsrådets beslut nr 1/80 — Turkisk arbetstagarers familjemedlem — Begreppet laglig bosättning — Perioder då en person som fått tillstånd att förena sig med arbetstagaren levt i samboförhållande med denne — Rätt till anställning — Ansökan om interimistiska åtgärder

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
C-300/98 och C-392/98	14 december 2000	Parfums Christian Dior SA och Tuk Consultancy BV Assco Gerüste GmbH och Rob van Dijk, med firma "Assco Holland Steigers Pletta Nederland" och Wilhelm Layher GmbH & Co. KG och Layher BV	Avtalet om upprättande av Världshandels- organisationen — TRIPs- avtalet — Artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG) — Domstolens behörighet — Artikel 50 i TRIPs-avtalet — Interi- mistiska åtgärder — Tolkning — Direkt effekt

**2. Förteckning över andra avgöranden av domstolen som har upptagits i
"Verksamheten vid Europeiska Gemenskapernas domstol och
förstainstansrätt" under år**

Mal	Datum	Parter	Föremål för talan
C-17/98	4 februari 2000	Emesa Sugar (Free Zone) NV och Aruba	Förfarande — Begäran om att få inkomma med yttrande som svar på generaladvokatens förslag till avgörande — Grundläggande rättigheter
C-428/98 P	11 maj 2000	Deutsche Post AG och International Express Carriers Conference (IECC) m.fl.	Överklagande — Konkurrens — Missbruk av dominerande ställning — Posttjänster — Remail

3. Verksamhetsstatistik *

Domstolens allmänna verksamhet

Tabell 1: Domstolens allmänna verksamhet år 2000

Avgjorda mål

Tabell 2:	Typ av förfarande
Tabell 3:	Domar, yttranden, beslut
Tabell 4:	Form av avgörande
Tabell 5:	Domstolens sammansättning
Tabell 6:	Grundval för talan
Tabell 7:	Föremål för talan

Ärendenas handläggningstid

Tabell 8:	Typ av förfarande
Diagram I:	Handläggningstid för förfaranden inom ramen för begäran om förhandsavgörande (domar och beslut)
Diagram II:	Handläggningstid för förfaranden inom ramen för direkt talan (domar och beslut)
Diagram III:	Handläggningstid för förfaranden inom ramen för överklagande (domar och beslut)

* Det nya datasystem för målhantering som infördes år 1996 har sedan förra året medfört ändringar i presentationen av den statistik som återges i denna årsrapport. Beträffande vissa tabeller och diagram innebär denna förnyelse att de statistiska uppgifterna inte kan jämföras med uppgifter från åren före år 1995.

Nya mål

Tabell 9:	Typ av förfarande
Tabell 10:	Form av talan
Tabell 11:	Föremål för talan
Tabell 12:	Talan om fördragsbrott
Tabell 13:	Grundval för talan

Anhängiga mål den 31 december 2000

Tabell 14:	Typ av förfarande
Tabell 15:	Domstolens sammansättning

Den dömande verksamhetens allmänna utveckling fram till den 31 december 2000

Tabell 16:	Nya mål och domar
Tabell 17:	Begäran om förhandsavgörande som anhängiggjorts (per medlemsstat och år)
Tabell 18:	Begäran om förhandsavgörande som anhängiggjorts (per medlemsstat och domstol)

Domstolens allmänna verksamhet

Tabell 1: Allmän verksamhet år 2000 ¹

Avgjorda mål	463	(526)
Nya mål		(503)
Anhängiga mål	803	(873)

¹ I denna tabell och i tabellerna på följande sidor visar de siffror som anges inom parentes (*bruttosiffror*) det totala antalet mål, *oberoende* av om målen handläggs i förening (ett målnummer = ett mål). *Nettosiffror* anger antalet mål *med beaktande* av om målen handläggs i förening (en serie förenade mål = ett mål).

Avgjorda mål

Tabell 2: Typ av förfarande

Begäran om förhandsavgörande	211	(268)
Direkt talan	178	(180)
Överklaganden	74	(78)
Yttranden	—	—
Särskilda rättegångsformer ¹	—	—
Totalt	463	(526)

¹ Följande förfaranden anses vara "särskilda rättegångsformer": fastställande av rättegångskostnader (artikel 74 i rättegångsreglerna), rättshjälp (artikel 76 i rättegångsreglerna), ansökan om återvinning (artikel 94 i rättegångsreglerna), talan av tredje man (artikel 97 i rättegångsreglerna), förklaring av dom (artikel 102 i rättegångsreglerna), resning (artikel 98 i rättegångsreglerna), rättelse av dom (artikel 66 i rättegångsreglerna), utmätning, kvarstad och andra säkerhetsåtgärder (protokollet om immunitet och privilegier) och mål rörande immunitet (protokollet om immunitet och privilegier).

Tabell 3: Domar, yttranden, beslut¹

Typ av förfarande	Domar	Beslut av rättskipningskaraktär ²	Beslut om interimistiska åtgärder ³	Andra beslut ⁴	Yttranden	Totalt
Begäran om förhandsavgörande	152	17	—	42	—	211
Direkt talan	84	4	2	90	—	180
Överklaganden	37	32	—	5	—	74
Sammanlagt	273	53	2	137	—	465
Yttranden	—	—	—	—	—	—
Särskilda rättegångsformer	—	—	—	—	—	—
Sammanlagt	—	—	—	—	—	—
TOTALT	273	53	2	137	—	465

¹ Nettosiffror.

² Beslut av rättskipningskaraktär som innebär att domstolen skiljer sig från målet (avvisning, avvisning av uppenbara skäl, etc.)

³ Beslut som meddelats till följd av en talan enligt artikel 185 eller artikel 186 i EG-fördraget (nu artiklarna 242 EG och 243 EG), eller enligt motsvarande bestämmelser i EA- och KS-fördragen (beslut som meddelats till följd av ett överklagande *mot* ett beslut om interimistiska åtgärder eller intervention ingår under rubriken "Överklaganden", i kolumnen "Beslut av rättskipningskaraktär").

⁴ Beslut som innebär att domstolen skiljer sig från målet genom avskrivning, genom konstaterande att anledning saknas att döma i målet eller genom återförvisning till förstainstansrätten.

Tabell 4: Form av avgörande

Form av avgörande	Direkt talan	Begäran om förhands- avgörande	Över- klaganden	Särskilda rättegångs- former	Totalt
<i>Domar</i>					
Talan bifallen	58 (59)				58 (59)
Talan delvis bifallen	7 (7)				7 (7)
Talan delvis avvisad och bifallen	1 (2)				1 (2)
Talan ogillad	16 (16)		23 (24)		39 (40)
Överklagandet delvis avvisat och ogillat			1 (1)		1 (1)
Överklagandet avvisat av uppenbara skäl			1 (1)		1 (1)
Upphävande med återförvisning			1 (1)		1 (1)
Upphävande till en del med återförvisning			2 (2)		2 (2)
Upphävande utan återförvisning			3 (5)		3 (5)
Upphävande till en del utan återförvisning			6 (7)		6 (7)
Avvisning	2 (2)				2 (2)
Förhandsavgörande		152 (207)			152 (207)
Totalt antal domar	84 (86)	152 (207)	37 (41)		273 (334)

(forts.)

(forts.)

Form av avgörande	Direkt talan	Begäran om förhands- avgörande	Över- klaganden	Särskilda rättegångs- former	Totalt
Beslut					
Talan ogillad			3 (3)		3 (3)
Talan delvis bifallen					
Behörighet saknas av uppenbara skäl					
Avvisning	1 (1)				1 (1)
Överklagandet avvisat av uppenbara skäl	3 (3)	2 (2)			5 (5)
Talan avvisad av uppenbara skäl			3 (3)		3 (3)
Överklagandet avvisat och ogillat av uppenbara skäl			21 (21)		21 (21)
Överklagandet ogillat					
Överklagandet ogillat av uppenbara skäl			5 (5)		5 (5)
Sammanlagt	4 (4)	2 (2)	32 (32)		38 (38)
Avskrivning	90 (90)	42 (44)	4 (4)		136 (138)
Anledning saknas att döma i saken			1 (1)		1 (1)
Artikel 104.3 i rättegångsreglerna		15 (15)			15 (15)
Sammanlagt	90 (90)	57 (59)	5 (5)		152 (154)
Totalt antal beslut	94 (94)	59 (61)	37 (37)		190 (192)
Yttranden					
TOTALT	178 (180)	211 (268)	74 (78)		463 (526)

Tabell 5: Domstolens sammansättning

Domstolens sammansättning	Domar		Beslut ¹		Totalt	
Domstolen i plenum	27	(31)	6	(6)	33	(37)
Litet plenum	44	(91)	—	—	44	(91)
Avdelningar (sammansättning: 3 domare)	50	(50)	40	(40)	90	(90)
Avdelningar (sammansättning: 5 domare)	152	(162)	3	(3)	155	(165)
Ordförande	—	—	4	(4)	4	(4)
Totalt	273	(334)	53	(53)	326	(387)

¹ Beslut av rättskipningskaraktär som innebär att domstolen skiljer sig från målet (annat än genom beslut om avskrivning, beslut om att anledning saknas att döma i målet eller beslut om återförvisning till förstainstansrätten).

Tabell 6: **Grundval för talan**¹

Grundval för talan	Domar/Yttranden		Beslut ²		Totalt	
Artikel 169 i EG-fördraget (nu artikel 226 EG)	60	(60)	1	(1)	61	(61)
Artikel 170 i EG-fördraget (nu artikel 227 EG)	1	(1)	—	—	1	(1)
Artikel 171 i EG-fördraget (nu artikel 228 EG)	1	(1)	—	—	1	(1)
Artikel 173 i EG-fördraget (nu artikel 230 EG i ändrad lydelse)	18	(19)	3	(3)	21	(22)
Artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG)	148	(203)	17	(17)	165	(220)
Artikel 178 i EG-fördraget (nu artikel 235 EG)	1	(2)	—	—	1	(2)
Artikel 181 i EG-fördraget (nu artikel 238 EG)	2	(2)	—	—	2	(2)
Artikel 1 i protokollet av år 1971	4	(4)	—	—	4	(4)
Artikel 49 i EG-stadgan	34	(38)	28	(28)	62	(66)
Artikel 50 i EG-stadgan	—	—	4	(4)	4	(4)
EG-fördraget totalt	269	(330)	53	(53)	322	(383)
Artikel 42 KS	1	(1)	—	—	1	(1)
Artikel 49 i KS-stadgan	3	(3)	—	—	3	(3)
KS-fördraget totalt	4	(4)	—	—	4	(4)
TOTALT	273	(334)	53	(53)	326	(387)

¹ Till följd av omnumreringen av artiklarna i Amsterdamfördraget, efter den 1 maj 1999, har sättet att hänvisa till fördragens artiklar ändrats väsentligt.

² Beslut av rättskipningskaraktär som innebär att domstolen skiljer sig från målet (annat än genom beslut om avskrivning, beslut om att anledning saknas att döma i målet eller beslut om återförvisning till förstainstansrätten).

Tabell 7: Föremål för talan

Föremål för talan	Domar/Yttranden		Beslut ¹		Totalt	
Brysselkonventionen	5	(5)	—	—	5	(5)
Ekonomisk och social sammanhållning	1	(1)	—	—	1	(1)
Energi	2	(2)	—	—	2	(2)
Etablerings- och tjänstefrihet	23	(24)	9	(9)	32	(33)
Europeiska socialfonden	1	(1)	1	(1)	2	(2)
Finansiella bestämmelser	—	—	1	(1)	1	(1)
Fiskepolitik	1	(1)	—	—	1	(1)
Fri rörlighet för arbetstagare	11	(11)	1	(1)	12	(12)
Fri rörlighet för kapital	3	(3)	—	—	3	(3)
Fri rörlighet för varor	14	(15)	1	(1)	15	(16)
Gemensam utrikes- och säkerhetspolitik	—	—	1	(1)	1	(1)
Gemensamma tulltaxan	1	(1)	—	—	1	(1)
Gemenskapsrättens principer	—	—	1	(1)	1	(1)
Handelspolitik	4	(4)	—	—	4	(4)
Institutionella bestämmelser	2	(3)	1	(1)	3	(4)
Jordbruk	38	(39)	5	(5)	43	(44)
Konkurrens	24	(31)	9	(9)	33	(40)
Miljö	16	(17)	1	(1)	17	(18)
Skatter	29	(67)	1	(1)	30	(68)
Social säkerhet för migrerande arbetstagare	13	(14)	2	(2)	15	(16)
Sociala bestämmelser	25	(27)	12	(12)	37	(39)
Statligt stöd	8	(9)	1	(1)	9	(10)
Tillnärmning av lagstiftning	25	(29)	—	—	25	(29)
Tjänsteföreskrifterna	9	(10)	4	(4)	13	(14)
Transport	6	(6)	1	(1)	7	(7)
Tullunion	6	(7)	—	—	6	(7)
Yttre förbindelser	2	(3)	1	(1)	3	(4)
Totalt	269	(330)	53	(53)	322	(383)
KS-fördraget	4	(4)	—	—	4	(4)
EA-fördraget	—	—	—	—	—	—
TOTALT	273	(334)	53	(53)	326	(387)

¹ Beslut av rättskipningskaraktär som innebär att domstolen skiljer sig från målet (annat än genom beslut om avskrivning, beslut om att anledning saknas att döma i målet eller beslut om återförvisning till förstainstansrätten).

Ärendenas handläggningstid¹

Tabell 8: **Typ av förfarande**²

(domar och beslut av rättskipningskaraktär³)

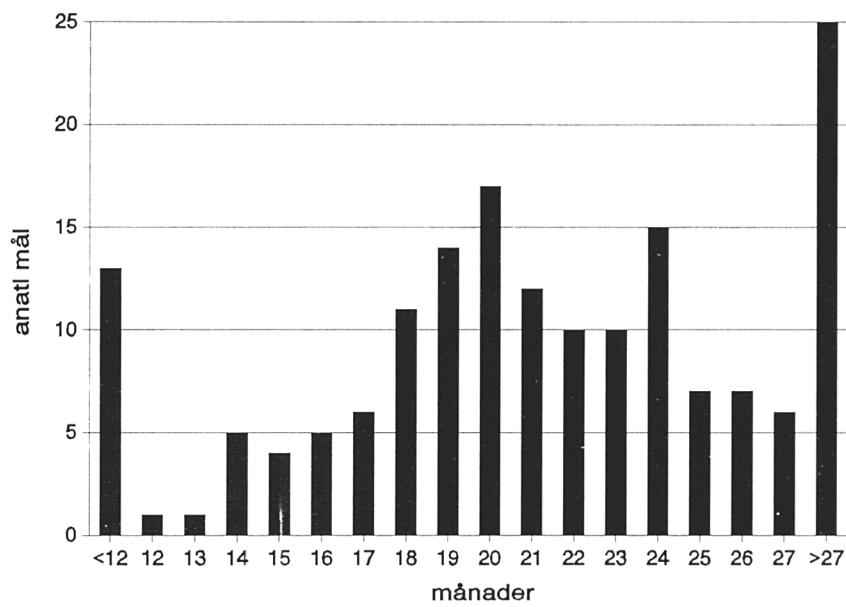
Begäran om förhandsavgörande	21,6
Direkt talan	23,9
Överklaganden	19,0

¹ Följande typer av mål omfattas inte av beräkningen av handläggningstiden: Mål som innehåller en mellandom eller en åtgärd för bevisupptagning, yttranden och avgöranden, särskilda rättegångsformer (det vill säga fastställelse av rättegångskostnader, rättshjälp, invändning mot en dom, invändning från tredje man, förklaring av dom, rättelse av dom, ansökan om återvinning, förfaranden om utmätning, kvarstad och andra säkerhetsåtgärder samt mål om immunitet), mål som avslutas genom ett beslut om avskrivning, mål där anledning saknas att döma i saken, återförvisning eller överföring till förstainstansrättens interimistiska förfaranden samt överklaganden angående interimistiska åtgärder och intervention.

² I denna tabell och i de diagram som följer uttrycks handläggningstiden i månader och tiondelar av en månad.

³ I fråga om andra beslut än de varigenom domstolen skiljer sig från målet genom avskrivning, genom konstaterande att anledning saknas att döma i målet eller genom återförvisning till förstainstansrätten.

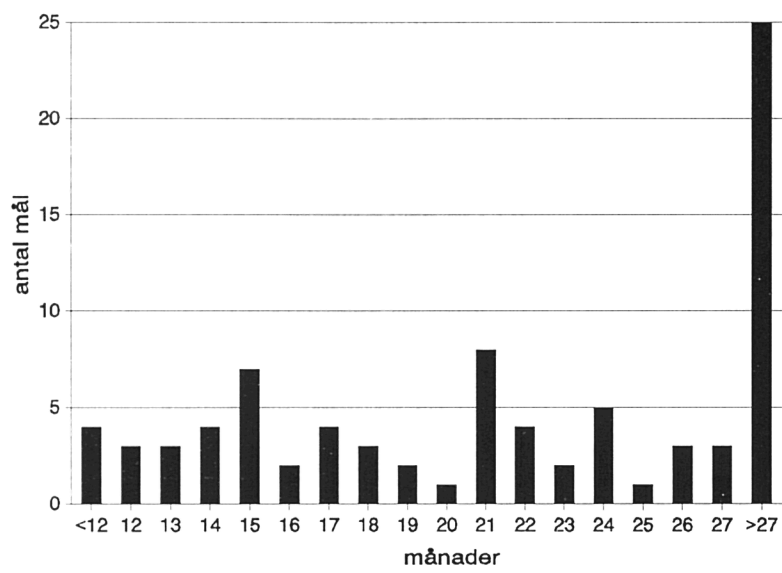
Diagram I: **Handläggningstid för förfaranden inom ramen för begäran om förhandsavgörande (domar och beslut¹)**

Mål per månad	< 12	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	> 27
Begäran om förhandsavgörande	13	1	1	5	4	5	6	11	14	17	12	10	10	15	7	7	6	25

¹ Det rör sig om andra beslut av rättskipningskaraktär än dem genom vilka förfarandet avslutas genom avskrivning eller fastställelse av att det saknas anledning att döma i saken.

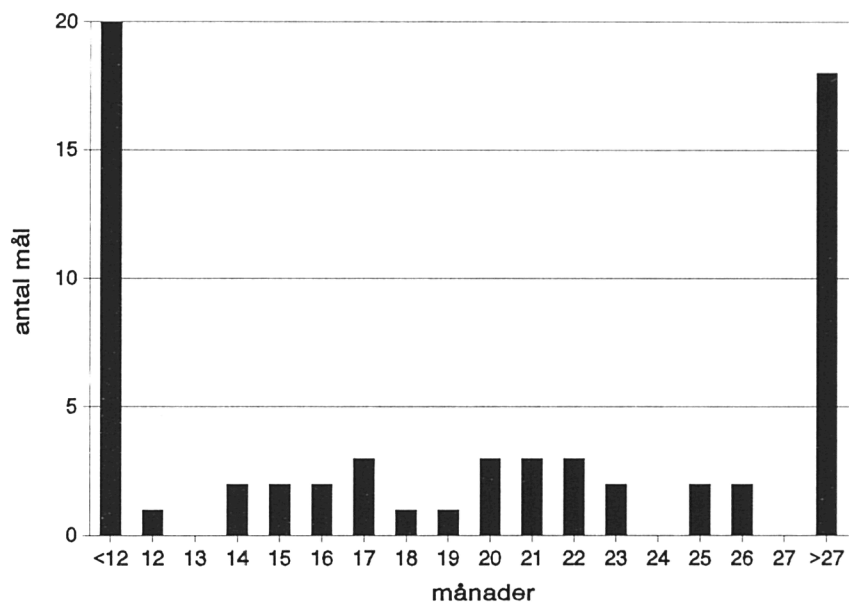
Diagram II: **Handläggningstid för förfaranden inom ramen för direkt talan (domar och beslut¹⁾)**

Mål per månad	< 12	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	> 27
Direkt talan	4	3	3	4	7	2	4	3	2	1	8	4	2	5	1	3	3	25

¹ Det rör sig om andra beslut av rättskipningskaraktär än dem genom vilka förfarandet avslutas genom avskrivning, fastställelse av att det saknas anledning att döma i saken eller återförvisning till förstainstansrätten.

Diagram III: **Handläggningstid för förfaranden inom ramen för överklagande (domar och beslut¹⁾)**

Mål per månad	< 12	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	> 27
Överklaganden	20	1	0	2	2	2	3	1	1	3	3	3	2	0	2	2	0	18

¹ Det rör sig om andra beslut av rättskipningskaraktär än dem genom vilka förfarandet avslutas genom avskrivning, fastställelse av att det saknas anledning att döma i saken eller återförvisning till förstainstansrätten.

*Nya mål*¹

Tabell 9: Typ av förfarande

Begäran om förhandsavgörande	224
Direkt talan	197
Överklaganden	79
Yttranden/Avgöranden	2
Särskilda rättegångsformer	1
Totalt	503

¹ Bruttosiffror.

Tabell 10: **Form av talan**

Begäran om förhandsavgörande	224
Direkt talan	197
varav:	
— talan om ogiltigförklaring	40
— passivitetstalan	—
— skadeståndstalan	—
— talan om fördragsbrott	157
— talan med stöd av skiljedomsklausul	—
— övrigt	—
Överklaganden	79
Yttranden/Avgöranden	2
Totalt	502
Särskilda rättegångsformer	1
varav:	
— rättshjälp	—
— fastställande av rättegångskostnader	—
— resning av dom/beslut	—
— ansökan om utmätning, kvarstad och andra säkerhetsåtgärder	1
— invändning från tredje man	—
— tolkning av en dom	—
— invändning mot en dom	—
Totalt	1
Ansökan om interimistiska åtgärder	4

Tabell 11: Föremål för talan ¹

Föremål för talan	Direkt talan	Begäran om förhandsavgörande	Överklagande	Totalt	Särskilda rättegångsformer
Anslutning av nya medlemsstater	1	1	—	2	—
Bolagsrätt	11	13	1	25	—
Brysselkonventionen	—	9	—	9	—
Fri rörlighet för kapital	—	6	—	6	—
Fri rörlighet för personer	6	24	2	32	—
Fri rörlighet för varor	7	21	—	28	—
Frihet att tillhandahålla tjänster	10	8	—	18	—
Förfarande	—	—	1	1	—
Gemensam utrikes- och säkerhetspolitik	—	—	1	1	—
Gemenskapernas egna medel	2	—	—	2	—
Gemenskapsrättens principer	3	4	—	7	—
Handelspolitik	3	3	3	9	—
Immaterialrätt	—	5	1	6	—
Industripolitik	13	3	—	16	—
Institutionell rätt	5	1	3	9	—
Jordbruk	37	45	6	88	—
Konkurrens	2	6	14	22	—
Miljö och konsumentskydd	33	13	11	57	—
Regionalpolitik	—	—	1	1	—
Skatter	6	24	—	30	—
Socialpolitik	11	15	19	45	—
Statligt stöd	13	1	4	18	—
Tillnärmning av lagstiftning	17	9	—	26	—
Transport	15	7	—	22	—
Yttre förbindelser	1	6	—	7	2
EG-fördraget totalt	196	224	67	487	2
Statligt stöd	1	—	4	5	—
KS-fördraget totalt	1	—	4	5	—
Immunitet och privilegier	—	—	—	—	1
Tjänsteföreskrifterna	—	—	8	8	—
Totalt	—	—	8	8	1
TOTALT	197	224	79	500	3

¹ Bortsett från ansökningar om interimistiska åtgärder (4).

Tabell 12: **Talan om fördragsbrott** ¹

Talan (väckt mot)	2000	1953–2000
Belgien	5	243
Danmark	—	22
Tyskland	12	143
Grekland	18	190
Spanien	9	76 ²
Frankrike	25	245 ³
Irland	14	111
Italien	22	406
Luxemburg	11	111
Nederländerna	12	72
Österrike	8	21
Portugal	10	64
Finland	4	5
Sverige	3	5
Förenade kungariket	4	51 ⁴
Totalt	157	1 765

¹ Artiklarna 169, 170, 171 och 225 i EG-fördraget (nu artiklarna 226 EG, 227 EG, 228 EG et 298 EG), artiklarna 141, 142, 143 EA et artikel 88 KS.

² Varav en talan som väckts med stöd av artikel 170 i EG-fördraget (nu artikel 227 EG), väckt av Konungariket Belgien.

³ Varav en talan som väckts med stöd av artikel 170 i EG-fördraget (nu artikel 227 EG), väckt av Irland.

⁴ Varav två mål där talan väckts med stöd av artikel 170 i EG-fördraget (nu artikel 227 EG), väckta av Republiken Frankrike respektive Konungariket Spanien.

Tabell 13: Grundval för talan

Grundval för talan	2000
Artikel 157 i EG-fördraget (nu artikel 213 EG)	—
Artikel 169 i EG-fördraget (nu artikel 226 EG)	157
Artikel 170 i EG-fördraget (nu artikel 227 EG)	—
Artikel 171 i EG-fördraget (nu artikel 228 EG)	—
Artikel 173 i EG-fördraget (nu artikel 230 EG i ändrad lydelse)	38
Artikel 175 i EG-fördraget (nu artikel 232 EG)	—
Artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG)	215
Artikel 178 i EG-fördraget (nu artikel 235 EG)	—
Artikel 180 i EG-fördraget (nu artikel 237 EG)	1
Artikel 181 i EG-fördraget (nu artikel 238 EG)	—
Artikel 225 i EG-fördraget (nu artikel 298 EG)	—
Artikel 228 i EG-fördraget (nu artikel 300 EG i ändrad lydelse)	2
Artikel 1 i protokollet av år 1971	9
Artikel 49 i EG-stadgan	62
Artikel 50 i EG-stadgan	13
EG-fördraget totalt	497
Artikel 33 KS	1
Artikel 49 KS	4
KS-fördraget totalt	5
EA-fördraget totalt	—
Totalt	502
Protokollet om immunitet och privilegier	1
Särskilda rättegångsformer totalt	1
TOTALT	503

Anhängiga mål den 31 december 2000

Tabell 14: Typ av förfarande

Begäran om förhandsavgörande	374	(432)
Direkt talan	322	(326)
Överklaganden	103	(111)
Särskilda rättegångsformer	2	(2)
Yttranden/Avgöranden	2	(2)
Totalt	803	(873)

Tabell 15: Domstolens sammansättning

Domstolens sammansättning	Direkt talan		Begäran om förhands- avgörande		Överklaganden		Övriga förfaranden ¹		Totalt
Stort plenum	247	(251)	291	(328)	82	(86)	3	(3)	623 (668)
Litet plenum	5	(5)	13	(18)	3	(3)			21 (26)
Sammanlagt	252	(256)	304	(346)	85	(89)	3	(3)	644 (694)
Domstolens ordförande					8	(8)			8 (8)
Sammanlagt					8	(8)			8 (8)
Första avdelningen	3	(3)	5	(9)					8 (12)
Andra avdelningen	6	(6)	6	(6)					12 (12)
Tredje avdelningen	5	(5)	1	(1)			1	(1)	7 (7)
Fjärde avdelningen	7	(7)			3	(4)			10 (11)
Femte avdelningen	20	(20)	29	(41)	3	(3)			52 (64)
Sjätte avdelningen	29	(29)	29	(29)	4	(7)			62 (65)
Sammanlagt	70	(70)	70	(86)	10	(14)	1	(1)	151 (171)
TOTALT	322	(326)	374	(432)	103	(111)	4	(4)	803 (873)

¹ Inklusive särskilda rättegångsformer och yttranden.

Den dömande verksamhetens allmänna utveckling till och med den 31 december 2000

Tabell 16: Nya mål och domar

År	Nya mål ¹					Domar ²
	Direkt talan ³	Begäran om förhandsavgörande	Överklaganden	Totalt	Ansökan om interimistiska åtgärder	
1953	4	—		4	—	—
1954	10	—		10	—	2
1955	9	—		9	2	4
1956	11	—		11	2	6
1957	19	—		19	2	4
1958	43	—		43	—	10
1959	47	—		47	5	13
1960	23	—		23	2	18
1961	25	1		26	1	11
1962	30	5		35	2	20
1963	99	6		105	7	17
1964	49	6		55	4	31
1965	55	7		62	4	52
1966	30	1		31	2	24
1967	14	23		37	—	24
1968	24	9		33	1	27
1969	60	17		77	2	30
1970	47	32		79	—	64
1971	59	37		96	1	60
1972	42	40		82	2	61
1973	131	61		192	6	80
1974	63	39		102	8	63
1975	61	69		130	5	78
1976	51	75		126	6	88
1977	74	84		158	6	100
1978	145	123		268	7	97
1979	1 216	106		1 322	6	138
1980	180	99		279	14	132
1981	214	108		322	17	128
1982	216	129		345	16	185
1983	199	98		297	11	151
1984	183	129		312	17	165
1985	294	139		433	22	211
1986	238	91		329	23	174
1987	251	144		395	21	208
1988	194	179		373	17	238
1989	246	139		385	20	188
1990 ⁴	222	141	16	379	12	193

(forts)

¹ Bruttosiffror, särskilda rättegångsformer undantagna.

² Nettosiffror.

³ Inklusive yttranden.

⁴ Från och med 1990 väcker tjänstemän talan vid förstainstansrätten.

(forts.)

År	Nya mål ¹					Domar ²
	Direkt talan ³	Begäran om förhandsavgörande	Överklaganden	Totalt	Ansökan om interimistiska åtgärder	
1991	142	186	14	342	9	204
1992	253	162	25	440	4	210
1993	265	204	17	486	13	203
1994	128	203	13	344	4	188
1995	109	251	48	408	3	172
1996	132	256	28	416	4	193
1997	169	239	35	443	1	242
1998	147	264	70	481	2	254
1999	214	255	72	541	4	235
2000	199	224	79	502	4	273
Totalt	6 636 ⁴	4 381	417	11 434	321	5 269

¹ Bruttosiffror, särskilda rättegångsformer undantagna.

² Nettosiffror.

³ Inklusive yttranden.

⁴ Varav 2 388 utgjordes av talan av tjänsteman till och med den 31 december 1989.

Tabell 17: **Begäran om förhandsavgörande som anhängiggjorts¹**
(per medlemsstat och år)

År	B	DK	D	EL	E	F	IRL	I	L	NL	A	P	FIN	S	UK	BENEL UX	Totalt
1961	–		–			–		–	–	1							1
1962	–		–			–		–	–	5							5
1963	–		–			–		–	1	5							6
1964	–		–			–		2	–	4							6
1965	–		4			2		–	–	1							7
1966	–		–			–		–	–	1							1
1967	5		11			3		–	1	3							23
1968	1		4			1		1	–	2							9
1969	4		11			1		–	1	–							17
1970	4		21			2		2	–	3							32
1971	1		18			6		5	1	6							37
1972	5		20			1		4	–	10							40
1973	8	–	37			4	–	5	1	6					–		61
1974	5	–	15			6	–	5	–	7					1		39
1975	7	1	26			15	–	14	1	4					1		69
1976	11	–	28			8	1	12	–	14					1		75
1977	16	1	30			14	2	7	–	9					5		84
1978	7	3	46			12	1	11	–	38					5		123
1979	13	1	33			18	2	19	1	11					8		106
1980	14	2	24			14	3	19	–	17					6		99
1981	12	1	41	–		17	–	11	4	17					5		108
1982	10	1	36	–		39	–	18	–	21					4		129
1983	9	4	36	–		15	2	7	–	19					6		98
1984	13	2	38	–		34	1	10	–	22					9		129
1985	13	–	40	–		45	2	11	6	14					8		139
1986	13	4	18	2	1	19	4	5	1	16		–			8		91
1987	15	5	32	17	1	36	2	5	3	19		–			9		144
1988	30	4	34	–	1	38	–	28	2	26		–			16		179
1989	13	2	47	2	2	28	1	10	1	18		1			14		139
1990	17	5	34	2	6	21	4	25	4	9		2			12		141

(forts)

¹ Artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG), artikel 41 KS, artikel 150 EA samt protokollet av år 1971.

(forts.)

Är	B	DK	D	EL	E	F	IRL	I	L	NL	A	P	FIN	S	UK	BENELUX	Totalt
1991	19	2	54	3	5	29	2	36	2	17		3			14		186
1992	16	3	62	1	5	15	—	22	1	18		1			18		162
1993	22	7	57	5	7	22	1	24	1	43		3			12		204
1994	19	4	44	—	13	36	2	46	1	13		1			24		203
1995	14	8	51	10	10	43	3	58	2	19	2	5	—	6	20		251
1996	30	4	66	4	6	24	—	70	2	10	6	6	3	4	21		256
1997	19	7	46	2	9	10	1	50	3	24	35	2	6	7	18		239
1998	12	7	49	5	55	16	3	39	2	21	16	7	2	6	24		264
1999	13	3	49	3	4	17	2	43	4	23	56	7	4	5	22		255
2000	15	3	47	3	5	12	2	50	—	12	31	8	5	4	26	1 ¹	224
Totalt	425	84	1209	59	130	623	41	674	46	528	146	46	20	32	317	1	4381

¹ Mål C-265/00, Campina Melkunie.

Tabell 18: **Begäran om förhandsavgörande som anhängiggjorts**
(per medlemsstat och domstol)

Belgien		Luxemburg	
Cour de cassation	51	Cour supérieure de justice	10
Cour d'arbitrage	1	Conseil d'État	13
Conseil d'État	20	Cour administrative	1
Övriga domstolar	353	Övriga domstolar	22
Totalt	425	Totalt	46
Danmark		Nederländerna	
Højesteret	16	Raad van State	40
Övriga domstolar	68	Hoge Raad der Nederlanden	100
Totalt	84	Centrale Raad van Beroep	41
Tyskland		College van Beroep voor het	
Bundesgerichtshof	75	Bedrijfsleven	99
Bundesarbeitsgericht	4	Tariefcommissie	34
Bundesverwaltungsgericht	50	Övriga domstolar	214
Bundesfinanzhof	176	Totalt	528
Bundessozialgericht	62	Österrike	
Staatsgerichtshof	1	Verfassungsgerichtshof	2
Övriga domstolar	841	Oberster Gerichtshof	27
Totalt	1 209	Bundesvergabeamt	9
Grekland		Verwaltungsgerichtshof	23
Cour de cassation	2	Vergabekontrollsenat	3
Symvoulío Epikrateias	7	Övriga domstolar	82
Övriga domstolar	50	Totalt	146
Totalt	59	Portugal	
Spanien		Supremo Tribunal Administrativo	27
Tribunal Supremo	5	Övriga domstolar	19
Audiencia Nacional	1	Totalt	46
Juzgado Central de lo Penal	7	Finland	
Övriga domstolar	117	Korkein hallinto-oikeus	5
Totalt	130	Korkein oikeus	1
Frankrike		Övriga domstolar	14
Cour de cassation	61	Totalt	20
Conseil d'État	20	Sverige	
Övriga domstolar	542	Högsta domstolen	2
Totalt	623	Marknadsdomstolen	3
Irland		Regeringsrätten	8
Supreme Court	12	Övriga domstolar	19
High Court	15	Totalt	32
Övriga domstolar	14	Förenade kungariket	
Totalt	41	House of Lords	24
Italien		Court of Appeal	16
Corte suprema di Cassazione	65	Övriga domstolar	277
Consiglio di Stato	34	Totalt	317
Övriga domstolar	575	BENELUX	
Totalt	674	Cour de justice/Gerechthof	1 ¹
		Totalt	1
		TOTALT	4 381

¹ Mål C-265/00, Campina Melkunie.

B — Verksamheten vid Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt

Sida

1.	Systematisk förteckning över domar som förstainstansrätten har avkunnat under år 2000	287
	Bolagsrätt	287
	Forskning, information, utbildning, statistik	287
	Fri rörlighet för varor	288
	Frihet att tillhandahålla tjänster	288
	Handelspolitik	289
	Immaterialrätt	290
	Institutionell rätt	292
	Jordbruk	293
	Konkurrens	295
	KS	299
	Miljö och konsumentskydd	299
	Regionalpolitik	299
	Skiljedomsklausul	300
	Socialpolitik	300
	Statligt stöd	301
	Tjänsteföreskrifterna	303
	Transport	314
	Yttre förbindelser	314
2.	Verksamhetsstatistik	317

1. Systematisk förteckning över domar som förstainstansrätten har avkunnat under år 2000

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
-----	-------	--------	-------------------

BOLAGSRÄTT

T-139/99	6 juli 2000	Alsace International Car Service (AICS) mot Europaparlamentet	Offentlig upphandling av tjänster — Persontransport med fordon och förare — Anbudsinfordran — Överensstämmelse med nationell rätt — Principen om god förvaltningssed och samarbetsprincipen — Förkastande av ett anbud
----------	-------------	---	--

FORSKNING, INFORMATION, UTBILDNING, STATISTIK

T-183/97	17 februari 2000	Carla Micheli, Andrea Peirano, Carlo Nike Bianchi och Marinella Abbate mot Europeiska gemenskapernas kommission	Talan om ogiltigförklaring — Gemenskapens politik för forskning och teknisk utveckling — MAST III-programmet — Beslut om fastställelse av en lista över föreslagna verksamheter som kan få stöd från gemenskapen — Beslut att utesluta ett förslag från gemenskapsfinansiering — Berättigat intresse av att få saken prövad — Anledning saknas att döma i saken
----------	------------------	---	---

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
-----	-------	--------	-------------------

FRI RÖRLIGHET FÖR VAROR

T-290/97	18 januari 2000	Mehibas Dordtselaan BV mot Europeiska gemenskapernas kommission	Talan om ogiltigförklaring — Import av fjäderfä — Artikel 13 i förordning (EEG) nr 1430/79 — Kommissionens beslut att vägra återbetalning av jordbruksavgifter — Återkallelse av beslut — 'Ärendeförklaring' — Lagenlighet — Berättigade förväntningar — Rättssäkerhet — Uppenbart oriktiga bedömningar — Motiveringsskyldighet
----------	-----------------	--	--

FRIHET ATT TILLHANDAHÅLLA TJÄNSTER

T-69/99	13 december 2000	Danish Satellite TV (DSTV) A/S (Eurotica Rendez-vous Television) mot Europeiska gemenskapernas kommission	Direktivet "television utan gränser" — Nationella hinder mot vidareändning av gränsöverskridande televisionssändningar — K o m m i s s i o n e n s konstaterande av dessa hinders förenlighet med gemenskapsrätten — Talan om ogiltigförklaring — U p p t a g a n d e t i l l sakprövning
---------	------------------	---	--

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
-----	-------	--------	-------------------

HANDELSPOLITIK

T-32/98 och T-41/98	10 februari 2000	Nederländska antillernas regering mot Europeiska gemenskapernas kommission	Associering av gemenskapens utomeuropeiska länder och territorier — Förordning (EG) nr 2352/97 — Förordning (EG) nr 2494/97 — Talan om ogiltigförklaring — Upptagande till sakprövning — ULT-beslutet — Skyddsåtgärd — Orsakssamband
T-51/96	30 mars 2000	Miwon Co. Ltd mot Europeiska unionens råd	Antidumpning — Brott mot ett prisåtagande — Gemenskapsskada
T-597/97	20 juni 2000	Euromin SA mot Europeiska unionens råd	Talan om ogiltigförklaring — Dumpning — Avvisning
T-7/99	29 juni 2000	Medici Grimm KG mot Europeiska unionens råd	Dumpning — Förordning som avslutar en interimsöversyn — Retroaktivitet — Återbetalning av erlagd tull — Talan om ogiltigförklaring — Upptagande till sakprövning
T-74/97 och T-75/97	26 september 2000	Büchel & Co. Fahrzeugteilefabrik GmbH mot Europeiska unionens råd Europeiska gemenskapernas kommission	Utvidgning av en antidumpningstull — Undantag — Cykeldelar — Talan om ogiltigförklaring — Avvisning

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
T-80/97	26 september 2000	Starway SA mot Europeiska unionens råd	Utvidgning av en antidumpningstull — Undantag — Talan om ogiltigförklaring — Upptagande till sakprövning — Monteringsverksamhet — Bevisbörda — Motivering — Uppenbart oriktig bedömning
T-87/98	29 september 2000	International Potash Company mot Europeiska unionens råd	Slutgiltig antidumpningstull — Särskild tull som alternativ till en rörlig tull — Dumpningsmarginal — Proportionalitetsprincipen — Motivering
T-178/98	24 oktober 2000	Fresh Marine Company SA mot Europeiska gemenskapernas kommission	Preliminära antidumpnings- och utjämningstullar — Odlad atlantlax — Gemenskapens utomobligatoriska skadeståndsansvar
T-213/97	29 november 2000	Comité des industries du coton et des fibres connexes de l'Union européenne (Eurocoton) m.fl. mot Europeiska unionens råd	Dumpning — Rådets underlåtenhet att anta slutgiltiga tullar — Talan om ogiltigförklaring — Rättsakt mot vilken talan kan väckas — Skadeståndstalan

IMMATERIALRÄTT

T-19/99	12 januari 2000	DKV Deutsche Krankenversicherung AG mot Byrån för harmonisering inom den inre marknaden (varumärken, mönster och modeller)	Gemenskapsvarumärke — Uttrycket Companyline — Absoluta registreringshinder — Artikel 7.1 b i förordning (EG) nr 40/94
---------	-----------------	--	---

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
T-122/99	16 februari 2000	The Procter & Gamble Company mot Byrån för harmonisering inom den inre marknaden (varumärken, mönster och modeller)	Gemenskapsvarumärke — Formen på en tvål — Formell brist i ansökan om registrering — Absolut registreringshinder — Prövning på eget initiativ av överklagandenämnden — Iakttagande av rätten till försvar — Kännetecken som endast består av en form som följer av varans art — Tidigare registrering av varumärket i vissa medlemsstater
T-91/99	30 mars 2000	Ford Motor Company mot Byrån för harmonisering inom den inre marknaden (varumärken, mönster och modeller)	Gemenskapsvarumärke — Ordet Options — Absolut registreringshinder — Ingen särskiljningsförmåga — Artikel 7.3 i förordning (EG) nr 40/94 — Förvärv genom användning i en del av gemenskapen
T-345/99	26 oktober 2000	Harbinger Corporation mot Byrån för harmonisering inom den inre marknaden (varumärken, mönster och modeller)	Gemenskapsvarumärke — Ordet TRUSTEDLINK — Absolut registreringshinder — Artikel 7.1 b i förordning (EG) nr 40/94
T-360/99	26 oktober 2000	Community Concepts AG mot Byrån för harmonisering inom den inre marknaden (varumärken, mönster och modeller)	Gemenskapsvarumärke — Uttrycket Investorworld — A b s o l u t a registreringshinder — A v s a k n a d a v särskiljningsförmåga

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
T-32/00	5 december 2000	Messe München GmbH mot Byrån för harmonisering inom den inre marknaden (varumärken, mönster och modeller)	Gemenskapsvarumärke — Kännetecknet electronica — A b s o l u t registreringshinder — A v s a k n a d a v särskiljningsförmåga — Beskrivande karaktär — Artikel 7.1 b och c i förordning (EG) nr 40/94 — Överklagandeavgift vid harmoniseringsbyrån — Artikel 44 i förordning (EG) nr 40/94

INSTITUTIONELL RÄTT

T-256/97	27 januari 2000	Bureau européen des unions de consommateurs (BEUC) mot Europeiska gemenskapernas kommission	Antidumpningsförfarande — Konsumentsammanslutning — Avslag på begäran om att anses vara berörd part — Avtalet om tillämpning av artikel VI i 1994 års GATT-avtal — Artiklarna 6.7 och 21 i förordning (EG) nr 384/96
T-188/98	6 april 2000	Aldo Kuijer mot Europeiska unionens råd	Tillgång till information — Rådets beslut 93/731/EG om allmänhetens tillgång till rådets handlingar — Avslag på en ansökan om tillgång till handlingar — Skydd för det allmänna samhällsintresset — Internationella förbindelser — Motiverings- skyldighet — Tillgång till vissa delar

Mål	Datum	Parter	Förenäml för talan
T-20/99	13 september 2000	Denkavit Nederland BV mot Europeiska gemenskapernas kommission	Beslut 94/90/EKSG, EG, Euratom — Allmänhetens tillgång till kommissionens handlingar — Inspektionsrapport — Undantag avseende skyddet för det allmänna samhällsintresset (inspektioner och undersökningar) samt skyddet för företagshemligheter
T-123/99	12 oktober 2000	JT's Corporation Ltd mot Europeiska gemenskapernas kommission	Insyn — Tillgång till handlingar — Beslut 94/90/EKSG, EG, Euratom — Räckvidden av det undantag som motiveras av skyddet för det allmänna samhällsintresset — Inspektioner och undersökningar — Upphovsmannaregeln — Motivering
T-83/99, T-84/99 och T-85/99	26 oktober 2000	Carlo Ripa di Meana Leoluca Orlando Gastone Parigi mot Europaparlamentet	Ledamöter av Europaparlamentet — Provisoriskt pensionssystem — Frist för inlämnande av begäran — Kännedom — Upptagande till sakprövning

JORDBRUK

T-138/98	22 februari 2000	Armement coopératif artisanal vendéen (ACAV) m.fl. mot Europeiska unionens råd	Fiske — Förordning (EG) nr 1239/98 — Förbud mot drivgarn — Talan om ogiltigförklaring — Avvisning
----------	------------------	--	---

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
T-251/97	28 mars 2000	T. Port GmbH & Co. mot Europeiska gemenskapernas kommission	Jordbruk — Gemensam organisation av marknaden — Bananer — Ansökan om extra tilldelning av importlicenser — Artikel 30 i förordning (EEG) nr 404/93 — Talan om ogiltigförklaring
T-79/96, T-260/97 och T-117/98	8 juni 2000	Camar srl och Tico srl mot Europeiska gemenskapernas kommission Europeiska unionens råd	Gemensam organisation av marknaden — Bananer — Ansökan om ytterligare tilldelning av importlicenser — Ändring av tullkvot vid behov — Övergångsåtgärder
T-429/93	21 juni 2000	Arvingar till Edmond Ropars m.fl. mot Europeiska unionens råd	Skadeståndstalan — Utomobligatoriskt skadeståndsansvar — Mjök — Tilläggsavgift — Referenskvantitet — Producent som skriftligen har åtagit sig en skyldighet i fråga om omställning — Överlåtelse av jordbruksföretaget
T-537/93	21 juni 2000	Hervé Tromeur mot Europeiska unionens råd Europeiska gemenskapernas kommission	Skadeståndstalan — Utomobligatoriskt skadeståndsansvar — Mjök — Tilläggsavgift — Referenskvantitet — Producent som skriftligen har åtagit sig en skyldighet i fråga om avstående från saluförande — Avstående från att återuppta produktionen när åtagandet upphört

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
T-252/97	19 september 2000	Anton Dürbeck GmbH mot Europeiska gemenskapernas kommission	Bananer — Import från AVS-staterna och tredje land — Ansökan om extra tilldelning av importlicenser — Fall där det föreligger orimliga svårigheter — Övergångsåtgärder — Artikel 30 i förordning (EEG) nr 404/93 — Begränsning av skador — Talan om ogiltigförklaring

KONKURRENS

T-241/97	17 februari 2000	Stork Amsterdam BV mot Europeiska gemenskapernas kommission	Konkurrens — Administrativt förfarande — Prövning av klagomål — Överträdelse av artikel 85 i EG-fördraget (nu artikel 81 EG) — Administrativt besked om avskrivning — Återupptagande av förfarandet — Motivering — Skyldighet — Räckvidd — Samarbetsavtal — Klausul om ömsesidig ensamrätt till leverans — Konkurrensklausul
----------	------------------	--	--

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
T-25/95 m.fl.	15 mars 2000	Cimenteries CBR SA m.fl. mot Europeiska gemenskapernas kommission	Konkurrens — Artikel 85.1 i EG-fördraget (nu artikel 81.1 EG) — Cementmarknaden — Rätten till försvar — Insyn i akten — En enda och fortlöpande överträdelse — Allmän överenskommelse och dess genomförande — Fastställelse av en överträdelse — Bevisning om delaktighet i ett allmänt avtal och dess genomförande — Sambandet mellan det allmänna avtalet och genomförandet vad gäller syften och parter — Böter — Fastställelse av beloppet
T-125/97 och T-127/97	22 mars 2000	The Coca-Cola Company, Coca-Cola Enterprises Inc. mot Europeiska gemenskapernas kommission	Konkurrens — Förordning (EEG) nr 4064/89 — Beslut om att förklara en företagskoncentration förenlig med den gemensamma marknaden — T a l a n o m ogiltigförklaring — Motivering — Upptagande till sakprövning
T-65/96	30 mars 2000	Kish Glass & Co. Ltd mot Europeiska gemenskapernas kommission	Konkurrens — Flytglas — Klagandens rätt till försvar och processuella rättigheter — Produktmarknad och geografisk marknad — Artikel 86 i EG-fördraget (nu artikel 82 EG)

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
T-513/93	30 mars 2000	Consiglio Nazionale degli Spedizionieri Doganali mot Europeiska gemenskapernas kommission	Konkurrens — Tullombud — Begreppet företag och företagssammanslutning — B e s l u t a v företagssammanslutning — Fastställelse av tariffer — Statliga regler — Tillämpning av artikel 85.1 i EG-fördraget (nu artikel 81 EG)
T-77/95 RV	25 maj 2000	Union française de l'express (Ufex), DHL International, Service CRIE, May Courier mot Europeiska gemenskapernas kommission	Konkurrens — Avslag på ett klagomål — Gemenskapsintresse — Överklagande — Återförvisning från domstolen
T-62/98	6 juli 2000	Volkswagen AG mot Europeiska gemenskapernas kommission	Konkurrens — Distribution av motorfordon — Avskärmning — Artikel 85 i E G - f ö r d r a g e t (nu artikel 81 EG) — Förordning (EEG) nr 123/85 — Avslöjanden till pressen — Tystnadsplikt — God förvaltningssed — Böter — Överträdelsens svårighetsgrad
T-154/98	26 oktober 2000	Asia Motor France SA, Jean-Michel Cesbron, Monin automobiles SA, Europe auto service (EAS) SA mot Europeiska gemenskapernas kommission	Konkurrens — Artikel 85 i EG-fördraget (nu artikel 81 EG) — Skyldigheter i samband med utredning av klagomål — Lagenligheten av skälen för avslag — Uppenbart oriktig bedömning — Artikel 176 i EG-fördraget (nu artikel 233 EG) — Upptagande till sakprövning av en ny grund

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
T-41/96	26 oktober 2000	Bayer AG mot Europeiska gemenskapernas kommission	K o n k u r r e n s — Parallellimport — Artikel 85.1 i EG-fördraget (nu artikel 81.1 EG) — Begreppet avtal mellan företag — Bevis för att det föreligger ett avtal — M a r k n a d e n f ö r läkemedelsprodukter
T-5/97	30 november 2000	Industrie des poudres sphériques mot Europeiska gemenskapernas kommission	Konkurrens — Talan om ogiltigförklaring — Avslag på ett klagomål — Artikel 86 i EG-fördraget (nu artikel 82 EG) — M i s s b r u k a v antidumpningsförfarandet — Motivering — Rätten till försvar
T-128/98	12 december 2000	Aéroport de Paris mot Europeiska gemenskapernas kommission	K o n k u r r e n s — Lufttransporter — Flygplatsledning — Tillämplig förordning — Förordning nr 17 och förordning (EEG) nr 3975/87 — Missbruk av dominerande ställning — Diskriminerande avgifter

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
-----	-------	--------	-------------------

KS

T-234/95	29 juni 2000	DSG Dradenauer Stahlgesellschaft mbH mot Europeiska gemenskapernas kommission	EKSG — Talan om ogiltigförklaring — Statligt stöd — Begreppet stöd — Kriteriet avseende privat investering — Ekonomisk enhet — Stödets storlek — Maktmissbruk
----------	--------------	---	---

MILJÖ OCH KONSUMENTSKYDD

T-172/98, T-175/98, T-176/98 och T-177/98	27 juni 2000	Salamander AG m.fl. mot Europaparlamentet Europeiska unionens råd	Talan om ogiltigförklaring — Direktiv 98/43/EG — Förbud mot reklam för och sponsring till förmån för tobaksvaror — Uptagande till sakprövning
--	--------------	--	--

REGIONALPOLITIK

T-46/98 och T-151/98	3 februari 2000	Conseil des communes et régions d'Europe (CCRE) mot Europeiska gemenskapernas kommission	Talan om ogiltigförklaring — Europeiska regionala utvecklingsfonden — Nedsättning av ett finansiellt stöd — Bristande motivering — Berättigade förväntningar — Rättssäkerhet
T-72/99	27 juni 2000	Karl L. Meyer mot Europeiska gemenskapernas kommission	ULT — Projekt som finansierats av EUF — Skadeståndstalan — Berättigade förväntningar — Kommissionens övervakningsskyldighet

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
T-105/99	14 december 2000	Conseil des communes et régions d'Europe (CCRE) mot Europeiska gemenskapernas kommission	Gemenskapsrätt — Principen om gemenskapsrättens fulla verkan — Principen om en sund ekonomisk förvaltning — Kvittning mellan kommissionens fordran och belopp som skall erläggas i form av gemenskapsbidrag

SKILJEDOMSKLAUSUL

T-223/97 och T-17/98	23 februari 2000	Reinder Kooyman och Petra Van Eynde-Neutens mot Europaparlamentet	Tjänstemän — Extraanställda — Extraanställda tolkar för Europaparlamentets sessioner — Lagenligheten av uttaget av gemenskapsskatt på deras lön
----------------------	------------------	---	---

SOCIALPOLITIK

T-194/97 och T-83/98	27 januari 2000	Eugénio Branco, Ld. ^a , mot Europeiska gemenskapernas kommission	Europeiska socialfonden — Passivitetstalan — Uptagande till sakprövning — Talan om ogiltigförklaring — Nedsättning av ett finansiellt stöd — Intygande av medlemsstaten — Felaktig bedömning av omständigheterna — Berättigade förväntningar — Etablerad rättighet — Rättssäkerhet — Proportionalitet
----------------------	-----------------	---	---

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
-----	-------	--------	-------------------

STATLIGT STÖD

T-72/98	16 mars 2000	Astilleros Zamacona SA mot Europeiska gemenskapernas kommission	Statligt stöd — Varvsindustri — Artikel 4.3 i rådets direktiv 90/684/EEG — Fastställelse av maximigränsen för produktionsstöd
T-46/97	10 maj 2000	SIC — Sociedade Independente de Comunicação, SA, mot Europeiska gemenskapernas kommission	Finansiering av offentliga TV-kanaler — Klagomål — Statligt stöd — Underlåtenhet att inleda ett förfarande enligt artikel 93.2 i EG-fördraget (nu artikel 88.2 EG) — Talan om ogiltigförklaring
T-204/97 och T-270/97	13 juni 2000	EPAC — Empresa para a Agroalimentação e Cereais, SA, mot Europeiska gemenskapernas kommission	Talan om ogiltigförklaring — Statligt stöd — Artikel 92.1 och 92.3 i EG-fördraget (nu artikel 87.1 och 87.3 EG i ändrad lydelse) — Begreppet stöd — Statlig garanti för finansieringen av ett offentligt företag — Innehållande av stödet — Anledning saknas att döma i saken

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97, T-601/97, T-602/97, T-603/97, T-604/97, T-605/97, T-606/97, T-607/97, T-1/98, T-3/98, T-4/98, T-5/98, T-6/98 och T-23/98	15 juni 2000	Mauro Alzetta m.fl. mot Europeiska gemenskapernas kommission	Godstransporter på väg — Statligt stöd — Talan om ogiltigförklaring — Inverkan på handeln mellan medlemsstaterna och snedvridning av konkurrensen — Villkor för undantag från förbudet i artikel 92.1 i EG- fördraget (nu artikel 87.1 EG i ändrad lydelse) — Nytt stöd eller befintligt stöd — Principen om skydd för berättigade förväntningar — Proportionalitetsprincipen — Motivering
T-184/97	27 september 2000	BP Chemicals Ltd mot Europeiska gemenskapernas kommission	Statligt stöd — Talan om ogiltigförklaring — Berättigat intresse av att få saken prövad — Delvis avvisning — Artikel 92.3 i EG-fördraget (nu artikel 87.3 EG) — Direktiv 92/81/EEG — Begreppet pilotprojekt för teknisk utveckling av mer miljövänliga produkter
T-55/99	29 september 2000	Confederación Española de Transporte de Mercancías mot Europeiska gemenskapernas kommission	Statligt stöd — Begreppet stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i EG-fördraget (nu artikel 87.1 EG i ändrad lydelse) — Motivering — Skyldighet att återkräva stöd — Stödmottagares skydd för berättigade förväntningar — Proportionalitetsprincipen

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
T-296/97	12 december 2000	Alitalia — Linee aeree italiane SpA mot Europeiska gemenskapernas kommission	Statligt stöd — Kapitalrekonstruktion av Alitalia av de italienska myndigheterna — Kvalificering av åtgärd — Kriteriet avseende privat investerares — Kommissionens undersökning
T-613/97	14 december 2000	Union française de l'express (Ufex), DHL International, Federal express international (France), CRIE mot Europeiska gemenskapernas kommission	Statligt stöd — Rätt till försvar — Tillgång till handlingarna i målet — Motiveringsskyldighet — Postområdet — Korssubventioner mellan den privata och den offentliga sektorn — Begreppet statligt stöd — Normala marknadsvillkor

TJÄNSTEFÖRESKRIFTERNA

T-86/98	26 januari 2000	Dimitrios Gouloussis mot Europeiska gemenskapernas kommission	Tjänstemän — Befordran — Anställning i lönegrad A 2 — Talan om ogiltigförklaring
T-60/99	3 februari 2000	Malcolm Townsend mot Europeiska gemenskapernas kommission	Tjänstemän — Gemensamma sjukförsäkringssystemet — Försäkring av make
T-171/98	22 februari 2000	Maria Adelina Biasutto mot Europeiska unionens råd	Tjänstemän — Sjukledighet — Otillåten frånvaro — Artikel 59 i tjänsteföreskrifterna — Förfarandet vid frånvaro på grund av sjukdom

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
T-22/99	22 februari 2000	Gustave Rose mot Europeiska gemenskapernas kommission	Tjänstemän — Vägran till befordran — Riktlinjer för befordringsförfarandet — Skydd för berättigade förväntningar — Maktmissbruk — Jämförande bedömning av kvalifikationerna
T-164/98	23 februari 2000	Giuseppe Carraro mot Europeiska gemenskapernas kommission	Tjänstemän — Betygsrapport — Talan om ogiltigförklaring — Skadeståndstalan
T-223/97 och T-17/98	23 februari 2000	Reinder Kooyman och Petra Van Eynde-Neutens mot Europaparlamentet	Tjänstemän — Extraanställda — Extraanställda tolkar för Europaparlamentets sessioner — Lagenligheten av uttaget av gemenskapsskatt på deras lön
T-82/98	24 februari 2000	Frans Jacobs mot Europeiska gemenskapernas kommission	Tjänstemän — Befordran — Betygsrapport saknas — Felaktigheter i befordringsförfarandet
T-10/99	9 mars 2000	Miguel Vicente Nuñez mot Europeiska gemenskapernas kommission	Tjänstemän — Befordran — Jämförelse av kvalifikationer — Lista över tjänstemän som anses vara mest meriterade — Lista över tjänstemän som befordrats — Betygsrapport — Brist på motivering
T-29/97	9 mars 2000	Alain Libéros mot Europeiska gemenskapernas kommission	Tillfälligt anställd — Placering i lönegrad — Yrkeserfarenhet

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
T-95/98	23 mars 2000	Christos Gogos mot Europeiska gemenskapernas kommission	Tjänstemän — Internt uttagningsprov — Misslyckande vid de muntliga proven — Uttagningskommitténs sammansättning — Likabehandling
T-197/98	23 mars 2000	Charlotte Rudolph mot Europeiska gemenskapernas kommission	Tjänstemän — Tidsfrist för klagomål — Delgivning av beslutet — Språk — Ogiltigförklaring av läkarundersökning inför anställning på grund av att det lämnats oriktiga uppgifter
T-18/98	13 april 2000	Peter Reichert mot Europaparlamentet	Personalmål
T-177/97	10 maj 2000	Odette Simon mot Europeiska gemenskapernas kommission	Tjänstemän — Anspråk på ställning som tillfälligt anställd
T-34/99	11 maj 2000	Philippe Pipeaux mot Europaparlamentet	T j ä n s t e m ä n — Thalassobehandling — Vägran att bevilja förhandstillstånd — Motivering
T-121/99	16 maj 2000	Sean Irving mot Europeiska gemenskapernas kommission	T j ä n s t e m ä n — Disciplinåtgärder — Avsättning från tjänsten — Förfarandefrister — Rätten till försvar
T-203/98	17 maj 2000	Yannis Tzikis mot Europeiska gemenskapernas kommission	Tjänstemän — Disciplinärt förfarande — Avsättning från tjänsten — Motivering — Huruvida de faktiska omständigheterna styrkts — Uppenbart oriktig bedömning

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
T-173/99	25 maj 2000	Gilbert Elkaïm, Philippe Mazuel mot Europeiska gemenskapernas kommission	Tjänstemän — Allmänt uttagningsprov grundat på prov och meriter — Åsidosättande av meddelandet om uttagningsprov — Likabehandling av kandidater — Principen om god administration — M a k t - o c h förfarandemisbruk
T-211/98	15 juni 2000	F mot Europeiska gemenskapernas kommission	T j ä n s t e m ä n — Avstängning — Beslut har fattats utan att tjänstemannen har hört — Talan om ogiltigförklaring och om skadestånd
T-51/99	15 juni 2000	Sophia Fantechi mot Europeiska gemenskapernas kommission	T j ä n s t e m ä n — Utlandstillägg — Tjänster som utförts åt en internationell organisation utanför anställningsorten — Artikel 4.1 a i bilaga VII till tjänsteföreskrifterna
T-84/98	16 juni 2000	C mot Europeiska unionens råd	Tjänstemän — Talan om ogiltigförklaring — Invaliditetskommittén — Pensionering — Åsidosättande av väsentliga formföreskrifter — Maktmissbruk — Ideell skada

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
T-47/97	27 juni 2000	Onno Plug mot Europeiska gemenskapernas kommission	Tjänstemän — Olycksfallsförsäkring och yrkessjukdomsförsäkring — Artikel 73 i tjänsteföreskrifterna — Artiklarna 18 och 19 i reglerna om olycksfallsförsäkring och yrkessjukdomsförsäkring för tjänstemän — Grad av partiell bestående invaliditet — Rättskraft — Skadeståndstalan
T-67/99	27 juni 2000	K mot Europeiska gemenskapernas kommission	Tjänstemän — Institutionens omsorgsplikt — Artikel 24 i tjänsteföreskrifterna — Räckvidd — Gränser
T-111/99	5 juli 2000	Ignacio Samper mot Europaparlamentet	Tjänstemän — Publicering av ett nytt meddelande om lediga tjänster sedan ett tillsättningsbeslut ogiltigförklarats — Återupprättande av karriär — Omsorgsplikt — Tjänstens intresse — Maktmissbruk — Beslut att inte utse sökanden till vikarie
T-134/99	11 juli 2000	Anna Skrzypek mot Europeiska gemenskapernas kommission	Tjänstemän — Familjetillägg — Barnpension — Villkor för beviljande — Verklig vårdnad om barnet
T-24/99	13 juli 2000	Claudio d'Aloya mot Europeiska unionens råd	Tjänstemän — Befordran — Talan om ogiltigförklaring — Talan om skadestånd

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
T-87/99	13 juli 2000	Michel Hendrickx mot Centre européen pour le développement de la formation professionnelle (Cedefop)	Tjänstemän — Beslut att i n t e f ö r n y a anställningsavtalet — Avslag på ansökan till två tjänster — Upptagande till sakprövning — Behörighet — Huruvida meddelandet om lediga tjänster var l a g e n l i g t — Rekryteringsförfarande
T-157/99	13 juli 2000	Helga Griesel mot Europeiska unionens råd	Tjänstemän — Nekad befordran — Motivering — J ä m f ö r e l s e a v k a n d i d a t e r n a s kvalifikationer
T-82/99	14 juli 2000	Michael Cwik mot Europeiska gemenskapernas kommission	T j ä n s t e m ä n — Publiceringstillstånd — Artikel 17 andra stycket i tjänsteföreskrifterna — Gemenskapens intressen — Uppenbart oriktig bedömning
T-146/99	14 juli 2000	Rui Teixeira Neves mot Europeiska gemenskapernas domstol	Tjänstemän — Interna uttagningsprov — Meddelande om uttagningsprov — Tillsättning av tjänst som juridisk rådgivare — Tvingande villkor — Avgörande kriterium — M o t i v e r i n g — Maktmissbruk
T-259/97	12 september 2000	Rui Teixeira Neves mot Europeiska gemenskapernas domstol	T j ä n s t e m ä n — Lojalitetsplikt och plikt att respektera tjänstens v ä r d i g h e t — Maktfördelningsläran — Fackföreningsfrihet — Disciplinförfarande — Påföljd

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
T-101/98 och T-200/98	19 september 2000	Gisela Stodtmeister mot Europeiska unionens råd	Tjänstemän — Utebliven befordran — Talan om ogiltigförklaring — Frånvaro av betygsrapport Skadeståndstalan
T-261/97	20 september 2000	Eleonore Orthmann mot Europeiska gemenskapernas kommission	Tjänstemän — Den vetenskapliga och tekniska sektorn — Befordran från kategori B till kategori A — Berättigat intresse av att få saken prövad
T-203/99	20 september 2000	Patrizia de Palma, Jacqueline Escale, Claudine Hamptaux och Harry Wood mot Europeiska gemenskapernas kommission	T j ä n s t e m ä n — Tjänstledighet för att ägna sig åt facklig verksamhet
T-220/99	20 september 2000	Joachim Behmer mot Europaparlamentet	Tjänstemän — Tillsättning genom befordran — Lönegrad LA 3 — J ä m f ö r e l s e a v kvalifikationer
T-317/99	27 september 2000	Franz Lemaître mot Europeiska gemenskapernas kommission	T j ä n s t e m ä n — Utlandsbidrag — Bosättningsbidrag — Artikel 4.1 b och artikel 5 i bilaga VII till tjänstföreskrifterna
T-187/98	3 oktober 2000	Pascual Juan Cubero Vermurie mot Europeiska gemenskapernas kommission	Tjänstemän — Befordran — R ö r l i g h e t — U p p t a g a n d e t i l l sakprövning
T-130/99	3 oktober 2000	David Crabbe mot Centre européen pour le développement de la formation professionnelle (Cedefop)	Tjänstemän — Inrättande av en språktjänst — Anledning saknas att döma i saken

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
T-202/99	5 oktober 2000	Léon Rappe mot Europeiska gemenskapernas kommission	Tjänstemän — Befordran — Betygsrapport — För sent upprättad
T-27/99	17 oktober 2000	Humbert Drabbe mot Europeiska gemenskapernas kommission	Personalmål — Pensioner — Rättighet som intjänats före inträdandet i tjänst hos gemenskaperna — Överföring av pensionsrättigheter till gemenskapens pensionssystem — Inlämnande av ansökan — Frist
T-138/99	26 oktober 2000	Luc Verheyden mot Europeiska gemenskapernas kommission	Tjänstemän — Administrativt klagomål en förutsättning — Tidsfrister — Ny omständighet — Befordran — Jämförelse av kvalifikationer
T-44/97	8 november 2000	Piera Ghignone m.fl. mot Europeiska unionens råd	Tjänstemän — Lön — Tjänstgöring i tredje land — Anpassning av korrigeringskoefficienter — Retroaktiv verkan — Återbetalning av för högt belopp
T-175/97	8 november 2000	Bernard Bareyt m.fl. mot Europeiska gemenskapernas kommission	Tjänstemän — Tillfälligt anställda — Lön — Tjänstgöring i tredje land — Anpassning av korrigeringskoefficienter — Retroaktiv verkan — Återbetalning av för högt belopp
T-158/98	8 november 2000	Bernard Bareyt m.fl. mot Europeiska gemenskapernas kommission	Tjänstemän — Tillfälligt anställda — Tjänstgöring i tredje land — Lön — Fastställelse av en särskild korrigeringskoefficient för staden Naka (Japan) — Retroaktiv verkan — Återbetalning av för högt belopp

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
T-210/98	8 november 2000	E mot Europeiska gemenskapernas kommission	Tjänstemän — Barntillägg — Dubbelt barntillägg för barn som lider av mentalt eller fysiskt handikapp — Upphävande — Återkrav av belopp som utbetalats utan grund
T-261/99	15 november 2000	Jean Dehon mot Europaparlamentet	Tjänstemän — Befordran — Meddelande om lediga tjänster — Jämförelse av kvalifikationer — Lika möjligheter
T-20/00	15 november 2000	Ivo Camacho-Fernandes mot Europeiska gemenskapernas kommission	T j ä n s t e m ä n — Y r k e s s j u k d o m — Exponering för asbest och a n d r a ä m n e n — F e l a k t i g h e t i läkarkommitténs yttrande — Tredskodmsförfarande
T-214/99	21 november 2000	Manuel Tomás Carrasco Benítez mot Europeiska gemenskapernas kommission	Tjänstemän — Rekrytering — Tillträde till interna uttagningsprov — M e d d e l a n d e o m uttagningsprov — Villkor avseende tjänsteår — Sökandens yrkeserfarenhet
T-23/00	21 november 2000	A mot Europeiska gemenskapernas kommission	Tjänstemän — Fällande dom meddelad av en nationell domstol — Disciplinärt förfarande — Avsättning från tjänst
T-136/98	5 december 2000	Anna Maria Campogrande mot Europeiska gemenskapernas kommission	T j ä n s t e m ä n — Biståndsskyldighet — Sexuella trakasserier

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
T-197/99	5 december 2000	Anthony Gooch mot Europeiska gemenskapernas kommission	Tjänstemän — Talan om ogiltigförklaring — G e m e n s k a p e n s u t o m o b l i g a t o r i s k a skadeståndsansvar — Rekryteringsort — Återkallande av en administrativ rättsakt — Presumption för att en administrativ rättsakt är lagenlig
T-223/99	12 december 2000	Luc Dejaiffe mot Byrån för harmonisering inom den inre marknaden (varumärken, mönster och modeller)	Tillfälligt anställda — Förtida uppsägning av ett avtal för begränsad tid med en tillfälligt anställd — Tjänstens intresse — Uppenbart oriktig bedömning — Maktmissbruk — G e m e n s k a p e n s u t o m o b l i g a t o r i s k a skadeståndsansvar
T-11/00	12 december 2000	Michel Hautem mot Europeiska investeringsbanken	Tjänstemän — Avsättning från tjänsten — Underlåtenhet att följa en dom om ogiltigförklaring — Artikel 233 EG — G e m e n s k a p e n s u t o m o b l i g a t o r i s k a ansvar — Ideell skada — Ersättning

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
T-130/98 och T-131/98	13 december 2000	Francis Panichelli mot Europaparlamentet	Tillfälligt anställda — Anställning med stöd av artikel 2 c i anställnings- villkoren för övriga anställda — Möjlighet till uppvärdering av tjänsten — Ingen befordran till lönegrad A4 — Betygs- rapporter — Talan om ogiltigförklaring och skadestånd — Upptagande till sakprövning av talan — Uppsägning genom till- lämpning av artikel 47.2 a i anställningsvillkoren för övriga anställda — Iakttagande av det interna förfarandet — Motivering av beslutet om uppsägning — Maktmissbruk
T-110/99 och T-260/99	13 december 2000	F mot Europaparlamentet	Tjänstemän — Frånvaro — Uppvisande av l ä k a r i n t y g — Underlåtenhet av sökanden att infinna sig vid läkarkontroller — Sjukfrånvaro dragits av från den årliga ledigheten — T a l a n o m ogiltigförklaring — Skadeståndsyrkanden
T-213/99	14 december 2000	Luc Verheyden mot Europeiska gemenskapernas kommission	Tjänstemän — Talan om ogiltigförklaring — Åtgärder och instruktioner rörande arbetsinsats — Rättsakt som går någon emot — Skadeståndstalan — Avvisning

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
T-352/99	14 december 2000	M mot Europeiska gemenskapernas kommission	T j ä n s t e m ä n — Sjukskrivning — Frånvaro som anses som otillåten — Dragits av från den årliga ledigheten — Artiklarna 59 o c h 6 0 i tjänsteföreskrifterna — Vägran att godta läkarintyg — Frånvaro som understiger fyra dagar — V e r k n i n g a r a v läkarundersökning

TRANSPORT

T-63/98	1 februari 2000	Transpo Maastricht BV och Marco Ooms mot Europeiska gemenskapernas kommission	Inlandssjöfart — Strukturella förbättringar — Tillämplighet av förordning (EEG) nr 1101/89 — Omfattas inte
---------	-----------------	---	--

YT TRE FÖRBINDELSER

T-145/98	24 februari 2000	ADT Projekt Gesellschaft der Arbeitsgemeinschaft Deutscher Tierzüchter mbH mot Europeiska gemenskapernas kommission	TACIS-programmet — Anbudsförfarande — O e g e n t l i g h e t e r i upphandlingsförfarandet — Talan om ogiltigförklaring — Skadeståndstalan — U p p t a g a n d e t i l l sakprövning
T-485/93, T-491/93, T-494/93 och T-61/98	8 november 2000	Société anonyme Louis Dreyfus & C ^{ie} , Glencore Grain Ltd, Compagnie Continentale (France) mot Europeiska gemenskapernas kommission	Biståndsaktion från gemenskapen till staterna i tidigare Sovjetunionen — Anbudsinfordran — Talan om ogiltigförklaring — Skadeståndstalan

Mål	Datum	Parter	Föremål för talan
T-509/93	8 november 2000	Glencore Grain Ltd mot Europeiska gemenskapernas kommission	Biståndsaktion från gemenskapen till staterna i tidigare Sovjetunionen — Anbudsinfördran — Talan om ogiltigförklaring

2. Verksamhetsstatistik

Sammanfattning av förstainstansrättens verksamhet

Tabell 1: Förstainstansrättens allmänna verksamhet åren 1998, 1999 och 2000

Nya mål

Tabell 2: Typ av förfarande (1998, 1999 och 2000)

Tabell 3: Form av talan (1998, 1999 och 2000)

Tabell 4: Grundval för talan (1998, 1999 et 2000)

Tabell 5: Föremål för talan (1998, 1999 och 2000)

Avgjorda mål

Tabell 6: Avgjorda mål åren 1998, 1999 och 2000

Tabell 7: Utgången i målet (2000)

Tabell 8: Grundval för talan (2000)

Tabell 9: Föremål för talan (2000)

Tabell 10: Förstainstansrättens sammansättning (2000)

Tabell 11: Handläggningstid (2000)

Diagram I: Handläggningstid för personalmål (domar och beslut) (2000)

Diagram II: Handläggningstid för övriga mål (domar och beslut) (2000)

Anhängiga mål

Tabell 12: Anhängiga mål den 31 december varje år

Tabell 13: Grundval för talan den 31 december varje år

Tabell 14: Föremål för talan den 31 december varje år

Tabell 15:	Allmän utveckling
Tabell 16:	Utgången i överklagade mål perioden den 1 januari – den 31 december 2000

Sammanfattning av förstainstansrättens verksamhet

Tabell 1: Förstainstansrättens allmänna verksamhet åren 1998, 1999 och 2000¹

	1998	1999	2000
Nya mål	(238)	(384)	(398)
Avgjorda mål	279 (348)	322 (659)	258 (344)
Anhängiga mål	569 (1 007)	663 (732)	661 (786)

¹ I denna tabell och i tabellerna på följande sidor visar de siffror som anges inom parentes det totala antalet mål, *oberoende* av om målen är förenade. När det gäller siffran utan parentes räknas varje grupp förenade mål som ett mål.

Nya mål

Tabell 2: Typ av förfarande (1998, 1999 och 2000)^{1 2}

Typ av förfarande	1998	1999	2000
Direkt talan	135	254	242
Immaterialrätt	1	18	34
Personalmål	79	84	111
Särskilda rättegångsformer	23	28	11
Totalt	238 ³	384 ⁴	398 ⁵

¹ I denna tabell och i tabellerna på följande sidor menas med benämningen "direkt talan" alla former av talan som väcks av fysiska eller juridiska personer, utom talan som väcks av tjänstemän vid Europeiska gemenskaperna.

² Följande förfaranden anses vara "särskilda rättegångsformer" (i denna och följande tabeller): Ansökan om återvinning (artikel 38 i EG-stadgan, artikel 122 i förstainstansrättens rättegångsregler), talan av tredje man (artikel 39 i EG-stadgan, artikel 123 i förstainstansrättens rättegångsregler), resning (artikel 41 i EG-stadgan, artikel 125 i förstainstansrättens rättegångsregler), förklaring av dom (artikel 40 i EG-stadgan, artikel 129 i förstainstansrättens rättegångsregler), fastställande av rättegångskostnader (artikel 92 i förstainstansrättens rättegångsregler), rättshjälp (artikel 94 i förstainstansrättens rättegångsregler) och rättelse av dom (artikel 84 i förstainstansrättens rättegångsregler).

³ Varav 2 mål angående mjölkkvoter och 2 mål som anhängiggjorts av tulltjänstemän.

⁴ Varav 71 mål angående bensinstationer.

⁵ Varav 3 mål angående bensinstationer och 59 mål angående statligt stöd i regionen Veneto.

Tabell 3: Form av talan (1998, 1999 och 2000)

Form av talan	1998	1999	2000
Talan om ogiltigförklaring	116	220	220
Passivitetstalan	2	15	6
Skadeståndstalan	14	19	17
Talan med stöd av skiljedomsklausul	3	1	—
Immaterialrätt	1	18	34
Personalmål	79	83	110
Totalt	215 ¹	356 ²	387 ³
<i>Särskilda rättegångsformer</i>			
Rättshjälp	6	7	6
Fastställande av rättegångskostnader	9	6	3
Återvinning av dom	—	—	1
Ansökan om återvinning	7	15	1
Rättelse av dom	1	—	—
Totalt	23	28	11
TOTALT	238	384	398

¹ Varav 2 mål angående mjölkkvoter och 2 mål som anhängiggjorts av tulltjänstemän.

² Varav 71 mål angående bensinstationer.

³ Varav 3 mål angående bensinstationer och 59 mål angående statligt stöd i regionen Veneto.

Tabell 4: Grundval för talan (1998, 1999 och 2000)

Grundval för talan	1998	1999	2000
Artikel 63 i förordning (EG) nr 40/94	1	18	34
Artikel 173 i EG-fördraget (nu artikel 230 EG i ändrad lydelse) ¹	104	215	219
Artikel 175 i EG-fördraget (nu artikel 232 EG)	2	14	6
Artikel 178 i EG-fördraget (nu artikel 235 EG)	13	17	17
Artikel 181 i EG-fördraget (nu artikel 238 EG)	3	1	—
EG-fördraget totalt	123	265	276
Artikel 33 i KS-fördraget	12	5	1
Artikel 35 i KS-fördraget	—	1	—
Artikel 40 i KS-fördraget	—	1	—
KS-fördraget totalt	12	7	1
Artikel 151 i EA-fördraget	1	1	—
EA-fördraget totalt	1	1	—
Tjänsteföreskrifterna	79	83	110
Totalt	215	356	387
Artikel 84 i rättegångsreglerna	7	15	1
Artikel 92 i rättegångsreglerna	9	6	3
Artikel 94 i rättegångsreglerna	6	7	6
Artikel 122 i rättegångsreglerna	—	—	1
Artikel 125 i rättegångsreglerna	1	—	—
Rättegångsreglerna totalt	23	28	11
TOTALT	238	384	398

¹ Till följd av omnumreringen av artiklarna i Amsterdamfördraget efter den 1 maj 1999, har sättet att hänvisa till fördragens artiklar ändrats väsentligt.

Tabell 5: **Föremål för talan (1998, 1999 och 2000)**¹

Föremål för talan	1998	1999	2000
Associering av utomeuropeiska länder och territorier	5	4	6
Bolagsrätt	3	2	4
Europeiskt medborgarskap	—	—	2
Forskning, information, utbildning, statistik	—	1	1
Fri rörlighet för personer	2	2	8
Fri rörlighet för varor	7	10	17
Frihet att tillhandahålla tjänster	—	1	—
Handelspolitik	12	5	8
Immaterialrätt	1	18	34
Institutionell rätt	10	19	29
Jordbruk	19	42	23
Konkurrens	23	34	36
Kultur	—	—	2
Miljö och konsumentskydd	4	5	14
Regionalpolitik	2	2	—
Skiljedomsklausul	2	—	—
Socialpolitik	10	12	7
Statligt stöd	16	100	80
Transport	3	2	—
Utrikes- och säkerhetspolitik	—	2	1
Yttre förbindelser	5	1	8
EG-fördraget totalt	124	262	280
Konkurrens	8	—	—
Statligt stöd	3	6	1
Stålindustri	—	1	—
KS-fördraget totalt	11	7	1
Institutionell rätt	1	1	—
EA-fördraget totalt	1	1	—
Tjänsteföreskrifterna	79	86	106
Totalt	215	356	387

¹ I denna tabell beaktas inte särskilda rättegångsformer.

Avgjorda mål

Tabell 6: Avgjorda mål åren 1998, 1999 och 2000

Typ av förfarande	1998		1999		2000	
Direkt talan	141	(199) ¹	227	(544) ²	136	(219) ³
Immaterialrätt	1	(1)	2	(2)	7	(7)
Personalmål	110	(120)	79	(88)	98	(101)
Särskilda rättegångsformer	27	(29)	14	(25)	17	(17)
Totalt	279	(348)	322	(659)	258	(344)

¹ Varav 64 mål angående mjölkkvoter.

² Varav 102 mål angående mjölkkvoter och 284 mål angående tulltjänstemän.

³ Varav 8 mål angående mjölkkvoter och 13 mål angående tulltjänstemän.

Tabell 7: Utgången i målet (2000)

Utgången i målet	Direkt talan		Immaterialrätt		Personalmål		Särskilda rättegångs- former		Totalt	
<i>Domar</i>										
Talan avvisad	8	(14)	—	—	1	(1)	—	—	9	(15)
Talan ogillad	22	(28)	5	(5)	28	(29)	—	—	55	(62)
Talan delvis bifallen	12	(62)	—	—	15	(17)	—	—	27	(79)
Talan bifallen	11	(20)	1	(1)	10	(10)	—	—	22	(31)
Anledning saknas att döma i målet	2	(3)	—	—	1	(1)	—	—	3	(4)
Totalt antal domar	55	(127)	6	(6)	55	(58)	—	—	116	(191)
<i>Beslut</i>										
Avskrivning	36	(37)	1	1	20	(20)	1	(1)	58	(59)
Talan avvisad	13	(13)	—	—	15	(15)	—	—	28	(28)
Anledning saknas att döma i målet	7	(7)	—	—	2	(2)	—	—	9	(9)
Talan bifallen	—	—	—	—	—	—	3	(3)	3	(3)
Talan delvis bifallen	—	—	—	—	—	—	6	(6)	6	(6)
Talan ogillad	1	(1)	—	—	1	(1)	7	(7)	9	(9)
Talan avvisad av uppenbara skäl	17	(27)	—	—	5	(5)	—	—	22	(32)
Avstående från fortsatt handläggning	1	(1)	—	—	—	—	—	—	1	(1)
Behörighet saknas att döma i målet	6	(6)	—	—	—	—	—	—	6	(6)
Totalt antal beslut	81	(92)	1	(1)	43	(43)	17	(17)	142	(153)
Totalt	136	(219)	7	(7)	98	(101)	17	(17)	258	(344)

Tabell 8: Grundval för talan (2000)

Grundval för talan	Domar		Beslut		Totalt	
Artikel 63 i förordning (EG) nr 40/94	6	(6)	1	(1)	7	(7)
Artikel 173 i EG-fördraget (nu artikel 230 EG i ändrad lydelse)	47	(117)	48	(48)	95	(165)
Artikel 175 i EG-fördraget (nu artikel 232 EG)	2	(2)	14	(14)	16	(16)
Artikel 178 i EG-fördraget (nu artikel 235 EG)	4	(5)	17	(28)	21	(33)
Artikel 181 i EG-fördraget (nu artikel 238 EG)	1	(2)	—	—	1	(2)
EG-fördraget totalt	60	(132)	80	(91)	140	(223)
Artikel 33 i KS-fördraget	1	(1)	1	(1)	2	(2)
Artikel 35 i KS-fördraget	—	—	1	(1)	1	(1)
KS-fördraget totalt	1	(1)	2	(2)	3	(3)
Tjänsteföreskrifterna	55	(58)	43	(43)	98	(101)
Totalt	116	(191)	125	(136)	241	(327)
Artikel 84 i rättegångsreglerna	—	—	3	(3)	3	(3)
Artikel 92 i rättegångsreglerna	—	—	8	(8)	8	(8)
Artikel 94 i rättegångsreglerna	—	—	6	(6)	6	(6)
Rättegångsreglerna totalt	—	—	17	(17)	17	(17)
TOTALT	116	(191)	142	(153)	258	(344)

Tabell 9: **Föremål för talan (2000)**¹

Föremål för talan	Domar		Beslut		Totalt	
Associering av utomeuropeiska länder och territorier	—	—	1	(1)	1	(1)
Bolagsrätt	1	(1)	3	(3)	4	(4)
Europeiskt medborgarskap	—	—	1	(1)	1	(1)
Forskning, information, utbildning, statistik	1	(1)	—	—	1	(1)
Fri rörlighet för personer	—	—	4	(4)	4	(4)
Fri rörlighet för varor	1	(1)	4	(4)	5	(5)
Frihet att tillhandahålla tjänster	1	(1)	—	—	1	(1)
Handelspolitik	9	(11)	6	(6)	15	(17)
Immaterialrätt	6	(6)	1	(1)	7	(7)
Institutionell rätt	5	(8)	14	(24)	19	(32)
Jordbruk	7	(7)	7	(8)	14	(15)
Konkurrens	11	(52)	9	(9)	20	(61)
Miljö och konsumentskydd	1	(4)	3	(3)	4	(7)
Regionalpolitik	3	(4)	1	(1)	4	(5)
Skiljedomsklausul	1	(2)	—	—	1	(2)
Socialpolitik	1	(2)	16	(16)	17	(18)
Statligt stöd	8	(26)	9	(9)	17	(35)
Transport	1	(1)	1	(1)	2	(2)
Yttre förbindelser	3	(5)	1	(1)	4	(6)
EG-fördraget totalt	60	(132)	81	(92)	141	(224)
Statligt stöd	1	(1)	2	(2)	3	(3)
KS-fördraget totalt	1	(1)	2	(2)	3	(3)
Tjänsteföreskrifterna	55	(58)	42	(42)	97	(100)
TOTALT	116	(191)	125	(136)	241	(327)

¹ I denna tabell beaktas inte särskilda rättegångsformer.

Tabell 10: Förstainstansrättens sammansättning (2000)

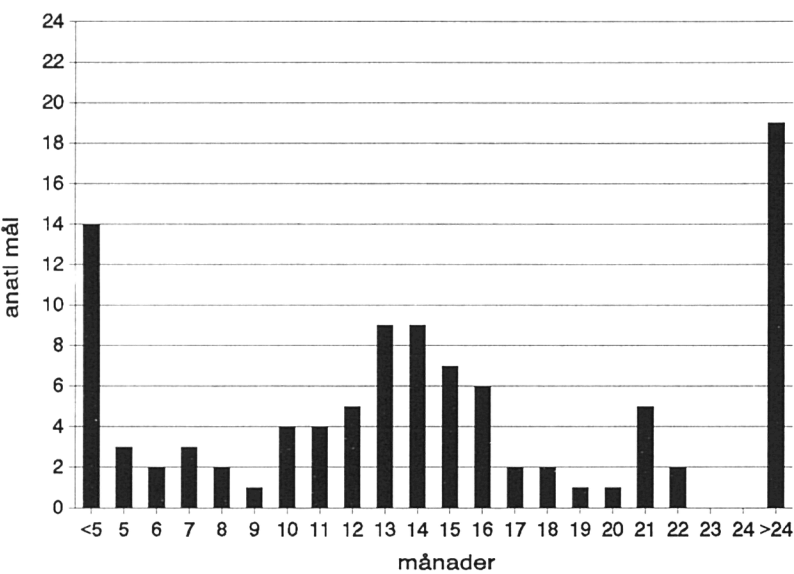
Förstainstansrättens sammansättning	Totalt
Avdelningar (sammansättning: 3 domare)	214
Avdelningar (sammansättning: 5 domare)	112
Ensamdomare	15
Icke lottade	3
Totalt	344

Tabell 11: Handläggningstid (2000)¹
(domar och beslut)

	Domar/beslut
Direkt talan	27,5
Immaterialrätt	9,1
Personalmål	15,6

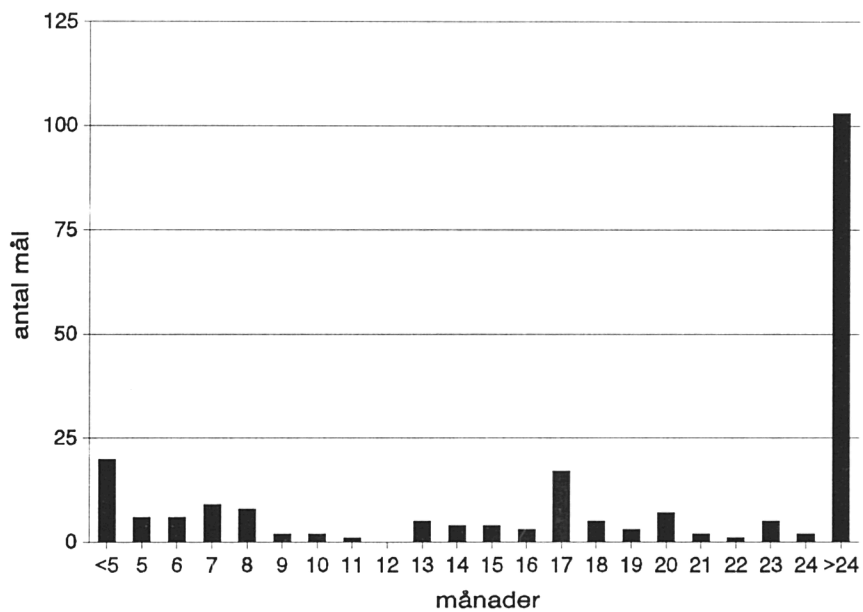
¹ I denna tabell uttrycks handläggningstiden i månader och tiondelar av en månad.

Diagram I : Handläggningstid för personalmål (domar och beslut) 2000

Mål per månad	<5	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	>24
Personalmål	14	3	2	3	2	1	4	4	5	9	9	7	6	2	2	1	1	5	2	0	0	19

Diagram II : **Handläggningstid för övriga mål (domar och beslut) 2000**

Mål per månad	<5	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	>24
Övriga mål	20	6	6	9	8	2	2	1	0	5	4	4	3	17	5	3	7	2	1	5	2	103

Anhängiga mål

Tabell 12: Anhängiga mål den 31 december varje år

Typ av förfarande	1998		1999		2000	
Direkt talan	400	(829) ¹	471	(538) ²	445	(561) ³
Immaterialrätt	1	(1)	17	(17)	44	(44)
Personalmål	163	(173)	167	(169)	170	(179)
Särskilda rättegångsformer	5	(5)	8	(8)	2	(2)
Totalt	569	(1 007)	663	(732)	661	(786)

¹ Varav 190 mål angående mjölkkvoter och 297 mål som anhängiggjorts av tulltjänstemän.

² Varav 88 mål angående mjölkkvoter, 13 mål angående tulltjänstemän och 71 mål angående bensinstationer.

³ Varav 80 mål angående mjölkkvoter, 74 mål angående bensinstationer och 59 mål angående statligt stöd i regionen Veneto.

Tabell 13: Grundval för talan den 31 december varje år

Grundval för talan	1998		1999		2000	
Arikel 63 i förordning (EG) nr 40/94	—	—	17	(17)	44	(44)
Artikel 173 i EG-fördraget (nu artikel 230 EG i ändrad lydelse)	256	(279)	360	(383)	360	(436)
Artikel 175 i EG-fördraget (nu artikel 232 EG)	12	(12)	14	(14)	4	(4)
Artikel 178 i EG-fördraget (nu artikel 235 EG)	100	(498)	80	(123)	68	(107)
Artikel 181 i EG-fördraget (nu artikel 238 EG)	3	(3)	1	(2)	1	(1)
EG-fördraget totalt	371	(792)	472	(539)	477	(592)
Artikel 33 i KS-fördraget	29	(36)	14	(14)	12	(13)
Artikel 35 i KS-fördraget	—	—	1	(1)	—	—
Artikel 40 i KS-fördraget	—	—	1	(1)	1	(1)
KS-fördraget totalt	29	(36)	16	(16)	13	(14)
Artikel 151 i EA-fördraget	1	(1)	1	(1)	1	(1)
EA-fördraget totalt	1	(1)	1	(1)	1	(1)
Tjänsteföreskrifterna	163	(173)	166	(168)	168	(177)
Totalt	564	(1002)	655	(724)	659	(784)
Artikel 84 i rättegångsreglerna	1	(1)	2	(2)	—	—
Artikel 92 i rättegångsreglerna	2	(2)	5	(5)	—	—
Artikel 94 i rättegångsreglerna	2	(2)	1	(1)	1	(1)
Artikel 122 i rättegångsreglerna	—	—	—	—	1	(1)
Rättegångsreglerna totalt	5	(5)	8	(8)	2	(2)
TOTALT	569	(1007)	663	(732)	661	(786)

Tabell 14: Föremål för talan den 31 december varje år

Föremål för talan	1998		1999		2000	
Associering av utomeuropeiska länder och territorier	5	(5)	6	(6)	11	(11)
Bolagsrätt	4	(4)	4	(4)	4	(4)
Europeiskt medborgarskap	—	—	—	—	1	(1)
Forskning, information, utbildning, statistik	1	(1)	1	(1)	1	(1)
Fri rörlighet för personer	—	—	1	(1)	5	(5)
Fri rörlighet för varor	20	(20)	26	(26)	24	(38)
Frihet att tillhandahålla tjänster	—	—	1	(1)	—	—
Handelspolitik	27	(27)	25	(25)	16	(16)
Immaterialrätt	1	(1)	17	(17)	44	(44)
Institutionell rätt	33	(309)	33	(34)	31	(31)
Jordbruk	107	(231)	100	(144)	97	(152)
Konkurrens	111	(114)	101	(104)	74	(79)
Kultur	—	—	—	—	2	(2)
Miljö och konsumentskydd	6	(6)	8	(8)	15	(15)
Regionalpolitik	3	(3)	4	(5)	—	—
Skiljedomsklausul	3	(3)	1	(2)	—	—
Socialpolitik	10	(10)	15	(15)	4	(4)
Statligt stöd	28	(46)	114	(131)	135	(176)
Transport	3	(3)	3	(3)	1	(1)
Utrikes- och säkerhetspolitik	—	—	2	(2)	3	(3)
Yttre förbindelser	10	(10)	7	(7)	9	(9)
EG-fördraget totalt	372	(793)	469	(536)	477	(592)
Konkurrens	7	(7)	6	(6)	6	(6)
Statligt stöd	10	(17)	9	(9)	6	(7)
Stålindustri	11	(11)	1	(1)	1	(1)
KS-fördraget totalt	28	(35)	16	(16)	13	(14)
Institutionell rätt	1	(1)	1	(1)	1	(1)
EA-fördraget totalt	1	(1)	1	(1)	1	(1)
Tjänsteföreskrifterna	163	(173)	169	(171)	168	(177)
Totalt	564	(1 002)	655	(724)	659	(784)

Övrigt

Tabell 15: **Allmän utveckling**

År	Nya mål vid förstainstans- rätten ¹	Anhängiga mål vid förstainstansrätten den 31 december	Avgjorda mål	Meddelade domar ²	Antalet avgöranden från förstainstansrätten som har överklagats ³
1989	169	164 (168)	1 (1)	— —	— —
1990	59	123 (145)	79 (82)	59 (61)	16 (46)
1991	95	152 (173)	64 (67)	41 (43)	13 (62)
1992	123	152 (171)	104 (125)	60 (77)	24 (86)
1993	596	638 (661)	95 (106)	47 (54)	16 (66)
1994	409	432 (628)	412 (442)	60 (70)	12 (105)
1995	253	427 (616)	197 (265)	98 (128)	47 (142)
1996	229	476 (659)	172 (186)	107 (118)	27 (133)
1997	644	640 (1 117)	179 (186)	95 (99)	35 (139)
1998	238	569 (1 007)	279 (348)	130 (151)	67 (214)
1999	384	663 (732)	322 (659)	115 (150)	60 ⁴ (177)
2000	398	661 (786)	258 (344)	117 (191)	69 (217)
Totalt	3597		2162 (2811)	929 (1142)	386 (1387)

¹ Inklusive särskilda rättegångsformer.

² Siffrorna inom parentes anger antalet mål som avgjorts genom dom.

³ De kursiva siffror som anges inom parentes anger det totala antalet avgöranden — domar, beslut om avvisning, beslut om interimistiska åtgärder och konstateranden om att anledning saknas att döma i målet — för vilka fristen för överklagande har gått ut eller som har överklagats.

⁴ Denna siffra omfattar inte överklagandet av beslutet om bevisupptagning av den 14 september 1999 i mål T-145/98. Domstolen avvisade nämligen detta överklagande, eftersom det ifrågasatta beslutet inte kunde överklagas.

Tabell 16: Utgången i överklagade mål perioden den 1 januari–den 31 december 2000 (domar och beslut)

	Ogillande	Överklagandet ogillat av uppenbara skäl	Överklagandet avvisat av uppenbara skäl	Överklagandet avvisat och ogillat av uppenbara skäl	Överklagandet delvis avvisat och ogillat	Uppläsvande med återförvisning	Uppläsvande utan återförvisning	Uppläsvande till en del med återförvisning	Uppläsvande till en del utan återförvisning	Avskrivning	Anledning saknas att döma i saken	TOTALT
Associering av utomeuropeiska länder och territorier										1		1
Fri rörlighet för personer		1	1									2
Fri rörlighet för varor				1						2		3
Förfarande											1	1
Gemensam utrikes- och säkerhetspolitik	1											1
Handelspolitik	2											2
Institutionell rätt					1		2					3
Jordbruk	1	1		1			1					4
Konkurrens	11	2		3				1	6	1		24
Kultur						1						1
Socialpolitik		1		12					1			14
Statligt stöd	4											4
Stålindustri	1											1
Tjänsteföreskrifterna	5		2	3			2		1			13
Transport		1										1
Yttre förbindelser	2		1									3
Totalt	27	6	4	20	1	1	5	1	8	4	1	78

Allmän information

A – Publikationer och databaser

Domar och förslag till avgörande

1. Rättsfallssamling från Europeiska gemenskapernas domstol och förstainstansrätt

Rättsfallssamlingen publiceras på gemenskapernas officiella språk och är den enda autentiska källan när rättsfall från Europeiska gemenskapernas domstol och förstainstansrätt skall citeras.

Det sista häftet av den årliga rättsfallssamlingen innehåller en kronologisk förteckning över publicerade domar och beslut, en förteckning över mål i nummerordning, en alfabetisk förteckning över parterna, en förteckning över artikelhänvisningar, en alfabetisk förteckning över ämnesområden och – sedan år 1991 – en systematisk förteckning som innehåller samtliga sammanfattningar av de refererade avgörandena tillsammans med en kedja av stickord.

Rättsfallssamlingen säljs i medlemsstaterna och i vissa tredje länder på de adresser som anges på sista sidan i denna publikation (pris för rättsfallssamlingen för år 1995, år 1996, år 1997, år 1998, år 1999 och år 2000: 170 euro, utan moms). Från övriga länder kan rättsfallssamlingen beställas hos angivna försäljningsställen. Ytterligare information kan erhållas från EG-domstolen, Interna avdelningen – publikationer, L-2925 Luxemburg.

2. Rättsfallssamlingen – Personaldelen

Personaldelen utges sedan år 1994 och innehåller alla förstainstansrättens avgöranden i personalmål. Dessa avgöranden publiceras dels på respektive rättegångsspråk, dels i resuméform på det officiella språk som prenumeranten önskar. Personaldelen innehåller dessutom sammanfattningar av domstolens domar angående överklaganden i personalmål, vilka dock alltså publiceras i sin fullständiga lydelse i den allmänna rättsfallssamlingen. Sökning i personaldelen underlättas av förteckningar som också finns tillgängliga på samtliga officiella språk.

Rättsfallssamlingen säljs i medlemsstaterna och i vissa tredje länder på de adresser som anges på sista sidan i denna publikation (pris: 70 euro, utan moms). Från övriga länder kan rättsfallssamlingen beställas hos Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer, L-2985 Luxemburg. Ytterligare information kan erhållas från EG-domstolen, Interna avdelningen – publikationer, L-2925 Luxemburg.

Prenumerationspriset för båda de publikationer som anges ovan är 205 euro, utan moms. Ytterligare information kan erhållas från EG-domstolen, Interna avdelningen – publikationer, L-2925 Luxemburg.

3. Domstolens och förstainstansrättens domar samt generaladvokaternas förslag till avgörande

Texter i offsettryck kan, i den mån de fortfarande finns tillgängliga, beställas skriftligen, med angivande av önskat språk, hos EG-domstolen, Interna avdelningen – publikationer, L-2925 Luxemburg, mot betalning av ett belopp per dokument som för närvarande är fastställt till 14,87 euro, utan moms, och som kan variera med tiden. Sådana beställningar kan göras fram till utgivningen av det häfte av rättsfallssamlingen som innehåller den önskade domen eller det önskade förslaget till avgörande.

De som redan är prenumeranter på rättsfallssamlingen kan teckna en avgiftsbelagd prenumeration av offsetversioner, på ett eller flera av gemenskapernas officiella språk, av de texter som publiceras i Rättsfallssamling från Europeiska gemenskapernas domstol och förstainstansrätt, med undantag av de texter som bara finns i personaldelen. Priset för en årsprenumeration är för närvarande fastställt till 327,22 euro, utan moms.

Det skall slutligen anmärkas att domstolens och förstainstansrättens senaste rättspraxis finns tillgänglig snabbt och gratis på domstolens webbplats: www.curia.eu.int, se även punkt 2 d nedan, under rubriken "Senaste rättspraxis". Domarna finns tillgängliga på webbplatsen på de elva officiella språken från cirka kl 15 på avkunnandedagen. Generaladvokatens förslag till avgörande publiceras också under denna rubrik på generaladvokatens språk och på rättegångsspråket.

Övriga publikationer

1. Dokument från domstolens kansli

- a) Textsamling angående domstolens organisation, behörighet och förfarande

Detta verk innehåller en samling av de bestämmelser rörande domstolen och förstainstansrätten som finns spridda i fördrag, sekundärrätt och olika konventioner. Ett index gör det lättare att ta del av samlingen.

Rättsfallssamlingen publiceras på samtliga officiella språk. Utgåvan för år 1999 kan beställas från de adresser som anges på den sista sidan i denna rapport. Alla dessa texter finns även publicerade på Internetadressen: <http://curia.eu.int/sv/txts/acting/intex.htm>.

- b) Lista över domstolens sammanträden

En lista över domstolens sammanträden upprättas varje vecka. Den kan ändras och tjänar därför bara som information.

Denna lista kan på begäran erhållas från EG-domstolen, Interna avdelningen – publikationer, L-2925 Luxemburg.

2. Handlingar från domstolens press- och informationsavdelning

- a) Verksamheten vid Europeiska gemenskapernas domstol och förstainstansrätt

Bulletinen angående verksamheten vid domstolen är en veckopublikation som kan erhållas genom prenumeration och som innehåller information om den dömande verksamheten vid Europeiska gemenskapernas domstol och förstainstansrätt. Den innehåller, med avseende på den gångna veckan, kortfattade resuméer av meddelade domar, generaladvokaternas förslag till avgörande och uppgifter om nya mål. I publikationen nämns också de viktigaste händelserna vid institutionen.

Årets sista nummer av bulletinen innehåller alltid en systematisk översikt över domar och andra avgöranden som domstolen och förstainstansrätten har meddelat under året, samt statistiska uppgifter.

Bulletinen publiceras även varje vecka på domstolens webbplats.

b) Årsrapport

Årsrapporten ger en överblick över domstolens och förstainstansrättens arbete, vad gäller såväl skapandet av rättspraxis som annan verksamhet (domarmöten och domarkurser, besök, studiedagar, etc.). Denna publikation innehåller ett stort antal statistiska uppgifter.

c) Veckokalender

Flerspråkig översikt över domstolens och förstainstansrättens verksamhet. I kalendern anges datum för sammanträden under den aktuella veckan där generaladvokaten avger yttrande och domstolen avkunnar dom. För varje mål ges en kortfattad sammanfattning av vad målet rör. Veckokalendern publiceras varje torsdag, bland annat på domstolens webbplats. Veckokalendern publiceras även på Internet.

De ovan angivna publikationerna finns tillgängliga gratis på samtliga av gemenskapernas officiella språk. Publikationerna kan beställas skriftligen hos EG-domstolen, Press- och informationsavdelningen, L-2925 Luxemburg, med angivande av vilken språkversion som önskas.

d) Domstolens webbplats

Denna webbplats, som finns tillgänglig på adressen **www.curia.eu.int**, gör det möjligt att enkelt få tillgång till en stor mängd information och dokument angående institutionen. Majoriteten av dokumenten finns tillgängliga på de elva officiella språken. I innehållsförteckningen, som återges nedan, anges webbplatsens aktuella innehåll.

Det skall särskilt anmärkas att rubriken "Senaste rättspraxis" sedan juni 1997 har gjort det möjligt att snabbt och gratis få tillgång till domstolens och förstainstansrättens senaste domar. Domarna finns tillgängliga på denna sida på

de elva officiella språken från cirka kl 15 på avkunnandedagen. Generaladvokaternas förslag till avgörande publiceras också under denna rubrik, först på generaladvokatens språk och på rättegångsspråket.

Europeiska gemenskapernas domstol
(Domstol och förstainstansrätt)

Presentation

**Forskning och
dokumentation**

Press och information

Bibliotek

Senaste rättspraxis

**Texter angående
institutionen**

3. Handlingar från domstolens biblioteksavdelning

3.1 Biblioteket

a) Löpande bibliografi

Bibliografen utkommer varannan månad och innehåller en systematisk sammanställning av all litteratur (fristående verk och artiklar) som har mottagits eller katalogiserats under referensperioden. Bibliografen består av två separata delar:

- Del A: juridiska publikationer om den europeiska integrationen.
- Del B: juridisk doktrin om allmän rätt, internationell rätt, komparativ rätt och nationell rätt.

Den löpande bibliografen finns sedan januari 2000 tillgänglig på domstolens webbplats.

b) Juridisk bibliografi om den europeiska integrationen

Årlig bibliografi som baseras på under referensåret inköpta monografier och analyserade tidskrifter på gemenskapsrättens område. Sedan 1990 års utgåva ingår bibliografen i Europeiska gemenskapernas officiella publikationer. Den innehåller ungefär 6 000 bibliografiska hänvisningar och har systematiska index över ämnesområden samt ett författarindex.

Den årliga bibliografen säljs på de adresser som anges på sista sidan i denna publikation. Pris: 42 euro, utan moms.

3.2 Forskning och dokumentation

Avdelningen Forskning och dokumentation utarbetar flera dokument som skall underlätta tillgången till domstolens och förstainstansrättens rättspraxis. Den förbereder även en årlig dokumentation över både nationell och gemenskapsrättslig praxis som rör Bryssel- och Luganokonventionerna.

Enligt vad som framgår nedan finns dessa dokument tillgängliga antingen i tryckt form eller i elektronisk form genom domstolens webbplats.

3.2.1 Handlingar från forsknings- och dokumentationsavdelningen och tjänsten för rättsinformatik

a) Systematisk översikt över avgöranden angående gemenskapsrätt

”Systematisk översikt över avgöranden angående gemenskapsrätt — Serie A” innehåller rättspraxis från domstolen och förstainstansrätten, med undantag av domar i personalmål och mål rörande Brysselkonventionen om domstols behörighet och om verkställande av domar på privaträttens område. Denna översikt publicerades först i form av lösblad. En konsoliderad och inbunden utgåva med titeln Systematisk översikt över avgöranden angående gemenskapsrätt 1977—1990 utkom på franska och på tyska år 1995 respektive år 1998.

Pris för den konsoliderade utgåvan: 100 euro, utan moms.

Sedan år 1991 har serie A kompletterats i form av *Bulletin périodique de jurisprudence*, ett arbetsdokument som inte är föremål för kommersiell spridning (se nedan, punkt d i).

Sammanfattningarna av domstolens och förstainstansrättens domar och beslut, såsom de återges i ovannämnda Bulletin, finns även tillgängliga allt eftersom på domstolens webbplats under ”Periodisk sammanställning av rättsfall”, som återfinns under rubriken ”Forskning och dokumentation”. Där finns för närvarande sammanfattningar från år 1996 och år 1997.

b) Index A—Z

Denna publikation finns på data och innehåller en numrerad förteckning över samtliga mål som anhängiggjorts vid domstolen och förstainstansrätten sedan år 1954, en alfabetisk förteckning över parternas namn och en förteckning över de nationella domstolar som har vänt sig till domstolen med begäran om förhandsavgörande. I Index A—Z hänvisas till avgörandets publicering i rättsfallssamlingen.

Publikationen finns tillgänglig på franska och engelska. Volym II i denna publikation uppdateras årligen.

Volym I (1953—1988). Pris: 11 euro, utan moms
Volym II (1989—mars 2000). Pris: 18 euro, utan moms

Den numrerade förteckningen i Index A—Z finns även tillgänglig på domstolens webbplats.

- c) Notes — Références des notes de doctrine aux arrêts de la Cour et du Tribunal de première instance

I denna publikation ges hänvisningar till all den doktrin som rör domstolens och förstainstansrättens domar.

Den uppdateras årligen. Pris: 15 euro, utan moms.

Publikationen finns även tillgänglig på domstolens webbplats under rubriken "Forskning och dokumentation".

Dessa olika publikationer kan beställas från ett av de försäljningsställen som anges på sista sidan i denna årsrapport.

- d) Arbetsdokument som inte är föremål för kommersiell spridning
- i) Bulletin périodique de jurisprudence

Detta är en publikation som finns tillgänglig på franska och som, sedan år 1991 och nyligen även för år 1998 och år 1999, ger en systematisk översikt över sammanfattningarna av domstolens och förstainstansrättens domar och beslut. Den är utformad enligt en systematisk modell som är identisk med modellen för "Systematisk översikt över avgöranden angående gemenskapsrätt". En konsoliderad version som omfattar rättspraxis från år 1991—1995 finns även tillgänglig.

- ii) Jurisprudence en matière de fonction publique communautaire
(januari 1988—december 1999)

Denna systematiskt utformade publikation på franska innehåller sammanfattningar av domstolens och förstainstansrättens rättspraxis i personalmål.

iii) Interna databaser

Domstolen har upprättat interna databaser som innehåller nationell rättspraxis angående gemenskapsrätt samt Bryssel-, Lugano- och Romkonventionerna. Det är möjligt att begära sökningar i dessa databaser efter konkreta uppgifter och att erhålla resultaten från dessa sökningar på franska.

Ytterligare upplysningar kan erhållas från EG-domstolen, Direktoratet för bibliotek, forskning och dokumentation, L-2925 Luxemburg.

3.2.2 Handlingar avseende Bryssel- och Luganokonventionerna

a) Information i enlighet med protokoll nr 2 som utgör en bilaga till Luganokonventionen

Detta är en årlig dokumentation som informerar om domstolens rättspraxis rörande Brysselkonventionen om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område samt om nationell rättspraxis rörande både Bryssel- och Luganokonventionerna.

Försändelser av dokument, avsedda för de behöriga myndigheterna i de stater som är parter i Luganokonventionen, har gjorts tillgängliga på domstolens webbplats under rubriken "Forskning och dokumentation". Där finns för närvarande försändelserna för år 1997 och år 1998. Under år 2001 kommer även försändelserna för år 1999 och år 2000 att finnas tillgängliga.¹

b) Systematisk översikt över avgöranden angående gemenskapsrätt — Serie D

Den dokumentation som omnämns ovan under punkt a är en fortsättning på "Systematisk översikt över avgöranden angående gemenskapsrätt — Serie D", som publicerades i form av lösblad under åren 1981—1993 och som innehåller rättspraxis från domstolen och nationella domstolar beträffande

¹ Försändelserna för år 1992—1996 har publicerats av Institut suisse de droit comparé med titeln "Recueil de la jurisprudence de la Cour des Communautés européennes et des Cours suprêmes des États parties relative à la convention de Lugano", vol. I—V.

Brysselkonventionen om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område. Efter den femte utgåvan (februari 1993) på tyska, franska, italienska, engelska, danska och nederländska täcker denna serie för närvarande rättsfall från Europeiska gemenskapernas domstol åren 1976—1991 och från medlemsstaternas domstolar åren 1971—1990.

Pris: 40 euro, utan moms

c) Conventions de Bruxelles et de Lugano — Édition multilingue

Textsamling innehållande Brysselkonventionen av den 27 september 1968 och Luganokonventionen av den 16 september 1988 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område, samt därtill knutna anslutningsakter, protokoll och förklaringar på samtliga språk som äger giltighet. Textsamlingen, som innehåller en inledning på franska och engelska, publicerades år 1997 och kommer att uppdateras med jämna mellanrum.

Pris: 30 euro, utan moms.

Interinstitutionella databaser

Celex

Det datoriserade systemet för dokumentation av gemenskapsrätt, Celex (*Communitatis Europae Lex*), förvaltas av Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer och matas med information från gemenskapsinstitutionerna. Celex omfattar information om lagstiftning, rättspraxis, förberedande rättsakter och parlamentsfrågor samt nationella åtgärder för genomförande av direktiv (adress Internet: <http://europa.eu.int/celex>).

Beträffande rättspraxis innehåller Celex samtliga domar och beslut från Europeiska gemenskapernas domstol och förstainstansrätt, i deras fullständiga lydelse och med de sammanfattningar som gjorts av varje mål. Här finns också hänvisningar till generaladvokaternas förslag till avgörande, och från och med år 1987 förekommer förslagen till avgörande också i fullständig lydelse. Rättspraxis uppdateras varje vecka.

Celexsystemet finns tillgängligt på unionens officiella språk.

Rapid – Ovide/Epistel

Databasen Rapid, som förvaltas av talesmannen för Europeiska gemenskapernas kommission, och databasen Ovide/Epistel vid Europaparlamentet innehåller den franska versionen av *Verksamheten vid Europeiska gemenskapernas domstol och förstainstansrätt* (se ovan).

De officiella on line-versionerna av Celex och Rapid distribueras av Eurobases och av behöriga nationella servrar.

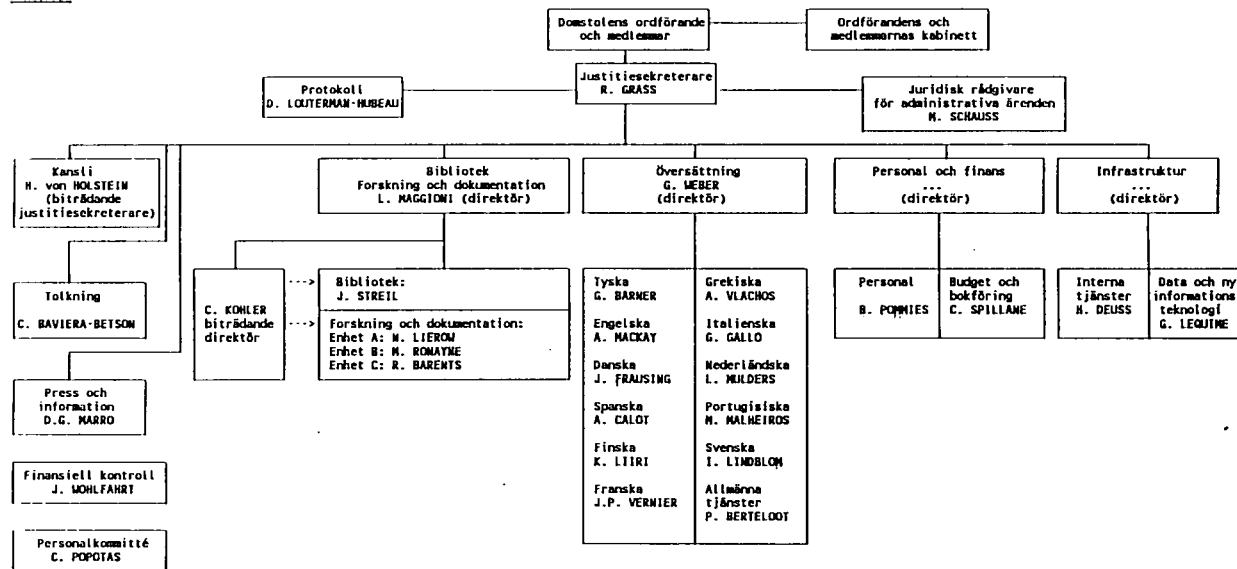
Slutligen erbjuds licenshavare en rad informationstjänster on-line samt på CD-ROM.

Ytterligare upplysningar kan erhållas från Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer, 2, rue Mercier, L-2985 Luxemburg.

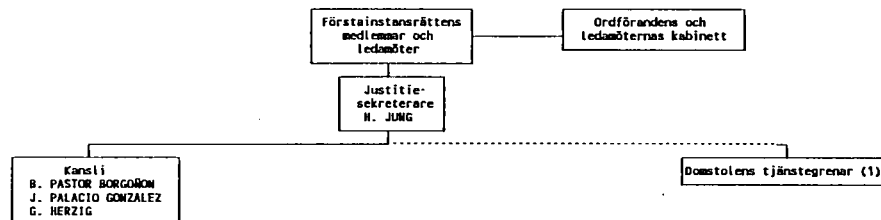
december 2000

ORGANISATIONSPLAN I SAMMANDRAG FÖR DOMSTOLEN OCH FÖRSTAINSTANSRÄTTEN

DOMSTOLEN

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN

(1) Enligt artikel 45 i protokollet om domstolens stadga skall "tjänstemän och andra anställda vid domstolen ... tjänstgöra vid förstainstansrätten så att den kan fungera".

Domstolen kan kontaktas enligt nedan:

COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
L-2925 Luxembourg
Telefon: (00352) 4303-1
Telex till kansliet: 2510 CURIA LU
Telegramadress: CURIA
Telefax till domstolen: (00352) 4303-2600
Telefax till Press- och informationsavdelningen: (00352) 4303-2500
Telefax till Interna avdelningen — publikationsenheten: (00352) 4303-2650

Domstolen på Internet: *www.curia.eu.int*

Europeiska gemenskapernas domstol

**Årsrapport 2000 — Översikt över verksamheten vid Europeiska gemenskapernas domstol
och förstainstansrätt**

Luxemburg: Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer

2001 — 353 s. — 17,6 x 25 cm

ISBN 92-829-0569-1

BELGIE/BELGIE

Jean De Lanoy

Avenue du Roi 202/Koningslaan 202
B-1190 Bruxelles/Brussel
Tel. (32-2) 538 43 08
Fax (32-2) 538 08 41
E-mail: jean.de.lanoy@infoboard.be
URL: http://www.jean-de.lanoy.be

La librairie européenne/ De Europese Boekhandel

Rue de la Loi 244/Wetstraat 244
B-1040 Bruxelles/Brussel
Tel. (32-2) 295 26 39
Fax (32-2) 735 08 60
E-mail: mail@libeurop.be
URL: http://www.libeurop.be

Moniteur belge/Belgisch Staatsblad

Rue de Louvain 40-42/Leuvenseweg 40-42
B-1000 Bruxelles/Brussel
Tel. (32-2) 552 22 11
Fax (32-2) 511 01 84
E-mail: eusales@just.fgov.be

DANMARK

J. H. Schultz Information A/S

Herstedvang 12
DK-2620 Albertslund
Tlf. (45) 43 63 23 00
Fax (45) 43 63 19 69
E-mail: schultz@schultz.dk
URL: http://www.schultz.dk

DEUTSCHLAND

Bundesanzeiger Verlag GmbH

Vertriebsabteilung
Amsterdamer Straße 192
D-50735 Köln
Tel. (49-221) 97 66 80
Fax (49-221) 97 66 82 78
E-mail: vertrieb@bundesanzeiger.de
URL: http://www.bundesanzeiger.de

ΕΛΛΑΔΑ/GREECE

G. C. Eleftheroudakis SA

International Bookstore
Panepistimou 17
GR-10564 Athina
Tel. (30-1) 331 41 80/12/3/4/5
Fax (30-1) 323 98 21
E-mail: elebooks@netor.gr
URL: elebooks@hellasnet.gr

ESPAÑA

Boletín Oficial del Estado

Trafalgar, 27
E-28071 Madrid
Tel. (34) 915 38 21 11 (libros)
913 84 17 15 (suscripción)
Fax (34) 915 38 21 21 (libros)
913 84 17 14 (suscripción)
E-mail: clientes@com.boe.es
URL: http://www.boe.es

Mundi Prensa Libros, SA

Castelló, 37
E-28001 Madrid
Tel. (34) 914 36 37 00
Fax (34) 915 75 39 98
E-mail: libreria@mundiprensa.es
URL: http://www.mundiprensa.com

FRANCE

Journal officiel

Service des publications des CE
26, rue Desaix
F-75727 Paris Cedex 15
Tel. (33) 140 58 77 31
Fax (33) 140 58 77 00
E-mail: europublications@journal-officiel.gouv.fr
URL: http://www.journal-officiel.gouv.fr

IRELAND

Alan Hanna's Bookshop

270 Lower Rathmines Road
Dublin 6
Tel. (353-1) 496 73 98
Fax (353-1) 496 02 28
E-mail: hanna@iol.ie

ITALIA

Licosa Spa

Via Duca di Calabria, 1/1
Casella postale 552
I-50125 Firenze
Tel. (39) 055 64 83 1
Fax (39) 055 64 12 57
E-mail: licosa@licosa.com
URL: http://www.licosa.com

LUXEMBOURG

Messagerie du livre SARL

S. rue Raiffeisen
L-2411 Luxembourg
Tel. (352) 40 10 20
Fax (352) 49 06 61
E-mail: mail@mdl.lu
URL: http://www.mdl.lu

NETHERLAND

SDU Servicecentrum Uitgevers

Christoffel Plantijnstraat 2
Postbus 20014
2500 EA Den Haag
Tel. (31-70) 378 98 80
Fax (31-70) 378 97 83
E-mail: sdu@sdu.nl
URL: http://www.sdu.nl

ÖSTERREICH

Manz'sche Verlags- und Universitätsbuchhandlung GmbH

Kohlmarkt 16
A-1014 Wien
Tel. (43-1) 53 16 11 00
Fax (43-1) 53 16 11 67
E-Mail: manz@schwing.at
URL: http://www.manz.at

PORTUGAL

Distribuidora de Livros Bertrand Ld.ª

Grupo Bertrand, SA
Rua das Terras dos Vales, 4-A
Apartado 60037
P-2700 Amadora
Tel. (351) 214 95 87 87
Fax (351) 214 96 02 55
E-mail: dib@ip.pt

Imprensa Nacional-Casa da Moeda, SA

Sector de Publicações Oficiais
Rua da Escola Politécnica, 135
P-1250-100 Lisboa Codex
Tel. (351) 213 94 57 00
Fax (351) 213 94 57 50
E-mail: spoc@incm.pt
URL: http://www.incm.pt

SUOMI/FINLAND

Akateeminen Kirjakauppa/ Akademiska Bokhandeln

Keskuskatu 1/Centralgatan 1
PL PB 128
FIN-00101 Helsinki/Helsingfors
P./tfn (358-9) 121 44 35
F./fax (358-9) 121 44 35
Sähköposti: sps@akateeminen.com
URL: http://www.akateeminen.com

SVERIGE

BTJ AB

Traktörvägen 11-13
S-221 82 Lund
Tlf. (46-46) 18 00 00
Fax (46-46) 30 79 47
E-post: bljeu-pub@btj.se
URL: http://www.btj.se

UNITED KINGDOM

The Stationery Office Ltd

Customer Services
PO Box 29
Norwich NR3 1GN
Tel. (44) 870 60 05-522
Fax (44) 870 60 05-533
E-mail: book.orders@theso.co.uk
URL: http://www.isoofficial.net

ISLAND

Bokabud Larusar Blöndal

Skólavörðustíg. 2
IS-101 Reykjavík
Tel. (354) 552 55 40
Fax (354) 552 55 60
E-mail: bokabud@simnet.is

NORGE

Swets Blackwell AS

Nordenjovien 18
Boks 6512 Etterstad
N-0606 Oslo
Tel. (47) 22 97 45 00
Fax (47) 22 97 45 45
E-mail: info@no.swetsblackwell.com

SCHWEIZ/SUISSE/SVIZZERA

Euro Info Center Schweiz

c/o OSEC
Stämpfenbachstraße 85
PF 492
CH-8035 Zurich
Tel. (41-1) 365 53 15
Fax (41-1) 365 54 11
E-mail: eics@osec.ch
URL: http://www.osec.ch/eics

BALGARIIA

Europress Euromedia Ltd

59, blvd Vitosha
BG-1000 Sofia
Tel. (359-2) 980 37 66
Fax (359-2) 980 42 30
E-mail: Milena@mbbox.cit.bg
URL: http://www.europress.bg

ČESKÁ REPUBLIKA

ÚVIS

odd. Publikací
Havelskova 22
CZ-130 00 Praha 3
Tel. (420-2) 22 72 07 34
Fax (420-2) 22 71 57 38
URL: http://www.uvis.cz

CYPRUS

Cyprus Chamber of Commerce and Industry

PO Box 21455
CY-1509 Nicosia
Tel. (357-2) 88 97 52
Fax (357-2) 66 10 44
E-mail: demetrap@ccc.org.cy

EESTI

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

(Estonian Chamber of Commerce and Industry)
Toom-Kooli 17
EE-10130 Tallinn
Tel. (372) 646 02 44
Fax (372) 646 02 45
E-mail: info@koda.ee
URL: http://www.koda.ee

HRVATSKA

Mediatrade Ltd

Pavla Hatza 1
HR-10000 Zagreb
Tel. (385-1) 481 94 11
Fax (385-1) 481 94 11

MAGYARORSZAG

Euro Info Service

Szt. István krt.12
II emelet 1/A
PO Box 1039
H-1137 Budapest
Tel. (36-1) 329 21 70
Fax (36-1) 349 20 53
E-mail: euroinfo@euroinfo.hu
URL: http://www.euroinfo.hu

MALTA

Miller Distributors Ltd

Malta International Airport
PO Box 25
Luqa LQA 05
Tel. (356) 66 44 88
Fax (356) 67 67 99
E-mail: gwrth@usa.net

POLSKA

Ars Polona

Krakowskie Przedmieście 7
Skr. pocztowa 1001
PL-00-950 Warszawa
Tel. (48-22) 826 12 01
Fax (48-22) 826 62 40
E-mail: books119@arspolona.com.pl

ROMÂNIA

Euromedia

Str.Dionisie Lupu nr. 65, sector 1
RO-70184 Bucuresti
Tel. (40-1) 315 44 03
Fax (40-1) 312 96 46
E-mail: euromedia@mailcity.com

SLOVAKIA

Centrum VTI SR

Nám. Slobody, 19
SK-81223 Bratislava
Tel. (421-7) 54 41 83 64
Fax (421-7) 54 41 83 64
E-mail: europ@ttb1.sltk.stuba.sk
URL: http://www.sltk.stuba.sk

SLOVENIJA

Gospodarski Vestnik

Dunajska cesta 5
SLO-1000 Ljubljana
Tel. (386) 613 09 16 40
Fax (386) 613 09 16 45
E-mail: europ@gvestnik.si
URL: http://www.gvestnik.si

TURKIYE

Dünya Infotel AS

100, Yıl Mahallesi 34440
TR-80050 Bagcilar-Istanbul
Tel. (90-212) 629 46 89
Fax (90-212) 629 46 27
E-mail: infotel@dunya-gazete.com.tr

ARGENTINA

World Publications SA

Av. Cordoba 1877
C1120 AAA Buenos Aires
Tel. (54-11) 48 15 81 56
Fax (54-11) 48 15 81 56
E-mail: wpbooks@infovia.com.ar
URL: http://www.wpbooks.com.ar

AUSTRALIA

Hunter Publications

PO Box 404
Abbotsford, Victoria 3067
Tel. (61-3) 94 17 53 61
Fax (61-3) 94 19 71 54
E-mail: jpdavies@ozemail.com.au

BRESIL

Livraria Camões

Rua Bittencourt da Silva, 12 C
CEP
20043-900 Rio de Janeiro
Tel. (55-21) 262 47 76
Fax (55-21) 262 47 76
E-mail: livraria.camoes@incm.com.br
URL: http://www.incm.com.br

CANADA

Les éditions La Liberté Inc.

3020, chemin Sainte-Foy
Sainte-Foy, Québec G1X 3V6
Tel. (1-418) 658 37 63
Fax (1-800) 567 54 49
E-mail: liberte@mediom.qc.ca

Renouf Publishing Co. Ltd

5369 Chemin Canotek Road, Unit 1
Ottawa, Ontario K1J 9J3
Tel. (1-613) 745 26 65
Fax (1-613) 745 76 60
E-mail: order.dept@renoufbooks.com
URL: http://www.renoufbooks.com

EGYPT

The Middle East Observer

41 Sherif Street
Cairo
Tel. (20-2) 392 69 19
Fax (20-2) 393 97 32
E-mail: inquiry@meobserver.com
URL: http://www.meobserver.com.eg

INDIA

EBIC India

3rd Floor, Y. B. Chavan Centre
Gen. Y. Bhosale Marg,
Mumbai 400 021
Tel. (91-22) 282 60 64
Fax (91-22) 285 45 64
E-mail: ebicindia@vsnl.com
URL: http://www.ebicindia.com

JAPAN

PSI-Japan

Asahi Sanbancho Plaza #206
7-1 Sanbancho, Chiyoda-ku
Tokyo 102
Tel. (81-3) 32 34 69 21
Fax (81-3) 32 34 69 15
E-mail: books@psi-japan.co.jp
URL: http://www.psi-japan.co.jp

MALAYSIA

EBIC Malaysia

Suite 45.02, Level 45
Plaza MBI (Letter 45)
8 Jalan Yap Kwan Song
50450 Kuala Lumpur
Tel. (60-3) 21 62 92 98
Fax (60-3) 21 62 61 98
E-mail: ebic@tm.net.my

MÉXICO

Mundi Prensa México, SA de CV

Río Pánuco, 141
Colonia Cuauhtémoc
MX-06500 México, DF
Tel. (52-5) 533 56 58
Fax (52-5) 514 67 99
E-mail: 101545.2361@compuserve.com

PHILIPPINES

EBIC Philippines

19th Floor, PS Bank Tower
Sen. Gil J. Puyat Ave. cor. Tindalo St.
Makati City
Metro Manila
Tel. (63-2) 759 66 80
Fax (63-2) 759 66 90
E-mail: eccpcom@globe.com.ph
URL: http://www.eccp.com

SOUTH AFRICA

Eurochamber of Commerce in South Africa

PO Box 781738
2146 Sandton
Tel. (27-11) 884 39 52
Fax (27-11) 883 55 73
E-mail: info@eurochamber.co.za

SOUTH KOREA

The European Union Chamber of Commerce in Korea

5th Fl. The Shilla Hotel
202, Jangchung-dong 2 Ga, Chung-ku
Seoul 100-392
Tel. (82-2) 22 53-5631/4
Fax (82-2) 22 53-5635/6
E-mail: eucck@euccok.org
URL: http://www.eucck.org

SRI LANKA

EBIC Sri Lanka

Trans Asia Hotel
115 Sri Chittampalam
A. Gardiner Mawatha
Colombo 2
Tel. (94-1) 074 71 50 78
Fax (94-1) 44 87 79
E-mail: ebic@slinet.lk

UNITED STATES OF AMERICA

Bernan Associates

4611-F Assembly Drive
Lanham MD 20706-4391
Tel. (1-800) 274 44 47 (toll free telephone)
Fax (1-800) 865 34 50 (toll free fax)
E-mail: query@bernan.com
URL: http://www.bernan.com

ANDERE LÄNDER/OTHER COUNTRIES/ AUTRES PAYS

Bitte wenden Sie sich an ein Büro Ihrer
Wahl/Please contact the sales office of
your choice/Veuillez vous adresser au
bureau de vente de votre choix

Office for Official Publications of the European
Communities
2, rue Mercier
L-2985 Luxembourg
Tel. (352) 29 29-42455
Fax (352) 29 29-42758
E-mail: info-info-opoce@cec.eu.int
URL: http://eur-op.eu.int

BYRÅN FÖR EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS
OFFICIELLA PUBLIKATIONER

L-2985 Luxembourg

ISBN 92-829-0569-1

9 789282 905692 >